flacăra

anul XXXIV
21 (1562)
VINERI
24 MAI
1985

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

CEAUȘESCU - TINERII

Relatările trimișilor noștri la Forumul Tineretului, în paginile 5, 6, 7

Exemplul înaintașilor, al părinților voștri, trebuie să fie veșnic în mintea și în inima voastră! Să vă conduceți și voi, în viitor, după principiile și modul de muncă și de viață al tuturor acelora care, de-a lungul secolelor, și-au dat și viața pentru existența națiunii române, pentru înaintarea spre progres și fericire a poporului nostru!

OASPEȚI ÎN ȚARA EROULUI PĂCII

La invitația președintelui

NICOLAE CEAUȘESCU

și a tovarășei

ELENA CEAUȘESCU

zilele acestea ne-au vizitat

- **Președintele R. P. Congo, colonel Denis Sassou Nguesso și tovarășa Antoinette Sassou Nguesso**

Comentariu în pagina 2

- **Președintele R. A. Egipt, Mohamed Hosni Mubarak cu doamna Suzanne Mubarak**

Comentariu în pagina 4

- **Regele Spaniei, Juan Carlos I, împreună cu regina Sofia**

Comentariu în pagina 3

Un nou edificiu modern
pentru frumusețea vacanțelor pe litoralul românesc

Perspective largi colaborării româno-congoleze

Vizita oficială de prietenie în România, la invitația președintelui NICOLAE CEAUȘESCU și a tovarășei ELENA CEAUȘESCU, a președintelui R.P. Congo, colonel DENIS SASSOU NGUESSO, împreună cu tovarășa ANTOINETTE SASSOU NGUESSO

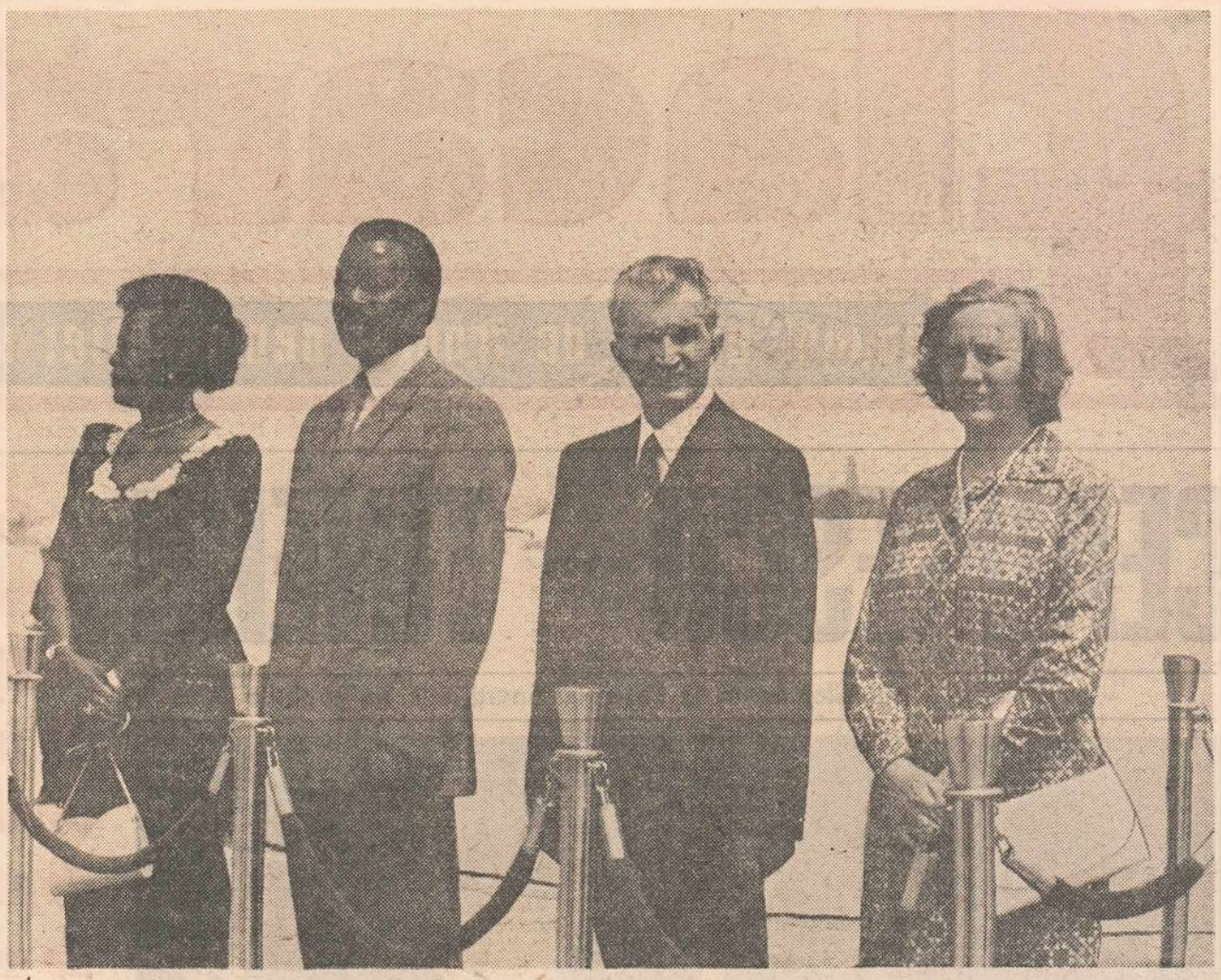

Militînd pentru dezvoltarea relațiilor politice, economice, culturale, tehnico-științifice cu toate țările lumii, pe baza principiilor independenței, suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, România acordă o atenție deosebită promovării legăturilor cu tinerele state independente de pe continentul african, aflate în plin proces de afirmare și dezvoltare. În acest cadru, relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Congo au cunoscut un curs ascendent, guvernul român recunoscînd tînăra republică încă de la proclamarea independenței sale, în anul 1960. În dezvoltarea relațiilor bilaterale româno-congoleze, a colaborării pe plan internațional, un rol determinant l-au avut convorbirile și înțelegerile la cel mai înalt nivel de la Brazzaville (1972) și București (1973). Pe această linie, o nouă contribuție importantă este menită să aducă recenta vizită oficială de prietenie în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, de către colonelul Denis Sassou Nguesso, președintele Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, președintele Republicii Populare Congo, împreună cu tovarășa Antoinette Sassou Nguesso.

În timpul convorbirilor oficiale, cei doi conducători au subliniat că relațiile dintre România și Congo, îndeosebi cele economice, au cunoscut în ultimii ani un curs pozitiv. În același timp s-a apreciat că rezultatele obținute în planul colaborării bilaterale, precum și potențialul în creștere al celor două țări, creează premise favorabile pentru amplificarea în viitor a conlucrării româno-congoleze, într-o serie de domenii importante, îndeosebi în exploatarea și valorificarea zăcămintelor de petrol și gaze, în prospecțiuni miniere și geologice, în agricultură, exploatarea și industrializarea lemnului, în pregătirea cadrelor și în alte sectoare de interes reciproc. În acest scop, s-a stabilit să fie întărit rolul Comisiei mixte guvernamentale în promovarea susținută a cooperării economice și tehnice dintre cele două țări. S-a exprimat convingerea că întărirea continuă a colaborării româno-congoleze corespunde intereselor și aspirațiilor de pace și progres ale ambelor țări și popoare, slujește cauzei destinderii, înțelegerii și colaborării între națiuni.

Dialogul româno-congolez la nivel înalt a prilejuit și abordarea unor aspecte ale situației internaționale. În acest cadru, a fost exprimată îngrijorarea față de menținerea încordării în lume, ca urmare a politicii imperialiste de forță și dominație, de amestec în treburile interne ale altor state, de consolidare și reîmpărțire a zonelor de influență, ca urmare a conflictelor din diferite regiuni ale globului și în mod deosebit a intensificării fără precedent a cursei înarmărilor, în special a celor nucleare. În aceste împrejurări s-a subliniat în timpul convorbirilor, se impune ca toate popoarele, forțele progresiste, democratice, antiimperialiste de pretutindeni să-și unească eforturile și să conlucreze tot mai strîns pentru oprirea evoluției periculoase a evenimentelor spre confruntare și război, pentru reluarea și continuarea procesului destinderii, pentru dezvoltare independentă, pentru promovarea păcii și colaborării între națiuni. S-a arătat că problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, asigurarea păcii și apărarea dreptului esențial al oamenilor, al popoarelor la viață, la existență liberă și demnă. Legat de aceasta, a fost evidențiată importanța realizării, la negocierile sovieto-americane de la Geneva, a unor acorduri corespunzătoare, care să ducă la oprirea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune și înlăturarea tuturor armelor nucleare din Europa, prevenirea și evitarea militarizării spațiului cosmic. A fost pusă în evidență necesitatea eliminării forței și a amenințării cu forța din relațiile internaționale, a rezolvării conflictelor și a tuturor diferendelor dintre state exclusiv pe cale pașnică, prin tratative.

Abordîndu-se probleme ale continentului african, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Denis Sassou Nguesso au subliniat necesitatea întăririi luptei popoarelor africane pentru lichidarea deplină a oricăror forme de dominație și asuprire, pentru apărarea și consolidarea independenței naționale, pentru dezvoltarea economică și socială de sine stătătoare. A fost exprimată solidaritatea României și Republicii Populare Congo cu popoarele africane, subliniindu-se că, în acest spirit, cele două țări acordă sprijinul lor activ luptei poporului namibian, sub conducerea S.W.A.P.O., pentru deplina independență a Namibiei, se pronunță ferm pentru abolirea politicii de apartheid în Africa de Sud și pentru asigurarea de drepturi egale, democratice pentru toți cetățenii acestei țări. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat rolul important ce revine Organizației Unității Africane în unirea eforturilor țărilor de pe continent pentru soluționarea politică a diferendelor și stărilor de tensiune existente în Africa și în promovarea cooperării economice dintre statele africane.

În cadrul vizitei oficiale de prietenie în România, președintele congolez, împreună cu persoanele care îl însoțesc, a fost oaspetele unor întreprinderi din Capitală și din județele Prahova și Brașov.

Președintelui R.P. Congo, colonel Denis Sassou Nguesso, i-a fost înmînat, de către tovarășul Nicolae Ceausescu, înaltul Ordin „Steaua Republicii Socialiste România", clasa I, cu eșarfă. Aceeași înaltă distincție i-a fost înmînată și tovarășei Antoinette Sassou Nguesso. La rîndul său, tovarășul Denis Sassou Nguesso a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu Ordinul Marea Cruce de Merit, cea mai înaltă distincție congoleză. Aceeași înaltă distincție a fost înmînată și tovarășei Elena Ceaușescu.

Cei doi președinți și-au exprimat satisfacția față de noul dialog la nivel înalt româno-congolez. „Apreciem vizita pe care o faceți în România— a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca o expresie a bunelor relații dintre țările și popoarele noastre, a voinței comune de a lărgi și mai mult cadrul acestor raporturi prietenești. Avem convingerea că în cadrul vizitei vom ajunge la înțelegeri care să pună o bază tot mai trainică, stabilă și de lungă durată colaborării și cooperării româno-congoleze. Aceasta corespunde pe deplin intereselor ambelor popoare și reprezintă totodată o contribuție la cauza colaborării, destinderii și păcii în lume". La rîndul său, președintele Denis Sassou Nguesso a declarat: „Vă rog să fiți siguri de prietenia noastră constantă, de profundul nostru atașament, de hotărîrea de a promova și consolida excelentele raporturi de prietenie și cooperare care ne leagă atît de strîns și, aș putea spune, atît de util. Salutăm politica dumneavoastră externă îndreptată în întregime către obiectivele înscrise în dreptul și morala internațională: pacea, dezarmarea, respectul față de celelalte țări, independența, egalitatea, dreptatea, reglementarea diferendelor prin negocieri, dreptul pentru fiecare stat, indiferent de mărime, de a contribui la formarea conștiinței universale, neamestecul în afacerile interne ale statelor, necesitatea de a întări rolul Națiunilor Unite, instaurarea unei noi ordini economice internaționale".

La încheierea vizitei a fost semnat și dat publicității Tratatul de prietenie și colaborare între Republica Socialistă România și Republica Populară Congo și a fost publicat un Comunicat comun.

Desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, înțelegere și stimă reciprocă, noul dialog româno-congolez la nivel înalt deschide noi perspective raporturilor de prietenie și colaborare dintre țările, partidele și popoarele noastre, în interesul reciproc, al cauzei păcii, destinderii, înțelegerii, colaborării și progresului pe tot globul.

ION CODRU ■

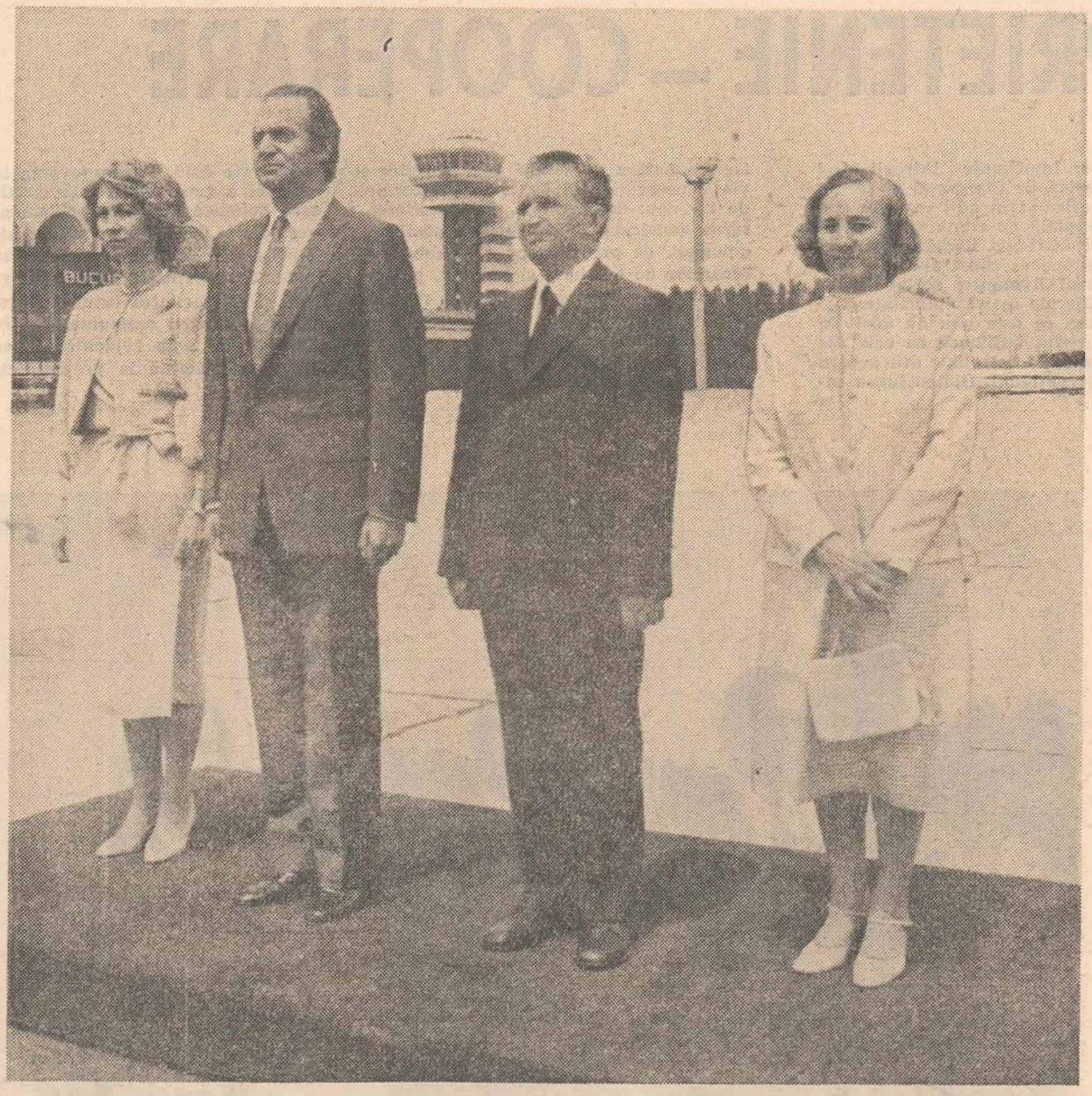

Moment important în dezvoltarea relațiilor româno-spaniole

Vizita de stat in țara noastră, la invitația președintelui NICOLAE CEAUȘESCU și a tovarășei ELENA CEAUȘESCU, a regelui JUAN CARLOS I, împreună cu regina SOFIA

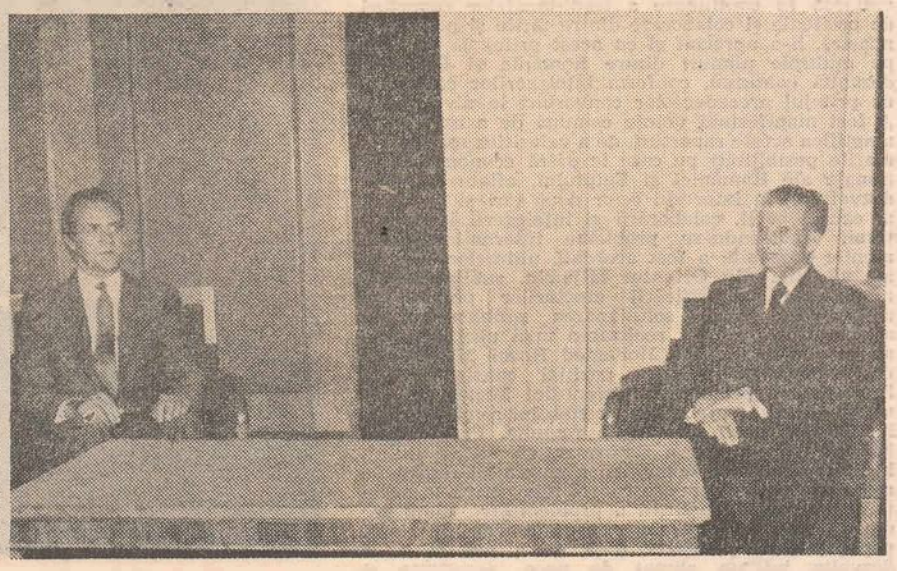

Tradiționalele relații de prietenie și colaborare dintre popoarele român și spaniol sînt întemeiate pe originea comună, pe afinitățile de limbă și de cultură, pe aspirații și idealuri identice de libertate și progres. Cu toate că s-au format și s-au dezvoltat în zone diferite ale continentului european și în condiții social-istorice deosebite, popoarele român și spaniol au păstrat numeroase trăsături comune, au făcut din cele mai vechi timpuri schimburi de bunuri materiale și culturale, au învățat să se cunoască și să se prețuiască reciproc. Există, prin urmare, un fundament temeinic pentru ca în zilele noastre să dezvoltăm și să îmbogățim aceste legături, să impulsionăm și să adîncim și mai mult prietenia și colaborarea dintre țările și popoarele noastre. În acest sens, restabilirea relațiilor diplomatice la rang de ambasadă între România și Spania, în ianuarie 1977, a constituit un eveniment de importanță istorică, ce a deschis noi și largi perspective colaborării multilaterale româno-spaniole. Patru ani mai tîrziu, la 23 iunie 1981, în cele două țări a fost marcată, în cadrul unor adunări omagiale, împlinirea a 100 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice româno-spaniole.

Un moment nou, deosebit de important în cronica relațiilor româno-spaniole, moment care a deschis noi orizonturi conlucrării dintre țările și popoarele noastre, l-a constituit vizita de stat pe care președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat-o, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în luna mai 1979, în Spania. Și iată că în cursul acestei săptămîni, în spiritul preocupării comune de a dezvolta și adînci relațiile de prietenie și colaborare româno-spaniole, a avut loc, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, vizita de stat în țara noastră a regelui Spaniei, Juan Carlos I, împreună cu regina Sofia.

Ilustrare a bunelor relații româno-spaniole și expresie a dorinței comune de a amplifica și dezvolta aceste relații în continuare, pe toate planurile, vizita a prilejuit convorbiri între președintele Nicolae Ceaușescu și regele Juan Carlos I, în cursul cărora au fost relevate bunele relații dintre România și Spania și s-a subliniat însemnătatea extinderii mai puternice a schimburilor comerciale și a colaborării economice, în concordanță cu potențialul celor două țări.

În același timp, a avut loc și un schimb de păreri cu privire la unele aspecte ale vieții politice internaționale, precum și în legătură cu activitatea pe plan extern a celor două țări. După cum rezultă din telegramele publicate în presă, referindu-se la situația gravă existentă în lume, președintele Nicolae Ceaușescu a arătat că problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, asigurarea păcii mondiale. În ceea ce privește situația de pe continentul european, în care se află România și Spania, șeful statului român a arătat că trebuie să se facă totul pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune și a realizării contramăsurilor nucleare sovietice, trecerea la reducerea și înlăturarea rachetelor existente, a tuturor armelor nucleare din Europa. În acest sens, s-a subliniat necesitatea ca negocierile sovieto-americane de la Geneva să ducă la oprirea cursei înarmărilor. Legat de aceste probleme, regele Juan Carlos I a arătat că Spania nu va accepta arme nucleare pe teritoriul său. Președintele României și regele Spaniei au arătat că cele două țări se pronunță pentru reglementarea situației din Orientul Mijlociu și a tuturor conflictelor dintre state pe cale politică, prin tratative. Președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României privind soluționarea globală, pe cale politică, a situației din Orientul Mijlociu și a subliniat importanța organizării unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., cu participarea Uniunii Sovietice, a Statelor Unite ale Americii, a tuturor țărilor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei. Regele Spaniei a arătat că țara sa a apreciat ideea organizării unei conferințe internaționale, în cadrul O.N.U., pentru soluționarea situației din Orientul Mijlociu. S-a arătat că România și Spania susțin activitatea „Grupului de la Contadora", activitate care trebuie să ducă la soluționarea problemelor din America Centrală, cu respectarea independenței Republicii Nicaragua și a drepturilor poporului nicaraguan de a-și hotărî singur viitorul. În cadrul întîlnirii, regele Juan Carlos I a apreciat activitatea și inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu pe arena vieții politice internaționale, pentru o politică de pace, colaborare și înțelegere între națiuni.

În timpul vizitei în țara noastră, regele Spaniei, Juan Carlos I, și regina Sofia au fost oaspeții județului Suceava și au primit pe șefii misiunilor diplomatice și pe reprezentanții unor organizații internaționale acreditați în România. Regelui Juan Carlos I i-a fost înmînată „Cheia orașului București". Regina Sofia a vizitat Muzeul Colecțiilor de Artă, precum și obiective social-edilitare de interes turistic din Capitală.

Dînd o înaltă apreciere noii întîlniri româno-spaniole la cel mai înalt nivel, președintele Nicolae Ceaușescu a declarat: „Constituie, fără îndoială, un motiv de satisfacție faptul că, în ultimii ani, relațiile româno-spaniole — întemeiate pe deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc — au cunoscut o evoluție ascendentă. Cu prilejul vizitei de stat pe care am făcut-o, în mai 1979, în țara dumneavoastră — vizită despre care păstrăm cele mai plăcute amintiri — au fost deschise noi orizonturi conlucrării și colaborării româno-spaniole. Sînt încredințat că vizita pe care o faceți în aceste zile în România, convorbirile pe care le avem se vor înscrie ca un nou moment important în cronica relațiilor dintre țările noastre, conferind noi dimensiuni colaborării și conlucrării româno-spaniole, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională". Aceeași înaltă apreciere a fost făcută și de către regele Juan Carlos I: „De cînd Excelența Voastră și ilustra dumneavoastră soție ne-ați onorat cu vizita Domniilor Voastre, am avut dorința fermă de a răspunde cît mai curînd amabilei invitații, fiind încredințați că aceasta poate contribui la întărirea relațiilor prietenești care în mod fericit există între țările noastre. Cu precădere doresc să subliniez că pentru mine este o cinste să realizez prima vizită a unui Rege al Spaniei în România. Tot astfel, vizita Domniei Voastre la Madrid a fost la timpul respectiv prima ocazie în care un șef de stat român a vizitat Spania. Am deosebita plăcere de a vă exprima, domnule președinte, admirația mea pentru neîntrerupta activitate pe care o depuneți, propunînd măsuri viabile pentru îndepărtarea riscurilor unei confruntări și afirmarea păcii în lume".

Moment de seamă în cronica raporturilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare, vizita de stat în țara noastră, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a regelui Spaniei, Juan Carlos I, împreună cu regina Sofia, constituie o expresie a bunelor relații dintre România și Spania, o manifestare a voinței celor două țări de a conferi dimensiuni tot mai largi legăturilor bilaterale, în interesul și spre binele popoarelor român și spaniol, al cauzei păcii, destinderii, securității, colaborării și cooperării în Europa și în întreaga lume.

PACE — PRIETENIE — COOPERARE

Ca o urmare firească a orientărilor şi direcţiilor imprimate întregii vieţi economice, politice şi social-culturale din ţara noastră de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, ţara noastră s-a afirmat în anii care au trecut de atunci ca o prezenţă tot mai activă şi principială pe arena vieţii internaţionale. Au crescut în permanenţă prestigiul şi contribuţia României, a preşedintelui ei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la soluţionarea constructivă a marilor probleme ale contemporaneităţii. Conducătorul României socialiste s-a impus conştiinţei lumii ca un proeminent om politic, de înaltă autoritate. Calităţile de gînditor clarvăzător, de promotor a ceea ce este nou au găsit în personalitatea tovarăşului Nicolae Ceauşescu o fericită îmbinare cu cele ale omului de acţiune, capabil să desfăşoare o impresionantă activitate atît pentru progresul continuu al României, cît şi pe plan internaţional. Dimensiunea internaţională a activităţii sale teoretice şi practice este dată de promovarea în viaţa internaţională de către preşedintele României a unor relaţii interstatale de tip nou, democratice, de fermitatea cu care acţionează pentru reglementarea constructivă, în spiritul păcii şi progresului, a problemelor vitale ale omenirii, de preocuparea permanentă şi de iniţiativele sale pentru stingerea focarelor de tensiune şi conflict, pentru reglementarea politică prin tratative a tuturor problemelor litigioase, pentru unitatea şi solidaritatea tuturor forţelor avansate în lupta împotriva exploatării şi a asupririi naţionale, pentru libertate, independenţă, pentru pace. Aceste preocupări s-au evidenţiat şi cu prilejul întîlnirilor şi primirilor din ultima săptămînă la preşedintele României.

Întîlnirea preşedintelui NICOLAE CEAUŞESCU cu preşedintele HOSNI MUBARAK

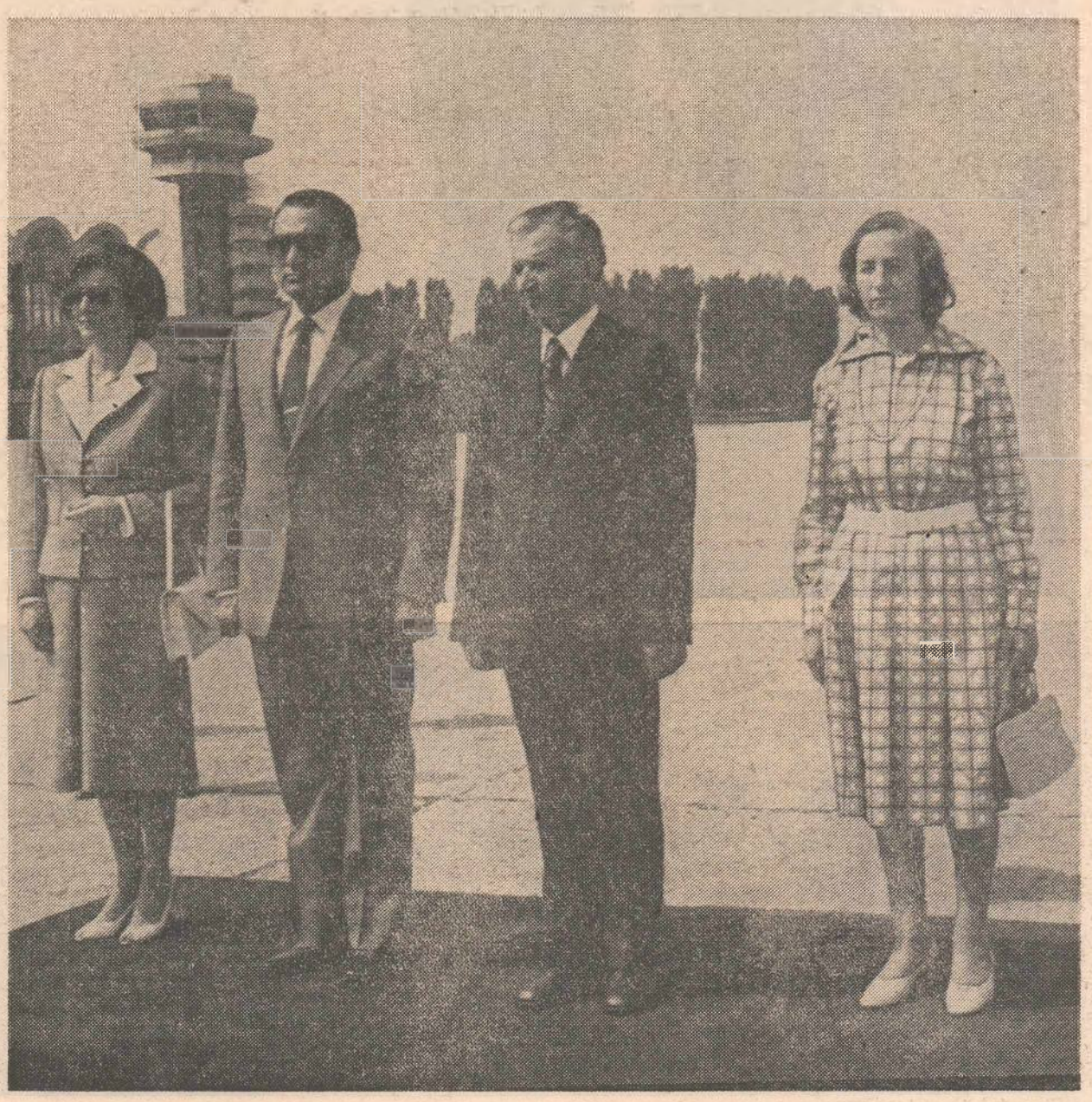

În timpul întîlnirii, prilejuite de o escală la Bucureşti, dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi preşedintele Republicii Arabe Egipt, Mohamed Hosni Mubarak, s-a făcut un schimb de păreri asupra problemelor privind evoluţia relaţiilor bilaterale. Cei doi preşedinţi şi-au manifestat deosebită satisfacţie faţă de noul dialog, care se înscrie în practica contactelor şi consultărilor frecvente ce caracterizează relaţiile româno-egiptene, şi şi-au exprimat convingerea că acesta va contribui la dezvoltarea în continuare a tradiţionalelor raporturi de prietenie şi colaborare dintre ţările şi popoarele noastre. S-a apreciat şi cu acest prilej că relaţiile pe multiple planuri dintre România şi Egipt se dezvoltă continuu, conform înţelegerilor convenite cu prilejul precedentelor convorbiri la nivel înalt. A fost manifestată voinţa comună de a extinde şi amplifica aceste raporturi, de a valorifica mai intens marile posibilităţi pe care le oferă economiile naţionale ale României şi Egiptului, aflate în plină dezvoltare, în interesul celor două ţări şi popoare, al cauzei păcii, colaborării şi înţelegerii între naţiuni. Abordîndu-se probleme internaţionale, o atenţie deosebită a fost acordată ultimelor evoluţii ale situaţiei din Orientul Mijlociu, subliniindu-se necesitatea intensificării eforturilor politice şi diplomatice pentru soluţionarea problemelor din această zonă, pentru realizarea unei păci durabile şi juste. Preşedintele Mohamed Hosni Mubarak a dat o înaltă apreciere poziţiei constructive a României în problemele Orientului Mijlociu, activităţii perseverente a şefului statului român pentru instaurarea păcii în această regiune. Preşedintele Nicolae Ceauşescu a reafirmat, cu acest prilej, hotărîrea fermă a României, a poporului român de a-şi aduce în continuare contribuţia activă la soluţionarea pe cale politică a problemelor complexe din Orientul Mijlociu, corespunzător dorinţei popoarelor din această zonă de a trăi şi a se dezvolta într-un climat de pace, securitate şi colaborare.

Şedinţa Consiliului de Stat

În cadrul şedinţei de miercuri a Consiliului de Stat, prezidată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, a fost examinat Protocolul, încheiat la Varşovia la 26 aprilie 1985, cu privire la prelungirea duratei de valabilitate a Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală, semnat la Varşovia la 14 mai 1955. Cei care au luat cuvîntul în legătură cu acest punct de pe ordinea de zi au dat o înaltă apreciere contribuţiei active, de mare însemnătate a şefului statului român la pregătirea şi buna desfăşurare a întîlnirii la nivel înalt de la Varşovia, modului strălucit în care a prezentat poziţia României în problemele discutate. A fost relevată însemnătatea deosebită a propunerilor formulate în cadrul întîlnirii de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu privire la căile şi mijloacele întăririi colaborării şi conlucrării între ţările socialiste, pentru reducerea încordării internaţionale, pentru apărarea fermă a politicii de destindere, pace şi securitate, pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la viaţă, la existenţă liberă şi demnă. Ei au reliefat că semnarea de către preşedintele României a Protocolului cu privire la prelungirea duratei de valabilitate a Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală, semnat la Varşovia la 14 mai 1955, constituie o necesitate impusă de evoluţia situaţiei internaţionale, de menţinerea pericolului de război, este în deplină concordanţă cu hotărîrile Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, corespunde întru totul intereselor poporului român, cauzei generale a socialismului şi păcii, destinderii, securităţii şi colaborării în Europa şi pe tot globul. Şi cu acest prilej Consiliul de Stat a adus un vibrant omagiu tovarăşului Nicolae Ceauşescu pentru activitatea neobosită pe care o desfăşoară în fruntea partidului şi statului spre binele şi prosperitatea poporului român, pentru iniţiativele şi acţiunile sale de largă recunoaştere internaţională consacrate destinderii şi colaborării între popoare, înfăptuirii dezarmării, şi în primul rînd a dezarmării nucleare, triumfului păcii şi înţelegerii între toate naţiunile lumii.

În cuvîntarea rostită în cadrul şedinţei Consiliului de Stat, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că deşi ţara noastră a propus iniţial prelungirea Tratatului pe o durată mai scurtă, pînă la urmă, „din dorinţa de a ne aduce contribuţia la întărirea colaborării şi prieteniei cu ţările socialiste din acest Tratat", s-a semnat prelungirea pe încă 20 de ani. Preşedintele Republicii Socialiste România a subliniat că această prelungire a apărut necesară ca urmare a situaţiei încordate din Europa şi din întreaga lume, a faptului că se menţine pericolul de război, inclusiv al unui nou război mondial, şi totodată continuă să existe tratatul ţărilor occidentale şi al Statelor Unite — N.A.T.O. În cuvîntarea şefului statului român se spune că trebuie să considerăm această prelungire nu neapărat pentru o durată de 20 de ani, ci va trebui să se acţioneze în aşa fel încît să se creeze condiţiile renunţării concomitente la cele două blocuri militare — N.A.T.O. şi Tratatul de la Varşovia — prin aceasta reducîndu-se de fapt durata acestui Tratat. Aceasta este o poziţie care corespunde desfăşurării evenimentelor internaţionale, este o cerinţă a eliminării din viaţa omenirii a războaielor, a blocurilor militare, a politicii de forţă sau de ameninţare cu forţa. Arătînd că asigurarea apărării independenţei statelor din Tratatul de la Varşovia, deci şi a României, se poate realiza în cele mai bune condiţii nu prin noi cheltuieli militare şi prin noi armamente, ci, dimpotrivă, printr-o politică internaţională de pace, de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, de oprire a cursei înarmărilor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că adevărata întărire a capacităţii de apărare şi a forţei ţărilor socialiste constă în primul rînd în dezvoltarea economico-socială, în construcţia cu succes a socialismului. **„Forţa socialismului** — se spune în cuvîntare — **constă nu atît într-un număr mai mare de armate, inclusiv de rachete nucleare ; dimpotrivă, forţa socialismului constă în dezvoltarea superioară a forţelor de producţie, a construcţiei socialiste, a democraţiei socialiste. Prin aceasta vom demonstra superioritatea socialismului, vom asigura afirmarea forţei socialismului în întreaga lume !".** Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că ratificînd Tratatul, trebuie să afirmăm voinţa noastră de a intensifica lupta pentru pace, pentru dezvoltarea construcţiei socialiste, pentru conlucrarea strînsă cu ţările socialiste, cu toate statele lumii.

Consiliul de Stat a ratificat în unanimitate Protocolul, încheiat la Varşovia la 26 aprilie 1985, cu privire la prelungirea duratei de valabilitate a Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală, semnat la Varşovia la 14 mai 1955. La propunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, Consiliul de Stat a hotărît ca, odată cu depunerea instrumentelor de ratificare a Protocolului, să adreseze consiliilor de stat, prezidiilor şi consiliilor prezidenţiale, guvernelor statelor socialiste participante la Tratatul de la Varşovia mesaje care să exprime poziţia României, chemarea sa de a se face totul pentru a se ajunge într-un timp cît mai scurt la desfiinţarea concomitentă a blocurilor militare — N.A.T.O. şi Tratatul de la Varşovia —, pentru întărirea colaborării lor în desfăşurarea cu succes a construcţiei socialiste, precum şi în lupta pentru dezarmare, pentru destindere şi pace în lume.

Consiliul de Stat a dezbătut în continuare alte probleme aflate pe ordinea de zi.

P. NICOARĂ ■

FORUMUL TINERETULUI ROMÂN

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Un cald și generos îndemn la visuri îndrăznețe, la fapte cutezătoare

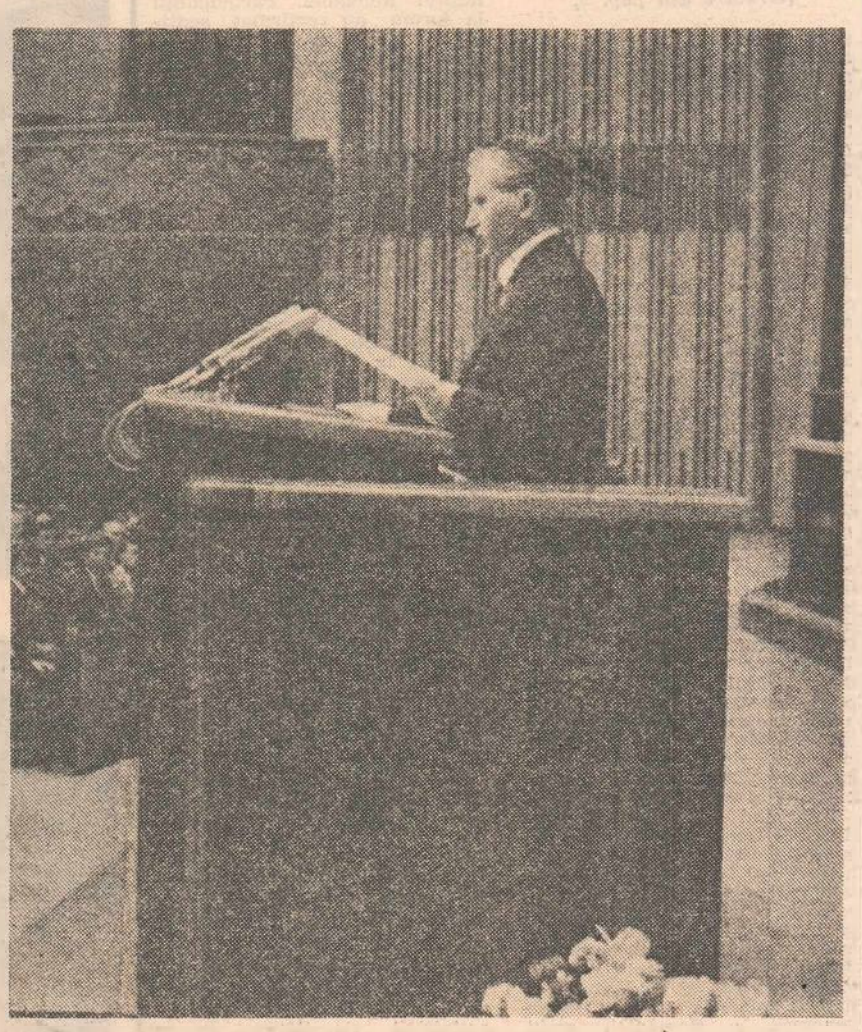

Să nu precupețiți nimic, dragi prieteni tineri, pentru a fi la înălțimea încrederii ce vi s-a acordat, la înălțimea dezvoltării patriei, a cerințelor victoriei comunismului în România.

Marile evenimente politice generează totdeauna un climat de exemplară dinamizare a spiritului public.

Forumul tinerei generații, ale cărui lucrări s-au desfășurat la București în a doua jumătate a săptămînii trecute, s-a înscris în rîndul evenimentelor de o asemenea anvergură într-un mod particular și într-o perspectivă care din capătul locului a stîrnit interesul întregii colectivități naționale.

Orice evaluare a perspectivei implică, de bună seamă, o miză, iar cînd tinerii iau în considerare prioritățile, direcțiile și dimensiunile viitorului, ei se implică în devenirea însăși a țării și miza nu poate fi alta decît a certitudinii că vîrstele viitoare ale societății românești vor fi tot atîtea trepte de progres.

Încredințîndu-ne de realitatea acestei certitudini, Forumul tinerei generații a adus dovada remarcabilă a unui înălțător sentiment patriotic prin faptul că el a reconfirmat convingerea că, mai ales într-o carte de istorie, o filă se realizmă pe alta.

Participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea lucrărilor Forumului național al tineretului a constituit o puternică și emoționantă expresie a grijii permanente pe care partidul și statul nostru, întreaga societate le poartă formării și educării, afirmării multilaterale în muncă și viață, în toate domeniile vieții politice, economice și sociale a tineretului, investit cu mandatul de deosebită încredere și răspundere de a reprezenta o puternică forță socială, viitorul însuși al națiunii noastre socialiste.

Momentul culminant care a înrîurit în chip decisiv întreaga desfășurare a lucrărilor Forumului tineretului l-a constituit magistrala cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin ampla sa deschidere către toate domeniile muncii, învățăturii și vieții tineretului, prin analiza profund științifică a rolului și locului tinerei generații în dinamica societății noastre, prin orientările și direcțiile stabilite, cuvîntarea secretarului general al partidului la Forumul tineretului reprezintă un document politic de o excepțională importanță teoretică și practică pentru întreaga muncă și luptă revoluționară a tinerei generații, o contribuție de seamă la îmbogățirea tezaurului gîndirii revoluționare.

Constituie un fapt deosebit de însemnat acela că, încă de la începutul cuvîntării sale, secretarul general al partidului a dat o înaltă apreciere activității organizațiilor revoluționare de tineret la înfăptuirea, în strînsă unitate cu întreaga națiune, a unor obiective de excepțională importanță pentru devenirea noastră socialistă și comunistă, prilej cu care cel mai iubit fiu al poporului, simbolul suprem al tinereții noastre revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut un cuprinzător bilanț al realizărilor obținute în anii libertății României și a jalonat principalele direcții de dezvoltare a societății românești în lumina Directivelor Congresului al XIII-lea, pentru înfăptuirea programului de trecere a țării noastre la o nouă etapă de evoluție a politicii interne și externe a partidului și statului nostru de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, de întărire continuă a independenței și suveranității patriei.

Dînd o înaltă apreciere contribuției tinerei generații la rezultatele obținute pînă în prezent, elanului și pasiunii cu care se consacră înfăptuirii și în viitor a sarcinilor ce-i revin, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : **„Doresc să subliniez, cu deosebită satisfacție, că în toate marile realizări din anii construcției socialiste, tineretul, împreună cu întregul popor, a adus o contribuție de mare însemnătate în toate domeniile dezvoltării noastre economice și sociale. De la primele detașamente de muncă patriotică, de la Bumbești-Livezeni și Salva-Vișeu la Canalul Dunăre-Marea Neagră, la toate șantierele industriale, la dezvoltarea agriculturii, industriei, științei, culturii, tineretul a fost prezent, a răspuns chemării partidului, și-a făcut datoria față de patrie, față de popor, față de cauza socialismului, demonstrînd că este ferm hotărît să contribuie la realizarea unei societăți moderne, înaintate în care întregul popor, generațiile viitoare să ducă o viață liberă, demnă !"**

Astfel, cuvintele pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a rostit în deschiderea Forumului național al tineretului au avut vibrația și căldura unui veritabil elogiu, al laudei cu care în mod necesar se cuvine a fi încununată fapta de preț.

În același timp, punînd în evidență perspectivele evoluției societății românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat asupra ideii că programele stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, care marchează continuarea procesului de transformare revoluționară a societății noastre, necesită unirea și mai activă a organizațiilor de tineret, în cadrul unității întregului popor în jurul partidului, pentru ridicarea patriei pe tot mai înalte culmi de civilizație și progres. Aceasta presupune în mod deosebit necesitatea ca organizațiile revoluționare ale tineretului să așeze și mai viitor la baza întregii activități de educare patriotică și revoluționară a tineretului, formarea sa prin muncă și pentru muncă, cultivarea îndatoririi de onoare față de partid și popor, de a nu precupeți nici un efort pentru triumful cauzei măreț a socialismului și comunismului, așa încît munca pentru țară să constituie dovada supremă a spiritului de devotament și răspundere ce caracterizează întotdeauna pe tînărul revoluționar. O idee cu o puternică rezonanță în cugetul și sufletul întregului nostru tineret, desprinsă din magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, fiind aceea că tinerele generații au misiunea ca, preluînd tradițiile nobile ale înaintașilor, urmînd spiritul lor de luptă, spiritul revoluționar de înaltă dăruire și sacrificiu al partidului, să-și facă întotdeauna, în orice împrejurare, datoria, astfel încît să ofere un exemplu generațiilor următoare, spre a nu uita niciodată că mai presus de orice se află patria, bunăstarea poporului, independența și suveranitatea României.

În mod cu totul deosebit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat și cu acest prilej că una din marile realizări ale partidului nostru o constituie activitatea multilaterală de educare și formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului, în acest context înscriindu-se și preocupările statornice pentru educarea patriotică, revoluționară, comunistă a tuturor copiilor și tinerilor țării în spiritul dragostei și respectului față de valorile muncii, față de cele mai noi cuceriri ale științei, tehnicii, culturii, ale cunoașterii umane în general.

„Adresez de la această tribună — spunea secretarul general al partidului — **chemarea organizațiilor revoluționare ale tineretului, întregului tineret al patriei noastre de a învăța, munci, învăța, munci și iar învăța ! Faceți totul, dragi prieteni tineri și copii, pentru a vă folosi de minunatele condiții de viață, muncă și învățătură pe care vi le asigură societatea socialistă, pentru a vă însuși cele mai temeinice și mai noi cunoștințe din toate domeniile! Pregătiți-vă pentru muncă și viață, pentru a fi prezenți întotdeauna acolo unde poporul, patria o vor cere !"**

Evocînd, de asemeni, învățămintele istoriei, conducătorul partidului și statului nostru a evidențiat și cu acest prilej imperativul intensificării luptei popoarelor, a tinerei generații, împotriva amenințărilor la adresa păcii, pentru dezarmare

(Continuare în pagina 6)

DUMITRU ELIADE

Martori la întîlnirea cu viitorul

(Urmare din pag. 5,

și, în primul rînd, pentru dezarmarea nucleară. Prezentînd pe larg preocupările de bază ale politicii externe a României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că Anul Internațional al Tineretului trebuie să constituie un factor important în unirea eforturilor tinerilor de pretutindeni pentru apărarea dreptului la muncă, învățătură, la viață, că stă în puterea tinerilor de pretutindeni să se afirme ca o puternică forță a lumii contemporane, pentru apărarea și promovarea celor mai înalte aspirații ale umanității.

Într-adevăr, contribuția fiecărui tînăr la fapta cetății, asumarea unor răspunderi și eforturi pe măsura țelurilor comunității tuturor fiilor acestui pămînt, dimensionarea intereselor personale în raport cu interesul general au edificat în sufletul tinerilor noștri sentimentul acut al istoriei prin convingerea că tot ceea ce se întîmplă, și proiectele țării, și împlinirea acestor proiecte, îi privește nemijlocit. Raportul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, prezentat de tovarășul Nicu Ceaușescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., a oferit o suită de exemple relevante ale acestui semnificativ proces de maturizare a conștiinței politice — prin participare — a tineretului nostru.

Înfățișînd cu legitimă mîndrie realizările de prestigiu pe care tineretul le-a înscris în ultimii ani în marele bilanț de împliniri din viața economico-socială a patriei, participanții la lucrările forumului au arătat că toate aceste succese se datoresc condițiilor minunate de viață, muncă și învățătură ce îi sînt asigurate astăzi tinerei generații a României, grijii deosebite cu care partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceausescu, o înconjoară în permanență. În acest cadru au fost reafirmate, cu deplină satisfacție, sentimentele de nemărginită dragoste și stimă, de profundă recunoștință față de partid și de secretarul său general, exprimîndu-se convingerea unanimă că prezența în fruntea partidului și statului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucitul conducător al destinelor neamului nostru, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, care luptă neostenit pentru pacea lumii, constituie chezășia cea mai sigură a edificării cu succes a socialismului și comunismului pe pămîntul României. Participanții la forum au reafirmat sentimentul de aleasă prețuire, de adîncă recunoștință al tinerei generații față de tovarășa Elena Ceaușescu, eminent om politic și strălucit savant, pentru remarcabila sa contribuție la dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii, pentru dăruirea cu care veghează la educarea comunistă, revoluționară a tinerilor țării.

În spiritul indicațiilor și orientărilor de excepțională însemnătate trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, al înflăcăratelor îndemnuri și chemări adresate tineretului, participanții la lucrările Forumului tinerei generații au analizat cu înaltă responsabilitate comunistă activitatea organizațiilor lor și, pornind de la sarcinile majore ce revin acestor organizații în lumina documentelor de partid și de stat, au hotărît direcțiile de acțiune viitoare ale acestor organizații, în vederea creșterii contribuției lor la înfăptuirea neabătută a grandioaselor obiective de dezvoltare multilaterală a României socialiste, obiective stabilite în Programul partidului și prin hotărîrile Congresului al XIII-lea.

În Scrisoarea adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu la încheierea lucrărilor Forumului tinerei generații, se arată: „Tineretul României socialiste se angajează solemn în fața partidului, a dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, să facă totul pentru a fi, în toate împrejurările, în primele rînduri ale muncii pentru țară, să răspundă întotdeauna prezent la chemarea luminosului nostru timp socialist, să probeze patriotismul, cutezanța și maturitatea politică la focul viu al activității clocotitoare ce se desfășoară pe șantiere, în întreprinderi și pe ogoare, în școli și facultăți, în toate locurile în care pulsează cu tărie flacăra conștiinței revoluționare, a vocației creatoare a poporului român".

A fost exprimat, astfel, angajamentul ferm al tinerei generații de a-și desfășura munca și viața sub imboldul vibrantelor chemări adresate cu generoasă încredere și părintească dragoste de tovarășul Nicolae Ceausescu, de a îndeplini cu abnegație, cu pasiune, cutezanță și romantism revoluționar îndatoririle ce-i revin, situîndu-se în acest fel la înălțimea marilor sale răspunderi.

DUMITRU ELIADE

Tablou de epocă, luminat cu tineri

Săcelele, orașul din poarta Brașovului, e un oraș ocupat de tineri. Vechea și marea reședință a oierilor Bârsei, vestitele „șapte sate" (sau „sătucele", sau „sătcele", sau „săcele") înșirate pe șerpuitoarea vale a Ciucașului, printre ape suave și munți bătrîni, numesc azi un oraș modern. Patru din cele șapte sate ale oierilor (Satulung, Cernatu, Turcheș și Baciu) au alcătuit, în socialism, orașul Săcele, sediul marii uzine a „Electropreciziei", celelalte trei (Tărlungeni, Purcăreni, Zizin) compun acum o singură comună, Tărlungenii, menită și ea, în lumina Directivelor Congresului al XIII-lea, ca vatră de viitor centru urban.

Ce-a mai rămas, în înfățișarea și viața de azi a Săcelelor, din bătrîna istorie a păstorilor, din acea epopee a transhumanțelor care se desfășoară, din această mîndră cunună carpatică, spre țara întreagă, pînă la Dunăre și la marea cea mare? Aparent, nimic. Nu numai „Electroprecizia", dar o întreagă centură de fabrici, dominate de colosii Brașovului, flancate de esplanade de blocuri, înconjoară Săcelele de pretutindeni, încercuind vechiul sat și în același timp deschizîndu-l, prin altfel de porți decît cele arhaice, spre toate zările. Produsele cu ștampila „Electroprecizia" circulă prin Europa, prin America de Nord, prin Africa. Cît trebuie să ari pe sub acest pămînt ferecat în oțel, ca să dai de drumurile oierilor? Statisticile demografice ale orașului ne avertizează că, din cei vreo 40 000 de locuitori, doar vreo 500 mai sînt țărani și, dintre ei, doar un număr infim mai știu seama și știința oilor. Peste 8 000 de oameni ai Săcelelor lucrează în noile sale fabrici și instituții urbane, alți vreo 8 000 se deplasează zilnic spre uzinele Brașovului, iar vreo 11 000 sînt „flotanți", veniți din toate zările țării spre industriile săcelene. În covîrșitoarea majoritate, tineri.

La „Electroprecizia", 75 la sută din muncitori sînt tineri între 21 și 22 de ani, băieți și fete. Multe fete și femei tinere, muncitoare, maiștri, ingineri. Reținem și acest detaliu, ca pe încă un contrapunct istoric. În „Sătcelele" de pînă mai ieri, notează un cronicar al locului, prof. Ion I. Ghelase, într-o monografie a Țării Bârsei, fetele și femeile „trăiau într-o separațiune orientală": „petreceri cu dansuri se făceau doar la munte (la nedeile păstorești, n.n.), aci venind doar cele măritate... Treceai pe străzile din Satulung și ziceai că nu te vede nimeni, te vedeau însă babele, nevestele, fetele... Mai la fiece casă erau găuri anume făcute în stobor sau poartă, prin care mai ales fetele se uitau"... În afara miilor de tineri muncitori ai Săcelelor (peste 5 000 trăind în noul cartier de blocuri al „Electropreciziei"), cele două licee și șapte școli generale cuprind alte vreo 5 000 de băieți și fete. O populație tînără și dinamică, clădindu-și o viață a sa, un oraș al său, ce se întind, coplesesc, acoperă totul, făcînd să se retragă în umbră, în umbra istoriei ca și în cea a priveliștii, nu numai casele patinate de vreme, ascunzînd după porți ferecate întinse grădini cu păpușoaie și curți cu crăițe și busuioc ce abia mai respiră sub fumul industrial, dar făcînd, mai cu seamă, să dispară un ritm. Un ritm milenar de viață, înlocuit într-o singură generație de un cu totul altul.

Alt ritm, alte preocupări, alte deschideri de cuget, alte dimensiuni ale faptei. La „Electroprecizia", dominanta preocupării tinerilor, în întîmpinarea forumului lor național, a însemnat diversificarea producției, introducerea de inedite tehnologii, asimilarea de noi repere (în ultima vreme: 9 produse de echipament electric „Oltcit", noi demaroare și alternatoare pentru autocamioane, tractoare și autoturisme, noi tipuri de motoare electrice, toate la parametrii tehnicii mondiale), economisirea, recuperarea și refolosirea materiilor prime, combustibilului și energiei, și peste toate, o prezență dinamică în mișcarea de inventii și inovații, una dintre cele mai puternice din județ și din țară. Sînt atît de mulți inovatorii și inventatorii tineri ai întreprinderii, fii și nepoți de mocani bârsani ori veniți aici de aiurea, încît zelul reporterului de a transcrie nume se dizolvă într-o adevărată listă onomastică. O lume ce trăiește sub semnul noului, o lume care-și înscrie demersurile în viitor, o lume a cărei emblemă sau stemă, tăiată în formă de frunză (vezi stema Brașovului!), nu e o frunză din codrii Bârsei, ci inima unui faur, a unui meșter al fierului și al oțelului. Ce-a mai rămas, în asemenea circumstanțe, din vechiul sat? Ce-a mai rămas — dacă a mai rămas! — din vechiul ritm pastoral de viață, înginîndu-l pe cel de astăzi cu bătăi sau ecouri care să pună surdina unui timp permanent, timpul istoric?

Aparent, nimic. Istoria, cu ultimii purtători ai duhului și îndeletnicirilor de demult, s-a retras undeva, la marginea orașului cotropit de fier. Acolo e C.A.P.-ul locului, acolo sînt ultimii lui țărani. O lume, ne spunea odată Balint Andrei, președintele acestei micute obști, de mult albită la tîmple, subțiindu-și de la an la an și cuprinderea, măsurată în „brațe active de muncă", și puterea acestor brațe. Ce tineri s-o înmulțească, s-o primenească, odată ce inima locului, care-și suprapune bătăile peste toate inimile, peste cele tinere, în primul rînd, este — și nu de ieri — cea a unui industrios meșter faur?

Și totuși... Din nou un „totuși", redesenînd sau redeschizînd o istorie ce părea a-și fi istovit energiile. „C.A.P.-ul bătrînilor" propune în tabelele economice săcelene niște indici de un surprinzător interes (recolte de cartofi de 30—50 de tone la hectar, peste 32 000 de tone de produse agricole livrate la fondul de stat anul trecut) vădind, la modul cel mai propriu, o forță ce-ți sugerează automat imaginea tinereții. Da, tinerețe la propriu, da, prezența, printre bătrîni, a tinerilor, a unor tineri români și maghiari ce n-au șovăit, în acest loc al supremației tehnicii, sub ispita calificării în profesii moderne, să rămînă „țărani", lipiți de o brazdă a timpului ce vine din veac și, grație lor, se continuă, iată, spre viitor. Sigur, sînt (mai exact, au fost) și tineri care, abia încălecați pe tractorul C.A.P.-ului, l-au părăsit lîngă poarta Uzinei de autocamioane (căci pămîntul obștii săcelene se întinde chiar pînă-ntr-acolo, șerpuiește printre halele acestei uzine!), trecînd dincolo, în lumea marii tehnici industriale. Dar au rămas, atrăgînd în juru-le și pe alții, destui feciori de mocani pe care îndeletnicirile arhaice ale pămîntului nu i-au speriat. Nu i-au speriat, căci aceste arhaice îndeletniciri sînt „arhaice" azi doar cu numele, o bază materială și o condiție tehnică de prim rang făcîndu-i să nu se simtă cu nimic inferiori celor de-o seamă cu ei ce au optat pentru munca industrială. Tinerii mecanici ai C.A.P.-ului sînt, ni se spune, „băieți cu școală", care știu multe și știu să facă incredibil de multe. Nu numai că ară, ni se mai spune, „sub nasul celor de la autocamioane", dar știu, dacă-i cazul, „să facă și ei camioane". Pe-ale lor le fac ca noi, cînd se strică. Le pot face și din nou, dacă trebuie. Nu-i deosebește nimic de „ceilalți", de cei din fabrici, nici prin preocupări tehnice, nici prin banii pe care îi iau la sfîrșit de lună, nici prin haina de lucru și nici prin straiul duminical, care, în cazul mai tuturor, păstrează măcar un detaliu din vechiul port, așa cum îl vedem în frumosul muzeu etnografic din centrul orașului.

De fapt, oricît ar părea de paradoxal, în această epocă de mari deplasări de planuri, de mari mutații economice și sociale, ei, cei ai locului, pentru prima oară, devin ai locului, ai gliei lui, locul și glia, pentru prima oară, devin ale lor, permanente, stabile, tefere. Pentru oierii Săcelelor, rătăcitori de cînd se știu cu turmele peste munți și șesuri, satul era cîndva doar un punct de plecare, o tabără provizorie, un leagăn al vieții mereu părăsit, uneori pentru luni și ani, alteori pentru totdeauna. Descălecat-au, spun documentele, mo-

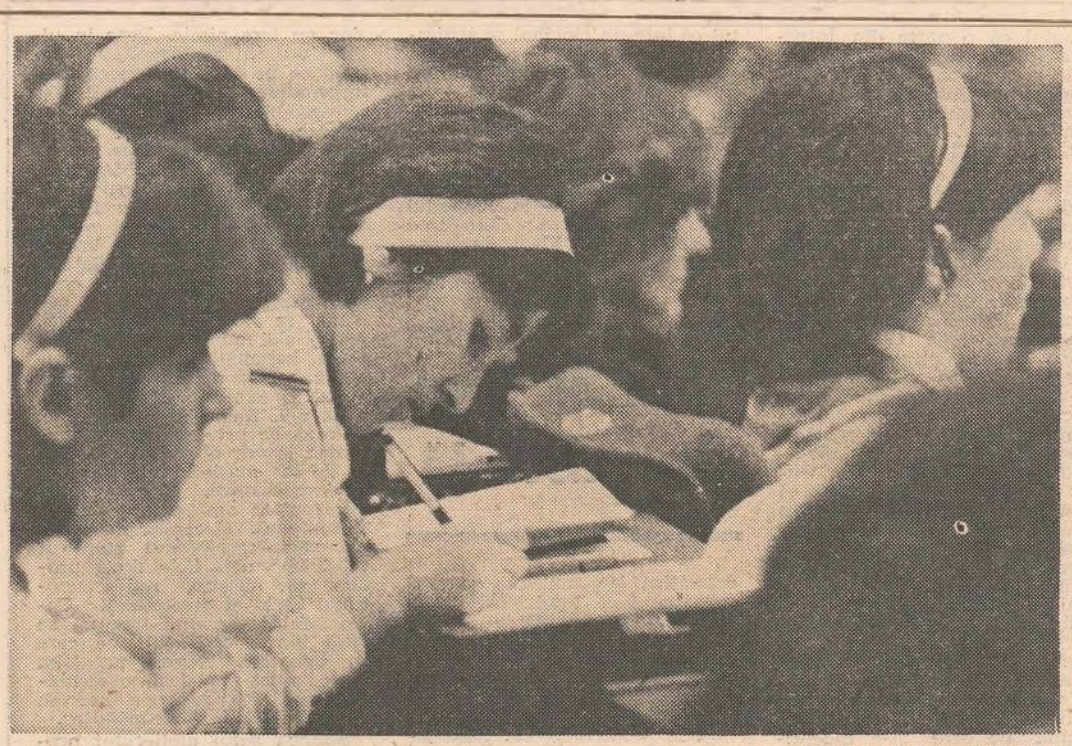

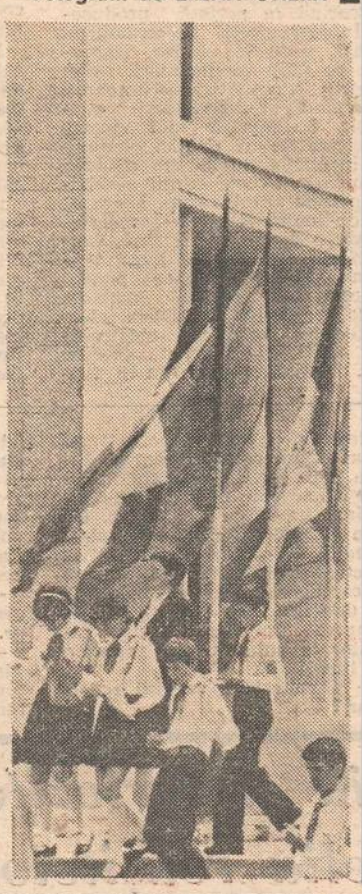

Fotografii de ELENA GHERA

Tinereţe şi istorie

În acest miez fierbinte de primăvară, impetuoasă ca și tinerețea am fost timp de trei zile printre participanții la Forumul tinerei noastre generații. Am văzut imaginea tînără a istoriei, i-am auzit freamătul entuziast în sala lucrărilor, am ascultat-o vorbind despre viitor, cu încredere, cu certitudine, cu elan revoluționar. I-am simțit dragostea pentru patrie, pentru partid, pentru cel care este înaltul model al tinerei noastre generații, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acești tineri veniți la marele lor Forum din mai 1985 au crescut, de fapt, în cele două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, în ceea ce numim cu mîndrie legitimă Epoca Ceaușescu.

Am discutat în pauzele lucrărilor cu mai mulți tineri și m-am convins că biografiile lor, diferite firește, fiindcă nici o viață nu este identică cu alta, au un adevăr esențial comun : în tinerețea lor respiră marea tinerețe a istoriei României noi. Iată cîteva exemple luate la întîmplare din carnetul de însemnări.

Un tînăr dintr-un oraș tînăr. Îl cheamă Aurel Tatomirescu, are 26 de ani și este electrician la Întreprinderea minieră Rovinari. Îmi spune cu mîndrie că bazinul carbonifer al Rovinarilor deține o pondere însemnată în cîștigarea independenței energetice a țării. Nu s-a născut la Rovinari, ci într-o comună situată la vreo 45 de km. dar din 1973, cînd a intrat la liceul industrial minier a îndrăgit această profesie. Cum stăruie în memoria sa Rovinarii anului '73 ? Atunci nu existau decît 2—3 blocuri de nefamiliști. Acum sînt construite peste 2 000 de apartamente numărul lor fiind în continuă creștere. De altfel și populația a sporit de la 2 000 de locuitori cît aveau Rovinarii înainte de 1980 la aproape 12 000 de locuitori azi. Orașul e tînăr, strada e tînără, dominată de tineri (media de vîrstă la întreprinderea unde lucrează Aurel Tatomirescu este de 24 de ani) fericirea e tînără (Aurel Tatomirescu s-a căsătorit la Rovinari) speranțele sînt tinere (are o fetiță de un an și zece luni). „Care este preocuparea principală a tinerilor din Întreprinderea minieră Rovinari ?“ îl întreb. Îmi răspunde : „La noi se pune un mare accent pe ridicarea continuă a pregătirii profesionale. Așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna Forumului nostru, trebuie să învățăm, să muncim, să învățăm, să muncim și iar să învățăm.

Un tînăr într-o activitate tînără. Se numește Adrian Drăghici, are 29 de ani și este subinginer mecanic la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru construcții de mașini — București. Face parte dintr-un colectiv care se ocupă cu implementarea manipulatoarelor, robotizare, mecanizarea și automatizarea montajului. „Cînd ai venit la institut, te gîndeai că vei lucra la robotizare, automatizare ?“ — îl întreb. „Nu, dar cînd s-a încredințat colectivului din care fac parte această activitate am fost fericit. Pentru că este un domeniu extrem de nou, de interesant.“ Crede că ar fi necesară realizarea unor simpozioane și schimburi de experiență la nivel național și îmi comunică, plin de entuziasm, că la institut vor să organizeze o sesiune de comunicări științifice pentru tineret, pe tema mecanizării, automatizării și calculatoarelor în industria constructoare de mașini. „Dacă cineva ar dori să lucreze în acest domeniu, ce calități i-ai cere ?“ îl întreb. Îmi răspunde zîmbind : „Dacă i-aș face portretul robot, doar lucrez în domeniul robotizării, cred că ar trebui să fie un tip inteligent, cu o mare capacitate de muncă, foarte bine și multilateral pregătit, pentru că o activitate complexă îți impune o pregătire complexă. În plus îi mai trebuie imaginație, îndrăzneală, tenacitate în a-și susține ideile“.

Aș mai putea să dau zeci de asemenea exemple. Fiecare vorbind despre un destin individual într-un mare destin colectiv, al tineretului din România de azi. Fiecare fiind o biografie și o parte din istoria acestor ani. Fiecare arătînd de ce în acest miez fierbinte de primăvară, la București, a fremătat, a vibrat și-a exprimat opțiunile și entuziasmul întreaga generație tînără a țării, hotărîtă să-și aducă partea ei de muncă și eroism, la eroica operă de înălțare a Patriei.

ALEXANDRU ȘERBAN

canii bârsani în pragul mării încă din anul 1358, întemeiat-au în Dobrogea, ca și în Muntenia, sate care le poartă și astăzi numele (Ungureni, Bărbuși, Văcăianca etc), țesut-au mereu și mereu, în veacuri multe, pe cărările tainice dintre munți și șesuri, unitatea limbii și a ființei noastre. Munții, pe-aici, prin Țara Bârsei, erau săraci în pășuni, iar pășunile le erau sărace. Soarele, pe acest nordic versant al Carpaților meridionali, se arată doar spre amurg, lumea de aici e o lume rece, ea pleca să caute soarele și belșugul ierbilor pe aiurea. Această lume, acum, fertilizîndu-și cu o nouă civilizație existența, și-a cucerit, pentru prima oară, o vatră, o așezare stabilă sub picioare, o temelie teafără pentru zidire și pentru viață.

Muncitori tineri sau țărani tineri, ei lucrează și înfloresc cu dragoste și pricepere această vatră, ajutînd timpul vechi să se lege cu timpul cel nou într-o undă sonoră al cărei mesaj se aude distinct și foarte sus.

Săcele — vechi și fastuos tablou de epocă, luminat cu tineri și tinerețe.

ILIE PURCARU

Viața în vagon

Pe cuierul din birou stă agățată o haină. Pare nou-nouță. Posesorul ei o îmbracă, în orice caz, foarte rar. Poate la cîte o ședință. Dar nici ședințele nu sînt prea dese. Hotărîrile se iau din mers, la fața locului, iar „locul“ e întins pe mii de hectare. Pămîntul nu așteaptă iar legile șantierului sînt aspre. Atît de dure încît cei slabi nu ajung la capătul unei săptămîni. Au trecut multe săptămîni peste Șantierul național al tineretului de la sistemul de îmbunătățiri funciare București Nord. Cam atîtea cîte are anul, înmulțite cu patru și încă ceva pe deasupra. Au trecut și mulți brigadieri pe aici, veniți din treizeci de județe.

În nordul Capitalei era pămînt bun și mult : 145 000 hectare. Numai că stufu și balta nu te lăsau acum cinci ani să te apropii de el. Străbați astăzi locurile : Valea Vlăsiei, Săftica, Tamaș-Corbeanca, Balotești, Moara Vlăsiei, Afumați, Ștefănești de Sus. Din cabina camionului, de la înălțime, cît vezi cu ochii cîmpul e verde și culturile înaltute. Îl străbați cu piciorul. Pămîntul e ferm. Proiectul întocmit la indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin care zona era împărțită în 22 de sisteme, a fost executat, lucrările de desecare au început. În 1982 natura și-a spus din nou cuvîntul. Seceta a pus în fața oamenilor alte probleme. Numărul de lucrări s-a extins, acolo unde a fost necesar au început irigațiile. Pămîntul a fost întors și răscolit, milioane de metri cubi. S-au făcut excavații, nivelări, construcții hidrotehnice, modelări, drenaje, lucrări de scarificare. Nu toți care au venit pe șantier se pricepeau la așa ceva. A fost o școală, pentru cei mai mulți. Tinerii veniți din uzine au învățat munca cu pămîntul și după un an sau doi s-au întors în organizațiile lor. Au venit alții, au pus și ei mîna pe lopată, chiar de n-o făcuseră vreodată, iar cîmpul a căpătat culoarea lui cea mai frumoasă.

„S-a muncit mult cu pămîntul, dar parcă mai mult cu oamenii“ își amintește comandantul șantierului, Filat Amelian. Diplome frumos rînduite pe pereți arată că s-a tras cu dinții pentru un loc de cinste în întrecerile uteciste între șantierele naționale ale țării. „Sîntem un șantier nu prea mare dacă ne gîndim la Canalul Dunăre — Marea Neagră sau la cele de minerit, dar ambițiile au fost nemăsurate. Lucrăm pămîntul pentru pîine și știm fiecare ce înseamnă asta. E greu, uneori teribil de greu. Iarna a fost aspră, în ianuarie nu s-a putut lucra. Am făcut un efort fantastic să recuperăm restanțele și acum lucrăm în devans. Ne-am angajat ca în cinstea Forumului tinerei generații să predăm peste plan lucrări de îmbunătățiri funciare în valoare de 2 milioane lei. Asta înseamnă 15 000 metri cubi pămînt excavat, 30 000 metri cubi la nivelări și 5 km conductă montată pentru irigații. Se va preda cu cinci zile mai devreme o suprafață de 1 497 hectare pentru irigații în sistemul Otopeni — Căldărușani. Pe prim plan însă rămîne perfecționarea oamenilor“.

Șantierul înseamnă zi-lumină și viața e grea cînd o petreci cu anii în vagon, pe cîmp, fie vară, fie iarnă. Pentru mulți dintre ei însă nici n-ar avea gust altfel. „Omul cu recordul“ — acesta este Ion Dumitru — a ales-o și o trăiește de 15 ani numai pe aceasta. Are 30 de ani, lucrează pe draglina „Progresul“ și locuința îi e în vagon. Om așezat, are o casă mare în comuna Vrîncioaia, județul Vrancea, s-a însurat acum șapte ani are o fetiță de 6 ani și nevasta e cu el. Lucrează împreună și sînt cel mai bun echipaj de pe șantier... Clementa Dumitru are numai 22 de ani, dar șapte dintre ei i-a petrecut pe șantiere. Mestecă țărănește un fir de iarbă și nici gînd n-are că ar putea locui în casa care stă închisă acolo, în satul lor. Asta se va întîmpla mai încolo, la bătrînețe, cînd se vor „retrage“. Și-au făcut de toate, poate să-i aștepte... Gospodăria ei este deocamdată în vagon și este ca în orice apartament : cu mobilă, aragaz, televizor, apă. Ai terminat lucrarea într-un loc, te muți în altul, casa vine după tine. Muncesc din zi în noapte și cîștigă bani buni. Acum băieții din șantier au început să-i zică bărbatului ei „Fermierul“. Și-au luat un ARO-243. Au avut cu ce, fiindcă cîștigă amîndoi pe lună și cîte 14 000 de lei. Nu sînt singurii familiști pe șantier, se aduc unul pe altul. Lîngă vagonul familiei Dumitru s-a mai instalat de curînd o pereche. Dorică și Felicia Postolache. Dorică i-a fost elev lui Dumitru. Pe Felicia, soră cu Clementa, a văzut-o la o nuntă și a plăcut-o. Atunci era prea mică, așa că a plecat băiatul în armată și cînd s-a întors a luat-o și a adus-o cu el pe șantier. Va învăța și ea meseria și vor face împreună un nou echipaj, precum sora și cumnatul. Deocamdată, Felicia care nici acum nu-i prea mare, se uită curioasă la ce meșterește Dorică. Băiatul n-are vreme și nici răbdare să aștepte pînă vine echipa de intervenție, sudează ceva la excavator, iar treaba făcută de el e la fel de bună. Sînt atît de tineri și par atît de neînsemnați pe lîngă uriașele mașinării care le dau ascultare, încît nu mă pot abține să nu exclam : „Cum aveți curajul să le dați toate astea pe mînă ? Sînt aproape niște copii !“ Comandantul zîmbește : „Niciodată nu s-a deteriorat un utilaj. Numai fețele lor sînt copilăroase. Cît despre secretarul organizației de U.T.C., Petru Lucaci, nici vorbă nu poate fi, prea mulți ani n-are nici el. De altminteri, cel mai bătrîn brigadier e în vîrstă de 31 de ani. Și dacă tot e vorba de băieții șantierului și de anii pe care îi au, atunci îmi este prezentat și cel mai tînăr, care numără 5 ani : Dragoș Oproescu. Din lunga lui viață, patru ani i-a petrecut la Balotești, căci de născut, s-a născut pe un alt șantier : Viișoara Smîrdioasa. Părinții, Augustina și George Oproescu, s-au cunoscut la Giurgiu-Răzmirești. Dragoș este un adevărat șantierist, meșterește de zor la un lanț, iar cînd este întrebat ce face răspunde serios : „Vreau s-o repar pe bicicleta asta, i-a sărit lanțul“. Pentru că știe bine disciplina șantierului, cînd are vreo problemă bate la ușă : „Tovarășe comandant, pot să intru ?“ Nu-i curat în curte și niște oameni răi au călcat florile alea. S-a gîndit să pună niște bețe pe margine. Comandantul aprobă cererea și-i promite ajutoare. Apare în birou mama și constat că figura puștiului îi este copie fidelă. George Oproescu nu mai e în șantier, s-a făcut tîrziu și s-a grăbit la școală. E student al Institutului agronomic Nicolae Bălcescu din București, la secția serală. Ziua e pe șantier, e maistru, iar seara „omoară“ Trabantul pînă-n București, să nu întîrzie la facultate. Aflu de la comandantul șantierului că „și treaba asta e molipsitoare“. Mai au cîțiva studenți, iar acum și alții învață pînă-n noapte pentru examenul de admitere.

Ziua a trecut repede pe Șantierul național al tineretului de la sistemul de îmbunătățiri funciare București Nord. Mi-au spus multe despre munca și viața lor, poate au rămas și mai multe nerostite ce se cuprind toate într-o propoziție. „Asta e familia noastră, și pînă ne îndeplinim toate sarcinile aici ne găsiți“.

Îmi iau la revedere și-l întreb pe Dragoș la plecare, ce vrea să se facă atunci cînd va fi mare. Răspunsul nu-i cel pe care-l așteptam. „Aviator“. Tatăl muncește pămîntul, iar fiul privește spre înălțimi.

LIANA MOLNAR

Să-ţi ridici oraşul cu gîndul bun al duratei

Tîrgu Mureş este un oraş tînăr. Mai exact, un oraş întinerit. Proaspăt, aerisit şi prosper, plin de construcţii superbe şi cartiere grădină. O industrie viguroasă care, în datele ei esenţiale, nu măsoară mai mult de douăzeci de ani, a dus faima ardelenilor de pe Mureş pînă dincolo de hotarele ţării. Reportajele şi interviurile acestor pagini se străduiesc să surprindă ceva din intensitatea şi pasiunea cu care mureşenii, oameni harnici şi cu sentimentul duratei, îşi împlinesc rosturile în aceste decenii de aur, cu ambiţia şi inteligenţa dovedite de-a lungul întregii noastre istorii.

Faptul că o parte din Întreprinderea **Electromureş** se află pe locul unde cooperativa **Ciocanul** se străduia în urmă cu mai bine de trei decenii să producă cele mai bune ciocane, burlane, găleţi şi sobe n-are nici o legătură cu ceea ce se produce azi la binecunoscuta fabrică din Tg. Mureş. Nu poţi afirma nici măcar în glumă că aceeaşi oameni s-au lăsat bucuroşi de tinichigerie pentru a se califica, într-un timp record, electronişti. „Prezentate astfel lucrurile, afirma directorul întreprinderii, Ioan Olteanu, un bărbat energic, plin de idei de excepţie care şi-a legat destinul de existenţa fabricii cu exact 15 ani în urmă, am nedreptăţi şi istoria întreprinderii dar şi a municipiului. Oraşul a crescut frumos şi rotund. ca un lucru bine făcut, şi probabil că o parte din copiii cooperatorilor de la **Ciocanul** lucrează azi la **Electromureş,** întreprindere care numără aproape de 7 000 de oameni ai muncii dar asta e cu totul altceva." Foarte exact, firma, cunoscută azi şi în lume, a apărut în 1962 propunîndu-şi, printre altele, ca nici o gospodărie din România să nu simtă lipsa maşinilor de călcat, sarcină pe care şi-a îndeplinit-o an de an temeinic.

Trecînd în revistă produsele Întreprinderii **Electromureş,** astăzi, 2 500 la număr, împărţite pe şapte grupe mari, rămîi pentru moment descumpănit, încercînd să-i deslueşti profilul. Se fabrică aici aparate electrice de uz casnic, elemente încălzitoare în tub metalic, elemente de conexiuni electrice pentru autoturisme, aparatură de înaltă şi joasă tensiune, produse de mecanică fină, conducători electrici de joasă tensiune, cablaje electrice pentru autoturisme, ştanţe, matriţe, utilaje pentru industria electrotehnică, produse electronice, maşini de copiat (xerox) etc. Dacă mai amintim şi faptul că într-un cincinal se schimbă întreaga gamă a produselor, pricepem mai lesne că profilul întreprinderii este, aşa cum spunea inginerul Teodor Siderias, şeful atelierului de proiectare, nou. O schimbare rapidă a produselor din necesitatea de a fi la zi cu ceea ce se petrece în lume în domeniul în care te afirmi. Devenirea permanentă a **Electromureşului,** afirma cineva, a fost o şansă şi pentru oraş de a-şi

Noul ca mod de existenţă

valorifica pe multiple planuri potenţialul de inteligenţă. Aşa cum se poate spune şi despre **Azomureş, Metalotehnica,** despre **Întreprinderea de prelucrare a lemnului** sau **Întreprinderea de confecţii,** ca să dăm numai cîteva exemple, fabrici care au contribuit la înfăţişarea nouă a Tg. Mureşului, la creşterea potenţialului său economic.

Inginerul Teodor Siderias este un ardelean blajin şi îndatoritor. Repartizat la **Electromureş** acum 13 ani a dat aici exact peste ce nu-şi dorea : peste aplicaţiile practice ale capitolului de transmiterea căldurii, care numai bucurii nu-i dăduse în facultate. Examenele sînt examene, viaţa e viaţă, omul s-a apucat serios de citit şi a descoperit că pasiunea vine învăţînd. „Întîi am lucrat în producţie, apoi am trecut în proiectare, fiindcă toţi tehnologii sînt patru ore în producţie, zice el. Tehnologia nu se face în birou. Adică se face, dar nu iese nimic. Doar în ultimii doi ani am asimilat 63 de produse pe care le importa Întreprinderea de piese radio şi semiconductori Băneasa din Bucureşti. Cu totul am asimilat peste 150 de produse. Cam într-un cincinal schimbăm produsele. Le gîndim mai moderne, mai ieftine. Cu fiarele de călcat, cu plitele şi radiatoarele electrice am ieşit la export. Pe piaţa externă viaţa e foarte grea şi în aceste condiţii produsele noastre au pătruns în aproape 40 de ţări. Ajuns aici nu te mentii dacă nu-ţi îmbunătăţeşti în permanenţă produsul. În electronică a fost o explozie. Nu în lume, ci la noi. La radio-casetofoane, în ceea ce priveşte partea mecanică, avem o bună experienţă de la maşinile de calculat electromecanice, dar pentru electronică am colaborat cu **Tehnotonul.** Mecanismul pentru radio-casetofonul stereo îl fabricăm noi. Cele două produse ale noastre, radiocasetofonul Stela şi casetofonul Corina, fabricate anul trecut, se vînd bine, comerţul ne cere suplimentări. Acum pregătim un complet muzical, o combină, care, de asemenea, sperăm să fie la fel de bine primite".

Spunea şeful atelierului proiectare că au colaborat bine cu Întreprinderea **Tehnoton** din Iaşi. Întreprinderea **Tehnoton** are şi ea o vîrstă destul de fragedă şi s-a născut din experienţa **Electronicii** din Bucureşti. Experienţa electronicii româneşti este suma tuturor experienţelor de acest fel din ţară, la care, iată, de doi ani de zile, **Electromureşul** o adaugă pe a sa. Printr-o logică simplă ajungi la adevărul că amintitele colaborări duc la o concurenţă loială, care concurenţă face mai competitivă electronica noastră de acest tip, fapt avut mereu în vedere de specialiştii de la **Electromureş,** care nu uită nici un moment că profilul lor este... noul.

„Vocaţia şi seriozitatea constituie temelia reuşitelor noastre"

Profesor doctor docent Emilian Bancu : născut la 19 noiembrie 1925 în Sărmaş-Harghita ; a urmat Liceul militar „Mihai Viteazul" din Tg. Mureş (terminînd într-o clasă care a dat optsprezece medici) şi Facultatea de medicină din Cluj-Napoca, absolvită în 1951 ; în 1962 intră în învăţămînt iar în 1972 devine profesor universitar ; medic specialist în chirurgie generală, urologie şi ortopedie ; autor a 5 monografii şi a peste 200 de lucrări ştiinţifice publicate în ţară şi străinătate, cele mai multe dintre ele referindu-se la tratamentul chirurgical al cirozelor şi la patologia digestivă ; de asemenea autor al mai multor tehnici chirurgicale originale : membru al Societăţii internaţionale de chirurgie — Lisabona 1973 ; şeful Clinicii chirurgicale nr. 1 a Spitalului clinic le medicină şi farmacie din Tg. Mureş.

— Tovarăşe profesor Emilian Bancu, prezentaţi, vă rog, pentru început, institutul în fruntea căruia vă aflaţi, după cîte am înţeles, de exact şase luni.

— Desigur, n-o pot face decît sumar, deoarece istoria şi prezentul lui ar necesita spaţiul unei adevărate monografii. Cînd spun istorie nu mă refer atît la vechime, el a fost înfiinţat acum patru decenii, cît la prestigiul dobîndit în acest timp. În primul an de funcţionare, el număra 839 de studenţi şi 259 de cadre didactice. În afara promoţiei din acest an, a dat ţării 6 708 medici, oameni bine pregătiţi profesional, care fac cinste şcolii româneşti de medicină. Institutul are trei facultăţi : medicină generală, cu secţie de pediatrie, stomatologie şi farmacie. Sînt înscrişi 1 450 de studenţi, o treime din ei, fiind bursieri. Dispunem de patru cămine cu 1 210 paturi şi o cantină premiată în cîteva rînduri. Studenţii beneficiază de laboratoare moderne, bine dotate, de institute preclinice solide, de clinici universitare cu renume, toate acestea alcătuind o bază de învăţămînt deosebit de puternică. Practica se realizează în cele două spitale, Clinic judeţean, care este nou şi are 1 200 de paturi, şi Spitalul municipal. De asemenea, sînt folosite în acelaşi scop şi dispensarele de policlinici şi întreprindere, precum şi circumscripţiile urbane. În ceea ce priveşte cercetarea în institut, ea se desfăşoară pe cercuri ştiinţifice, în anii mari, şi în cercuri metodologice, la anii mici. În clinica pe care o conduc, ca să dau un exemplu, sînt patruzeci de studenţi în cercul ştiinţific al clinicii. Folosim mult studenţii pentru cercetarea clinică a rezultatelor tardive. Ei iau legătura cu medicii de circumscripţie şi urmăresc evoluţia bolnavilor în postoperator. În anul IV, studenţii primesc o temă de cercetare pe care o dezvoltă pînă în ultimul an, temă ce devine apoi subiectul tezei examenului de stat. Cercetarea la nivelul facultătii de farmacie aduce mari satisfacţii prin înfiinţarea staţiei pilot şi prin procesul de microproductie care contribuie la creşterea patrimoniului de preparate galenice.

— Vorbeaţi de temele de cercetare care devin teze de examen. Cum apreciaţi lucrările ?

— În ultimii doi ani am observat salturi calitative deosebite.. Faptul se datorează, fără îndoială, atît bazei materiale de care dispunem, cît şi seriozităţii studenţilor, bunei lor pregătiri, înaltului profesionalism al cadrelor didactice.

— Tovarăşe profesor Emilian Bancu, sînteţi şi şeful Clinicii chirurgicale nr. 1, şi îmi amintesc că, deşi aveţi trei specialităţi, marea dv. pasiune a rămas chirurgia generală. Care sînt noutăţile în clinică ?

— Clinica chirurgicală nr. 1 din Tg. Mureş se înscrie, cred, printre cele mai prestigioase din România. Ea este contemporană, în primul rînd, adică a atacat probleme chirurgicale de avangardă. Am ajuns la bune rezultate în ceea ce priveşte chirurgia digestivă şi a organelor anexe. De asemenea sînt notabile performanţele din rezecţiile pancreatice şi rezecţiile majore ale ficatului care se fac de cîte ori e necesar şi posibil.

— Cîţi chirurgi aveţi în clinică ?

— Permanenţi sînt doisprezece. În plus, avem şapte secundari şi zece stagiari. Trei medici, cei mai buni din promoţia anului trecut, lucrează tot la noi, în chirurgie, deşi ei aparţin Bazei de cercetări a Academiei medicale. Este un colectiv cu care, vi-o spun cu mîna pe inimă, mă mîndresc. Tinerii veniţi în clinica noastră au fost studenţi de vîrf ai Institutului de medicină şi farmacie din Tg. Mureş. De altfel, saltul chirurgiei, în ultimele două decenii, este absolut unul de excepţie. Anul trecut, în clinica de care vorbim, s-au efectuat aproximativ 35 000 de operaţii. Mijlocii, mari şi foarte mari. Bolnavii vin din întreaga ţară, şi clinica, înzestrată cu 150 de paturi, la care se adaugă paturile de reanimare, se străduieşte să-i trateze pe toţi cei ce apelează la ea. Avem o dotare bună şi din 1978 am introdus electrochirurgia care a însemnat un lucru hotărîtor. Cu asta facem hemostazele obişnuite şi hemostaze preventive. Electrochirurgia cere aparatură şi competenţă. Avem şapte săli de operaţie şi, după cum aţi remarcat din cifra amintită referitor la anul trecut, operăm tot timpul.

— Care este procentul reuşitelor ?

— Mortalitatea sub 1 la sută. Electrochirurgia înlătură supuraţiile şi ne ajută să realizăm o chirurgie estetică. În clinică nu se face nici o operaţie fără electrochirurgie, nici măcar în urgenţe.

— Cum a fost începutul ?

— Greu. Cu multe ezitări. În 1978, trimis pentru documentare de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, am asistat la asemenea operaţii la Paris, la Spitalele Cochin şi St. Antoine. Am realizat atunci ce înseamnă estetica actului operator. Am ajuns în clinica noastră la performanţe care i-au impresionat pe francezi. Fostul meu profesor, Zoltan Papai, la 68 de ani a fost cucerit de electrochirurgie, iar acum, la 75 de ani cîţi numără încă mai operează, şi mă îndoiesc că ar mai fi făcut-o dacă nu îndrăgea metoda.

— Aparatura ?

— Sîntem în tratative cu o fabrică foarte iscusită, **Electromureşul,** şi sînt convins că nu va trece mult şi, aşa cum ne-a promis directorul ei, un specialist redutabil şi un om inimos, vor produce aparatură pentru toate serviciile chirurgicale interesate.

— Ce altă chirurgie de avangardă se practică în clinica nr. 1 ?

— Chirurgia rezecţiilor mari ale ficatului. Cea mai mare a fost de peste 70 la sută, în lume media fiind de 50 la sută şi recordul de 90% la sută.

— Cîte ore operaţi pe zi împreună cu colectivul dv. ?

— Se intră la ora 8 şi se operează pînă înainte de orele 14—15.

— Operaţi în mai multe săli ?

— N-am operat niciodată în mai multe săli. În clinica pe care o conduc toată lumea operează. În cinci săli, echipe formate din 3—4 medici şi o soră, plus echipa de urgenţă. Tot timpul stagiarii sînt în operaţie. Una dintre preocupările mele constante a fost pregătirea tinerilor. În clinica noastră vin cei mai buni studenţi ai institutului. Primii din promoţie se bat să ajungă chirurgi şi sînt convins că performanţele clinicii au constituit o bună propagandă. Pentru a deveni foarte buni chirurgi, ei trebuie să învete, dar să şi opereze, să cîştige rapid experienţă. De asemenea facem multă chirurgie a colonului şi a rectului.

— Ce este dificil în chirurgia de azi ?

— Să te menţii la zi, în actualitate ; cred că dintre ramurile chirurgicale din ţara noastră, chirurgia generală este cea mai actuală, cea mai contemporană, adoptînd rapid noutăţile mondiale.

— Se formează greu un chirurg ?

— Chirurgia cere talent, multă muncă şi multe renunţări. Dar mai greu decît asta se fac promovările în universitate.

— Este un alt subiect.

— Aparent. În realitate de aceste promovări depinde şi formarea medicilor de mîine şi, implicit, a chirurgilor.

— Despre ce este vorba ?

— Ţinînd seama de experienţa pe care o am în învăţămînt, pot formula şi o propunere chiar. Iată despre ce e vorba : ies oameni foarte valoroşi la pensie, profesori, conferenţiari, neavînd cine să le ia locul. Este un lucru foarte important pentru învăţămîntul nostru medical. Cred că dacă s-ar proceda la o verificare atentă a doctoranzilor, pentru a fi scoşi din doctorat oameni care vreme de ani de zile, unii, foarte mulţi ani, nu şi-au făcut datoria, n-au justificat încrederea în ei, mai exact nu şi-au făcut tezele de doctorat, ceea ce, să recunoaştem, este esenţial, s-ar putea trece la doctorat pe baze noi, cu alte exigenţe pentru a promova valorile. Pot fi găsite şi alte criterii de promovare printr-o colaborare exactă între Ministerul Sănătăţii şi Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi conducerile universitare, pentru că, repet, nivelul şcolii noastre de medicină, valoarea tinerilor medici impun luarea unei hotărîri care să contribuie pe mai departe la progresul medicinei din ţara noastră.

— Aţi fost numit rector în noiembrie 1984. Ce doriţi, din perspectiva acestei funcţii, Institutului din din Tg. Mureş ?

— Ne-am propus să sporim exigenţa cadrelor, din acelaşi respect pentru valoare, şi să ne încadrăm într-o disciplină universitară exemplară cu urmări din cele mai fericite, sînt convins, în ceea ce priveşte practica medicală şi cercetarea. Toate acestea, şi ajung la dorinţa de care vorbeaţi, pentru ca institutul nostru să-şi păstreze locul cucerit în ierarhia institutelor similare din ţară, adică acel loc de frunte datorat talentului, pasiunii cadrelor didactice şi studenţilor, calităţi dovedite de-a lungul întregii sale existenţe. De altfel, vocaţia şi seriozitatea în munca de zi cu zi au stat la temelia reuşitelor noastre.

Pagină realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU

O construcție unicat:

Explicații la o fotografie

Cîțiva ani în urmă, o expoziție a arhitecților din toată țara, deschisă la Dalles, o expoziție de sistematizare menită să ne pună la curent nu numai cu realizările dintr-un județ sau altul, ci să pună în discuție și viitorul urbanistic al comunelor și orașelor noastre, atrăgea atenția asupra fanteziei și bunului gust dovedite de arhitecții mureșeni. Rezolvările urbanistice moderne, aerisite, pline de un farmec aparte te făceau să vorbești de unicate chiar cînd priveai macheta unui cartier nou, sau a unui bloc de locuințe izolat, încîntau privirile, stîrneau admirație și te bucura numai gîndul că cel puțin acel imobil sau cvartal din Tg. Mureș nu va semăna cu altul din Timișoara sau Botoșani. Toate acestea mi-au revenit în minte acum, după cîțiva ani, privind superba construcție din centrul municipiului de pe Mureș, ridicată între clădirea Poștei și hotelul Grand. Mureșenii îl mai numesc și Hilton. Este vorba de un complex de magazine și apartamente de locuit care, cu siguranță, nu seamănă cu altul nu doar în municipiu, ci și în țară. Arhitectul Alexandru Pușcaș, autorul proiectului, ne dă detalii : „Clădirea este ridicată pe un bot de deal, unde este vorba de o denivelare de 15 metri. Soluția în trepte a fost determinată de existența Hotelului și a Poștei și de diferența de nivel. Pentru locuit am gîndit apartamente de 3 și 4 camere, precum și garsoniere. Terasele, foarte largi, aparțin locatarilor și acolo am prevăzut mici plantații, niște mini parcuri la înălțime. Magazinul tineretului și Romarta, aflate la parter și etajul I și avînd o suprafață de 3 400 metri pătrați vor avea fațadă din sticlă de Tîrnăveni, supusă unui tratament special. Această fațadă are proprietatea de a oglindi vizaviul fără a-l deforma. La parter geamurile foarte mari sînt din sticlă de Buzău. În felul acesta tradiția apare ca integrată în aspectul stradal".

Magazinele, pe care le-am vizitat cu puțin înainte de a fi date în folosință, au pardoseala din marmură. În tavan sînt instalate detectoare de fum care sesizează imediat orice început de incendiu, iar instalația de pază este realizată printr-un sistem bazat pe infraroșii.

Arhitecții din Tg. Mureș nu se dezmint. Își gîndesc orașul nu numai în mari cartiere ci și în detaliu, cu gîndul bun al duratei, cu gust și respect pentru cei aproape 150 000 de locuitori ai săi.

B. RĂZVAN ■

Minerii aurului verde

— Deci, tovarășe director Emil Silvaș, unde ne aflăm ?

— La Stațiunea de cercetare și producție Singeorgiu a bovinelor Tîrgu Mureș. Dar, poate definiția nu este chiar cea exactă. De ce ? Pentru faptul că aici, în cadrul stațiunii, își desfășoară activitatea și o fermă vegetală care are ca sarcină producerea semințelor de elită, de experimentare și cercetare a tuturor tipurilor de culturi care se fac în județul nostru.

— Tovarășe director s-o luăm pe îndelete. Din cîte am auzit stațiunea dumneavoastră, de la Tîrgu Mureș, reprezintă un punct de plecare pentru zootehnia românească datorită faptului că, prin cercetările pe care le faceți, încercați să revitalizați mult comentata și, pe undeva neglijata și uitata, rasă de vaci care este Bălțata românească.

— Chiar aceasta-i ideea care ne-a preocupat și care ne preocupă în continuare. În ferma noastră zootehnică avem 1 700 de taurine dintre care 650 sînt destinate cercetării. Restul pentru producție. De asemenea ferma este considerată ca fiind de elită prin faptul că asigură material de prăsilă. De la noi pleacă nu numai Bălțata românească dar și tehnologiile pentru creșterea și exploatarea științifică a raselor. Cînd spun așa ne gîndim la toate rasele existente la noi în țară. Fiindcă nu este drept ca în cercetările noastre să ne oprim doar la Bălțata românească.

— Și din punct de vedere al eficienței...

— Agricultura, ca și industria, nu poate evolua decît prin calculul exact al eficienței economice. De aici pleacă totul. Țăranul nu a crescut animale doar pentru carne și lapte. Țăranul a fost și rămîne, pe lîngă crescător de animale, și un foarte bun agricultor care își produce pe lîngă casă tot ceea ce are nevoie. De fapt aceasta-i ideea noastră de bază : să producem tot ce avem nevoie.

— Adică ?

— Concret noi am obținut în anul care a trecut la hectar 15 000 kilograme știuleți, 6 000 de kilograme la orz, 35 000 masă verde, 140 tone sfeclă furajeră dar și 300 kilograme carne și 1 600 de litri de lapte. Toate acestea, vă rog să rețineți, sînt raportate la hectarul de teren agricol. În acest mod, credem noi, se poate vorbi despre eficiența pămîntului și despre eficiența muncii din agricultură. Și, dacă doriți mai multe date, vă pot spune că în urmă cu douăzeci de ani, în 1965, la numai trei ani de la înființarea stațiunii, se obțineau 2 100 litri de lapte pe cap de vacă. În prezent cifra este de 4 100 litri. Cred că aceste date vorbesc de la sine. Și, tot atunci, în urmă cu douăzeci de ani, ferma noastră lucra cu peste două milioane lei pierderi. Toate aceste rezultate, ale noastre, se datoresc prețioaselor indicații pe care le-am primit, cu ocazia vizitelor făcute în județul nostru, de către secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Despre cercetare, care constituie unul din elementele de bază ale activității dumneavoastră, ce ne puteți spune ?

— Cercetarea reprezintă un element cheie pentru revoluția agrară. În cazul nostru fiecare laborator își are autonomia sa atît în cultura vegetală cît și în zootehnie. La toate acestea cîmpul nostru îl considerăm ca un laborator în care se experimentează toate culturile județului. Și ca să dau un exemplu, numai la grîu, avem peste 250 de soiuri din toată lumea. Avem laboratoare pentru plante de nutreț, ierbicide, plante tehnice, pentru sfeclă, laboratoare pentru irigații, pentru deserviri biochimice. Lunar se țin microsesiuni științifice pentru verificarea datelor obținute între laboratoare și pentru păstrarea ritmului de lucru. Și, vă rugăm să ne credeți, în momentul de față, avem soluții de cercetare date pînă în anul 2000...

— Care sînt temele de cercetare și solutiile care au plecat din Tîrgu Mureș și la care țineți foarte mult ?

— Ar fi multe de discutat. În primul rînd cercetătorii noștri au găsit soluții brevetabile care înlătură așa cunoscuta boală a suptului fără operațiile pe limbă, care se practică în prezent. De asemenea una dintre problemele care frămîntă zootehnia este așa numita mastită cronică latentă cunoscută și sub denumirea populară de boală a laptelui. Anual peste 400 de milioane de litri de lapte se strică din acest motiv. Cauzele ? Mulsul defectuos și faptul că multe dintre aparatele de muls sînt incomplete. Nu se asigură o asistență tehnică a lor. De asemenea noi mai producem și o serie întreagă de săruri minerale complexe care asigură echilibrarea animalelor din toate punctele de vedere. Sărurile le punem în așa numitele solnițe din care animalul își ia numai atît cît are nevoie. Fiindcă, s-a constatat, sănătatea animalelor nu trebuie asigurată numai prin seruri și vaccinări. Sănătatea este rezultatul, în primul rînd, al condițiilor normale de creștere... Avem și două bucătării moderne dar nu le folosim. Preferăm să dăm mîncarea animalelor în stare normală. Nu furaje tocate. Problema cea mai delicată pe care am rezolvat-o este cea a dejecțiilor. Avem conceput un sistem de plug care fără nici un fel de consum de energie înlătură dejecțiile colectate, apoi, printr-un sistem de cădere liberă, într-un bazin unde se separă elementele solide de cele lichide. Întregul nostru teren este „hrănit" cu îngrășăminte naturale... De asemenea la Ernei am reușit să facem o tabără, ca să-i spun așa, pentru animale de carne. Este un unicat pentru unitățile zootehnice din zonele de cîmpie și dealuri. Animalele și viteii sînt lăsați în stare liberă unde păsunează cînd și cum vor. Un singur îngrijitor le este suficient. Rezultatele sînt foarte bune ținînd cont că animalele nu sînt ale noastre, ci ale C.A.P.-ului din localitate. Un delegat al unei ferme străine, îndrăznesc s-o spun, după ce a vizitat întregul nostru complex a spus : „Aici la Singeorgiu de lîngă Tîrgu Mureș am văzut o fermă simplă. Nemaipomenit de simplă care se poate realiza peste tot. Nu înțeleg de ce mai mergeți prin străinătate ca să vedeți tot felul de experiențe cînd aveți totul rezolvat aici ? Străinătatea, marile firme crescătoare de animale ar trebui să vină la Tîrgu Mureș ca să vadă că nu sofisticările duc la rezultate bune". ...Știți cum îi numim noi pe îngrijitorii de animale ? Minerii aurului verde. Îmi place această expresie și este foarte aproape de adevăr. Crescătorii de animale, într-un singur an, transportă sute și sute de mii de tone de furaje. Sînt niște mineri, fără nici un fel de discuție, ai aurului verde...

— La Ernei am văzut că, așa ca un respect pentru taurine, ați ridicat chiar și un monument, unde de pe un piedestal ne supraveghează, în mărime naturală, o vacă și un vițel...

— Da. Monumentul l-am ridicat acum cîțiva ani. Este trecut în tot felul de statistici. Foarte multă lume din străinătate ne roagă să le trimitem fotografii și caracteristicile. Statuia este în mărime naturală iar vaca chiar trăiește. Statuia reprezintă un gînd pe care noi îl adresăm bogăției de mare preț a țării care sînt animalele.

Campionii sfeclei

— Așadar, tovarășe Ilie Chesa sînteți, în ciuda vîrstei tinere, de peste cincisprezece ani, președintele C.A.P.-ului din Mureșeni. Pămînturile C.A.P.-ului ajung pînă la blocuri, iar toată lumea vă laudă pentru rezultatele pe care le aveți. Deci se poate face agricultură pînă-n oraș ?

— Cine spune că nu se poate ? Cunosc că în multe orașe au fost tot felul de asemenea discuții legate de agricultura de lîngă marile așezări urbane. La noi lucrurile se prezintă complet altfel. Știți cum spunem noi ? Dormim în centru fiindcă muncim la periferie. Noi, adică C.A.P.-ul din Mureșeni, am dat tot timpul cîte ceva orașului. Am dat și pămînt. Marele combinat Azomureș s-a făcut pe pămîntul nostru. Peste 150 de hectare. Și nu numai lui. Dar asta nu înseamnă că pămîntul care ne-a rămas să nu fie folosit și exploatat la maxim. Dacă ar fi să privim și altfel lucrurile de la o producție de trei milioane, de acum cîțiva ani, s-a ajuns la cifra de patruzeci de milioane. În anul 1983 ne-am aflat pe al treilea loc pe țară pentru realizarea producției la toți indicatorii. Apoi am obținut și ordinul „Meritul Agricol" clasa a treia. Dar rezultatul cel mai spectaculos l-am obținut anul acesta la sfecla de zahăr. Aici, în zonă, este o tradiție în ceea ce privește această cultură. Sfecla reprezintă pentru noi elementul de plecare, ca să spun așa, pentru agricultură și care ne dă cele mai mari satisfacții. Ani la rînd rezultatele au fost spectaculoase. Cifrele au fost între 50 și 60 de mii kilograme la hectar. În anul care a trecut toate recordurile au fost doborîte. Cifra este de 73 350 de kilograme. Din cîte cunosc, din cîte ni s-a spus, este cea mai bună recoltă de sfeclă. Poate și acesta-i motivul pentru care sîntem considerați, și ni se spune că am fi niște campioni ai sfeclei. Dar sperăm că anul acesta, la noi a plouat suficient, să obținem o cantitate și mai mare. Spunem acestea fiindcă au fost parcele unde s-au obținut și peste 90 000 de kilograme la hectar. Dar nu numai la sfeclă stăm bine. Zootehnia reprezintă pentru noi un lucru care ne preocupă la fel de mult. Avem un efectiv de peste 1 000 de capete dintre care 320 sînt vaci cu lapte. Anual, de la C.A.P.-ul nostru pleacă către oraș aproape 6 000 de hectolitri lapte. Dar era să uit : grîu și orz am obținut aproape 5 000 kilograme, iar la porumb 6 300 boabe. Vedeți, chiar dacă țăranii noștri stau la bloc, au bucătin de oraș și majoritatea lor fac industrie se poate face și agricultură. Trebuie doar să iubești pămîntul. Cine sînt de fapt cooperatorii din Mureșeni? Numărul lor este mic. Doar 170 sînt membri stabili. Din aceștia 100 lucrează în zootehnie. Și mai sînt încă 580 care sînt copiii sau nepoții C.A.P.-iștilor care muncesc în oraș dar ei, cînd timpul le permite, și familiile lor lucrează la C.A.P. Pămîntul, în momentul de față, este privit cu alți ochi și cu dragoste și cu respect. Lîngă toți acești țărani de lîngă oraș avem și patru specialiști. Atîta tot. Dar este suficient. Este vorba de inginerul șef Constantin Popa și inginerii Eugen Comșa, Bela Boroș, Teodor Ciobanu.

Facem o producție de peste 17 milioane din gospodăriile anexe. Este cea mai mare din județ. Avem două hectare de răchită care ajunge la o valoare de aproape 100 000 lei fiecare. Din cele două hectare facem împletituri. Asta iarna la gura sobei. Exact cum făcea țăranul cînd afară viscolea. Dar nu numai atît. Din furnirul și deșeurile de la fabrica de mobilă confecționăm tot felul de obiecte. De asemenea valorificăm și deșeurile de plastic de la Electro-Mureș. De asemenea mai avem și o ciupercărie. Dar nu asta-i lucrul cel mai spectaculos. Fabricăm așa numitele brichete de ciuperci care puse chiar și într-o baie, după cîteva zile, se pot obține ciupercile.

— Dar lactosil-ul ce este ?

— Un fel de stimulent pe care-l facem aici, un furaj pentru hrana viteilor care îi fortifică și elimină mortalitatea pînă-ntr-un procent de sută la sută.

Este un amestec de tărîțe și suc de roșii. Dar am vorbit despre specialiștii noștri. Aș dori să amintesc și despre cîțiva cooperatori, membri ai organizației Frontului Democrației și Unității Socialiste care sînt oameni de bază ai C.A.P.-ului. Este vorba de Ștefan Cheraches, Dumitru Pașcu, Ema Sandor, Dănilă Bucur, Gheorghe Pericu și Nicolae Dascăl. Ei au venit și cu multe idei pe care dorim să le punem în aplicare chiar începînd de anul acesta. Este vorba de lucrările de desecare a peste 50 de hectare din zona Cristeștiului și Vălureni, construirea unui pod pentru subtraversarea șoselei naționale și redimensionarea a două poduri de cale ferată.

Pagină realizată de
SORIN POSTOLACHE ■

DOSAR FLACĂRA

Programul soarelui a răsărit, dar mișcarea de revoluție continuă

Instalația solară „bloc Voiniceni" (aflat pe strada cu același nume din București) se află în funcțiune din 1981. Produce apă caldă menajeră, are o suprafață de 352 m² și este una din instalațiile în care se experimentează folosirea pe timpul iernii a unui lichid antigel.

Problema asigurării resurselor energetice primare necesare țării noastre în următoarele două decenii, pînă la sfîrșitul mileniului, s-a dezbătut la Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român din noiembrie 1979 și pe această bază s-a aprobat „Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000".

Abordarea globală a energeticii într-o concepție sistematică așa cum o face Programul-directivă a condus la concluzia posibilității asigurării independenței energetice a țării în contextul crizei mondiale a energiei, cu condiția creșterii consumului total de energie numai în măsura identificării a noi surse de energie convențională și neconvențională, a folosirii integrale a potențialului hidroenergetic și a aplicării măsurilor tehnologice pentru recuperarea maximă a resurselor energetice secundare.

Merită subliniat că la finele anului 1972, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a dat Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie sarcina de o organiza cercetări în domeniul surselor neconvenționale, criza energetică era încă latentă, iar în 1974 cînd se aproba, la cel mai înalt nivel, primul program de gospodărire rațională și dezvoltare a noi surse de energie la scară națională, această criză abia declanșată părea să aibă încă un caracter politic conjunctural.

În deceniul care a urmat, o serie de soluții cercetate și obținute prin eforturi izolate au intrat în aplicații curente, luîndu-le locul pe planșeta proiectanților noi generații de echipamente pentru cele mai diverse utilizări ale surselor noi de energie care constituiau de acum obiectul unor cercetări sistematice, programate și coerent articulate în planuri de actualitate și perspectivă, concepute și elaborate în descendența directă a exigențelor formulate în documentele de partid.

În acest context se integrează și „Programul soarelui" — o amplă activitate de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și implementare practică a soluțiilor de folosire a energiei solare. Prima problemă a abordării acestui domeniu a fost și este o problemă de strategie, a însăși poziției de pe care se face respectiva abordare — poziție ce oscilează între optimismul afirmațiilor că energia solară este universală, curată, gratuită și inepuizabilă și pesimismul celor care consideră că energia solară este periodică, aleatoare, de mică densitate și că transformarea ei în electricitate și căldură ar lăsa, de pildă, țara noastră fără teren agricol.

În cazul de față, optimismul se poate confunda cu utopia, cel mult de la un anumit nivel încolo, nivel pînă la care însă trebuie ținut seamă de cîteva elemente obiective, în primul rînd de ordin științific, și anume : prin transformarea energiei luminoase în energie termică sau energie electrică, pe 1 m² de suprafață la nivelul solului se pot capta anual, în jurul paralelei de 45°, 500—700 mii Kcal ceea ce reprezintă circa 75—100 kg combustibil convențional, echivalente cu 75—100 kg cărbune de calitate superioară sau 200—250 kg lignit sau 50—80 mc gaze naturale sau 45—70 kg petrol. (Noțiunea de „combustibil convențional" a fost introdusă și este folosită pe plan internațional pentru a facilita comparațiile și măsurătorile în domeniul energetic ; ea desemnează un combustibil a cărui putere calorică este de 7 000 cal/kg. Pentru comparație, arătăm de pildă că 1 mc gaz metan este echivalent cu 1,18 kg c.c., 1 kg păcură cu 1,43 kg c.c. și 1 kg cărbune cu 0,285 kg c.c.).

Tot calculele „optimiste" spun că întreg necesarul de energie primară al omenirii este echivalent cu energia ce se poate capta de la soare în condițiile de randament actual pe o suprafață de circa 1 mil. km² (pentru comparație, suprafața totală pentru agricultură este de 13 mil km²). Și, nu în ultimul rînd, menite să alimenteze același optimism sînt proiectele utilizării energiei solare la nivelul anului 2000 în unele țări dezvoltate : S.U.A. — 10% din energia primară ; Japonia, mai mult de 10% ; R.F.G. — 9,5%, Franța — 10%, Italia 7%.

Nici pesimismul afișat în legătură cu această problemă nu este întru totul nejustificat, contraargumentelor amintite asociindu-li-se reticențe mai mult sau mai puțin îndreptățite legate de capacitatea noastră de a soluționa științific și tehnologic aspectele folosirii energiei solare, de maturitatea condițiilor economico-sociale ale implementării acestei noi resurse și, nu în ultimul rînd, de eficiența întregii întreprinderi — pentru că avem nevoie de energie solară dar, bineînțeles, nu cu orice preț.

Între aceste două atitudini posibile, strategia adoptată de țara noastră a fost una științifică, realistă, menită să „capteze" elementele constructive, raționale din ambele orientări posibile amintite mai sus. Această strategie este tradusă în practică de Institutul Central de Cercetări Energetice — coordonatorul tuturor programelor de cercetare și valorificare în domeniul surselor noi și refolosibile de energie.

Paginile de față își propun să detalieze tocmai componentele acestei strategii, în intenția de a arunca o necesară... rază de lumină asupra unui domeniu ce icse tot mai mult din umbra anonimatului.

Lupta pentru tcc

O analiză a consumurilor energetice — a fluxului energetic, cum îl numesc specialiștii — a condus la concluzia că energia primară se utilizează pentru a produce energie electrică 20-30%, energie termică 50-60% și carburanți pentru sistemele de transport 20-30%. Energia termică se produce în părți aproape egale pentru zona temperaturilor joase (pînă la 100°C) și pentru cea a temperaturilor înalte (corespunzătoare ramurilor industriei grele). Realismul „programului soarelui" rezultă în primul rînd din faptul că a fost orientat spre domeniul posibilului, al lucrurilor fezabile, al aplicațiilor relativ imediate, menite să obțină încrederea și certitudinile necesare dezvoltării unui domeniu nou ; mai precis, s-a avut în vedere cu prioritate folosirea energiei solare pentru obținerea acelei jumătăți de energie termică din zona temperaturilor joase. Acest subprogram („solarul termic") s-a desfășurat pe două direcții principale : în domeniul constructiilor civile și industriale (obținerea de apă și aer cald pentru uz menajer) și în domeniul tehnologic (pentru producerea de căldură tehnologică, abur tehnologic, aer rece pentru climatizare și gheață).

Pentru stadiul la care s-a ajuns în folosirea energiei solare în țara noastră, „solarul termic" este domeniul de referință, din mai multe puncte de vedere — de la cel al maturizării cercetărilor științifice și tehnologice la nivelul de implementare și gradul de eficiență asigurat respectivelor instalații solare. Astfel, în perioada 1979-1984 au fost realizate 1 219 (din care 602 numai în 1984) obiective de investiții prevăzute cu instalații solare pentru preparat apă caldă de consum la unități industriale și social-culturale, 20 762 apartamente (din care 6 363 în 1984) prevăzute cu instalații solare de preparare a apei calde menajere, de consum și a aerului cald, 7 obiective din agricultură prevăzute cu instalații solare de produs aer cald pentru uscarea cerealelor, toate acestea avînd o capacitate instalată de 27 157 tone combustibil convențional (t.c.c), din care 10 990 tcc au fost asigurate numai prin implementările din anul 1984.

Sînt în curs de execuție o serie de obiective industriale și clădiri de locuit care urmează să fie puse în funcțiune pînă la începutul sezonului cald din anul 1985, pentru o capacitate instalată de cca 5 000 tcc, ceea ce va conduce la realizarea unei capacități totale instalate pe perioada 1979 — aprilie 1985 de cca 32 000 tcc și a unei suprafețe de captatoare de cca 450 000 m² — cifră care ne situează între primele trei țări din Europa.

Înainte de a trece la interpretarea acestor date statistice, la recompunerea drumului nelipsit de meandre aflat în spatele acestor cifre să menționăm și existența unui al doilea subprogram — „solarul electric" — care se desfășoară, de asemenea, pe două direcții : obținerea energiei electrice direct din energia solară (conversie fotovoltaică) — problemă de care se ocupă un colectiv din cadrul I.C.P.E. București, care a reușit fabricația de celule solare la nivel de 15-20 kW/an, cu performanțe similare celor de pe plan mondial, situînd România printre primele zece producătoare din lume la nivel industrial și singura dintre țările socialiste care realizează o fabricație pentru scopuri energetice terestre ; și, a doua direcție, obținerea curentului electric din energia solară în ciclu termodinamic clasic — aspect de care se ocupă un colectiv din cadrul ICEMENERG care a și realizat o astfel de centrală solaro-electrică, de 30 kWh, aflată în funcțiune din 1981. Dar, cum spuneam, filiera solaro-electrică se află în țara noastră în prezent doar în faza de experimentare și producție de mică serie, centrul de greutate al cercetărilor, și, mai ales, al realizărilor situîndu-se pe filiera solaro-termică.

Proiectul tip — actul de atestare a domeniului

Pentru un domeniu cu dezvoltare explozivă, „preistoria" sa se situează cu numai 10—15 ani în urmă față de prezent. Așa este și cazul folosirii energiei solare. În toamna anului 1970 un tînăr inginer de la I.N.C.E.R.C. monta la soare o modestă serpentină de cupru prin care trecea apa ; în 1972, doi ingineri tot de la I.N.C.E.R.C. montau la Mangalia-Nord captatoare manufacturate în institut cu scopul obținerii apei calde la dușuri ; au urmat apoi, prin 1976—1977, cu pornirea tot de la I.N.C.E.RC., celebrele (pe atunci) case solare de la Cîmpina, devenite, față de realizările de acum, niște piese, importante totuși, dintr-un muzeu sui-generis al preocupărilor din acest domeniu. Tot prin 1977, un inspirat economist, director la fabrica de profil din Jimbolia, accepta

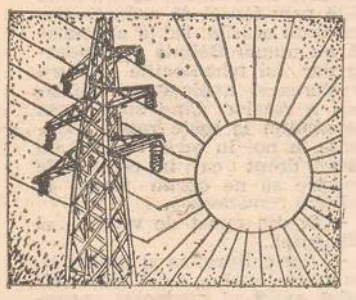

propunerea Politehnicii din Timișoara ca țiglele și cărămizile produse acolo să fie uscate „la soare" și nu cu gaz metan : procentul de rebuturi s-a redus cu 10 la sută, în condiții de eficiență economică ridicată ș.a.m.d.

Exemplele unor astfel de încercări izolate de folosire, într-un fel sau altul, într-un loc sau altul, a energiei solare pot fi, desigur, continuate dar nu recompunerea acelei „preistorii" a domeniului este importantă aici, ci sublinierea faptului că realizările de acum n-au apărut din senin, decizia politică programatică de abordare sistematică a problematicii energiei solare avînd efectul cristalizării nu numai a unor direcții ci și a unor colective de cercetare, astfel încît preocupările izolate existente în diferite institute profesionalizate sau de învățămînt superior au fost articulate prin liantul de încredere, coordonare și sprijin efectiv al C.N.S.T. într-un veritabil edificiu profe-

sional-științific ai cărui „stîlpi de rezistență" îi reprezintă în prezent două institute : **Institutul de cercetări pentru construcții și economia construcțiilor** (I.N.C.E.R.C.) București și **Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice** (I.C.S.I.T.E.E.) București. Lumea „solariștilor", a oamenilor care ard pentru realizarea „programului soarelui" a devenit între timp mai numeroasă, cei care o compun au început să se cunoască reciproc și să-și coreleze preocupările, eforturile lor începînd să aibă sens, finalitate, dar și recunoaștere științifică și social-economică tot mai largă.

Activitatea institutelor amintite s-a impus prin substanța cercetărilor întreprinse aici și, ca atare, a impus „programul soarelui" în domeniul termic, aducîndu-l la nivelul de acum, la care nu știința este cea care a rămas datoare ci beneficiarii potențiali, ce trebuie să devină și reali, ai unei munci căreia nu totdeauna i se pot identifica avatarurile.

Proba irefutabilă a maturității cercetărilor în domeniul energiei solare, a viabilității (din toate punctele de vedere, de la cel științific la cel al eficienței economice) soluțiilor adoptate o reprezintă existența (inclusiv în cadrul unui catalog ce poate asigura o informare largă oricui este interesat) a unor proiecte tip aprobate de Institutul Central de Cercetare, Proiectare și Directivare în Construcții — forul desemnat să aprecieze legitimitatea social-economică a oricăror demersuri în domeniul energiei solare. Existența a 35 de proiecte-tip înseamnă existența a 35 de posibilități reale (viabile, eficiente, s.a.m.d.) de folosire a energiei solare, în următoarele șapte grupe (scopuri) : preparat apă caldă de consum la întreprinderile industriale (instalații cu capacități între 2 340 l și 114 300 l/zi apă caldă la 45° C) ; încălzirea clădirilor industriale (numai parter și/sau P + 1—2 etaje) ; prepararea apei calde menajere la clădirile de locuit (în 12 variante de instalație și construcție, cu diferite capacități) ; încălzirea clădirilor de locuit ; prepararea apei calde de consum la clădiri social-culturale (internate școlare, grădinițe, dispensare medicale de întreprindere, creșe, construcții pe litoral, popasuri turistice) ; obținerea aerului cald pentru uscarea rufelor la clădiri social-culturale (grădinițe, creșe) ; producerea aerului cald pentru uscarea cerealelor.

Proiectul-tip reprezentînd, în spiritul și litera reglementărilor legale din țara noastră, documentul ce face posibilă aplicarea sau realizarea respectivului obiectiv, se înțelege că aprobarea lui este posibilă după parcurgerea mai multor filtre de analiză a oportunităților, din toate punctele de vedere, adică după aprecierea indicatorilor tehnico-economici pe care-i încumba realizarea obiectivului respectiv.

Acești indicatori reprezintă, în fond, argumentele finale și decisive ale tuturor cercetărilor întreprinse pentru conceperea uneia sau alteia din instalațiile solare de care se ocupă institutele cu astfel de preocupări. Neintrînd în prea multe detalii tehnice, menționăm doar că prețul de producție al energiei termice obținute astfel este inferior cu 38—43 la sută celui cerut de folosirea combustibililor tradiționali în actualele centrale termice, iar durata de recuperare a investițiilor (prin costul combustibilului economisit) este de 8—10 ani, în condițiile în care durata de funcționare fără reparații capitale a captatoarelor solare este de 20 de ani.

Dinamismul perfecționărilor aduse în timp soluțiilor tehnice adoptate este ilustrat și de faptul că, față de indicatorii aprobați în 1982 de Consiliul de Coordonare a Activității de Investiții, noile performanțe tehnico-economice sînt mult superioare : la clădirile de locuit investiția specifică a scăzut cu 17—36 la sută iar economia specifică de energie a crescut cu 5—17 la sută, în timp ce la clădirile industriale investiția specifică a scăzut cu 4,3 la sută, aportul energetic a crescut cu 5—6 la sută iar durata de recuperare a investiției s-a redus cu 3 la sută.

Aceste date, ca și proiectele-tip în sine, reprezintă expresia sintetică a unor eforturi îndelungate de cercetare, de continuă perfecționare a soluțiilor constructive obținute la un moment dat, de permanentă preocupare pentru a transforma posibilitatea folosirii energiei solare într-o realitate curentă a vieții noastre economico-sociale.

Izbînzile, cîte sînt, în acest domeniu au captat mult din energia intelectuală și sufletească a colectivului de la I.N.C.E.R.C., mai precis, a unuia din cele zece secții ale institutului și anume **Secția de instalații, de folosire a energiei solare și căldurii recuperate.**

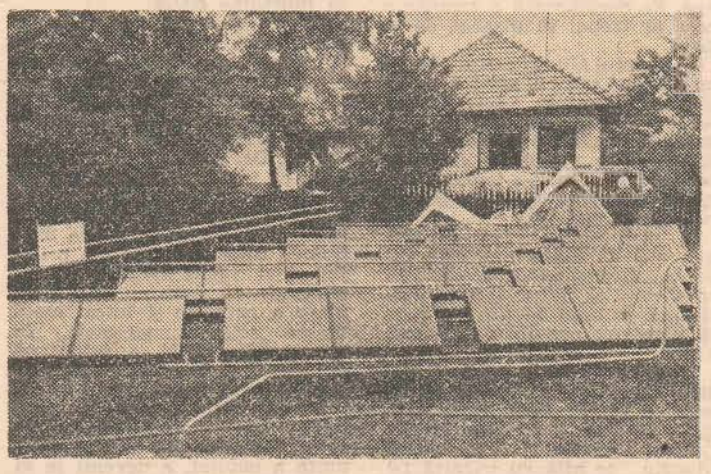

Instalația solară de la Baia Baciului (Slănic Prahova) a fost montată în 1978 și este prima din seria celor cu folosire instantanee (obținerea în acest mod a apei calde pentru băi și dușuri)

Ideea de solar a depășit stadiul de credibilitate

Denumirea acestei secții datează din 1979 și a fost adoptată pentru că ea răspundea mai bine noilor realități, preocupărilor existente într-un colectiv ce întelesese să-și reorienteze „din mers" activitatea spre noua problematică energetică, prevederile în domeniu ale documentelor de partid inducînd o cotitură radicală în viața unei secții ce ființa de 35 de ani : 65% din preocupări țin acum de folosirea energiei solare și recuperarea căldurii. Din martie 1976, secția este condusă de **ing. Tereteanu Teodor**, om pentru care energia solară este deopotrivă o problemă de știință și de conștiință. „Mutația n-a fost simplă ; în 1970, de energia solară se ocupa în institutul nostru un singur om, acum sînt două colective cu preocupări distincte în acest domeniu. A fost vorba nu numai de o resistematizare a cunoștințelor din facultate ci mai ales de afirmarea unei reale pasiuni pentru energetica solară întrucît este esențial ca, în condițiile în care din exterior există și mai există suficientă opacitate față de acest domeniu — ca și față de orice lucru nou —, cel puțin din interior să dovedim o adeziune totală față de o problematică a viitorului ale cărei baze se pun, totuși, acum". Există un specific al cercetării în energetica solară ? „În domeniul nostru cercetarea nu poate urma căile tradiționale, de acumulare treptată în așteptarea unui salt. Specificul domeniului și al exigențelor față de munca noastră a impus să desfășurăm cercetare atît radial, prin diversificarea și inovarea soluțiilor aplicative cît și paralel, prin continua analiză și perfecționare a fiecăreia dintre direcțiile adoptate. Aici, orice idee trebuie susținută din fașă, pentru a avea cît mai multe idei și cît mai apropiate de aplicare, chiar dacă sînt valorificabile imediat sau se integrează unei strategii. Pe de altă parte, cercetarea în domeniul nostru are o importantă componentă de intervenție activă, de modificare și orientare a ei chiar pe parcursul desfășurării. Sîntem într-un permanent dialog cu uzinele producătoare de captatoare care ne solicită date despre comportarea acestora în diferite condiții sau cărora le propunem noi modificări constructive, pe baza constatărilor obținute prin cercetare și experiment. De asemenea, sîntem în dialog permanent cu beneficiarii, cărora le acordăm asistență tehnico-științifică în toate fazele implementării noilor instalații solare".

Un capitol important din activitatea secției conduse de ing. Teodor Tereteanu îl reprezintă testarea captatoarelor — aspect asupra căruia vom reveni. Substanța creativă a muncii colectivului acestei secții o constituie însă preocupările de diversificare („radială") a aplicațiilor energiei solare. De la casele solare de „generația a 3-a" construite la Medgidia și Balotești, la captatorul sui-generis solicitat de ICPITMA Brașov pentru a fi montat pe caroseria unei remorci-atelier și de la brevetul de invenție a unui uscător de gogoși de mătase (ce va fi aplicat într-o stație de mari dimensiuni de Institutul de sericicultură Băneasa) la captatorul solar rulabil, apt de a fi montat pe corturi sau pe automobil, spectrul ideilor aplicative fertilizate de pasiunea „solariștilor" de la INCERC este amplu și în continuă extindere. „Ideea de solar, continuă inginerul Tereteanu, a depășit stadiul de credibilitate. Tehnologii au trebuit să fie cuceriți de viabilitatea soluțiilor propuse de cercetare. Desigur impunerea oricărui lucru nou necesită eforturi, dar important este că s-a depășit pragul de acceptabilitate economică. Ceea ce ne lipsește este puterea de diseminare a rezultatelor noastre. Desigur, pentru cei din cercetare, faptul că nu cunoaștem reprezintă un imbold spre cunoaștere, dar captarea rezultatelor noastre de ansamblul economico-social depinde și de o anume stare de creativitate de masă, de o anumită disponibilitate de a fi pe recepția oricăror lucruri noi care apar. În domeniul energiei solare, ne aflăm în fața unui al treilea pas (după cel științific și cel tehnologic) : pasul de constiință, de inoculare, și asimilare a ideii, de obisnuință cu noile realități aduse de folosirea energiei solare. Or, în acest caz avem de-a face cu o situație tipică de devansare a relațiilor de producție de către forțele de producție. Armonizarea lor presupune intervenția mai multor factori inclusiv cel de constiință".

În imagine, un „fragment" din cei 1 200 m² captatori solari instalați în stațiunea Saturn încă din 1978. Produce cca 84 000 l apă caldă pe zi, economisește aproape 30 tcc/an și constituie — prin eficiența pe care o are — un argument pentru extinderea solarizării litoralului

„Raza reflectată" de utilizatori

Desigur, factorul constiință își are importanța sa în orice domeniu al activității tehnico-economice, dar această importanță e mult amplificată în cazul domeniilor noi, cum este și cazul energeticii solare, în care orice pas înainte pe calea aplicării se cere ocrotit de rutina, comoditatea, neglijența ce pot alimenta ostilități aflate în germene sau pot chiar compromite o îndelungată activitate științifică pusă în situația de a deveni aproape inutilă prin intervenția unor factori exteriori ei.

„Programul solar" n-a dus lipsă de astfel de „evenimente rutiere" pe calea consacrării sale. Sînt antologice, de pildă, pătăniile de acum cîțiva ani din „Cartierul soarelui" de la Timișoara cînd o instalație solară pentru producerea apei necesare la 476 apartamente a fiert, pînă a dat peste răscoale, inundînd blocurile respective, deoarece a fost pusă să funcționeze cu orar de centrală termică obișnuită (adică oprită între niște ore, cînd soarele era cel mai puternic) sau situația din cartierul București-Băneasa (circa 5 000 m² captatoare deservind 1 100 apartamente) cînd constructorul, ingenios ca de obicei, a apreciat el să mai facă ceva economie de conducte, scurtînd astfel circuitele, dezafectînd module întregi de captatoare solare, dezechilibrînd întreaga instalație, care, astfel, a fost departe de randamentul scontat.

În cursul anului 1984 s-a efectuat de către Inspecția de Stat din Ministerul de Finanțe, prin inspecțiile teritoriale împreună cu inspectorii sucursalelor băncilor de investiții un control la 170 de obiective prevăzute cu instalații solare. Din controlul efectuat s-a desprins faptul că marea majoritate a instalațiilor solare au funcționat în bune condiții, dar deficiențele constatate au dovedit că mai este încă mult de făcut pentru afirmarea acelui „factor-constiință" de care vorbea inginerul Tereteanu relativ la implementarea și folosirea energiei solare. Astfel, s-au constatat, între altele : lipsa de preocupare a titularilor de plan de a realiza obiectivele prevăzute cu instalații solare ; din 58 de instalații prevăzute în planul pe 1983, un număr de 40 de instalații au avut termen de punere în funcțiune în trim. IV, astfel că nu s-a putut asigura captarea energiei solare decît în anul următor ; cele 112 instalații care au funcționat efectiv s-a constatat că au fost exploatate o perioadă de timp mai redusă cu 30% ; obținerea unei economii de combustibil inferioare celor prevăzute în documentațiile tehnice s-a datorat în principal exploatării incorecte și discontinue a instalațiilor puse în funcțiune. (Astfel la un număr mare de instalații nu se ține nici o evidență din care să rezulte cantitatea de energie termică obținută) ; sînt numeroase abaterile de la tehnologia științifică prevăzută : realizare incorectă a termoizolației, conducte de legătură cu contrapante, vopsire necorespunzătoare a captatoarelor și apariția de rugină, căderea geamurilor datorită fixării necorespunzătoare în rame, defectiuni la cutiile metalice, deplasarea registrelor sau surpentinelor din cutia captatoarelor și poziționarea acestora în contrapantă, ambalarea necorespunzătoare a captatoarelor etc.

Aceste stări de lucruri n-au lăsat pasiv frontul cercetării care-și vedea astfel, cum spuneam mai sus, compromise intenții și realizări dintre cele mai lăudabile. Ca urmare, pe baza constatărilor efectuate, ca o quintesență a experienței acumulate în domeniul exploatării instalațiilor solare au fost elaborate recent (de INCERC, în colaborare cu IPCT și ICRAL Timișoara) „Instrucțiuni tehnice pentru executarea și exploatarea instalațiilor de utilizare a energiei solare pentru prepararea apei calde de consum". Acest act normativ crează premisele asigurării unor condiții normale de funcționare a instalațiilor solare, un accent deosebit punîndu-se pe controlul execuției lucrărilor, controlul captatoarelor solare înainte de montarea acestora, asigurarea unei termoizolații corecte și ținerea unei evidențe a parametrilor funcționali ai instalațiilor solare.

Cu toată completitudinea, utilitatea și oportunitatea lui, acest act normativ nu poate rezolva de la sine problema folosirii corespunzătoare a instalațiilor solare. Documentul respectiv se cere nu numai pus la dispoziția beneficiarilor (fapt deja în curs de realizare), dar mai ales deschis, citit, însușit, adică învățat. Astfel, este pe cale de a se recunoaște necesitatea unei noi îndeletniciri, a unei noi calificări — dacă nu profesiuni — în cadrul diviziunii social-profesionale a muncii antrenată de noul domeniu al energeticii solare.

Mai mulți interlocutori evocau exemplul sugestiv al existentei, de pildă, meseriei de fochist, pentru centralele termice clasice (meserie care nu mai are nici un secret și, pe deasupra, e și pe cale de dispariție), în timp ce pentru instalațiile solare ce aparțin altei generații a tehnologiei termice, nu există un cadru de calificare sau specializare a unor oameni care să știe să le exploateze ; „fochiștii" instalațiilor solare nu sînt legitimați, deocamdată, de nimeni și rezultatele se văd.

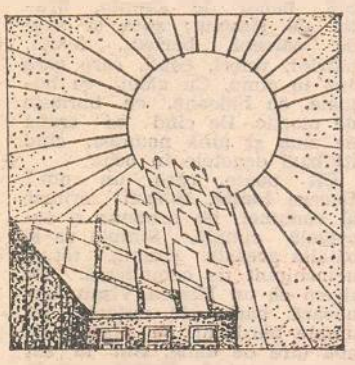

Pagini realizate de OCTAVIAN ȘTIREANU

În numărul viitor

în continuarea dezbaterii privind energetica solară în țara noastră ● un interviu cu tovarășul Mihai Florescu, **ministru secretar de stat la C.N.Ș.T. ●** „Captatorul solar în focarul atenției" **●** „Un nou impact între agricultură și soare" **●** „Programul solar, o înțelegere superioară a vieții".

SETEA PĂMÎNTULUI

Un apel la care toți sîntem datori să răspundem

Apele vii din Țara Fîntînilor

E un mai ca un iulie în cîmpia Ruseţului. Peste valurile Călmăţuiului unduie alte valuri, de foc. E parcă un alt Călmăţui, un balaur de aer fierbinte, plutind amorf între ape şi cer. Valuri de flăcări, pături grele şi moi de căldură fluidă ridică şi cîmpul. E un sfîrşit de Florar ca un mijloc de Cuptor, e mai bine de-o lună de cînd geana cerului n-a mai strivit nici o lacrimă, şi totuşi cîmpul arată bine. S-au făcut grîu frumos, porumb frumos. Nu-i un pămînt prea grozav, e doar o subţire coajă fertilă, abia îmbrăcînd straturi seci de argilă şi de nisip. Tot soiul de soluri, îngrămădiri haotice de materiale eterogene, ca într-o pulpă de fructe de diferite culori. Amăgitoare culori, lipsite de seva vieţii. Multe terenuri sărăturoase, cu bălţiri a căror umezală acidă devoră humusul. Dar oamenii, ne spune Nicolae Seicaş, preşedintele C.A.P.-ului, „i-au dat pămîntului tot ce-i trebuie", l-au trudit cu îndărătnicie rivală îndărătniciei anotimpului şi acum, iată, de cîteva zile, firul de grîu a zvîcnit în sus, pe o invizibilă verticală, alergînd spre întîlnirea cu cuptorul verii. Oamenii, ne mai spune Nicolae Seicaş, ştiau că vine seceta, au ei semnele lor, o aşteptau. O aşteptare care aici, în această „cîmpie a soarelui" bîntuită de valuri de foc de cînd se ştie, este mai mult decît o alarmă atavică, este un sentiment istoric. Oamenii ştiau că vine seceta, ştiau că nu se pot retrage din calea ei (unde să te retragi, cu pămînt cu tot, din faţa soarelui ?), ştiau ce pierd dacă nu se bat. Şi s-au bătut.

Şi se bat mai departe. O bătălie de uzură, puţin spectaculoasă, istovitoare la culme, solicitînd muşchi şi nervi, solicitînd rezistenţă fizică, solicitînd peste toate instinctul coeziunii, deci sentimentul social al omului. O bătălie care arată simplu, banal de simplu, brutal de simplu : sute şi sute de oameni, bărbaţi, femei, bătrîni, tineri, copii, care cară apă în cîmp. Cu găleţi, cu butoaie, cu bidoane, cu burdufe de plastic. De cînd se crapă de ziuă şi pînă noaptea, cînd îţi bagi degetele în ochi.

Cît poate căra un om ? George Ioniţă, tînărul primar al comunei, ne propune o socoteală simplă. Simplă ca şi bătălia aceasta simplă, totuşi neînchipuit de complicată. Să zicem că un Mircea Vişan, bunăoară, bărbat în putere, îşi umple burduful de plastic cu apă (are de unde, sînt în sat cîteva sute de fîntîni, unele chiar în marginea cîmpului !), îl saltă pe umăr şi o ia spre grădina C.A.P.-ului. Burduful cuprinde vreo 50—60 de litri de apă, cît să-ţi frîngă şalele, cît să te dărîme, mai ales cînd a prins şi o coajă de mîl, care se întăreşte sub soare şi se face ca piatra. Cu burduful pe umăr, Mircea Vişan, sau Mihai, frate-său, sau altul ca ei, bat drumul grădinii, unde aruncă povara la pămînt, răsucesc capul şi slobod apa. Şi apoi iar, la fîntînă şi înapoi. Între timp, coaja de mîl de pe burduf s-a mai îngroşat. E negru de mîl şi omul. Toţi sînt negri de mîl, uzi de mîl, mişcîndu-se peste cîmp într-o lungă procesiune neagră. Dacă lupta ar fi o înfruntare fizică, om contra om, adică un epuizant campionat de lupte greco-romane pe un ring cu hotarul pierdut în zări, o înfruntare fără pauze, ori cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, atunci — încheie primarul — performanţele de rezistenţă ale oamenilor s-ar putea calcula mai uşor. Şi s-ar putea obţine un echivalent, măcar vag, al efortului muscular cheltuit de cei din Ruseţu în bătălia cu seceta.

Ceea ce mai trebuie notat, e de părere primarul, este participarea întregului sat la această luptă. Ruseţu are 5 000 de locuitori, din care vreo 1 300 de „lucrători neagricoli" (ocupaţi cu treburi industriale, de comerţ, etc.), dar şi aceştia s-au înarmat cu găleţi, cu butoaie şi cu burdufe, ivindu-se fulgerător peste tot unde a fost nevoie, avîntîndu-se fulgerător acolo unde a fost nevoie, bătîndu-se fără să-şi drămuiască sforţările.

Străbatem, întorcîndu-ne de la cîmp, un sat pustiu. Toată suflarea e pe tarlale. Sat mare, frumos, traversat de o şosea-magistrală cu două benzi, sat cu case robuste, decorate cu adaosuri scumpe de uz tîrgoveţ, cu edificii obşteşti de cea mai contemporană ţinută urbană, anunţînd viitorul oraş care va fi în curînd Ruseţu. Multe fîntîni, ivindu-se pretutindeni, pe toate zările, pe toate ulitele, fîntîni cu cumpănă, cu roată, cu ghizduri de lemn sau de piatră, monumentele sau sfioase, împodobite sau simple, îngrămădiri arhaice de pietre sau superbi cocostîrci cu trup sculptat, fîntîni-simboluri ale ospeţiei, fîntîni la care oamenii, din veac, se întîlnesc, se salută, se respectă, vin şi pleacă, ţinîndu-le însă minte apa, răcoarea, generozitatea, mireasma. Sînt, cum spuneam, cîteva sute de fîntîni în Ruseţu, cîndva au fost şi mai multe. Unele au îmbătrînit şi au secat, rămînînd simple documente etnografice ale locului. Nu se mai sapă, la ceasul de faţă, fîntîni, căci o conductă de apă potabilă alimentează deja vreo 800 din cele 1 800 de gospodării ale comunei.

Ne oprim la fîntîna lui moş Pătulea, o curiozitate a locului, de fapt o podoabă a lui. I se spune „fîntîna verde" sau „fîntîna vie", iar povestea ei, pe care o transcriem dintr-o carte despre Ruseţu (N. Mateescu : „Războiul pîinii", Ed. Eminescu, 1974), sună astfel :

„...E aşezată spre satul Jugureanu. Moş Pătulea i-a pus cumpănă două trunchiuri de salcîm. A scos mai întîi salcîmii, i-a curăţat de crengi şi rădăcini. Cînd a băgat însă salcîmul în pămînt, acela a prins din nou rădăcini. Acum, în fiecare an, cumpăna se înalţă. Creşte salcîmul mereu. A făcut chiar o coroană bogată, «că are aburi de apă alături». În fiecare an, moş Pătulea trebuie să treacă pe la fîntîna aceea, ca să adauge lanţului încă o bucată — aşa, ca la vreo douăzeci de centimetri. Altfel nu ajunge găleata la apă".

Dintr-o casă de-alături lese un bătrîn puţintel la trup, cu o găleată în mînă. Ne dă bineţe, apoi apucă de lanţul „fîntînii vii", dă drumul ciuturii în adînc, o scoate, deşartă apa în găleată şi o ia, clătinîndu-se sub efort, pe uliţă.

— Unde te duci ? îi strigă din urmă primarul.

Bătrînul se întoarce, cu mirare pe chip :

— Păi la grădină, unde să mă duc ?

Ruseţu, un sat din ţara fîntînilor. Un sat al fîntînilor vii, adăpostite în suflete.

ILIE PURCARU ■

Cu stropitoarea pe birou

Inginerul-şef Florian Ciurel e vizibil nervos şi n-are chef de conversaţie. Îşi trage şapca pe ochi, o scoate apoi, îşi şterge fruntea de sudoare imaginară, apoi îşi aranjează părul şi priveşte lung pe fereastră cerul vineţiu. Sînt semne ! — zic, pentru a sparge tăcerea. Nu, nu cred, e răcoare afară, aşa că n-are cum să plouă. Eh, peste un an-doi, cînd o să fie gata sistemul de irigaţii Bragadiru-Jilava, discutăm altfel. Întreaga suprafaţă a ceapeului nostru, toate cele 1 242 de hectare vor beneficia de apă. Acum... Din amenajări locale avem irigate 200 de hectare. De muncit se munceşte. În trei schimburi — la cele opt motopompe şi la 21 de aripi de ploaie. Oamenii de-aici, din Măgurele, îşi irigă loturile de legume luate în acord global cu motopompele proprii, aşa că ne mai dau o mînă de ajutor şi în felul ăsta. Priorităţile, în condiţiile de faţă, sînt legumele, furajele şi floarea soarelui. La ele stăm şi noi bine. Avem udate 220 de hectare de legume — vreo 80 chiar de două ori, la usturoi, mai ales, unde am aplicat şi o fertilizare —, 48 cu furaje, 20 cu cartofi şi 50 cu floarea soarelui. În total 338 de hectare. Dar restul... restul e mult de tot !

Tot încîudat, inginerul Ciurel răsfoieşte prin cîteva caiete şi reia, după ce-şi pironeşte o vreme privirea de fereastră. Cu furajele n-avem probleme. Cele 50 de hectare de lucernă nouă au fost udate aproape în totalitate, udăm acum la cele 65 cu borceag, am recoltat lucerna veche şi am început s-o transportăm la finar... La porumb, baza e praşila. Cea mecanică am terminat-o şi ne pregătim pentru a doua, cea manuală e şi ea pe isprăvite. La floarea soarelui — şi praşila mecanică şi cea manuală sînt gata. Grîul şi orzul suferă cel mai tare de pe urma lipsei de apă. Şi-aşa am intrat, după seceta din toamnă, cu un deficit de o mie de metri cubi de apă la hectar... Ultima ploaie mai de doamne-ajută a fost pe la sfîrşitul lui martie — patru litri la metrul pătrat, o nimica toată. În rest, de vreo două ori, cu ţîriita. Sătenii lucrează bine, n-am ce zice. De cum dau zorii şi pînă se-nnoptează — 60 sînt la udat şi 120 la întreţinerea culturilor. Am avut noroc şi cu întreprinderile din sectorul 5 al Capitalei care au trimis oameni să ne-ajute — „Munca textilă", „Tînăra Gardă", Fabrica de aparatură nucleară, I.U.T.A., în jur de 250 de oameni pe zi. Pot spune că ei au salvat cultura de cartofi. Vin la noi începînd cu data de 8 mai şi nu ne mai lasă pînă cînd n-or veni ploile. Cară apă cu găleţile din Sabar şi din Ciorogîrla şi udă, stînd aplecaţi cîteva ceasuri bune. Norma de udare — de 250 de metri cubi la hectar — am realizat-o pe suprafeţele unde am intrat pînă acum. Tot întreprinderile ne asigură şi personal pentru deservirea motopompelor şi pentru mutarea coloanelor de irigat. Iar activitatea asta, v-am mai spus, se face în trei schimburi. Dar oamenii au înţeles şi uite — Iulian Ivan şi Chivu Constantin de la Fabrica de aparatură nucleară sau Gheorghe Jijeu, Constantin Neacşu şi Ion Andrescu de la „Tînăra Gardă" parcă sînt deja de-ai satului. Lucrează cot la cot cu motopompiştii noştri Marin Popescu, Stoian Tonciu sau Constantin Săndulache. Şi elevii ne-au mai ajutat — cei de la Liceul nr. 4 şi de la Şcoala generală 137, ei efectuînd o serie de lucrări mai uşoare care ar fi trebuit, altfel, făcute de către cei care au plecat la udat. Am avut înţelegere şi în ceea ce priveşte carburanţii... Dar încă mai e mult pînă să ne putem declara mulţumiţi.

Are dreptate inginerul-şef. Înainte de toate, prea multă lume bîntuie prin birouri, de parcă aici ar fi nevoia cea mare de braţe de muncă. Spun asta cu glas tare şi Florian Ciurel îmi dă dreptate. Aşa am şi primit indicaţii — zice el —, ca toţi cei care lucrează la birouri să meargă în cîmp, la udat. Dar, ce să-i faci, ne-a picat un control tocmai acum, iar cel care-l efectuează nu se grăbeşte deloc, să se simtă că e inspector, îşi plimbă costumul impecabil şi cravata de colo-colo, iar nouă, cîmpului de fapt, îi crapă buza după o picătură de apă ! Ar trebui, dacă ne sînt într-adevăr mintea şi inima la agricultură, să înlocuim, în perioada asta grea, hîrtiile de pe birouri cu nişte stropitori pe care, de cum venim la serviciu, să le luăm în primire şi să mergem cu ele pe tarla. Tot aşa ar trebui să vină înarmaţi şi cei care vor acte şi hîrtoage în loc de porumb şi de legume...

Pătratul de fereastră s-a luminat, soarele a ieşit iarăşi, norii au fost alungaţi de un vînt care continuă să bată şi să usuce pămîntul, inginerul Ciurel îşi trage iar şapca pe ochi şi răspunde supărat unui telefon care îl anunţă că s-a defectat o conductă şi că, pentru o vreme, trebuie oprită apa. Oricum salvăm recolta, îmi spune la despărţire, chiar dacă ar fi să stăm şi noaptea cu găleţile pe cîmp ! Apoi îşi scoate şapca, mai puţin în semn de salut, cît pentru a-şi şterge iarăşi transpiraţia - doar de el simţită, şi porneşte către una din solele unde lucrează oamenii, nu fără a arunca o uitătură deloc binevoitoare înspre birourile unde continuă a se învîrti înscrisuri. E deja amiază şi soarele bate din răsputeri. Chiar şi oamenilor le e sete.

DAN MUCENIC ■

19 mai, Giurgiu — Răzmireşti

Staţia de la Ghizdaru, staţia de bază a sistemului de irigaţii Giurgiu-Răzmireşti, are o capacitate de 70 000 m³/s. Dacă lucrează cu întreaga ei putere, cu cele 14 pompe, ea consumă atîta energie cît produce hidrocentrala de la Bicaz. Suprafaţa ei este cît a unui teren de fotbal. Este silenţioasă şi apa de pe canale, reglată cu discreţie, umblă încet, fără nimic spectaculos. Pe terenurile din jur, sînt culturi bine irigate şi e linişte multă.

Acolo unde apare sistemul de irigaţii, pentru prima dată se pune problema obişnuirii oamenilor cu el. Sociologii spun că sînt necesari 3 ani să poţi face educaţie într-o zonă. Nu este vorba numai de respectul pentru instalaţii. Situaţia celor care lucrează în irigaţii este una ingrată : furnizează apă, iar omul trebuie educat să deschidă robinetul. Dacă omul nu vrea, nu-l poate obliga nimeni. În norma de lucru a unui muncitor de la irigaţii, se cuprinde şi educarea directă sau indirectă a beneficiarului.

Astfel se explică impulsionarea omului pentru a folosi apa. Se declanşează o campanie care ar trebui să meargă de la sine.

În judeţul Giurgiu, sînt 143 000 ha irigate prin 6 mari sisteme hidroameliorative. La sfîrşitul lunii martie, s-a început irigarea la legumele timpurii, cultivate pe o suprafaţă de 2 000 ha. La 9 aprilie, s-a început irigarea culturilor afectate de secetă în tot judeţul.

În mod normal, într-un sistem atît de mare cum este cel de la Giurgiu-Răzmireşti, apa ar trebui să intre într-o săptămînă. În anul acesta, s-a reuşit umplerea canalelor în numai 3 zile.

Pînă în 20 mai, au fost irigate 100 000 ha, 11 000 ha cultivate cu furaje, 26 00 ha, irigate total, cu grîu, altele, cu diferite culturi. La grîu şi orz, judeţul Giurgiu se află cu irigatul pe locul întîi în ţară după cifrele raportate la minister, cifre care spun adevărul. Ritmul zilnic de înaintare este de peste 6 000 ha. Acţionează 4 000 de oameni la 4 000 de aripi de irigare.

Sistemul Giurgiu-Răzmireşti este un sistem de 104 000 ha, 70 000 ha în judeţul Giurgiu, 34 000 ha în judeţul Teleorman.

Cele 4 000 de aripi de irigare presupun 216 000 de conducte scoase pe cîmp şi 68 000 de aspersoare, 1 aspersor la 1 ha udat, toate puse în funcţiune în 3 zile. În perioada de vîrf, se va ajunge la 600—700 aripi de apă.

Pe 19 mai, la ora 22, la Ghizdaru a avut loc o explozie la celulele electrice. Geamurile clădirii au fost sparte, au ţîşnit pe ele fum şi flăcări. Era în noaptea de duminică spre luni, Grigore Zisulescu, şeful atelierului, se afla acolo deşi nu avea obligaţia asta. Inginerul are 33 de ani, zîmbeşte continuu şi are ochii constant umezi din pricina candorii şi a timidităţii sale. Nu este nici înalt, nici foarte solid.

În momentul exploziei, a evacuat toţi oamenii din staţie şi a pătruns singur în camera celulelor electrice. Flăcările abia izbucniseră, nu se cunoştea cauza exploziei şi putea să urmeze o altă explozie. După ce s-a lămurit despre ce este vorba, a chemat oamenii şi, cu mult calm, au izolat sistemul şi l-au scos de sub tensiune. Dimineaţa, la ora 5, staţia a fost capabilă să funcţioneze şi să furnizeze apă.

Tot pe 19 mai, la ora 23,55 inginerii hidroamelioratori Vlad Galin, directorul Întreprinderii de exploatare şi execuţie a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare, fostul conducător al Şantierului naţional al tineretului Giurgiu-Răzmireşti, şi Aurel Popa, şeful Sistemului de irigaţii Giurgiu, au sosit la Ghizdaru. Au aflat de la pompieri că aceştia găsiseră incendiul aproape stins. Cei doi ingineri au întregit echipa care a repus în funcţiune staţia.

Pe 20, la ora 12,00, cînd mai rămăseseră cîteva uşi metalice de vopsit, inginerul Galin s-a repezit la policlinica din Giurgiu să-şi facă o radiografie. Nu mai putea călca, piciorul drept îi provoca de cîtva timp mari dureri. Cei care îi cunosc mi-au spus că inginerul Galin doarme în medie 3 ore şi jumătate pe zi, şi inginerul Popa, 4 ore. Deşi piciorul îi durea de cîteva săptămîni, abia acum găsise prilejul să-şi facă radiografia. În zilele de dinainte nu se întîmplase o explozie şi totuşi omul fusese solicitat mai mult. În urma radiografiei, a reieşit că va trebui să suporte o operaţie sau un lung tratament.

Aurel Popa este cunoscut pentru calităţile sale de conducător. Calmul, din starea obişnuită a omului, a devenit la el o metodă de lucru. I se poate întîmpla orice în faţa ochilor, acţionează perfect, dar nu clipeşte.

În 20 mai, ora 17,00, apa se apropia de nivelul cel mai bun pe canale, staţia funcţiona cu capacitatea de care era nevoie şi inginerul Grigore Zisulescu, despre care nimeni nu mai ştia de cînd nu mai dormise, găsise timp să se bărbierească şi să-şi schimbe cămaşa. Am plecat în maşina inginerului Vlad Galin, şi, după cîţiva kilometri, după ce solicitase prin staţie informaţii despre nivelul apelor în canale, primeşte vestea că primul secretar judeţean de partid se află, pe undeva, prin sistem în control. Inginerul Galin este gata să se întoarcă, primeşte însă sarcina să meargă spre casă.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Vineri, 24 mai 1985

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

George Genoiu:

„Teatrul este și va rămîne o tribună a înnobilării ființei"

Un dialog cu un om din provincie fără prejudecăți, false timorări sau mentalitate localistă.

— George Genoiu, ce-a fost mai intîi, în cazul dumneavoastră, critica sau dramaturgia ?

— ...Poezia. În 1955 am debutat cu versuri în revista **Tînărul scriitor.** Starea mea poetică însă n-a durat mult, deși am rămas un cititor de poezie „înrăit". Dar, în majoritatea pieselor mele propun un spațiu ca parabolă prin care îmi autodivulg păcatele din tinerețe.

— Mai scrieți versuri ?

— Nu !

— De ce ?

— Replica de teatru se caracterizează prin oralitate și conciziune. Ea trebuie să dezvolte acțiunea și să propulseze destinul personajelor. O exprimare poetică impusă tuturor eroilor eșuează în monotonie. Din clipa în care am descoperit replica de teatru am părăsit, definitiv, poezia.

— Ați dorit intîi să aflați cum se construiește o piesă și apoi să creați în rigorile acestui gen literar ?

— Sincer să fiu, în cazul meu, lucrurile s-au petrecut simultan. Eram student la I.A.T.C. „I.L. Caragiale" — Facultatea de teatrologie și scriam piese de teatru. Pe vremea aceea am avut doi cititori răbdători. Pe regretatul Toma Caragiu și talentatul actor Mihai Mereuță. Amîndoi slujeau cu talent scena ploieșteană. Îi cunoscusem încă din anii de liceu.

— Cu cine ați fost coleg dintre creatorii de azi ?

— Mai mari, în serie cu mine, sau ceva mai tineri se instruiau la o școală cu faimă, Liceul „I. L. Caragiale" din Ploiești, Valeriu Râpeanu, Nichita Stănescu, Eugen Simion, Bujor Nedelcovici, Corneliu Șerban, Mihai Negulescu.

— Să ne întoarcem totuși la cititorii dumneavoastră „răbdători", Toma Caragiu și Mihai Mereuță...

— Aceștia îmi citeau piesele, își formulau obiecțiile critice cu exigență și sinceritate și mă îndemnau să scriu în continuare. După ce mă înfierbîntau bine, pînă simțeam că-mi plesnesc urechile, mă îndemnau să-mi văd de treabă, mai departe, fiindcă... am talent. Și tot așa, mereu. În același timp însă citeam dramaturgia universală și mă străduiam să destructurez procedeele și mecanismele specifice genului. Paralel cu această activitate eram preocupat, firește, să devin critic de teatru. Învățam la o facultate care pregătea teatrologi.

— De ce una, de ce alta ?

— Acum aș putea să mă explic. Atunci însă nu-mi puneam o asemenea întrebare. Instinctul însă mă conducea către aceste preocupări alternative. Criticul avea nevoie de dramaturg pentru a-l ajuta să pătrundă în intimitatea actului de creație, să-l înțeleagă, să și-l explice, iar dramaturgul accepta prezența criticului pentru a-i impune rigoare estetică și termenul de comparație cu valorile teatrului dintotdeauna și de pretutindeni.

— Care ar fi factorul ce unește piesele dumneavoastră ?

— Adevărul psihologic, sinceritatea, încrederea și speranța personajelor. Unii dintre eroi profesează cu succes și ironia.

— Critica teatrală pe care o scrieți este profund interesată de ceea ce se petrece la noi și ce se întîmplă în afară. Prin ce ne deosebim ? Putem fi mulțumiți ? Este într-adevăr un moment bun al teatrului românesc ?

— Fac parte dintr-o generație de critici care a avut șansa să țină sub observație fenomenul teatral pe o durată de aproape trei decenii. În această perioadă dramaturgia și arta spectacolului s-au confruntat cu experiențe și experimente care au avut darul să îmbogățească modalitățile de expresie ale teatrului. nu puțini regizori au fost nevoiți să înoveze în domeniul respectiv. Același lucru îl putem spune și despre dramaturgi care au primit un impuls creator, sugerat de arta regizorală. Această condiționare reciprocă a fost benefică și pentru critici, a cărui solicitare intelectuală a sporit considerabil. Materia spectacolului, încărcătura de semne și semnificații au impus o nouă estetică teatrală. De asemenea, am avut prilejul să asimilez actul teatral de pretutindeni, îmbogățindu-mi astfel termenul de comparație. Teatrul românesc în ultimul sfert de veac a trăit un reviriment ce se argumentează printr-o dramaturgie politică valoroasă, o școală de regie și de scenografie bine cotate pe plan mondial și, mai mult decît orice, un public de o receptivitate extraordinară. Progresul teatrului nostru n-ar fi fost posibil fără un public inteligent și sensibil, disponibil să recepteze faptul de artă autentic într-o continuă devenire, scena fiind un spațiu în care legile dialecticii nu pot fi stopate sau escamotate datorită problematicii umane și sociale, materia primă pentru fiecare reprezentație. După o pericadă de căutări febrile și mari împliniri, este firească și starea de așteptare, de meditație și reimprospătare a forțelor artistice. Aceste momente coincid și cu venirea celor mai tineri, mai puțin experimentați, dornici să preia și să ducă mai departe destinele teatrului nostru. De fapt, această etapă de așteptare și tatonare a posibilităților potențiale o trăiește teatrul de pretutindeni. Marii regizori se consolează cu gloriile de odinioară, „furioșii" au îmbătrînit, absurdul vieții se dovedește mai durabil și mai activ decît absurdul ce caracterizează o anumită dramaturgie, iar după această potolire aparentă, vom asista, sînt sigur, la alte și alte bătălii ale teatrului. Așa a fost mereu, deoarece teatrul este o oglindă fidelă dar miraculoasă a vieții, a timpului care niciodată nu revine iar. După cum, sînt convins că ați sesizat, sînt rostiri din Shakespeare și Goethe.

— Teatrul românesc contemporan are, indiscutabil, mari forțe actoricești. Credeți că li se oferă acestora texte pe măsura talentului lor ?

— Nu ! Încă se face o politică repertorială superficială. Vinovații principali sînt în teatrele respective. Criteriile de alcătuire a repertoriilor sînt, deseori, eronate. În primul rînd, dacă încerci o discuție cu tici. Îngăduindu-mi acest repros mă gîndesc la o actriță foarte talentată — nu-i spun numele — care parcurge de cîțiva ani un drum greșit. A eșuat într-un manierism plicticos. Din păcate, multe actrițe tinere au început s-o copieze.

— De ce avem totuși atît de puțini dramaturgi tineri ?

— Eu cred că nu avem deloc dramaturgi tineri. Mă gîndesc la ceea ce ne oferă scena. Pe mine, niciodată nu m-au interesat culisele teatrului. Prefer un dramaturg care debutează la maturitate. Îi simt forța, originalitatea și personalitatea. Accept mai puțin o prezență precoce care sfîrșește în grabă ca „tînără speranță". Un dramaturg trebuie să moștenească această vocație, să aibă intuiția vieții, a ființei umane, să fie răbdător, tenace și să aibă rezistență pentru o cursă de Maraton.

— Sînteți șeful unei reviste de cultură. În ce măsură credeți că viața spirituală a provinciei poate justifica interesul întregii țări ?

— Revista **Ateneu** apare la Bacău. Aici s-au născut poetul George Bacovia, ilustrul pedagog Grigore Tăbăcaru, fondatorii publicației noastre, care, anul acesta sărbătorește 60 de ani de la apariție. Tot aici, s-au născut Vasile Pârvan, Ion Borcea, Ion Ionescu de la Brad, pictorul Nicu Ene, dramaturgul Ion Luca, filosoful Lucrețiu Pătrășcanu. George Enescu a venit timp de 25 de ani la Tescani, nu departe de Bacău, unde a creat opusuri nemuritoare printre care și opera **Oedip.** Am dat aceste nume pentru a înțelege cam în ce „provincie" apare „Ateneul", și ce datorii morale are față de această valoroasă tradiție. În cele patru decenii de istorie nouă, județul Bacău a devenit o mare putere economică și un centru cultural în continuă înflorire. Anii aceștia au impus și o grupare literară din care fac parte George Bălăiță, Radu Cârneci, Eugen Uricaru, Ioanid Romanescu, Ovidiu Genaru, Sergiu Adam, Vlad Sorianu, Constantin Călin, Calistrat Costin, Carol Isac, Voicu Octavian, Constantin Th. Ciobanu, și mulți alții. La revista noastră nu s-a manifestat nici o dată „complexul provinciei". Totdeauna am considerat că revista este a Bacăului, a Moldovei, a României și că ea poate fi receptată cu interes și peste hotare. Nu din snobism gîndim așa, ci din nevoia de a concepe și realiza fiecare număr al **Ateneului** fără prejudecăți, false timorări sau mentalitate localistă. De fapt, forurile noastre de partid și de stat n-ar accepta o viziune, o tratare îngustă și mediocră a problemelor pe care le abordăm în paginile revistei.

— Cum ați ajuns la Bacău ?

— În 1964, cînd a apărut seria nouă a **Ateneului** mi-am exprimat dorința să lucrez în fosta regiune Bacău. După 2 ani, am fost solicitat de Radu Cârneci, redactorul șef, să-mi aduc contribuția ca secretar responsabil de redacție. Așa am venit și am rămas la Bacău și la Ateneu.

— Uneori am senzația că în mișcarea noastră teatrală există un mimetism. Credeți că acest mimetism o ajută sau o discreditează ?

— Mimetismul este dăunător, indiferent în ce formă s-ar manifesta acesta. Răspunzînd la o altă întrebare, m-am referit la pericolul stilului „plîngăreț" ce și-a făcut loc în maniera de interpretare a unor tinere actrițe. Și acesta este un mimetism. Mai periculos este faptul că în munca secretariatelor literare există comoditate și obiceiul de a prelua autori și piese care s-au bucurat de succes pe anumite scene, fără să

(Continuare în pag. 19)

GEORGE ARION ■

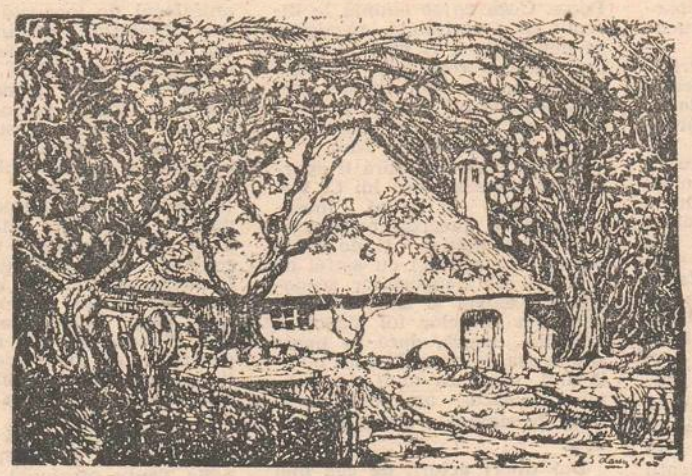

Ilustrațiile numărului aparțin doctorului SILVIU PETRU OLARIU din Tîrgu-Mureș

Iubirea de frumos

Spania

Toți românii tresărim la numele acestei țări soră latină pentru că Traian împăratul alături de Decebal stă la temelia poporului român, este strămoș al nostru. Pentru alții Traian este unul din șirul împăraților romani, pentru noi este întemeietor prin el și oștile sale, romanitatea răsăriteană mai veche își consolidează acea prezență nobilă a latinității noastre care este limba.

Dacă s-a născut în Spania, Traian, la rădăcina Columnei sale în urma luptelor cu Dacii la noi își află mormîntul, noi l-am prohodit în cîntările noastre într-un fel, de vreme ce și-a ales locul de veci al rămășițelor pămîntești amestecate cu ale Dacilor strămoșii noștri în columna funerară atît de înrudită cu a lui Brâncuși.

Îmi aduc aminte drumul în Spania în cap de iarnă cu peste un deceniu în urmă ca student humboldist, ospitalitatea oamenilor simpli din așezări modeste, țăranii lor atît de asemănători cu ai noștri, nordul Spaniei în austeritatea romanicului tîrziu înrudit în sacerdotiul său cu ctitoriile Moldovei lui Ștefan cel Mare.

Iar acum țin în palmă primită de curînd cartea de poezie ultimă a poetului din generația mea, un prieten adevărat al țării noastre, Justo Jorge Patrón cu care am conferențiat și lecturat asupra poeziei în Sicilia anul trecut, apoi în discuții adînci în plimbări de seară pe malul Mediteranei asupra rostului graiului poetic în lumea de astăzi.

Istoria și poezia, oamenii cuvîntului în cazul de față ai limbii latine mama limbilor surori de astăzi fi-vor mereu chemați să întrețină prin generații acel climat al dragostei ce apropie și stimulează întru creșterea și păstrarea valorilor spirituale europene legate de ființa Logosului întrupat în istorie.

IOAN ALEXANDRU ■

mihai ungheanu

EXACTITATEA ADMIRATIEI

CARTEA ROMÂNEASCĂ

În dezbatere „Exactitatea admirației„

de Mihai Ungheanu

Critica sub lentila obiectivității

În căutarea adevărului

Una din îndatoririle criticului sau istoricului literar este și aceea de a reexamina judecățile de valoare, interpretările, observațiile, atitudinile, faptele înseși și de a vedea ce rămîne și ce nu din ce s-a spus mai înainte și s-a admis în genere la un moment dat. Problema justelor aprecieri este tema principală a noului volum publicat de Mihai Ungheanu **Exactitatea admirației** (Cartea Românească, 1985). Criticul descoperă într-un număr de cazuri sau mai bine zis crede că vechile afirmații nu au temei și trebuie reformulate sau înlocuite cu noi opinii insficient acreditate.

Cazul lui E. Lovinescu. A fost acesta un olimpian, un maiorescian, un critic senin, avînd drept unic criteriu de evaluare esteticul ? Mihai Ungheanu nu este de această părere. Lovinescu a negat noutatea prozei lui Gala Galaction susținută de D. Caracostea, a acuzat pe unii scriitori de a fi colaborat cu inamicul în timpul primului război mondial cînd, pentru siguranță, el însuși s-a refugiat la Odessa, a cedat în timpul celui de-al doilea război mondial îndemnului lui Ion Petrovici de a restitui figura lui P.P. Carp, susținător în 1916 al alianței cu puterile centrale, omite în **Titu Maiorescu și posteritatea lui critică** pe Pompiliu Eliade și N. Davidescu, dă curs în aceeași carte vocației „zoilice" de a dilata defectele celor despre care scrie ca într-un „roman" **pro domo,** acordă în 1915 lui Gherea victoria împotriva lui Maiorescu. De acord cu unele din aceste puneri la punct provocate de reeditări, bibliografii sau comentarii defectuoase (tip Ileana Vrancea), sîntem totuși de părere că Lovinescu este un critic maiorescian încă de la început (articolele sale despre Sadoveanu și Goga din **Pași pe nisip** au ca punct de plecare rapoartele academice despre acești autori ale lui Maiorescu) și că talentul de polemist (în cazul lui Galaction, dar și al portretului lui D. Caracostea) suplinește parțiala carență a judecății de valoare. Micile scolii n-au decis niciodată asupra carierei unui mare critic.

Literatura română veche. Mihai Ungheanu nu este mulțumit de sintezele mai noi asupra acestei perioade din literatura română, cu excepția studiilor lui Dan Zamfirescu, „unul dintre cei mai autentici călinescieni ai criticii și istoriei literare de astăzi" : „Dan Zamfirescu redă unei literaturi mult timp desconsiderate, literatură veche căreia nu știm dacă, de pildă, E. Lovinescu i-a intuit vreodată importanța, demnitatea adevărată și reliefu meritat pe harta spirituală a Europei veacului XVII. În această viziune seducătoare, creația spirituală românească se situează la aceeași cotă cu cea a Franței și Spaniei vremii și ele, interesant de observat, culturi neolatine". Va să zică Varlaam, Dosoftei, Ureche, Miron Costin stau pe același plan cu Cervantes, Lope de Vega, Gongora, Calderon de la Barca, Guevara, Quevedo, Baltasar Gracian, Corneille, Descartes, Molière, Pascal, La Rochefoucauld, La Fontaine, Boileau, La Bruyère, Racine ! Să ne mai mirăm că în acest context, Dosoftei, în considerația lui Dan Zamfirescu, uzurpă titlul lui Eminescu de poet național ? Dacă Renaștere înseamnă, cum scrie Mihai Ungheanu, întoarcerea la Antichitate și la clasicismul greco-latin, unde putem identifica antichitatea și clasicismul greco-latin în **Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie** și în letopisețele slavone de 8—12 pagini ale lui Macarie, Eftimie și Azarie ? **Pripealele** lui Filotei fenomen de prerenaștere ? Studiem mentalitatea românească în **Pildele filozofești** din 1713 traduse prin intermediar grecesc după cartea lui Antoine Galland, **Les bons mots et les Maximes des Orientaux. Traduction de leurs ouvrages en arab, en persan et en turc** (Paris, 1694) ? Nu ar fi fost mai bine să recurgem la opera originală a traducătorului acestei cărți, la **Didahiile** lui Antim Ivireanu ?

La secvența **Execuție ori asasinat** privind relatarea critică după izvoare și istorii mai vechi și mai noi a execuției lui Miron Costin din cauza complotului organizat de fratele său Velicico în vederea răsturnării lui Constantin Cantemir, lipsește știrea scoasă de G. Călinescu din **Gazeta din Foligno,** fila 8, 19 februarie 1692, la două luni de la eveniment. Traducem textul italian din **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** (ediția II, p. 979) de G. Călinescu : „În aceste zile s-a dat știre că domnul Moldovei Cantemir pentru a se descotorosi de unii din principalii boieri, ar fi făcut să fie decapitați opt la Iași și că ar fi lichidat în urmă pe Miron Costin logofătul-cancelar, care învățat fu ucis în Roman sub pretext de înțelegere secretă pe care ar fi nutrit-o cu Polonia. Unul dintre fiii numitului logofăt s-a salvat la Suceava, și scriu că toată acea țară se află în mare agitație din cauza multor aderenți ai defunctului care s-au desvinovățit toți crezîndu-se calomniați de domnul ce vrea să comande despotic în acea țară". O rectificare în expunerea, cursivă, a lui Mihai Ungheanu : Dimitrie Cantemir nu a asistat la execuția lui Miron Costin, ci la aceea a lui Velicico (cronica lui Neculce este îndatorată pentru anii 1661—1709 **Letopisețului anonim al Țării Moldovei de la Ștefan-vodă sin Vasile-vodă încoace).**

Secvența „În căutarea lui Eminescu" se ocupă de cartea lui Al. Oprea **În căutarea lui Eminescu-gazetarul** (1983) și cercetarea lui Ilie Bădescu **Sincronism european și cultură critică românească** (1984). Cea dintîi, considerată „carte-laborator a ediției eminesciene", a fost prematură, scrisă și publicată înainte de apariția integrală a jurnalisticii eminesciene, din care în 1983 nu apăruse decît primul volum. Era necesar ca încă patru volume să vadă lumina tiparului, să se studieze ce aparține sigur lui Eminescu și ce doar i se atribuie și numai după delimitarea, pînă acum încă ipotetică, a acestui sector al operei poetului, să se treacă la analiză. Pentru moment este greu de susținut că Alexandru Oprea ne aduce „pe terenul ferm al textelor" lui Eminescu, cită vreme acestea nu sînt încă precis determinate (de unde și imprecizia trimiterilor). Cît despre cartea lui Ilie Bădescu, interesantă, aceasta nu a întrunit toate voturile criticii din cauza singularității unor termeni precum capitalism **prădalnic** sau **vampirism** economic, poate și din cauza dizolvării nuanței conservatoare, ceea ce nu înseamnă reacționare, a ideologiei politice eminesciene.

La secvența „Sensul histrionismului" se vorbește oarecum inadecvat de G. Călinescu, critic pe care Mihai Ungheanu îl prețuiește, dealtfel, cu foarte puține rezerve. Petrică Marin nu a fost niciodată asistent al lui G. Călinescu, ci doar un brav bibliotecar al Facultății de filologie, iar **Revista de istorie și teorie literară** s-a chemat cînd o conducea G. Călinescu **Studii și cercetări de istorie literară și folclor.**

În sfîrșit, dacă citim cu interes secvențele „Mărțișorul ostracizat" (despre perioada înlocuirii lui Arghezi cu A. Toma) și „Romanul unui roman" (despre **Viața ca o pradă** de Marin Preda) socotim de prisos addenda cu **Colocviile Luceafărului (Protocronism,** I și II), 90 de pagini, din care lui Mihai Ungheanu îi aparțin doar 15, restul datorîndu-se lui Edgar Papu, Paul Anghel, Pompiliu Marcea, Ov. S. Crohmălniceanu, Solomon Marcus și Nicolae Dragoș.

AL PIRU ■

Recurența dogmatismului și teoria morală a criticii

„A lăsa faptele să vorbească de la sine este un act de tărie morală", iată o propoziție cu valoarea unei devize sub semnul căreia putem situa mare parte din acțiunea critică a lui M. Ungheanu. „A lăsa faptele să vorbească" : un **act de tărie morală** în concepția unui critic și istoric literar ale cărui activitate și pledoarie, de o rară și exemplară consecvență în acest domeniu traversat de atîtea fluctuații sezoniere, se revendică implicit de la spiritul sistematic și militant ce prezidează, în cultură română, opera unor M. Dragomirescu și D. Caracostea, G. Ibrăileanu și N. Iorga. Apelul la oglinda veridică a „faptelor", un apel ce răsună mereu în paginile acestei impresionante cărți de critică, nu înseamnă, firește, obediență și subordonare ci respectul adevărului pe care criticul îl traduce în această formulă memorabilă : **exactitatea admirației.** Artă a admirației, critica trebuie dublată permanent de o tehnică a înfrînării. A recunoaște prioritatea faptelor este a da dovadă de supunere la obiect. O „supunere" creatoare pe care M. Ungheanu o ilustrează strălucit nu prin grații stilistice ori dantelării narcisiste ci prin arta de a pune în evidență și valoare implacabilitatea faptelor de istorie literară. El lasă să vorbească fapte pe care alții le trec sub tăcere. „Exactitatea admirației" față de Eugen Lovinescu, bunăoară, este nu o demolare, cum probabil va fi părînd admiratorilor fanatici, dar o pledoarie pentru mai dreapta valorificare a marelui critic în reconsiderarea căruia M. Ungheanu „citește" ticurile vechi și noi ale criticii dogmatice din totdeauna. Absolutizarea și spiritul apologetic sînt recurențele simptomatice care pătează memoria unor mari scriitori. „Gestul adorației, scrie M. Ungheanu, nu intră însă în registrul intelectual și este inutil să-l tratăm ca atare. El intră în zona misterioasă a misticismului pe care, de altfel, E. Lovinescu l-a combătut ca pe o maladie a spiritului". Este cuprinsă aici o profesiune de credință în raționalism și obiectivitate întemeiate pe fapte — garanția celei mai exacte admirații față de marii scriitori. În acest sens, a scoate la iveală și a discuta faptele, așa cum au fost, a nu trece sub tăcere anume laturi ale operei și activității unui scriitor, a nu pune orizontul de idei al criticii și literaturii, în genere, sub semnul unui singur autor, fie el mare, a respinge, așadar, cultul personalității și consecințele lui dictatoriale din domeniul spiritual — constituie acte de credință, de iubire și de admirație creatoare față de literatura română, față de toate valorile care o compun. Reflexele întîrziate dar nu mai puțin nocive ale mentalității critice dogmatice găsesc în M. Ungheanu un adversar ireductibil, mereu la datorie, sesizindu-i cu sagacitate necontestabilă simptomele, schemele și falsele raționamente. Nu „pura" plăcere polemică îl face pe M. Ungheanu să demonteze cu o tehnică impecabilă mecanismele dogmatismului recidivist, ci conștiința pericolului pe care orice recrudescență, indiferent de haina purtată, o reprezintă pentru destinul și libertatea de mișcare ale literaturii române. M. Ungheanu are un ochi exersat și pătrunzător ca un laser, capabil să despice aparențele și să vadă sub haina nouă trupul zbîrcit al vechilor idei. Izvorît dintr-o mentalitate conjuncturistă — spre a nu spune altfel — dogmatismul, expresia renunțării la orice libertate spirituală, instaurează periodic dictatura unui autor sau a altuia, ignoră complexitatea contradictorie a faptelor operînd simplificări brutale, stabilește false filiații, supraliciteză anume laturi ale unei opere, retușează biografia scriitoricească sub obsesia „dosarului de cadre" și acordă, în fine, „certificate de bună purtare politică" unor personalități înghesuite astfel în tipare ideologice înguste eare ne îndepărtează de figura lor autentică. Atari deformări izvorîte adesea din manipularea extraliterară a literaturii reclamă, într-adevăr, „exactitatea admirației" de care vorbește M. Ungheanu, cu atît mai mult cu cît este vorba nu despre figuri secundare ci despre reperele cardinale ale literaturii române : M. Eminescu și L. Blaga, E. Lovinescu, N. Iorga, Ibrăileanu sau G. Călinescu. Indiferent de semnul sub care se situează, apologetică ori restrictivă, „sincronistă" sau „protocronistă", orice absolutizare își vădește, în cele din urmă, esența dogmatică : ea reprezintă o deposedare a literaturii de libertățile ei firești, o sărăcire și o confiscare sau blocare a șanselor ei de dezvoltare. Echivalentă cu un atentat la libertatea de creație, mentalitatea dogmatică nu este apanajul exclusiv al unei epoci și ea nu dispare prin decret : iată rațiunea pentru care „Exactitatea admirației" capătă semnificația unui act critic major definind militantismul estetic al unuia dintre cei mai importanți critici actuali. Întemeiate pe fapte incontestabile și pe o rațiune „carteziană", contribuțiile lui M. Ungheanu la eliberarea gîndirii critice și a literaturii române din prizonieratul maniheismelor dogmatice, în esență aceleași ieri ca și azi, sînt în cea mai mare parte reflexele unei admirații „exacte" față de literatura română și valorile ei majore.

C. STĂNESCU ■

FILM

Drumul spre metaforă

Acasă (regia : **Constantin Vaeni,** scenariul : **Dumitru Carabăț**) este un efort spre metaforă. Cu experiența sa de documentarist — atît de subtil pusă în valoare în **Imposibila iubire** — Constantin Văeni încearcă de astă dată să ridice un scenariu de actualitate, din categoria celor „decupate din viață" (în general destul de fragil articulat, cu multe piste nefinalizate, cu altele inutile, cu momente schematice) la rangul de simbol. Dinamica interioară a filmului se sprijină pe psihologia personajului central, Petre **(Șerban Ionescu),** tînăr buldozerist pe un șantier de construcții bucureștean. Inadaptarea lui la viața și capcanele „metropolei", deși declarată, nu e tocmai convingătoare. Cu toate astea, personajul „rezistă" mai ales prin prestația actoricească. Amestecul de profunzime și opacitate, de obstinație țărănească este bine realizat de Șerban Ionescu, tînărul actor probînd din ce în ce mai mult afinitatea pentru eroii tip Marin Preda (Petre, din recentul **Acasă,** continuă, în multe privințe — evident, fără anvergura tragică din **Imposibila iubire** — profilul lui Călin Surupăceanu). „Acasă" însemnă întîi de toate o **utopie** (casa **lui,** cu grădină, cu pomi, cu calul și căruța rămase de la tata, cu o nevastă cuminte, ritmuri eterne, legate de calendarul cîmpului) și o **datorie** (tatăl, care trebuie reabilitat, în urma unei condamnări pe nedrept, în anii '60, eroare care l-a costat și viața).

Din păcate, lumea filmului e schițată prea net. De o parte „smecherii" de București. Inofensivi (Lazăr — **Dan Puric),** ori, dimpotrivă, de-a dreptul malefici („avocatul de oi" — **Valentin Teodosiu,** Sile — **Dan Condurache,** bărbosul — **Bujor Macrin).** De cealaltă parte, oamenii satului, așezați, pașnici, sfătoși (bunicul — **Ilarion Ciobanu,** logodnica — **Dana Dogaru,** un președinte de cooperativă etc). Mult mai verosimilă, lumea aspră a șantierului, cu căminul de nefamiliști, cu libațiile elegante (la leafă !) și chiar cu naiv-încîntatele priveliști de la înălțimea uriașei macarale — ține de fapt greul filmului, trecînd mult înaintea imaginii satului. În ideea de a spori miza tensională a scenariului, în film apare un conflict colateral, cu implicații în destinul personajului principal : Manta, **Remus Mărgineanu,** azi înalt funcționar într-un minister, este autorul denunțului care l-a condamnat pe tatăl lui Petre. Ceea ce se anunță la început ca o veritabilă vendetta, se dovedește a fi pînă la urmă mai mult o reparație morală. Așadar, un conflict factice, perfect dispensabil și care, pe deasupra, nici nu prilejuiește momente formidabile în film.

Efortul spre metaforă îi aparține în mare măsură lui C. Vaeni. Există în **Acasă** încercarea de a racorda personajul la o problematică și de ordin politic, dar paralel cu astfel de utilizări ale sugestiilor scenariului, există și acea calofilie aparte a filmelor lui Vaeni, o calofilie aspră, dacă se poate spune așa, în care tăietura montajului, contează mult, iar tehnica ridicării amănuntului la rang de simbol e stăpînită perfect.

Doi tineri actori, de cea mai bună calitate — **Șerban Ionescu** și **Oana Pellea** (Crina), compun împreună multe din momentele cele mai izbutite ale filmului. Oana Pellea joacă foarte atent amestecul de inocență și abandon dezbuzat oferind rolului său discrete iluminări. Foarte bune roluri secundare semnează în acest film **Dana Dogaru** (care, în foarte puține cuvinte și doar în cîteva gesturi, schițează un personaj **complet,** imagine a devotamentului fără speranță), **Valentin Teodosiu** (un actor foarte expresiv și, din păcate, prea puțin utilizat, deși a dovedit prin cîteva roluri excelente disponibilități), **Dan Condurache** (un rol de „dur", executat ca la carte), **Gheorghe Visu, Bujor Macrin, Stelian Nistor.** Un rol mai mult decorativ, cu toate acestea susținut cu profesionalismul dintotdeauna de **Ilarion Ciobanu,** este cel al bunicului.

Merită remarcată și aici muzica filmului, semnată de **Cornelia Tăutu** (prezentă și pe generic la **Imposibila iubire),** precum și imaginea lui **Nicu Stan.**

TANIA RADU ■

Doar un dramaturg?

Centrul teatral „Thespis" care funcționează la Casa tineretului din Timișoara (instructor George Schinteie) și grupul „Agriteatru" din același oraș ne-au făcut de curînd plăcuta surpriză de a juca pe scena improvizată a Cenaclului din „Tei" două piese aparținînd unor apreciați scriitori tineri. Prima dintre ele, „Sufleurul fricii", este de altfel și singura piesă jucată a dramaturgului Matei Vișniec iar cea de-a doua, „Tînguire de mior către-un paznic surd și chior", constituie, dacă nu mă înșel, debutul în teatru al prozatorului Mircea Nedelciu.

Ingenioasa montare a regizorului Diogene Bihoi cît și excepționalul recital dramatic al actorului Mircea Meglei au asigurat celor două piese succesul binemeritat în fața publicului bucureștean, succes egalat doar de prezența pe aceeași scenă a grupului clujean de teatru „Ars amatoria". Însă dincolo de mesajul imediat al textelor și al demonstrațiilor de devotament și inteligență dovedite de actori și regizori, prezența compactă a acestor grupuri de avangardă ale teatrului tînăr din Timișoara și Cluj-Napoca constituie, cred, un prilej cît se poate de nimerit de a repune în discuție problema mai generală și, desigur, mai delicată, a dramaturgiei tinere de la noi. Care este cu adevărat o problemă :

Într-un articol al său din „Contemporanul", Laurențiu Ulici reținea din cei 600 de autori ai discretei promoții 70 de care se ocupă, doar 18 poeți valoroși, 15 prozatori, 25 de critici și... 2 dramaturgi. Dacă proporția dintre cantitate și calitate e cît se poate de vizibilă în statistica de mai sus (proporție firească în mecanismul viu al economiei literare), de-a dreptul rizibilă este disproporția dintre dramaturgi și restul literatorilor. Ironia sorții, sau o cauză cu totul inexplicabilă, face ca gluma să se îngroașe și mai tare în cazul promoției 80. Numită uneori „generația în blugi" alteori „generația cu năut", „valul 80" etc., literatura tînără și-ar putea recunoaște identitatea sub un termen generic fără echivoc : generația cu un singur dramaturg !

Dacă promoția 60 s-a impus prin cel puțin 4 dramaturgi de valoare, dacă promoția 70 mai poate număra doar două steaguri la prefectură, să fie dramaturgia un gen literar pe cale de dispariție în rîndurile ultimei promoții ? În această situație, tînărul dramaturg Matei Vișniec ar trebui ocrotit cel puțin ca o raritate ecologică, fiind singurul exemplar viu al unei specii pe cale de dispariție, și trecut cît mai repede în rîndul vestigiilor naturale ocrotite de lege.

Situația mi se pare cu totul paradoxală întrucît am convingerea fermă că într-o epocă atît de dinamică și tensionată ca a noastră, deschisă cu toată intimitatea spre comunicare și dialog, genul dramatic este cel mai actual, poate singurul capabil să cuprindă în „cronodinamismul" său complexitatea vie și spectaculoasă a fenomenelor care constituie propriul nostru destin. Cred mai ales că generația tînără este datoare să redea prezentului tragedia, această dimensiune fundamentală a oricărei culturi majore. În astfel de epoci de înflorire ca a noastră, toate popoarele civilizate ale lumii au dat istoriei universale un teatru național. Grecii și-au scris tragediile pe vremea lui Pericle, în secolul lor de aur, teatrul clasic francez a apărut în plin iluminism politic și social, Shakespeare însuși e stema dramatică a înfloritoarei epoci elisabethane. Nu poate exista civilizație majoră fără dimensiunea tragică a destinului său. Mai mult chiar, orice măreție este în esența ei tragică pentru că ajungînd la un absolut este nevoită să recunoască limitele puterii omenești.

În antichitatea elenă s-a conturat idealul clasic al omului și de atunci pînă acum specia umană s-a definit de-a lungul istoriei sale mereu în opoziție cu forțele universului. Poate că în condițiile lumii contemporane este posibilă o nouă orientare a omului în funcție de reintegrarea sa. De la tragedia greacă în care se naște cu tot patosul antic demnitatea individuală a omului în opoziție cu divinul și societatea, pînă azi s-a încheiat un mare ciclu evolutiv. Noua dramaturgie ar putea cultiva suferința tragică a integrării, a fraternizării cu destinul, cu societatea sau natura. Puterea omului contemporan a crescut atît de mult încît acest om puternic se simte din nou singur și își caută identitatea înafara lui. Tragedia greacă este în fond o atitudine adolescentină de distanțare a persoanei față de restul realității. Noua dramaturgie ar putea lua naștere din sentimentul de maturitate al omului contemporan care regăsește societatea și cosmosul ca pe niște forțe ordonatoare cu care trebuie să conlucreze.

Omul de azi este atît de puternic încît poate înfrînge aproape orice forță exterioară lui. Marile puteri adverse nu mai sînt înafara omului ci în el însuși. „Sînt un străin în univers" — striga cu spaimă și resemnare grecul antic. „Mă simt în univers la mine-acasă" — ar putea răspunde tînăra generație a omenirii. Cosmosul ne este prieten, omul își este sieși cel mai mare dușman, mai de temut chiar decît destinul antic răzbunător fiindcă el amenință omul ca individ, omenirea în ansamblul ei era mîntuită. Dar omul puternic de azi cu marile și înspăimîntătoarele sale forțe atomice poate distruge întreaga viață a planetei Pămînt.

În ceea ce ne privește pe noi ca popor în omenire, este deja un loc comun afirmația că ne-am păstrat ființa națională în fața tuturor năvălirilor istoriei apărîndu-ne. Dar acum, cînd destinul național se află în propriile mîini, cum ne apărăm împotriva noastră, a forțelor destructive din noi ? Cînd totul depinde numai de lupta cu sinele, de noi înșine cine ne apără ?

Luată în ansamblu, istoria noastră națională a fost mai mult tragică dar acum cînd ea a devenit o victorie a cărei durată depinde de consecvența cu propriile idealuri, e necesar ca resursele tragice ale echipamentului nostru de supraviețuire să iasă la iveală în literatură ca într-un catharsis ideal. Cred cu toată puterea în înflorirea fără egal a tinerei dramaturgii românești !

ION ZUBAȘCU

Trio „Syrinx"; laureat în Italia

Bogata viață spirituală a Bacăului datorează foarte mult Orchestrei Simfonice, colectiv artistic valoros, laureat al ultimelor ediții ale Festivalului național „Cîntarea României", prezent săptămînă de săptămînă pe afișul manifestărilor găzduite de scenele municipiului. Impulsionat de acest mare animator și dirijor care este Ovidiu Bălan, simfonicul băcăuan și-a lărgit mult sfera de activitate, melomanii întîlnindu-se de multă vreme nu doar cu orchestra, ci și cu Orchestra de cameră „Tescana", laureată, la rîndul ei, cu medalia de aur în cadrul ultimei ediții a puternicei competiții naționale, și, din 1983, cu o altă formație nu mai puțin valoroasă, Trio „Syrinx".

Deși foarte tînără, aceasta din urmă s-a impus foarte rapid nu doar pe plan local și național, ci și în marile confruntări internaționale. Astfel, în chiar primul an de activitate, trio-ul format din flautistul Dorel Baicu, fagotistul Pavel Ionescu și oboistul Dorin Gliga s-a detașat net de celelalte trio-uri prezente la Festivalul internațional de la Llangolen (Anglia), obținînd locul I. Evoluția de excepție în confruntarea cu nu mai puțin de 18 grupări similare din S.U.A., Canada, R.F.G., Franța, Bulgaria, Olanda, Italia și Anglia a determinat, de altfel, organizatorii să ofere băcăuanilor o suită de concerte și recitaluri în Marea Britanie și în Italia, iar Consiliul Artelor din Londra să le înmîneze și o Diplomă de onoare, în care se menționează înaltul nivel profesional și excelenta pregătire artistică a trio-ului. La aceste trofee se adaugă, de asemenea, imprimările efectuate la BBC și studiourile de radio engleze și bursa de studii în Italia.

Confruntarea cu publicul și specialiștii italieni în cadrul lunii de pregătire prilejuite de bursa primită avea să le aducă o nouă invitație la o competiție de prestigiu : Concursul internațional de la Ancona. Confirmînd așteptările, „Syrinx"-ul a urcat iarăși pe podium, reușind ca într-o încleștare și mai aspră, nu doar cu trio-uri foarte valoroase, dar și cu instrumente de excepție, să se situeze pe poziția a III-a și să obțină încă o bursă de studiu în aceeași țară. Mai mult, cei trei valoroși instrumentiști români au fost invitați la Festivalul de la Campobasso, în cadrul căruia susțin concerte numai tinerele formații laureate la concursurile internaționale, și la Concursul internațional de la Stresa.

Deși nici de data aceasta nu au beneficiat de instrumente dintre cele mai bune, Dorel Baicu, Pavel Ionescu și Dorin Gliga au adăugat premiului obținut anul trecut încă unul : **locul I absolut.** Interpretînd lucrări de Telemann, Haydn și Liviu Dănceanu, băcăuanii nu și-au dezmințit faima, întrecînd net cele 22 de trio-uri prezente (din Italia, Austria, Belgia, R.F.G., Turcia, S.U.A. s.a.), uimind prin tehnică și prin finețea execuției atît pe Felice Qaranta, președintele juriului, pe Emanuelle Spantacon, directorul artistic al concursului, cît și pe ceilalți membri ai juriului și numerosul public prezent la manifestare. Ca și la Londra, acestui prestigios trofeu i s-au adăugat trei diplome de onoare și trei medalii, o frumoasă cupă din partea firmei „Yamaha", precum și o suită de concerte la Ischia, Termoli, Foggia și Lanciano.

CORNEL GALBEN

D'ALE ARTEI TINERE

Arta grafică

Tuturor tipografilor ce au trudit la apariția cărții, „Nichita Stănescu. Frumos ca umbra unei idei".

Aldine, verzale, cursive, quadrați, cicero, apoi tipuri (probare) de literă : plantine, times, garamond... Oare cîți dintre scriitori — și în genere din cei ce scriu indiferent în ce domeniu — știu exact ce înseamnă cu adevărat așa ceva ? Să fim sinceri ; mulți ignoră acești termeni și rău fac mai ales dacă e vorba de comoditate, și singura scuză în acest caz—atîta cîtă e —este că ne lipsește un dicționar de cuvinte și „repere" tipografice uzuale care să instituie și să garanteze un limbaj posibil între tipografi și editori și indeosebi între scriitori și editori. Un exemplu concret : să zicem că un scriitor concepe (și redactează) o carte de 630 de pagini și cutare editură, dintr-o firească — oare cît de firească ? — economie de hîrtie se sperie de cantitatea manuscrisului dactilografiat **înainte de a evalua calitatea acestuia.**

Dintr-o recentă experiență cu multe avataruri, ghinioane dar și cu o nespus de fericită finalizare — e vorba de carte alcătuită de subsemnatarul acestor rînduri, **Nichita Stănescu. Frumos ca umbra unei idei** apărută mai ieri la Editura Albatros — am învățat mult mai mult decît din toate cărțile mele anterioare.

Între altele, că o carte de 630 de pagini poate încăpea — grație harului unor culegători inspirați — în 400 de pagini, dacă totul este așezat de pildă pe 3½ quadrați. Mai apoi, am învățat că graficianul și machetatorul unei cărți — care, prin însăși structura ei complexă, conține în ea, în mod obligatoriu vreo **zece** cărți diferite și unitare totodată — trebuie să știe să fie și tehnoredactor. Oricît de strălucit, talentul unui grafician — să zicem, al lui Mircea Dumitrescu, autorul viziunii grafice a cărții consacrate marelui nostru poet — trebuie să se însoțească volens-nolens cu știința și profesionalismul funcțional al unui tehnoredactor, să spunem al diligentului și inspiratului Cornel Cristescu (de la Editura Albatros).

Dar textul și iconografia intră — cum se spune — în fabrică : începe tastarea, apoi culegerea, zincografia, șpalți, pagini I, II, după care vine clipa **bunului de tipar** cu „răzlețele" de rigoare, cu (mici) greșeli care ți-au scăpat o dată, de două ori, de mai multe ori, dar care trebuie evitate pînă la urmă.

Ce odihnitoare este — pentru ochii noștri uneori obosiți de vîrstă, de lecturi nocturne — o carte bine imprimată, cu o cerneală puternică, uniform repartizată, nu numai pe o întreagă pagină, dar pe întreaga carte !

Și toate acestea, pînă la urmă, sînt meritul tipografiei, al acelui tipograf anonim adesea, anonim chiar pentru autor, ceea ce susțin cu tărie că e păcat. Am aflat că Sadoveanu și Arghezi — mai ales Arghezi care știa enorm de multă carte poligrafică, fapt ce nu-l împiedica să fie totuși marele poet — stăteau de vorbă cu zețarii (culegătorii), cereau sau indicau uneori un anume corp de literă pentru cutare carte a lor.

E trist că, uneori, din orgoliu sau dintr-o grabă inexplicabilă, uităm lecția unor astfel de înaintași.

Mi-am amintit de ea, primind — în toată perioada cît am stat alături de tipografii minunatei I. P. „Arta Grafică" din București — cea mai mare lecție de viață pentru un autor care este — cuvîntul o spune el însuși — doar autorul unui manuscris (dactilo). Dar ce este o carte în manuscris dactilo în două-trei exemplare, atîta vreme cît nu este tipărită (și apoi difuzată) ? Nimic sau aproape nimic : o intenție încheiată, gîndită, rămasă în raft, în dosare, în sertare — atît !

Iată de ce, în chipul cel mai firesc și fără nici un fariseism, consider drept **coautori** ai cărții **Nichita Stănescu. Frumos ca umbra unei idei** pe următorii tipografi care mi-au devenit rînd pe rînd prieteni și, în ciuda ignoranței mele poligrafice, m-au înțeles treptat, prefăcînd manuscrisul și iconografia în carte : Constantin Cană, Constanța Manu, Nicolae Constantin, Constantin Bardan, Marin Radu, Nicolae Ene, Mitache Nițescu, Elisabeta Zdrincă, Florian Rădoi, Ion Pescaru, Georgeta Ștefan, Dumitru Dinu, Constantin Marinescu, Elena Ștefan, Toma Trașcă, Radu Ghiță, Steluța Turcescu, Mirela Mălai, Marian Smarandache, Stroe Bordea, Tudor Dima, în frunte cu ing. șef Nicolae Stănică și directorul **Artei Grafice** ing. Sorin Albaiu — neobosiți miltanți pentru frumos, pentru civilizația ochiului și a minții prin carte, prezenți și activi din zori pînă în noapte în fabrică, muncitori printre muncitori...

Pe toți aceștia și pe alții, **îngrijitorul cărții îi socotește de fapt și de drept coautori ai acestei lucrări stănesciene.**

Întruchipare a Dragostei, Nichita a deținut ca nimeni altul arta de a iubi și de a se face iubit, ca Poet, ca Om : solemnitate de fiecare zi era prietenia pentru acest uriaș al literelor românești.

De aceea, și de dincolo de Styx, la prietenii lui din timpul vieții — mult mai numeroși, infinit mai numeroși decît i-a enumerat repede — fictiv o revistă literară — trebuie să-i adăugăm acum pe aceia al căror număr a crescut și se află în continuă creștere : cititorii **stănescieni.** Nu credeam, nu credeam ca, la destulă vreme de la **plecarea** acestui ctitor de limbaj și nu mai puțin ctitor al ideii de prietenie ca respect reciproc ca și *lectură* interumană — cum nu cred să mai fie azi cineva între confrații noștri de litere — să-mi găsesc, să-mi descopăr sub steaua Lui atîția prieteni adevărați mai ales dincolo de breasla scrisului. Între ei, acești minunați poligrafi — pe care, înaintea tuturor, îndrăznesc să-i număr nu numai ca prieteni ai poeziei în general, și ai poeziei stănesciene, dar ca **producători de cultură.** O spun, precum o gîndesc. Ei apără — uneori mai mult decît autorii și scriitorii — o artă ce nu va dispărea niciodată. S-o scriem acum în mari verzale binemeritate, de pildă în verzale 10 : **ARTA GRAFICĂ.**

Fără această artă, cartea ar fi rămas o amintire, o simplă (?) sudoare nocturnă și diurnă și ar fi devenit cu vremea, ca orice amintire de care ne temem, un adevărat coșmar.

Mă plec adînc, cu respectuoasă dragoste în fața acestor oameni care n-ar trebui să rămînă în anonimat, care ar trebui — firesc, extrem de firesc — **să semneze,** în colofonul fiecărei cărți.

O infimă sugestie confraților mei pentru o infinit de dreaptă justiție.

CONSTANTIN CRIȘAN

P.S. La p. 471, fiindcă, din cauza ...lentilelor, am citit clișeul pe dos, Nichita militar *este situat „în dreapta". Se va citi corect :* pe ultimul rînd, al doilea din stînga. *Dovadă că mai am atîtea de învățat de la tipografi...*

Cadou din anul 2050

Iubita mea, ți-am comandat
un fluviu
E gata în cel mult un cincinal
E prevăzut cu deltă și ecluze
Și are cîte-un dig în loc de mal.

Vei stăpîni și porturi și orașe
Și-o flotă cu matrozi și amiral
Și-n munții lui cu reliefuri
aspre
Un turn superb cu poduri
în aval.

Te vor slăvi și păsări și naiade
Pescarii toți te vor iubi
pe-ascuns
Și-n spuma volburoaselor
cascade
Păstrăvi de foc
te-or lumina-ndeajuns.

Răchitele se vor pleca în cale-ți
Iar șerpii apei blînzi
și-ntunecoși
Înfășurați pe fusul undei rece
Te pierd în ochii lor adînci,
frumoși.

Stăpînă absolută și gingașă
Stea tremurîndă, floare
de ostrov
Fluviul acesta este însăși
viața-mi
Pe harta suferințelor de Iov.

AUREL STANCIU

WELCOME ! • SOYEZ LES BIENVENUS ! • WILLKOM

Ca Afrodita din spuma Mării... Negre.

Pînă la șapte ani orice vară la mare începe cu un castel de nisip

Dincolo de a
stațiunea ne va of

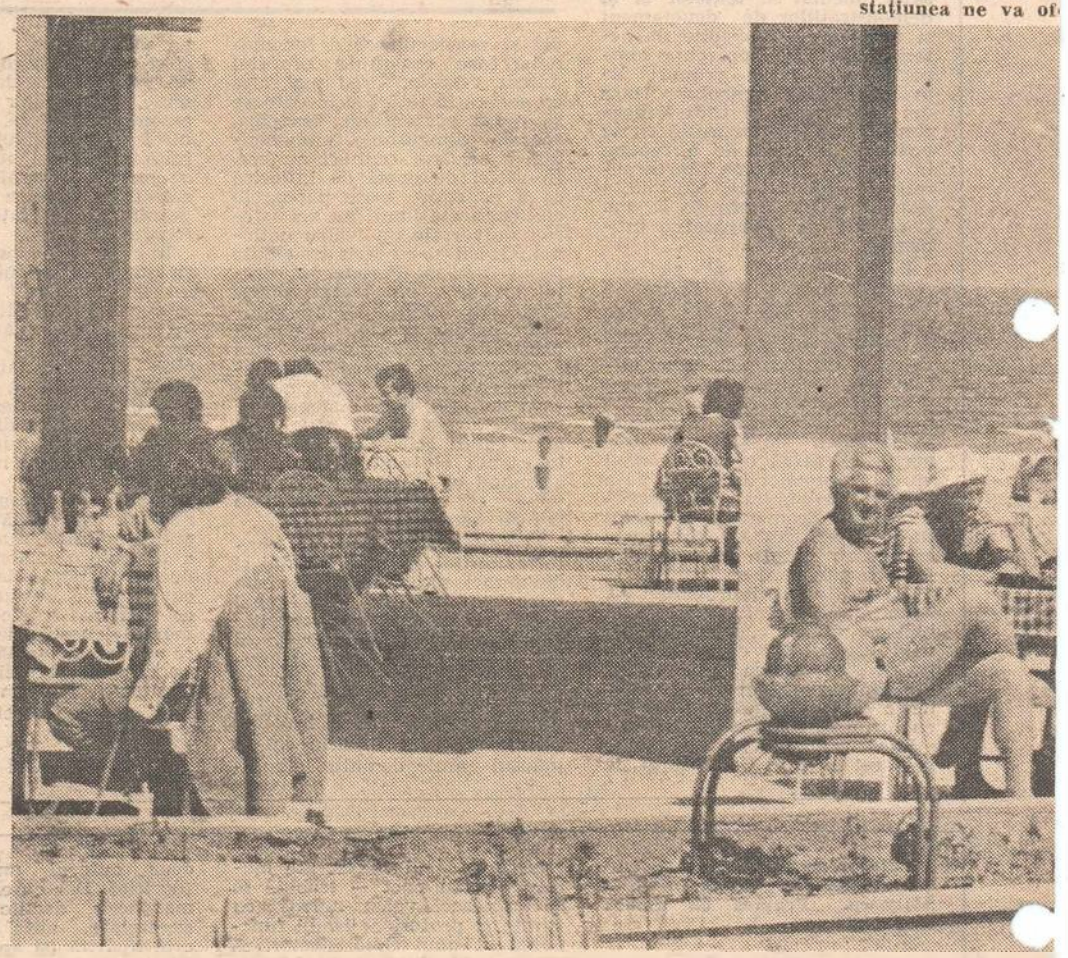

Cea dintîi bere sub soarele deja fierbinte al Mam

Să ne iubim pe țărmul Mării Negre

De cîteva zile, la mare, timpul este superb și curajoșii au luat deschiderea sezonului pe cont propriu. În acest an, Constanța este mai frumoasă ca oricînd și cei care n-au mai întîlnit-o de la concediul trecut se vor minuna văzîndu-i familiarele bulevarde croite altfel, resistematizate și străjuite de clădiri vioaie, cu fațade menite să bucure ochiul, înlăturînd monotonia, de multe ori unicatul constituind criteriul de interes și frumusețe al celor ce au gîndit peisajul. Tramvaiele roșii, elegante și rapide, leagă Gara de Platforma industrială și de Satul de vacanță, făcîndu-te martorul unor schimbări spectaculoase în urbanismul Capitalei verilor noastre și chiar adeptul turismului cu tramvaiul dacă ne gîndim că la inaugurarea liniei, în stații, sute de copii așteptau sosirea tramvaiului (la vremea aceea, cu cîteva luni în urmă, fiind numai două vagone pe întregul traseu Gară — Platforma industrială).

Cînd spunem însă curajoșii nu avem în vedere cîteva familii grăbite să încerce marea cu degetul, ci vizăm faptul că la ora tradiționalei Conferințe de presă, organizate ca în fiecare an de Ministerul Turismului și Centrala O.N.T. Litoral, manifestare care semnifică deschiderea oficială a sezonului, pe întregul litoral se aflau 7 856 de turiști români și străini, cifră care demonstrează că vara are semne bune. Dar semnele bune ale sezonului se întrevăd și din ceea ce au reușit organizatorii concediilor noastre, responsabilii turismului pe litoral : centrala de profil și I.H.R.-urile.

Ca să fim exacți de la început, factorii respectivi ni s-au părut mai aproape ca niciodată de adevăr, analizînd succesele și neîmplinirile trecute și trecînd la treabă în vederea realizării unui program special de măsuri elaborat de Ministerul Turismului, împreună cu celelalte instituții implicate în organizarea și desfășurarea activității de turism intern și internațional. Am priceput la amintita conferință de presă, ne-am convins vizitînd întregul litoral că se depun strădanii pentru realizarea unui turism la nivelul bazei materiale de care dispunem. Dincolo de eleganța unui hotel, dincolo de performanțele unui reușit agrement, turism înseamnă și o anume optică, adecvată vacanței, vizavi de această activitate. Știința de a primi oaspeți și de a fi o gazdă bună, cu idei, îndatoritoare, inteligența de a-ți apropia turiștii și de a-i cuceri pentru mulți ani de aici încolo reclamă competență și pasiune. **Este investiția cea mai însemnată și sîntem convinși că ea va da roade atîta vreme cît factorii responsabili cu turismul în general vor fi consecvenți cu ceea ce și-au propus.**

Pentru sezonul anului 1985, stațiunile de pe malul mării dispun de 102 282 locuri de cazare în hoteluri, vile, case de odihnă și popasuri, la care se adaugă peste 18 000 locuri de cazare omologate la particulari. Alimentația publică numără 561 de unități cu 141 133 de locuri. În iarna trecută s-a efectuat un număr important de modernizări, reparații capitale și lucrări pentru ridicarea gradului de confort. Enumerăm cîteva dintre ele : modernizarea și ridicarea gradului de confort la hotelurile Riviera, Minerva, Piccadilly din Mamaia, Carmen, Selena, Diana și Belona din Eforie Nord, Palas și Continental din Constanța, la vilele Horia, Cloșca și Crișan din Eforie Sud. S-a amenajat un nou popas turistic, cu 5 300 de locuri de cazare, în nordul Mamaiei, vor fi date în exploatare, în stațiunea Saturn, instalații pentru producerea apei calde prin folosirea energiei solare în suprafață de 9 200 metri pătrați, rețetarele culinare s-au îmbunătățit și au atins cifra de 2 400 (împreună cu cele de cofetărie). Pentru ca întreaga noastră vacanță să fie așa cum ne-am dorit-o, peste 25 000 de oameni ai muncii, lucrători permanenți ai Centralei O.N.T. Litoral și I.H.R., precum și lucrători detașați din rețeaua turistică a altor județe sau încadrați sezonier, bine instruiți și calificați vor avea grijă să ne simțim ca acasă.

Noutățile încep încă de la sosire, fiindcă așa cum ziua de plajă se cunoaște de dimineață, ziua de concediu se cunoaște de la cazare. La fiecare dispecerat va exista o cameră pentru preluarea bagajelor, astfel încît, pînă la repartizarea pe hoteluri, să nu-ți pierzi vremea păzindu-ți valizele. Un procedeu civilizat care va înlătura aglomerația și va menaja nervii tuturor. Lîngă hotelul **Prahova** din Saturn va exista un centru de distracții nou, în Mamaia, Eforie Nord și zona Mangalia s-au montat cinci tobogane acvatice. În stațiuni sînt amenajate 29 de videoteci și vor fi organizate cursuri de inițiere pentru practicarea înotului, tenisului, yachtingului, schiului nautic și windsurfingului. De asemenea, la solicitarea turiștilor, vor fi organizate excursii, existînd la această oră 47 de programe de excursii locale, regionale și în străinătate. O altă premieră : coasta Mării Negre va putea fi admirată și de pe apă și din aer, datorită curselor unei nave de 200 de locuri, între Constanța și Mangalia, cu acostări în porturi turistice la Mamaia, Eforie Nord și Sud, Costinești și Neptun, precum și zborurilor de agrement cu avioane de 10—12 locuri. În sfîrșit, pentru ca programul unei posibile zile de mare să fie complet, 6 teatre de vară și 11 cinematografe în aer liber vor face serile noastre mai pline.

Ceea ce am relatat în aceste rînduri înseamnă foarte, foarte puțin din ceea ce oferă litoralul în 1985. Lucrurile bune sînt numeroase, hărnicia de peste iarnă a gazdelor a dat roade și experiența din anii trecuți a fost valorificată, credem noi, mult mai bine. N-a fost uitat detaliul, știut fiind că orice neîmplinire, cît de mică, orice imperfecțiune de organizare are darul să-ți răpească bucuria vacanței. În acest sens am fost asigurați că zîmbetul și voia bună, politețea și amabilitatea personalului hotelurilor și restaurantelor vor fi desăvîrșite. Le dorim gazdelor o bună condiție fizică în stare să le facă la fel de apropiate și la sfîrșitul sezonului.

RĂZVAN BĂRBULESCU
Fotografii de ELENA GHERA

IEN! • BIEN VENIDOS! • ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ!

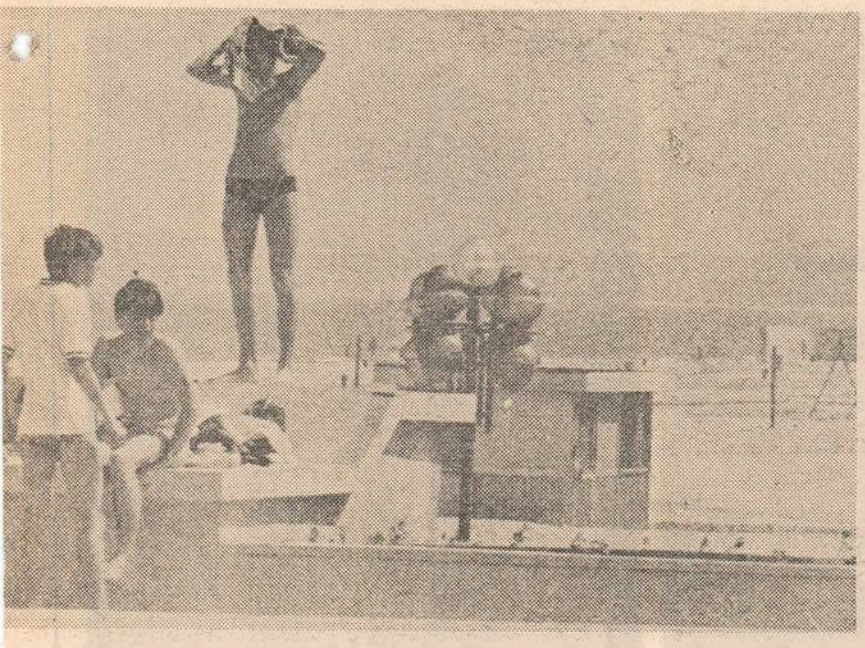

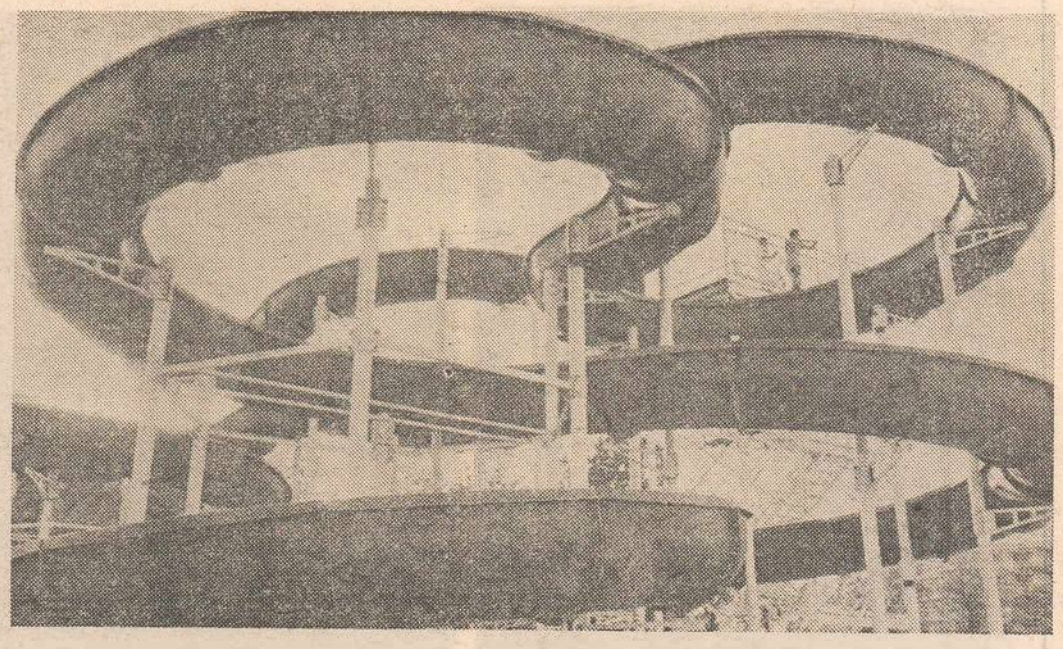

remieră absolută, care este toboganul acvatic, ne informa unul dintre amabilii amfitrioni, Alexandru Dinu, șeful Biroului dispecerat cazare și realizare programe din Eforie Nord ulte alte bucurii. Menționăm dintre ele : programe folclorice permanente la „Potcoava de aur", „Vraja mării" și „Nunta Zamfirei", plimbări pe mare, schi nautic, windsurfing.

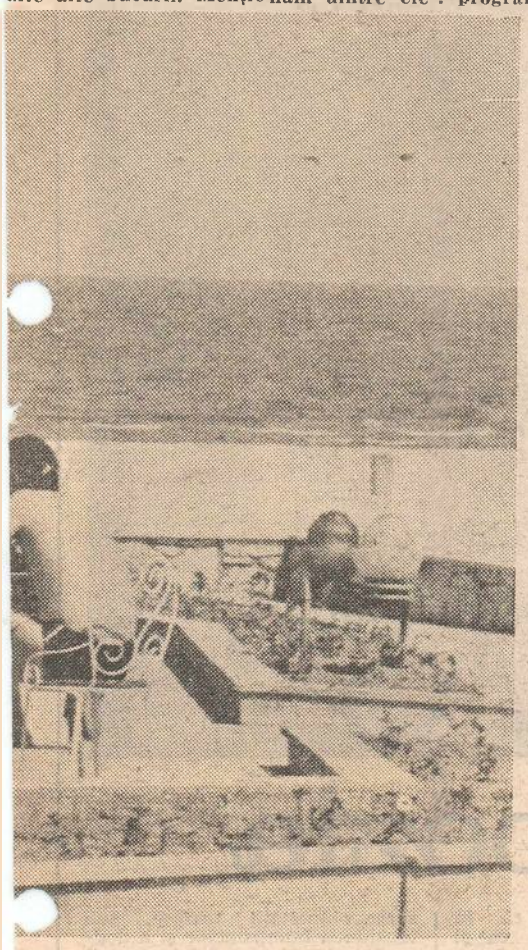

Marea văzută de la altitudinea de-o șchioapă

Curajoșii au luat deschiderea sezonului pe cont propriu

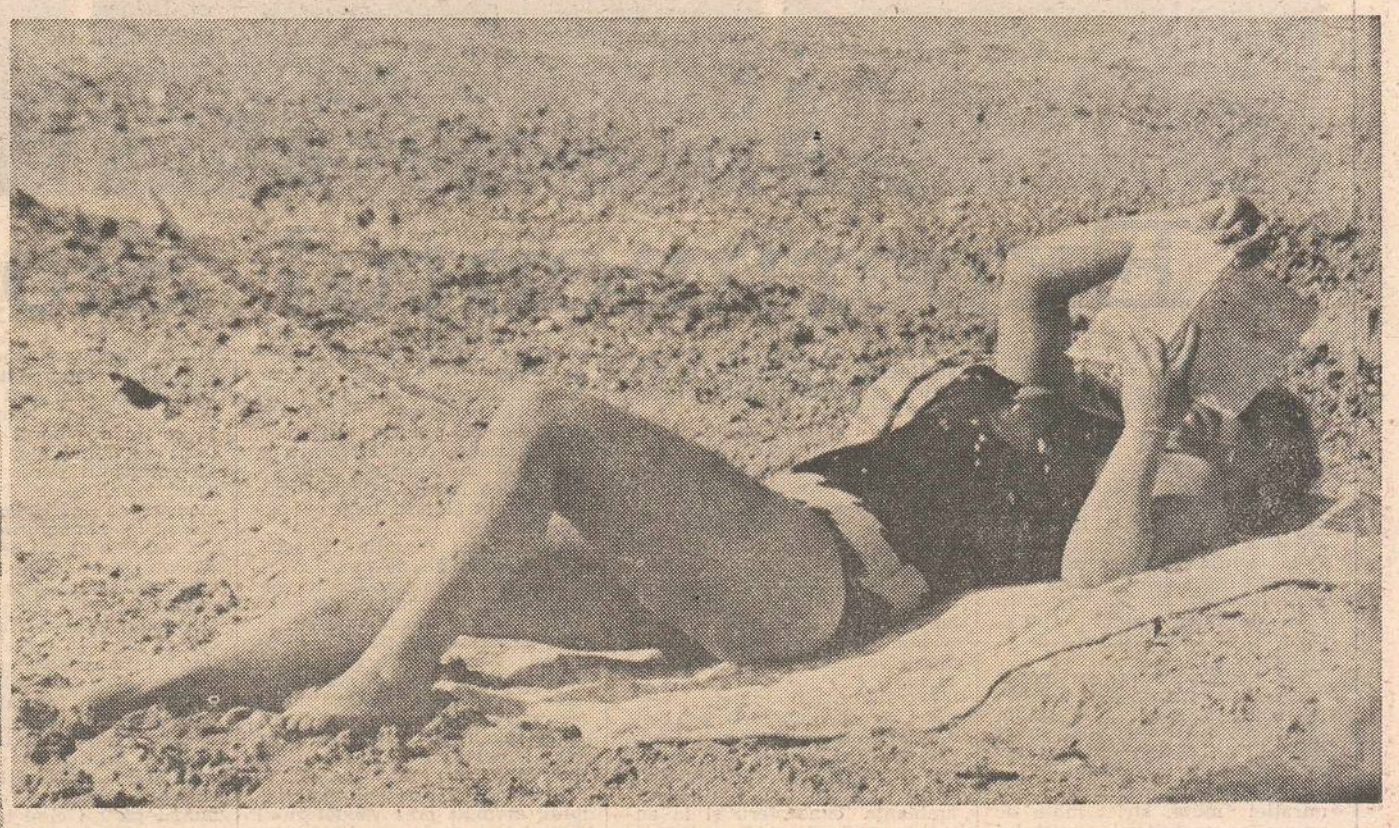

În cantonament pentru Miss Litoral

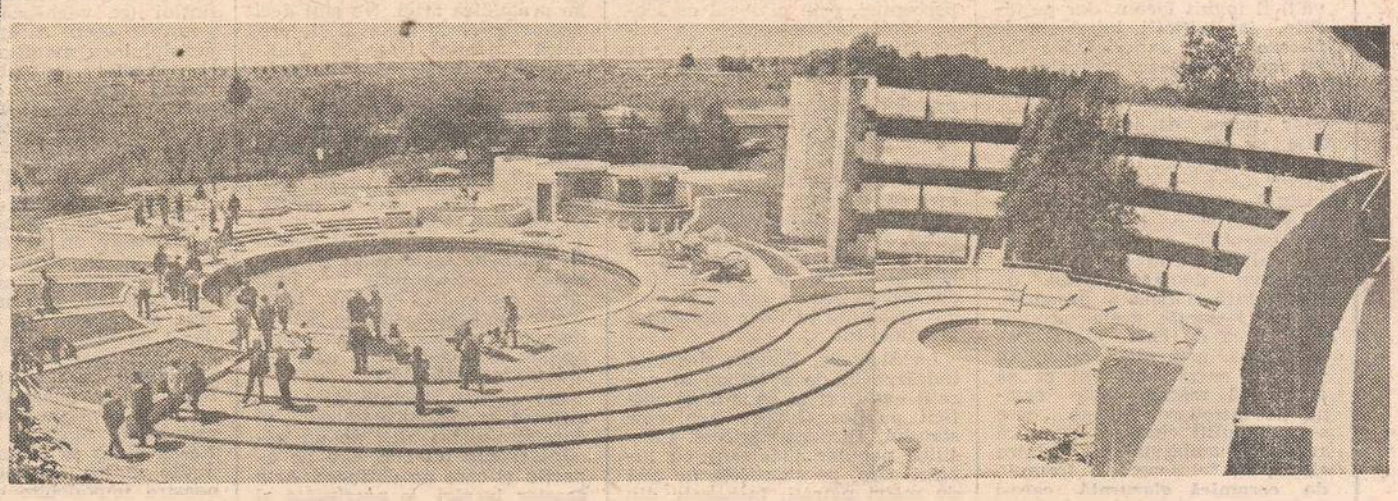

Intre primii vizitatori ai Hotel clubului Adriana : și autorii acestui prim reportaj Litoral 1985

ARTA MONUMENTALĂ

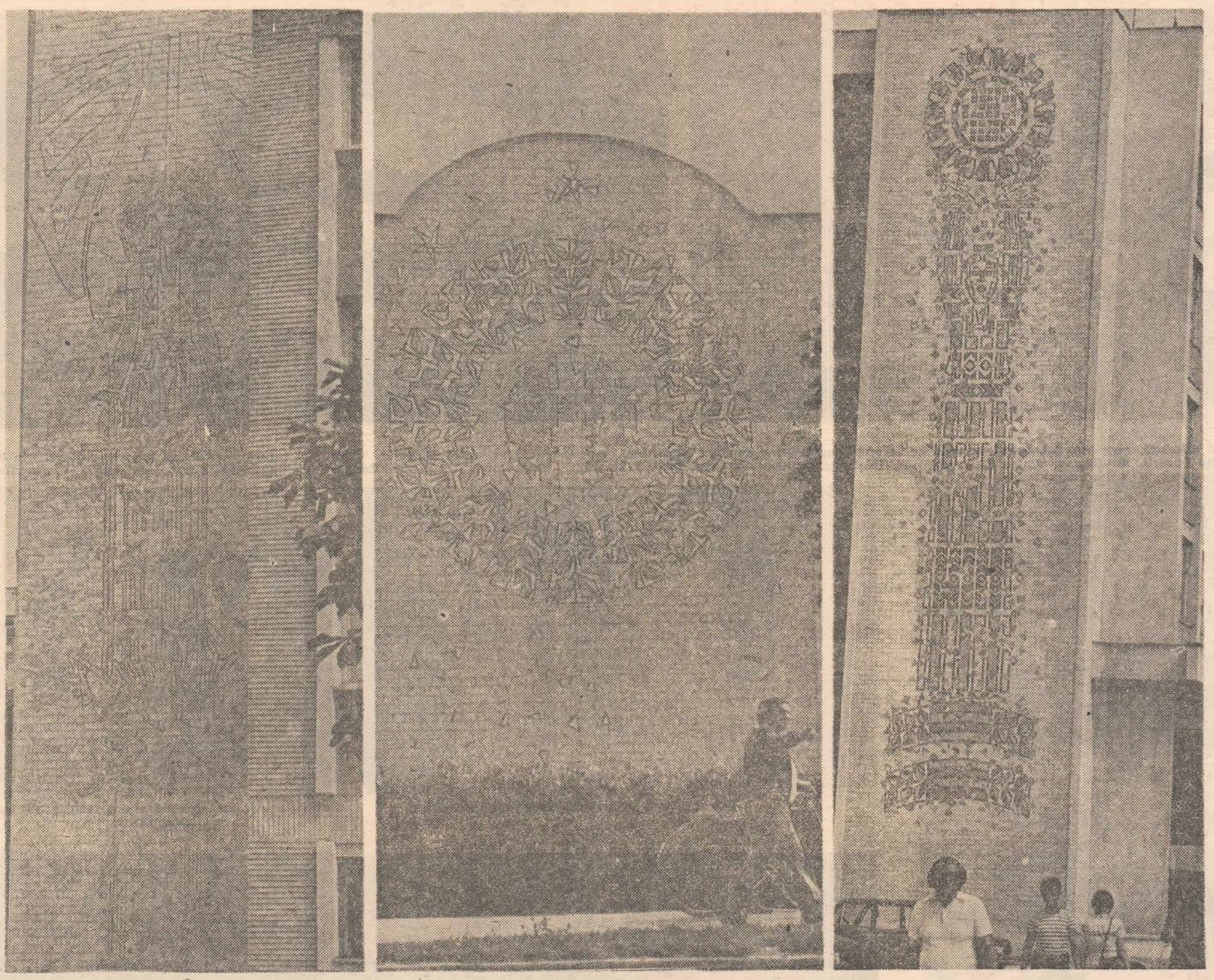

Experimentul Slobozia

O experiență de artă monumentală pe care, fără să ezităm la cuvînt, o vom numi de excepție, își are ca sediu Slobozia și ca erou pe Mihai Bandac. O întîmplare fericită (prezența în Slobozia, în aceleași zile cu noi, a unui distins artist plastic, sculptorul ceramist Alexie Lazăr Florian, lector la Institutul „Nicolae Grigorescu", care ne-a atras atenția asupra acestei experiențe) ne-a condus, fără ocoluri, la ceea ce înseamnă, în clipa de față, podoaba numărul unu a cetății de scaun a Bărăganului.

Mărturisim, nu știam nimic despre „experiența Bandac" de la Slobozia. S-ar părea că în jurul acestei inițiații, ca și al altora ale lui M. Bandac, s-a țesut un fel de complicitate benignă, nu a ignorării, ci a admirației mute, strict mute de vreme ce prețuitorii artistului (care nu sînt puțini, dimpotrivă !) îl înghit lacom, dar pe tăcute, iar inițiații, luînd act de fiecare nouă experiență a lui, nu mai socotesc necesar s-o consemneze public la modul la care a [illegible] cetății. S-ar putea ca, în cazul de față, să fi funcționat și șocul surprizei [illegible] niște reacții. A [illegible] brusc, de la o pictură de șevalet dominată de frăgezime și de lirism, la arta monumentală, a tîsni deci, fără o prealabilă ecluzare, în valurile unui demers artistic de altă natură și de alte proporții, riscînd leziunile grelei acomodări (dacă nu chiar ale eșecului !), era, prin sine însuși, un act de curaj suficient ca să stîrnească măcar niște semne de întrebare. Semne care s-au înmulțit cînd s-a auzit că artistul ambiționează, între altele, să folosească o formulă de ceramică glazurată care-i poartă patentul. Iar cînd s-a văzut că experiența s-a consumat nu numai fără leziuni, fără emoții, fără comoții, ci cu o strălucire a rezultatelor, de o unică anvergură, faptul, firesc, a intimidat.

Ne-am risipit în aceste rînduri de „roman indirect" al operei fiindcă, în cazul de față, a extrage eseul din aventura spirituală ni s-a părut un exces, un abuz față de întîmplare și de protagonistul ei. Desigur că faptul, fiind de ordin spiritual, fiind vorba despre o lucrare de artă și de frisonul ei pur, epicul ar putea părea neavenit în pagină, umbrind ideea printr-o atmosferă exterioară ei. Și totuși...

Nu spunem o noutate afirmînd că orice operă de artă contemplată asociază firesc, prin refracție lăuntrică, și o „istorie", povestea unui eu care se definește pe sine prin raportare la ambianța cunoașterii și la antecedența culturală. „Epicul" este reprezentat prin tensiunea percepției, prin dialogul cu ideea, prin arborescențele și implicațiile ce sînt determinate în spirit în contact cu factorul nou. Uneori „epicul" se încarcă surprinzător de mult și, nemaiputînd încăpea în propriile-i limite, sublimează într-o sinteză. Este și cazul lucrărilor lui Bandac de la Slobozia. Va trebui să mai consemnăm, tot aici, ca pe un „epic" adiacent aventurilor eului, și generosul ajutor, reflex al unei vii receptivități la frumos și la nou, pe care factorii de răspundere ai județului l-au dat artistului în toate momentele trudei lui.

La Slobozia, Bandac și-a luat îndrăzneala de a împodobi pereții exteriori ai unor mari edificii publice (filala Arhivelor statului, Direcția agricolă, Consiliul popular județean) cu lucrări care, pe suprafețe de zeci de metri pătrați, închegate din zeci de mii de module „patent Bandac", fiecare din ele un unicat (deci zeci de mii de plăci ceramice unicate !), sînt altceva decît ceea ce am văzut pînă azi. Altceva prin material, prin desen, prin compoziție, prin ritm, prin cromatică, prin strălucire, prin vibrație, prin integrare în peisaj și în ambianța arhitectonică. Un „altceva" care cere — prin tot și prin toate — superlativul.

Ajunși cu discuția noastră aici, sarcina ne devine, fatal, dificilă. Cum să justifici un superlativ ? Ar trebui să poți pune toate argumnetele la suprem. În fața lucrărilor lui Bandac, sculptorul ceramist Alexie Lazăr Florian ne-a propus însă o altă cale : aceea de a înlătura argumentele supreme, pornind altfel, de la dimensiunile inverse. Așadar — ce n-au lucrările lui Bandac ?

N-au acel dispreț al materialului, al mult prea răbdătorului material, cu rol atît de decisiv în ceea ce ne-am obișnuit a numi gramatica artei. Nu sînt deci agramate. N-au rezolvări lejere, adică fundaluri trase cu bidineaua sau înșghebate din cărămidă produsă industrial. N-au acel rece geometrism al mozaicurilor obținute cu ajutorul „computerului" sau al gîndirii plastice „computerizate". N-au semne plastice (mai mult sau mai puțin cabalistice) pe module, care să corecteze artificios o inspirație monotonă și monocromă. N-au înghesuiala de personaje și aglomerație de idei. „Prea multe idei produc indigestie cerebrală", spunea G. Călinescu. Lucrările lui Bandac nu produc — nici de data asta — indigestie cerebrală.

Ele ne dau, înainte de toate, un acut sentiment al duratei, al duratei noastre aici, pe un pămînt și sub un cer care ne aparțin și care ne definesc. Arta acestor lucrări e necrispată și majoră ca însăși natura românească. Amintind obîrșia țărănească — și transilvană ! — a lui Bandac, vom spune că în arta lui monumentală, ca și în pictura lui, sînt un firesc și, în același timp, o forță ce țin de harul acestui pămînt de a impune, fără vuiet tectonic, linii pure, culori rafinate, forme alese. Cu astfel de însușiri se înfățișează figurile, alegoriile, simbolurile pe care pictorul le-a așezat pe pereții din Slobozia, toate pline de o impunătoare vigoare și toate calde la modul superior. Bandac știe că adevărata forță nu face niciînd caz de sine, că legea ei, cel puțin în arta noastră, este înțelepciunea, care are desigur un enigmatic, un insondabil, ceva ce depășește, dar și calmează, împacă, dă echilibru. Sub culorile lui Bandac îți vine să te așezi, să te odihnești, să dormi, cu acea liniște pe care o au numai țăranii cînd își încredințează somnul stejarilor (ce veghează cerul) sau cumpenelor de fîntîni (ce veghează adîncurile tainice și reci). Atingerea mîinii artistului cu materia e înfloarată, are un ce senzual și posesiv, venind parcă din demiurgicul unei arte străvechi. Culorile vibrează, plăcile au tandre străluciri de pietre semiprețioase, smalțurile sînt proaspete, irizate, solare, parcă decantate din văzduh, nu din tumultul teluric al lutului. Domină albastrul, un albastru suav, în fericită logodnă de tonuri cu somptuoasa boltă a Bărăganului. E o artă impregnată de lirism, e o artă impregnată de mesaj, e o artă ce are darul, ca odată ajuns la ea, să-ți dea sentimentul că ea însăși meditează pentru tine. Prin Bandac, arta noastră monumentală își dezvăluie virtuțile decorative cu maximă relevanță. Ne-ar place să vedem cît mai multe dintre edificiile orașelor noastre împodobite cu o astfel de artă. O artă de care avem nevoie nu din cînd în cînd, ci oricînd. Căci oricînd, sub apăsarea obtuzității trufașe, sub tensiunea fanatismelor și a dogmatismelor de tot felul, proprii acestui veac, spiritul are nevoie de ușurare, de armonie, de confesiune artistică limpede și limpezitoare.

Nu vom mai spune cîtă uriașă trudă (căci e un „epic" pe care spațiul tipografic nu ni-l mai îngăduie) stă sub aceste lucrări. Cîți ani (da, ani !) a cheltuit artistul pentru alcătuirea proiectelor, pentru „inventarea" formulei de glazurare care-i fixează și în acest domeniu amprenta inconfundabilă, fapt întîmplat nu într-un atelier de artă, ci într-o hală de fabrică (a prestigioasei întreprinderi de ceramică bucureștene CESAROM), cu un colectiv nededat la „subtilități" artistice, dar, ca și în cazul factorilor răspunzători din Slobozia, atras de frumusețea și de ineditul experienței. Nu vom insista nici asupra eforturilor, căutărilor, zbuciumului la capătul cărora artistul a izbutit să trateze detaliul, adică fiecare modul din cele cîteva zeci de mii, ca pe o piesă de artă în sine, a cărei magistrală topire în unitatea ansamblului e de domeniul fabulosului. Pe noi, consumatorii de lucruri frumoase, jertfa artistului nu ne interesează, ea intră în obligațiile lui firești. Noi știm doar să cerem, să somăm, să pretindem, să protestăm cu acea vehemență, adesea nedreaptă, proprie consumatorului de frumos, cînd frumosul întîrzie. Avem, de altfel, chiar datoria s-o cerem, fiindcă fără frumosul artei viața noastră și-ar deștrăma strălucirea, agonizînd în cenușiu. Dar cum să obținem acest frumos, cum să-i asigurăm permanența, iar dacă nu permanența — măcar intermitența ?

Nu știm. E treaba celor ca Mihai Bandac.

ILIE PURCARU ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

Al. Krauser: Cîteva lucruri care par să anunțe o perspectivă : „Evoluție", „Metamorfoză", „Falsa muzică", „Ciudățenia". Să vedem ce mai urmează.

D.D. Baia Mare: Impresia generală e bună (atît cît se poate deduce dintr-un fragment) și stăruința pe acest drum pare justificată. Pe viitor, însă, sfătuiți-vă cu o publicație unde există spațiu și pentru proză.

E. Chelaru: Cîteva pagini primăvăratice: „Anunț", „Destăinuire", „Perimată", „Pe creanga", „Fără fruntarii". „Așa cum niciodată". Răspunsul întîrzie și acum, în aceeași serie ciudată de ghinioane!... (În legătură cu propunerea din scrisoare, dați-ne un telefon).

D.E.R. : „Adolescența mea", „Calea robilor", „Proaspăt vopsit", „Plecarea primei fascinații".

O. Clanca: Am primit textele. Dar nu ne-ați indicat semnătura adevărată (ori rămîne aceasta?).

C. Bănuț: Evoluție bună, congruentă, laborioasă (mai ales în „Inserare", „Întîmplare cu omul", „Ivirea poemului", dar și în altele, mai mărunte, mai „exterioare de tip „natură moartă", ca „Bilanț", „Din fugă", „Pată de culoare", etc. Și o observație „de atelier": există întotdeauna gînduri, firimituri, bruioane vechi, care zac îndelung undeva într-un ungher al minții sau al unei pagini de caiet, „descărcîndu-se" încet (ca o baterie, folosită sau nu). N-are rost să „tragem" de ele cu învîrșunare și avariție, — aproape niciodată nu iese nimic. Trebuie lăsate în pace acolo, în sertarul memoriei; se vor „recicla" poate, neașteptat, conectate („cu scînteie") la altele mai noi, după o vreme (sau după mai multe vremi), ori vor rămîne inerte, sterile, pierind... Ați observat și dv. acest fenomen, nu ?

V.P. Gaj : Lucrurile alunecă din ce în ce mai grav spre o manufactură superficială, de serie, care mimează și mășluiește actul poetic, după un „rețetar" de trucaje cu aer liric (în realitate, găunoase și ieftine, gen „văd cum oasele primăverii / mă despart de copilărie" ? !, sau: „mă învelesc cu vocale", etc — de fapt, vă înveliți cu vocale în două texte diferite, ceea ce arată și „tehnica" specifică a manufacturii și condiția precară, „la botul calului", a scrupulurilor și a curateții artistice, a autenticității creației!... De aceeași condiție precară și lucrativă țin, desigur, și poantele oportunist-„patriotice" (nu mai puțin găunoase și ieftine) pe care le agățați în finalul multora dintre texte, fără nici o legătură cu conținutul și desfășurarea acestora (gen „numai poetul poate dărui patriei / o glindă să se privească", ori „colina de pe care se poate dărui o floare patriei", etc., etc.). Veți observa, oare, înainte de a fi prea tîrziu (dacă nu cumva și este deja!...) că înfrigurata, dezlănțuita energie a fierăstrăului pe care-l mînuiți se exercită chiar asupra crăcii de sub picioarele dv. ?...

V. Antonie: Sînt mai „crude", de data asta, insuficient crescute, maturizate. Ar trebui reluate și „virgulite" mai atent, pe îndelete. Mai bine, în „Zîmbetul tău".

Andi, Adrian Dumitrescu, Cea, Cristina Constandin, C. Mihaela, Marek Nuror, Mirela Scherer, Elena M. Bădoiu, Paula Pandele, Viorica Anghel, Ionel Muntele, Doina Iordache, Teodor Țintaru, Ștefania Rădulescu, Ana-Diana, Cristina, Grigore, Renée, Marina Artega, M.C., Valeriana Stoican, Mihaela Negulescu: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Fotografie de epocă

Am mers cu toții la fotograf
tata, mama și bunicul,
pe surioara mea au pus-o în față.
Am zîmbit emoționat flăcării de magneziu
(o brichetă cricket a anului 1900 destul de primitivă
cu care fotograful ne-a aprins
ca pe niște țigări).
A tras cu sete din fiecare
fumîndu-ne gîndurile pînă a ajuns
la partea nocivă,
apoi, în laborator ne-a privit îndelung
cum apăream pe hîrtie înecați în soluții (chimice, desigur)
păream că ascundem pe cineva în spatele nostru
zîmbind și stînd țepeni...
Și după ce ne-a pus în album
tatăl meu a dat fuga să mai lupte
în al doilea mondial
eu am motivat că vreau să fac
o călătorie spațială,
bunicul și-a luat bastonul de pe scaun
și s-a dus fluierind pe ușa din spate
să-și cumpere biletul visat
pentru vasul „Titanic"...

VICTOR ANTONIE

Un fel de Elsinor

Nu mi se poate întîmpla într-adevăr nimic
În afara acestui spațiu înduioșător de mic
Pe care-l populez cu litere albastre, ușor,
Un fel de imaginar, inexistent Elsinor...

Mă voi întoarce bineînțeles cuminte la loc
Trecînd cu hainele de Ofelie prin rîul de foc ;
În afara foii de hîrtie nimic nu mi se întîmplă
Și absolut totul s-a născut la mine sub timplă.

ILEANA BÎJA

Singur

În mijloc
Un scînceț de culoare,
Poate un ochi
În cumpănă de ape.
Prin colțuri
Cineva
Sau altcineva
Tace.
Fîntînile mor
Ca niște clepsidre
Ce nu se pot întoarce.

E tîrziu
Ia-o-nainte,
Clipă de lemn,
Eu mai rămîn puțin
Să îmi aduc
Aminte.

OVIDIU CLANCA

Eu sînt piatra

Eu sînt piatra
șlefuiți-mă bine
pînă ajungeți
la ceea ce vă trebuie
la ceea ce iubiți...

Mi-e toamnă

Ultima speranță
cu aripi de dezertor pastelate.
Stingheră în cuvinte dorința.
Mi-e toamnă.
te privesc
și te desfaci în mine
ca o floare.

A. VALONI

Asta voiam să vă spun

Întotdeauna am avut cîte ceva de spus
ceva de neînțeles

Pe cînd eu mă pierdeam în poezie
ciocîrlia se rătăcea la șes

Întotdeauna am avut cîte ceva de împărțit
și nu mi-au ieșit banii mărunți

Pe cînd eu coboram în poezie
doinele urcau în munți

Sînt o femeie slabă mi-am spus într-o zi
pe cînd bărbații miroseau a melancolie și tutun

Iată, prieteni, a venit primăvara,
bucurați-vă
asta voiam de fapt să vă spun !

GICA NIȚOAIA

Fiii Soarelui

O carte de gravitate și de ținută ne propune Nicolae Docsănescu prin eseurile strînse sub titlul **„Sîntem fiii soarelui"**, tipărită de Ed. Eminescu. O carte cu un fior al materiei care ține de enigmaticul, de nedeslușitul ființei noastre celei mai vechi. O „arhivă sentimentală", de vibrație lirică, dar cu esafodaj de argumentație strict științifică, deschisă spre adîncuri de vreme, spre străvechimea ființei noastre și spre miracolul dăinuirii ei în spațiul carpato-danubiano-pontic. O mai veche preocupare a autorului, vizibilă și în alte scrieri („Pomul vieții", „Valea Voievozilor"), privește momentele de cristalizare maximă a acestui miracol, prin opere de mare și apăsat însemn în timp, mesaje peste timp ale unei culturi și civilizații care ne tulbură și astăzi ca un memento. Fie că este vorba de „Gînditorul" de la Hamangia sau de situla păsării acvatice descoperite la Remetea Mare, de sanctuarul de la Sarmizegetusa ori de tezaurul de la Hinova, fie că este vorba, mai aproape de noi, de misiunea de veritabil „principe al Renașterii" asumată de Petru Cercel în stimularea culturii naționale sau de creația de miniaturist și stihuitor a lui Picu Pătruț din Sălișteă, aceste opere, crede autorul, se propun ca piese de referință în „muzeul imaginar" al umanității, revelînd dimensiunile unui spirit creator încă necunoscut precum merită, cu rădăcinile înfipte în protoistorie și chiar mai adînc, în subconștientul obștesc. Străvechea noastră civilizație dacică, de exemplu, este, în viziunea lui Nicolae Docsănescu, o civilizație clasică, și în raport cu fazele ei premergătoare de dezvoltare, și prin esență, deci ca natură, aliniată tipologic civilizației grecești și romane, în incidență cu care a crescut. O civilizație, din nefericire, stăvilită în etapa virtualității, păstrînd deci un capital de surprize care, fructificat, ar fi putut duce, cum a și dus de altfel, peste veacuri, la developarea unor însușiri originale, de o rară forță. Deci o civilizație care, prin toate datele ei, desfide complexul provincial, subaltern, față de altele ale timpului, ba, mai mult, impune

primatul unor valori de care viitorul a trebuit și va mai trebui să țină cont. Capitole ca „Pitagoreici înaintea lui Pitagora" sau „Mama noastră ca un ou" conțin, în acest sens, avansări de idei dintre cele mai fascinante, nu însă mai puțin convingătoare. Căci, despuiate de magia arheologică, de sfințenia pe care le-o conferă timpul, documentele pe care Nicolae Docsănescu își clădește ipotezele rămîn dintre cele mai tefere. Ideea de mare cultură și mare civilizație ce se confirmă în întreg spațiul și timpul nostru, pe toată dimensiunea lor, este cea care dă structură acestei cărți, conferindu-i tensiune și ținută.

Un interes aparte vădește autorul (vezi de altfel și titlul cărții !) pentru acele mărturii care raportează despre valența sudică, mediteraneeană, romantică a ființei noastre, despre latura ei solară, cea care fixează un accent apolinic asupra specificului. Este cazul motivului ceramic „Calea rătăcită", ce da titlul unui capitol. Este cazul culturii Cucuteni, cînd în evoluția noastră spirituală apar meandrele, „căile rătăcite", mai libere ca îndrăzneală și fantezie, deci mai apropiate tipului mediteranean, decît geometrismul polar opus, generator desigur de echilibru, de liniște măreață a contemplării, sub semnul căreia a stat și stă cultura noastră populară, derivată din cea arhaică.

Nicolae Docsănescu știe să solicite mărturii dintre cele mai revelante despre resursele creatoare cu care ne-am înscris, prin secole și milenii, în dialogul cu lumea și timpul. Solicită, dar fără să suprasolicite, fără să așeze avantajos în lumină vestigiile coloanelor surpate sau spulberate, fără să întregească arcadele frînte, fără să lustruiască marmora, fără să oxideze culorile pentru a întări o patină și-așa arhaică. „Să ne cunoaștem bine tot ceea ce este al nostru", scrie autorul la sfîrșitul cărții, „și să punem totdeauna în relație directă acest **al nostru** cu ceea ce aparține lumii", pentru a „înțelege mai bine relația directă stabilită între valorile noastre naționale și valoarea universalității noastre". Este mesajul acestei frumoase cărți de peste 300 de pagini, prea scurtă pentru greutatea ei de idei și de fapte.

ILIE PURCARU

„Teatrul este și va rămîne o tribună a înnobilării ființei"

(Urmare din pag. 13)

apeleze și la alte resurse existente în portofoliul de „piese uitate". Mimetismul este vizibil și în semiotica unor spectacole, regizorii și scenografii acceptînd să preia unii de la alții soluții și modalități de expresie. Nu de puține ori se autopastișează.

— În ce măsură caracterul dumneavoastră se poate recunoaște în revista pe care o conduceți ?

— Această întrebare ar căpăta mai multă audiență dacă ar fi pusă colegilor mei de redacție. Sigur că felul meu de a fi se imprimă și-n munca pe care o desfășor, se poate „citi" în problematica revistei, în felul de a aborda relația cu cititorii și colaboratorii. Cu alte cuvinte, revista „Ateneu" este o publicație deschisă, generoasă în promovarea talentelor tinere, străină răfuielilor și idiosincrasiilor, optimistă, perseverentă și obiectivă. **Ateneul** respectă și prețuiește tradiția, valorile și ritmurile noi, ale prezentului socialist, manifestă disponibilități de receptare și înnoire, franchețe și adecvare la realități.

— Sînteți, cel puțin la prima impresie, un om deosebit de echilibrat, cordial, dar viața unui scriitor cere și multe ruperi de ritm, fiindcă procesul de creație n-ar putea fi realizat. Dumneavoastră aveți aceste ruperi de ritm ?

— Nu ! Nu de puține ori pentru mine munca la redacție este un spectacol pe care îl trăiesc cu toată ființa mea. Acasă îmi alternez preocupările între critică, dramaturgie și lectură. Pentru mine mediul înconjurător este un permanent spațiu de observație și de gînd. Observ viața, oamenii, scriu critică, dramaturgie și împreună cu colegii mei facem totul pentru a duce mai departe programul **Ateneului.** Nu aș putea vorbi despre ruperi de ritm, ci despre alternanțe de preocupări care se ajută reciproc.

— Spuneți-mi, vă rog, o replică a unuia dintre personajele pieselor dumneavoastră la care țineți cel mai mult ?

— Sînt multe replici la care țin pentru că ele sînt rostite de personajele rupte din mine. Chiar dacă se spun sau nu cuvintele **încredere** și **speranță,** acestea străbat ca un fir roșu gîndurile și sentimentele eroilor mei.

— Prin ce credeți că mai este actual teatrul ?

— Prin adevărul psihologic și acuitatea interogațiilor. Teatrul este și va rămîne o tribună a înnobilării ființei. El se adresează sufletului și minții, cu alte cuvinte se adresează vieții, sensibilității umane.

— Ce trebuie să facem ca valorile dramaturgiei noastre să fie restituite generațiilor de azi ?

— În primul rînd se cere ca aceste valori să fie cunoscute, prețuite, iar slujitorii teatrului să le asimileze cu consecvență și respect.

— Cît se poate inova în teatru ?

— Nu există limite. Oricum, nu putem vorbi despre inovație fără să ne despovărăm de prejudecăți și ignoranță.

— Ținînd cont că azi ne-am văzut pentru prima dată, cu ce frază doriți să ne despărțim ?

— Stimate George Arion, de ce vă place să iscodiți oamenii ?

Spectacolele Operei Române

(Săptămîna : 27 mai—2 iunie)

Luni 27 mai (ora 18) între evenimentele stagiunii lirice **Concertul extraordinar al baritonului Vasile Martinoiu.**

Marți 28 mai, la ora 18, **Faust** de Gounod.

Miercuri 29 mai (ora 18) **Madame Butterfly.**

Joi 30 mai la ora 18 **Lacul lebedelor.**

Vineri 31 mai, ora 18, **Ernani** de Verdi.

O avanpremieră (deocamdată în concert) sîmbătă 1 iunie (ora 18) de Ziua copilului : **Inimă de copil** de Carmen Petra-Basacopol. Libretul este semnat de A. I. Arbore și Constantin Cărjan, fiind adaptarea unui fragment din cunoscutul roman „Cuore" al lui E. de Amicis.

Tot copiilor este dedicat și matineul de duminică 2 iunie (ora 11) cu baletele : **Petrică și lupul** de S. Prokofiev și **Crăiasa zăpezii** de Liana Alexandra.

Duminică seara (ora 18) **Evgheni Oneghin.**

Digresiuni

Modestie și orgoliu

În mai puțin de o jumătate de ceas am trecut de la stupoare la jenă. Dar iată cum s-au petrecut lucrurile. O carte pe care eu, la lectură, am socotit-o în afara literaturii a întrunit sufragiile entuziaste ale unui critic care în general îmi inspiră încredere. Ce s-a întîmplat oare ? m-am întrebat nedumerit, bănuindu-l, recunosc, pe criticul în cauză de oportunism. Mi se părea că întrezăresc sub laude o poveste cusută cu ață albă. În fond, cîte presiuni și influențe, mai mult sau mai puțin suave, trebuie să suporte un critic, pe lîngă umorile lui personale ? Numai un străin de culisele literaturii nu știe ce strategii, amuzante sau penibile, poate imagina cineva care n-are încredere în cărțile sale, nici în providență, dar nu e dispus să aștepte succesul la Judecata de Apoi. Bine, bine, mi-am zis în plină nedumerire, dar cine îmi garantează că **eu** am dreptate ? Nu cumva mă irită faptul că gustul **meu** n-a fost confirmat de criticul X ? A trebuit să consimt în sinea mea, cu oarecare jenă, că nu altul a fost de-a lungul timpului mecanismul tuturor intoleranțelor ; de la convingerea că există un singur punct de vedere corect, cel al tău, un singur adevăr admisibil, cel în care crezi tu, mai e un singur pas pînă la, ceea ce s-a numit, eul intratabil.

Mi-am adus aminte atunci de o fericită formulă din titlul și din articolul-program al unui volum de Valeriu Cristea, „Modestie și orgoliu", care reprezintă excelent, cred, condiția în același timp privilegiată și ingrată în care se află un critic literar : de magistrat și de posibilă victimă. Silit să avanseze pe un teren minat de toate riscurile și ispitele posibile, criticul are parte, într-adevăr, de un privilegiu ingrat, de a fi, probabil, cel mai curtat dar și cel mai expus personaj din republica literelor. Ce autor nemulțumit n-a fost înclinat, măcar o dată, să ia în serios afirmația scandaloasă și arogantă a lui Mallarmé, pare-mi-se, potrivit căreia criticul e un domn care se amestecă într-o chestiune ce nu-l privește ? Sau ce scriitor (firește, tot nemulțumit) care a parcurs biografia lui Balzac n-a fost tentat să folosească împotriva criticilor din timpul său faptul că nici un critic din timpul vieții autorului „Comediei umane" nu i-a înțeles valoarea ? că prima recunoaștere deplină a geniului lui Balzac, o găsim, cum precizează Curtius, abia în discursul rostit la înmormîntarea romancierului și că acest discurs a fost pronunțat de **un poet,** de Victor Hugo ? Ca să nu mai pomenesc bibliotecile de răutăți (întemeiate, ce-i drept) pe care le-a stîrnit imprejurarea că acum un secol întreaga critică serioasă a fost oarbă în fața revoluției produse de impresionism ; un singur nume de notorietate s-a ridicat în favoarea huliților Manet, Monet, Renoir, Pissarro, Degas, și, ca o ironie ! înflăcăratul apărător, Zola, nu se pricepea în realitate la pictură. Gafele criticii îi sînt atribuite și reamintite ca un păcat originar. Și cîte alte constrîngeri psihologice trebuie să înfrunte cineva care și-a asumat misiunea spinoasă, dar indispensabilă unei culturi, de a judeca într-un domeniu în care iluzia seamănă foarte bine cu grandoarea și viceversa. Încît criticul lucid are motive temeinice să se teamă : pulberea conjuncturilor și a slăbiciunilor omenești amenință mereu să-l înăbușe și să-l compromită. Dacă vrea să scape de un eșec prosper și necruțător, el e condamnat să trăiască dincolo de calcule, să uite de Scylla și de Charybda, să irite vanități sau megalomanii literare, să scandalizeze vînători de glorie, să întristeze veleitari, mici meseriași de iluzii, să rişte în fiecare moment antipatii și ranchiune pentru a nu risca o nenorocire și mai mare și, de fapt, singura iremediabilă, de a-și păta autoritatea, pentru că onoarea intelectuală se pierde, probabil, o singură dată în viață ; dacă se lasă persecutat de păcatul originar al profesiei sale, va fi timorat ; dacă îl uită, îl poate repeta. Și între atitea ițe care se încurcă și se descurcă, nu de ieri, de azi, mai trebuie să aibă și grija ca nu cumva să scoată capul din vanitatea lui un mic despot, cu metehnele din totdeauna ale despoților, fiindcă, vorba unui înțelept antic, primejdiile nu vin numai de la alții. De aceea un critic adevărat, hotărît să gîndească dincolo de conjuncturi, deoarece a înțeles că a ceda conjuncturilor înseamnă a te aservi lor, trăiește în mod necesar răstignit într-un paradox, între modestie și orgoliu ; modestia de a ști că părerea sa este **doar** a sa ; și orgoliul de **a-și spune** părerea ; modestia de a accepta că opinia sa nu trebuie să fie neapărat și opinia altora ; și orgoliul de a spune ce crede **el.**

Anatole France era convins că fără iluzii omenirea ar muri de disperare și de plictiseală. Exagera ? Nu știu. Ceea ce știu e că fără iluzia de a putea concura realitatea nimeni n-ar fi devenit scriitor și că nici criticul nu-și poate permite să fie modest pînă la capăt. Dacă nu crezi **cu orgoliu** în ceea ce spui, ce rost mai are să vorbești ? Iată de ce, undeva pe parcurs, modestia se transformă în orgoliu ori se alătură orgoliului, ceea ce mă face să văd în formula-program a lui Valeriu Cristea una dintre cele mai inspirate și exacte definiții ale condiției criticii. Fără modestia de a se socoti **o voce,** care nu pretinde trufia cuvîntului ultim, un critic riscă să alunece în ridicol. Fără orgoliul de a ține la opinia sa, plătind la nevoie cu singurătate onoarea de a fi el însuși în tot ce spune, riscă să-și asume un destin de giruetă. Pentru a fi cu adevărat liber, el trebuie să fie în același timp modest și orgolios. Și poate că acest paradox e rezervat oricărui scriitor care știe cît de puțin spun cuvintele, însă, pe de altă parte, simte nevoia să creadă că dincolo de teribila liniște a dogmelor va reuși să spună ceva coerent despre neliniștea cu care s-a născut.

N-am ajuns, astfel, să cred că respectiva carte, de la care am pornit, e valoroasă, în schimb n-am mai pretins că părerea mea e altceva decît părerea mea. E și asta o modestie. Și e și acesta un orgoliu.

OCTAVIAN PALER

14. „Înfășatul"

B.

Cînd se apropia de sat un grup de plute, copiii ieșeau din rîu spre a nu fi prinși cumva sub plute și, înșirați pe ambele maluri, urmăreau alunecarea lină a

uriașelor trunchiuri și manevrele atente ale plutașilor, mai ales prin locurile mai puțin adînci, pentru evitarea eșuărilor. La un semn făcut de Liviu, întreg șirul de copii aliniați pe țărm se ridica în picioare și într-un singur glas adresau plutașilor urarea : „Dumnezeu v-ajute !"

Bucuroși, plutașii își fluturau pălăriile și le mulțumeau copiilor de pe mal. Dar la un nou semn al lui Liviu, strengarii izbucneau batjocoritor, întregindu-și „urarea" în cor : — „Cu capul sub plute !".

În clipa următoare se ascundeau printre tufe, rizînd în hohote, de plutașii care se îndepărtau înjurîndu-i.

15. Tabacul

Fratele Iulius, doar cu un an mai mic decît Liviu, povestea adeseori cum se adunau copiii în frunte cu fratele său mai mare la umbra porumbiștei din livadă și cum se întreceau care dintre ei va putea suge o „șcîrlă", o țigară întreagă. Răsucită din hîrtie de ziar și umplută cu mustață de porumb, copiii doritori să-i imite pe cei mari, se opinteau din greu cu gustul și fumul asfixiante exalate de producția proprie. În timp ce trăgeau din grosolana țigară, începeau să strănute, să tușească, scuipau dar de lăsat nu se lăsau pînă nu isprăveau porția. Unii vomitau, alții amețeau. Cel care arunca țigara, era descalificat din rîndul bărbaților iar dacă ținea să fie reabilitat, trebuia să repete proba de bărbăție.

Aventura luă proporții cînd Liviu, ai cărui părinți fumau, sustrăgea din tabacul acestora cîte un pumnișor, ba și cîteva foițe bineînțeles, cuvenitele chibrituri. La asemenea „marfă", numărul amatorilor sporea, concurența devenind eliminatorie, fericiți și mulțumiți să tragă fie și măcar un fum bun. Ulciorul n-a mers prea mult la izvor, tata suspectîndu-și băieții după tusea și degetele suspect îngălbenite. Drept explicație, feciorii invocau lanțul ruginit al fîntînii. Dar nu le-a mers decît pînă într-o zi, cînd au fost prinși asupra faptului. S-au împrăștiat ca iepurii, numai că seara a trebuit să vie la culcare. Liviu a încercat să se fofileze în pat fără să se spele și fără să cineze. Tata, care îl pîndise tot timpul, l-a luat de scurt. Interogatoriul începu cu cererea tatei ca băiatul să-i sufle în față. Tata avea dezvoltat simțul

mirosului în chip deosebit, așa că își dădu numaidecît seama că băiatul luase minciuna în brațe, tăgăduindu-și vina. Nu mincase și nu băuse nimic toată ziua după „crimă", mirosul tutunului era evident.

A fost atunci probabil prima corecție corporală ce i-a aplicat tata. Mai întîi pentru că furase, apoi pentru că mințise iar la urmă pentru infracțiunea propriu-zisă a fumatului, cu consecințe nocive. Cureaua tatii intră în funcțiune. Loviturile se succedau ritmic, din ce în ce mai intense. Băiatul însă nu vărsa o lacrimă, nu scotea un vaiet. Doar sisîia, săltîndu-se la fiecare lovitură de pe un picior pe altul cînd cureaua îi mușca pielea părții dorsale. Corecția avea să se repete de multe ori în anii copilăriei pline de pozne. Liviu se culcă pe burtă, cu dinții încleștați, respingîndu-și fratele și surioara care încercau să-l mîngîie.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Dirijorul didactic să aibă știință, dar și conștiință

Gîndindu-mă la anii mei de gimnazist și licean, la studenție și primii ani de profesorat, nu ezit de a afirma că dispunem de suficiente materiale pentru desfășurarea majoră a personalității noastre în predarea limbii și literaturii noastre. Avem : programe, manuale, dicționare, gramatici, enciclopedii, reviste, biblioteci, casele corpului didactic, Societatea de Științe Filologice etc.

Presupunînd că posedă vocație și competență, condiții **sine qua non,** educatorul să fie însă permanent animat de : iubire pentru frumosul existent în elevii săi, convingeri nestrămutate în valențele educative ale cuvîntului său, febrilă frămîntare în căutarea noului, muncă organizată metodic, dar și iluminată puternic de autenticile motivații ce operează concomitent la catedra profesorului ca și la banca elevului. În chipul acesta, pe ambele planuri se poate înfiripa minunea autodepășirii.

În corelația învățămînt-cercetare-practică, pentru atingerea unor certe performanțe, profesorul de română, pentru sine și elevii săi, are nevoie să-și lărgească motivația muncii sale, ridicîndu-se la o concepție mai înaltă, oarecum filozofică, dincolo de buchiseala meșteșugărească. Cine predă și învață limba, deci atît profesorul cît și elevul, oferă și adjudecă cel mai important mijloc de comunicare, înțelegere și progres de care dispun oamenii. Este marca, factorul diferențial dintre om și animal. Numai omul posedă graiul articulat. Limba este semnul umanității, cea mai spectaculoasă mutație produsă în univers, cum spune poetul Lucian Blaga în antropologia sa filozofică.

Limba ea însăși operă de artă, deci întrupare a frumosului, a făcut posibilă creația literară ca artă a cuvîntului, deci o altă întrupare a frumosului. Omenirea, tocmai fiindcă este umanitate, și nu animalitate, este mereu vrăjită de chemările de pe culmile absolutului, unde tronează triada kantiană : frumosul, binele și adevărul.

Poporul român și-a format o concepție originală despre lume și viață, în țesătura căreia locul prioritar îl ocupă frumosul. Dovadă, **Făt-Frumosul** din basmele noastre în care categoria frumosului integrează subordonator binele și adevărul ; dovadă sacrificiul pentru construcția de artă din **Meșterul Manole** sau fluierul, generator de cîntec, din Miorița.

Predarea unor lecții de limbă și literatură română într-o astfel de viziune face din profesor personalitate cardinală cu profunde și multiple valențe umane și naționale, iar discipolii săi se simt mîndri că efortul lor pentru învățătură, practic vorbind, se integrează în niște rosturi superioare ale omenirii și ale poporului român.

Interesul și admirația elevilor sporește cînd ei s-au convins, dacă și profesorul este convins, că performanța de a scrie și vorbi corect, de a înțelege și comunica clar și expresiv, de a contempla și crea frumosul este un apanagiu al umanității, fiindcă numai la acest nivel existențial operează legile receptării și făuririi estetice. Numai în lumina unei astfel de concepții prinde aripi convingerea că prozatorul „Creangă este expresia monumentală a naturii umane în ipostaza ei istorică ce se numește poporul român sau, mai simplu, e poporul român însuși, surprins într-un moment de genială expansiune". (G. Călinescu, **Ion Creangă,** E.P.L., 1966, p. 362.).

Măreața sarcină, ce stă în fața profesorului de română, de a face educația patriotică a tinerei generații în școală și a adulților prin activitatea lui obștească, trebuie să fie adînc înrădăcinată în tradițiile durabile ale poporului român mereu trezite la viață nouă prin forța simțirii și lumina orientării în contemporaneitate.

Cînd există știință, conștiință și simțire românească, chiar cu 10 cuvinte **(tată, mamă, frate, soră, moș, bunic, om, țară, glie, pămînt),** dascălul poate să topească indiferențe, să aprindă imaginația, să încălzească sufletele și să limpezească mințile școlarilor săi. Fără a face paradă de savante etimologii, ingenioasă semantică sau doctă gramatică istorică, numai prin faptul că elevul află că cel mai înalt și complex sentiment social, patriotismul, pornește ca denumire de la cuvîntul latin pater (= tată), o poartă se deschide spre iubirea de tată, mamă, frate, soră, bunic, străbunic, popor, națiune ; în ultimă instanță iubire de oameni deci omenie.

În aceeași ordine de idei, cuvintele de origine dacă : **glie** și **moș** alături de cele latine : **țară, pămînt** aduc în perimetrul sentimental al tinerei generații adorarea gliei, țării, pămîntului strămoșesc.

Marile valori estetice, etice și civice ale strămoșilor daco-romani prind contur și rădăcini, cresc și înfloresc în grădina spiritualității românești, de care tînăra generație are nevoie și pe care o receptează mai ușor și mai însuflețită decît socotesc pedagogii pesimiști.

Pe o astfel de partitură pedagogică, care are la cheie diezul conștiinței și simțirii românești, bagheta dirijorului didactic evoluează dezinvolt și modestul profesor de română se ridică prin personalitatea sa pe piedestalul valorilor educative cardinale.

Așa au fost marii dascăli ai poporului nostru, care au făcut din școală laboratorul de regenerare științifică și națională. Așa au fost și cei care ne-au crescut pe noi, de la anonimul învățător de sat pînă la savanții profesori universitari. Așa trebuie să ne comportăm și noi. Ce bucurie poate fi mai mare decît satisfacția împlinirii noastre, cu competență și pasiune. Stimulentul de fiecare clipă și privirea senină spre ziua de mîine se sprijină și pe convingerea că semenii noștri de azi și urmașii de mîine ne păstrează în cugete și simțiri.

PETRE STROE

DREPTUL LA BUCURIA VICTORIEI

Prima zi de libertate. Armata Română se întoarce acasă

Ultimele zile de front

23 August 1945. La un an după intrarea României în coaliția antihitleristă, coloane ale armatei române întoarse de pe front defilau victorioase în București, trecînd pe sub Arcul de Triumf. Imaginea conservată de pelicula fotografică și bine cunoscută astăzi marelui public grație unei salutare și repetate difuzări prin mijloacele mass-media din ultimele decenii este ea însăși grăitoare pentru starea de spirit a militarilor români și reflectă satisfacția împlinirii datoriei față de patrie, mîndria unor glorioase lupte purtate pentru libertatea și integritatea țării și a contribuției însemnate la obținerea victoriei finale.

Trecuseră cîteva luni de la 9 mai 1945. Primele luni de pace în Europa după ce, greu încercatul continent, leagăn al unor civilizații ce au contribuit hotărîtor la progresul umanității, fusese teatrul celor mai cumplite confruntări militare și al unor acțiuni de genocid nemaiîntîlnite în istorie.

Primele luni de pace pentru România, pentru armata română. Așa după cum menționam, acțiunile marilor unități ale Armatei 1 și Armatei 4 române aflate în Cehoslovacia nu încetaseră la miezul nopții din 8—9 mai 1945, ca urmare a rezistențelor opuse încă de grupul de armate condus de feldmareșalul F. Schörner. De amintit că acest înalt comandant german fusese ultimul general ridicat de Hitler la gradul de feldmareșal, pentru fanatismul convingerilor sale naziste și hotărîrea manifestată în faza finală a războiului în situații disperate. În consecință, în zilele de 8—12 mai 1945, marile unități române au angajat acțiuni de urmărire, distrugere sau capturare a inamicului, unele dintre ele înaintînd pînă la 120 km în 4 zile și apropiindu-se la circa 80 km de capitala Cehoslovaciei. Armata română făcea ultimele sacrificii pe cîmpurile de luptă ale celui de-al doilea război mondial, într-un moment în care aproape în întreaga Europă zgomotul tunurilor încetase. În aceste acțiuni trupele române au provocat inamicului noi pierderi în oameni și tehnică de luptă. Astfel, doar în sectorul în care a acționat Corpul 2 armată din Armata 4 română au fost luați în acele zile peste 5 000 prizonieri și a fost capturată o mare cantitate de armament greu și ușor și de muniții, mijloace de transport etc. Felicitînd Divizia 21 infanterie, una dintre marile unități participante la desfășurarea operațiilor din aceste zile, comandantul Corpului 2 armată sublinia într-un ordin de zi : **„...Sfîrșitul luptelor găsește aceasta bravă divizie la linia cea mai înaintată, contribuind astfel la victoria finală și definitivă, alături de marii aliați. Un capitol al suferințelor și sacrificiilor este încheiat prin sforțarea supremă ce s-a făcut. Numele eroilor ultimelor zile trebuie scrise cu litere de aur în cartea jertfelor neamului nostru".**

După terminarea operațiilor militare, marile unități române au început pregătirile de întoarcere în țară. În perioada staționării în zonele de concentrare din Cehoslovacia marile unități române au contribuit la refacerea căilor de comunicații, au acordat ajutor gratuit la muncile cîmpului, asistență medicală, au ajutat cu alimente populația nevoiașă.

Participarea eroică a armatei române la luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei, ca și comportamentul trupelor sale în timpul cît s-a aflat pe pămîntul Cehoslovaciei au provocat sentimentele de gratitudine, de admirație și respect ale populației contribuind la dezvoltarea tradiționalelor relații de prietenie româno-cehoslovace.

Sosirea în garnizoanele păcii

Deplasarea trupelor române victorioase pentru întoarcerea în țară a fost efectuată într-o desăvîrșită disciplină, cu o ținută și un comportament care au contribuit la sporirea prestigiului armatei române. Deplasarea Armatei 4 române a început la 9 iunie 1945 pe traseul Kroměříž — Zvolen — Miskolc — Debrecen — Oradea, primele eșaloane trecînd frontiera țării la 18 iulie 1945. Armata 1 română a început deplasarea spre țară la 13 iunie 1945 pe traseul Brno — Banská Stiavnica — Gyula — Arad, ultimele eșaloane trecînd frontiera la 28 iulie 1945. Alte mari unități și formațiuni ale armatei române (căi ferate, drumuri, pontonierii) au revenit de asemenea în intervalul mai-iulie în țară. Din locurile de concentrare la sosirea în țară, trupele au fost îndreptate spre garnizoanele de pace, acțiune încheiată la 26 septembrie 1945.

Revenirea trupelor române de pe front a fost salutată cu entuziasm de întreg poporul român. Într-un cuvînt adresat marilor unități care reveneau în țară, ministrul de război al României arăta : **„Ostași ! După mulți ani de suferință, lipsuri de război, vă întoarceți biruitori de pe front, călcînd în aceste clipe cu mîndrie pe teritoriul țării. Țara serbează sosirea voastră, dragi ostași eroi, cu emoție și bucurie. Nimeni nu va uita vreodată aportul nostru în actualul război împotriva hitlerismului".** În mari centre urbane, ca la Oradea, Arad, Cluj, Timișoara ș.a. au avut loc parade militare. Pretutindeni au fost organizate primiri entuziaste ale militarilor întorși de pe front. Țara trecea de la război la pace. În vara și toamna anului 1945 peste 224 000 militari au fost lăsați la vatră.

După ce fusese angajată în marele efort sintetizat în chemarea **„Totul pentru front, totul pentru victorie !"**, țara se îndrepta acum spre marea bătălie a reconstrucției. Pe întreg continentul european popoarele porneau la tămăduirea rănilor războiului. Așezarea noilor temelii ale sistemului politic european reclama o intensă activitate diplomatică și reorganizarea structurilor politice.

În acest context, la 23 mai 1945, la Flensburg, amiralul K. Dönitz și membrii guvernului său erau arestați. Guvernele Uniunii Sovietice, Statelor Unite ale Americii, Marii Britanii și Franței anunțau, prin declarațiile din 5 iunie 1945, preluarea autorității supreme în Germania, structura și atribuțiile organismelor aliate de control în Germania.

Cecilienhof-Postdam : Coaliția antihitleristă la masa tratativelor

La 17 iulie — 2 august 1945, la castelul Cecilienhof de la Potsdam se desfășura conferința conducătorilor U.R.S.S., S.U.A. și Marii Britanii — ultima și cea mai lungă dintre conferințele conducătorilor marilor puteri ale Coaliției antihitleriste — care lua decizii importante cu privire la viitorul Germaniei, la organizarea Europei postbelice. Dar și cu privire la încheierea celui de-al doilea război mondial. Pentru că în timp ce în Europa ostilitățile încetaseră, lupte înverșunate continuau să se desfășoare în Pacific și în Extremul Orient și Asia de sud-est. Primele trei luni ale anului 1945 au adus schimbări substanțiale în bătălia din Pacific. Eliberarea Filipinelor, ca și debarcarea americană în Iwojima **(operația „Detachement")**, începută la 19 februarie și încheiată în urma unor lupte violente la 16 martie, au adus în posesia forțelor aliate din Pacific controlul unor căi vitale de navigație și a unor baze de o deosebită importanță strategică pentru atacurile aeriene asupra Japoniei. De la începutul lunii aprilie, „fortărețele zburătoare" B-29 au putut fi însoțite, în raidurile lor de avioanele de vînătoare „Mustang" care decolau de pe Iwojima. Atacurile aeriene americane asupra Japoniei s-au intensificat considerabil din martie 1945, iar rezultatele bombardamentelor au devenit devastatoare după începutul utilizării masive a bombelor incendiare provocînd daune enorme umane și materiale. După bombardarea orașului Dresda, din 13/14 februarie 1945 soldată cu un sinistru record de aproape 100 000 de victime, la 9/10 martie 1945 un număr de 334 avioane B-29 au distrus circa 20 la sută din suprafața orașului Tokyo, provocînd peste 200 000 de victime. Au urmat bombardamente masive asupra altor mari centre japoneze. Militarismul fanatic la care ajunsese Japonia închidea însă căile rațiunii și alimenta rezistența îndîrjită în continuare a comandamentelor și trupelor japoneze, chiar în condițiile masivelor atacuri aeriene și navale ale forțelor aliate din Pacific după cum au demonstrat luptele pentru Okinawa.

Importanța strategică a insulei japoneze Okinawa din arhipelagul Ryukyu a determinat o masivă concentrare de forțe navale, aeriene și de debarcare americane. Asaltul pentru ocuparea insulei **(operațiunea „Iceberg")** a început la 1 aprilie 1945. În ripostă, japonezii au lansat, la 6 aprilie, primul și cel mai puternic atac dintr-o serie de zece atacuri care s-au succedat pînă la 22 iunie 1945, denumite codificat — cu delicatețe japoneză, atît de nepotrivită însă în acest caz — **„kikusui"** („Crizantema care planează"). Primul atac „Kikusui" a fost efectuat de 355 de avioane pilotate de Kamikadze — aviatorii sinucigași — și 341 de bombardiere. Luptele pentru Okinawa au durat pînă la 22 iunie, soldîndu-se cu pierderi mari de ambele părți. Intrată în posesia forțelor americane, insula a fost utilizată pentru intensificarea bombardamentelor și ca bază pentru pregătirea unei operații de debarcare masivă, care n-a mai avut loc, în marile insule japoneze.

Concomitent cu acțiunile menționate s-a intensificat mișcarea de rezistență a popoarelor din teritoriile aflate însă sub ocupație japoneză. În China, armata a 8-a și Noua armată 4, împreună cu trupe teritoriale și detașamente de miliție, au continuat să dea noi lovituri ocupanților japonezi, numărul teritoriilor eliberate ajungînd la 19 în primăvara anului 1945.

În aceste împrejurări, la conferința de la Potsdam, mai sus menționată s-a discutat din nou problema participării Uniunii Sovietice la războiul împotriva Japoniei, U.R.S.S. reînnoindu-și angajamentele anterioare. Totodată, la 25 iulie 1945, S.U.A., Marea Britanie și China au adresat Japoniei un ultimatum să capituleze, care a fost însă respins. În drumul de întoarcere spre S.U.A. de la conferința de la Potsdam, de la bordul crucișătorului „Angusta", președintele H. Truman lua, la 2 august 1945, decizia definitivă care avea să deschidă sinistra eră a coșmarului atomic.

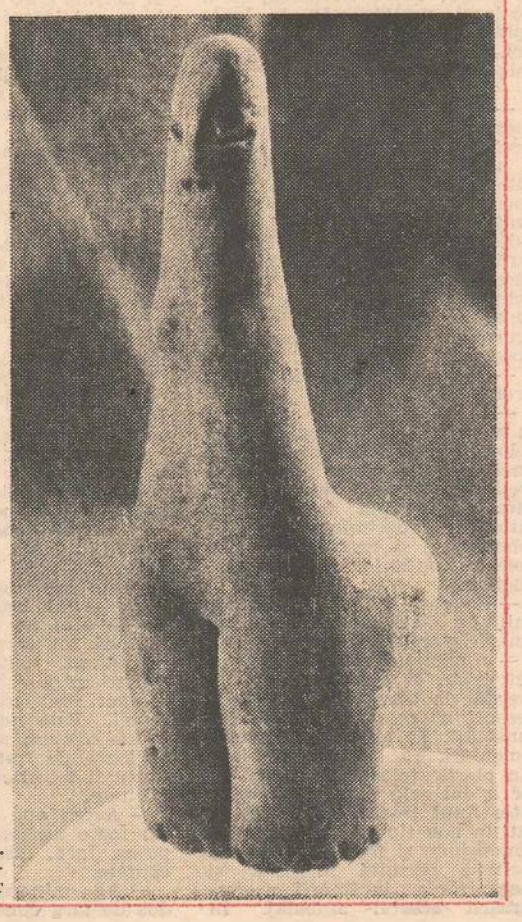

VENUS DE ZĂUAN, figurină de lut de o mare frumusețe și relevanță, descoperită nu demult în localitatea Zăuan din județul Sălaj, în cursul săpăturilor într-o așezare neolitică de tipul Culturii Criș. Reportajul într-un număr viitor

Războiul din Pacific continuă. „Enola Gay" aruncă prima bombă atomică

La 6 august 1945, orele 8,15 superfortăreața zburătoare botezată **„Enola Gay"** arunca prima bombă atomică asupra orașului Hiroshima. Bilanț : 62 000 din 90 000 locuințe distruse, aproape 100 000 morți și dispăruți, zeci de mii de răniți. Conducerea armatei japoneze refuza însă în continuare să capituleze, în pofida chiar a cererii împăratului Japoniei. Ca urmare, **la 8 august 1945,** U.R.S.S. a declarat război Japoniei, în zorii zilei următoare trupele sovietice intrînd în acțiune. Tot **la 9 august,** o a doua bombă atomică era lansată asupra orașului Nagasaki provocînd moartea sau rănirea a circa 120 000 de locuitori. **La 15 august 1945,** împăratul Japoniei, într-o declarație radiodifuzată — pentru prima dată japonezii îi auzeau glasul — a anunțat capitularea; luptele nu au încetat însă imediat. **La 2 septembrie 1945,** la bordul cuirasatului „Missouri" reprezentanții puterilor aliate în lupta din Pacific (S.U.A., Marea Britanie, Australia, China, U.R.S.S., Olanda, Noua Zeelandă, Franța, Canada) au primit capitularea necondiționată a Japoniei prin semnăturile ministrului de externe Mamoru Shigemitzu și a șefului Marelui Stat Major, generalul Yoshikiro Umezo.

Cel de-al doilea război mondial încetase.

La capătul celei de-a doua conflagrații mondiale, umanitatea înregistra un sumbru bilanț de pierderi umane și distrugeri materiale. Ele erau pe măsura amplorii fără precedent a teribilei încleștări : 61 de state, însumînd o populație de 1,7 miliarde oameni fuseseră angajate în război ; operațiile militare s-au desfășurat pe teritoriul a 40 de state ; sub arme au fost chemați 110 milioane de oameni. La încetarea ostilităților, numărul celor morți pe cîmpurile de luptă, în centrele populate devenite ținte ale atacurilor aeriene, în lagărele de concentrare etc. se ridica la 50 de milioane. Număr ce nu poate să nu dea fiori și astăzi, la patru decenii de la clipa cînd înfricoșătoarea secerare de existențe s-a încheiat.

Procesele de la Nürenberg și Tokyo, un drept al umanității

Un elementar simț de justiție cerea ca responsabilii acestei calamități, cei care pregătiseră și declanșaseră deliberat marele măcel să fie trași la răspundere. Popoarele lumii, victime ale încercărilor fascisto-militariste de instaurare a hegemoniei continentale sau mondiale, aveau din plin dreptul la această satisfacție morală. Judecata a fost dreaptă : principalii criminali de război, judecați de Nürenberg și Tokio, au sfîrșit în streang. Un capitol din istoria — mereu dramatică — a omenirii era astfel închis.

Pacea nu și-a așternut însă complet și definitiv marele-i binefaceri peste umanitatea atît de crunt lovită. Ca și cum unui mare seism, îi urmează un lung șir de mișcări de mai mici amplitudini, pînă cînd pămîntul își găsește noua-i rînduire, tot astfel și celui de-al doilea război mondial i-au succedat numeroase războaie locale de caracter variat, de la conflictul de interese dintre două state pînă la războaiele juste de eliberare națională. Totodată, confruntarea generată de politica imperialistă de dominație și de împărțire a sferelor de influență a unor zone ale globului a declanșat o acerbă cursă a înarmărilor, în care s-au irosit energii și sume uriașe și a instaurat un climat de tensiune și insecuritate, care, în unele momente de criză, au făcut să anunțe o nouă conflagrație. Unii — precum fostul general britanic John Hackett — s-au grăbit să redacteze „Istoria celui de-al treilea război mondial", sinistru produs al literaturii de anticipație politică.

Popoarele au învățat însă marea lecție : ele știu că stavila cea mai puternică în calea războiului este frontul lor unit, oțelit de voința lor de pace. În întreaga lume se constată astăzi un uriaș curent de opinie publică, ale cărui obiective fundamentale sînt dezarmarea, în primul rînd nucleară, și promovarea negocierilor ca unic mijloc de soluționare a litigiilor internaționale.

România, prin președintele ei Nicolae Ceaușescu, s-a manifestat ca un factor de remarcabilă energie și consecvență în acest nobil efort. Cu simțul responsabilității maxime pentru propriul popor și pentru soarta întregii omeniri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat numeroase apeluri și a făcut propuneri constructive pentru ca planeta noastră să cunoască, în sfîrșit, buna înțelegere și firească ei consecință, prosperitatea.

Nimic nu-i mai de preț pentru popoare, arăta președintele României, decît pacea și libertatea.

Dr. IOAN CHIPER ■

● S. O. S. apele minerale ● S. O. S. apele minerale ●

De la izvoarele apei la izvorul „cauzelor"

Printre primii pași făcuți în vederea realizării unei cît mai complete și exacte documentări în problema apelor minerale s-a numărat și încercarea de a afla părerea avizată a Centralei berii, spirtului, amidonului și apelor minerale cu privire la o serie de neîmpliniri, ușor sesizabile, legate de un produs pe care natura ni-l oferă cu atîta generozitate. La cererea directorului comercial al Centralei, Gh. Caracaleanu, am formulat în scris cîteva întrebări ce și-au aflat răspunsul, tot scris, într-un text intitulat simplu și la obiect „Aprovizionarea cu apă minerală", purtînd antetul Centralei și semnătura directorului comercial. Am aflat, în modul acesta, despre faptul că „în trimestrul I planul de aprovizionare nu s-a realizat decît în proporție de 63 la sută", cauzele invocate fiind frigul excesiv din timpul iernii și faptul că M.T.Tc. nu a onorat decît în proporție de 40 la sută cererea de vagoane izoterme a Centralei. „Situația — se spune în continuare — este similară și în luna aprilie la unele izvoare unde planul nu se poate realiza, în principal, din cauza nepunerii la dispoziție a vagoanelor necesare."

Socotind că, dacă pentru lunile geroase pot exista explicații, pentru cele de primăvară (cînd și cererea de apă minerală este în creștere) nu mai pot exista scuze, ne-am adresat tovarășului inginer Mihai Munteanu, director al Direcției mișcare și comercială din cadrul departamentului C.F. al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, cerîndu-i să ne precizeze cauzele care au condus la această nedorită situație.

— Trebuie să fim sinceri și să recunoaștem că nerealizările Centralei berii, spirtului, amidonului și apelor minerale ni se datorează și nouă pentru faptul că nu am putut oferi totdeauna, la timp și în numărul cerut, vagoanele solicitate. Acest lucru este valabil mai ales pentru primul trimestru al acestui an cînd, din pricina parcului restrîns de vagoane izoterme de care dispunem, n-am putut onora toate cererile. Dar, în aceeași notă de sinceritate, trebuie să spunem că, în ceea ce privește ritmicitatea, nici furnizorii de ape minerale nu sînt întru-totul nevinovați, ei nereușind să își coreleze posibilitățile de încărcare și descărcare cu prevederile legii. H.C.M. cu numărul 425 din 1975 prevede ca orice întreprindere să fie în măsură să preia anumite vîrfuri, e obligată, adică, să preia o dată și jumătate capacitatea prevăzută pentru încărcare și o dată și o treime pe aceea pentru descărcare. Or, în absența unor spații de depozitare corespunzătoare, stațiile de îmbuteliere nu reușesc să respecte legea. De aici, desigur, neînțelegeri. Dar, pentru că este vorba și de luna aprilie, o lună în care nu s-au pus nici un fel de probleme în privința condițiilor atmosferice vitrege, vă putem oferi cîteva exemple edificatoare.

Exemplele ne sînt furnizate de către tovarășul Vladimir Constantinescu, șef de birou în cadrul Direcției.

— Stația de îmbuteliere din Tușnad și-a programat să încarce în luna aprilie 6 174 de tone, dar n-a reușit să încarce decît 4 500, anulînd comenzile de vagoane pentru restul de peste 1 500 tone. Iată, prin adresa nr. 30 084 din 20 aprilie se solicită anularea transportării a 900 tone, iar prin adresa nr. 30 090 din 28 aprilie se mai anulează 600 tone. Mai mult chiar; adresa 30 094 din 4 mai solicită anularea a încă 640 tone. În datele de 11—12—13 mai, la Tușnad au fost imobilizate cîteva vagoane, plătindu-se pentru locație 9 600 lei. Motivul — imposibilitatea de a descărca mai repede ambalajele. Cam aceeași a fost situația și la Sîncrăieni, stația de acolo anulînd comenzi în luna aprilie din lipsă de marfă. La programarea pentru prima decadă a lunii mai, Sîncrăienii au anulat, din pornire, 1 000 tone, cantitate anulată, apoi, și pentru a doua decadă a lunii. La stația de cale ferată Augustin, care deservește Biborțenii, în aprilie s-au încărcat numai 5 762 tone în loc de 12 220 tone cît era planificat, adică mai puțin de jumătate din întreaga cantitate. Pînă acum, la jumătatea lui mai, restanța este de 3 074 tone. Și acolo se găsesc vagoane în locație la descărcare.

Ne-am interesat, în acest context, și despre modul în care se preia apa minerală de către beneficiari, particularizînd la nivelul Capitalei, mare solicitator și consumator de apă minerală. Răspunsul l-am aflat din discuția telefonică purtată de către directorul M. Munteanu cu tovarășul Petrescu, șeful stației București-Cotroceni, unul din locurile unde se descarcă însemnate cantități de apă minerală. Situația ne este prezentată cam așa : I.C.R.A. București, depozitul Militari, are multă apă minerală în locație, dar descărcarea merge foarte greu. Din 45 de vagoane care intră zilnic în stație — cu diferite mărfuri, desigur — nu se descarcă decît 10—12 !... Așadar, următorul drum — la stația C.F.R. Cotroceni.

În locul oricărui răspuns, inginerul Gheorghe Liutev, șeful de schimb, ne pune în față un telex din care reiese că pe linia industrială a I.C.R.A. Militari se găsesc 46 de vagoane cu o vechime maximă de 5 zile, activitatea din cursul nopții (se lucrează în trei schimburi) fiind practic nulă. În ceea ce privește apa minerală, pe linia de descărcare se găseau patru vagoane, iar altele opt își așteptau rîndul la intrarea pe linie.

— Descărcarea se realizează prea încet — concluzionează inginerul Liutev — deși am oferit posibilitatea de a se descărca și la linia publică. În privința apelor, treaba este și mai înceată, deoarece se motivează că e multă muncă pentru o valoare prea mică.

Afirmația din urmă ni s-a confirmat în clipa următoare, cînd o delegată a I.C.R.A. a solicitat aducerea mai în față a unui vagon încărcat cu coniac...

Iată-ne, în consecință, în biroul directorului I.C.R.A. București, economistul M. Belu, prezentîndu-i cele constatate la fața locului (fără a mai aminti că situația de la expediție-camionaj — acolo unde, tot în preajma gării Cotroceni, se preiau mărfurile din containere — este cel puțin la fel de rea ca și aceea de la descărcatul vagoanelor) și consemnîndu-i punctul de vedere :

— I.C.R.A. București preia un număr de 2 865 de articole alimentare, toate dorite de către consumatorii din Capitală. Între acestea, desigur, apa minerală. Ceea ce vă pot spune cu absolută siguranță în momentul de față este că nu s-au respectat contractele făcute între noi și Centrala berii, și asta nu din pricina noastră. Lăsînd de-o parte lunile de iarnă, pentru aprilie, din 1 857 000 litri contractați n-am primit decît 1 182 000 litri, înregistrîndu-se un minus de 675 000 litri, ceea ce a condus ca, pe primele patru luni ale anului, deficitul la apă minerală să se cifreze la nivelul Capitalei, la aproape un milion și jumătate de litri. La fel se prezintă, pînă acum, situația și pe luna mai.

Așadar, un lung drum ce ne poartă iarăși către izvoare, către stațiile de îmbuteliere. Atîta doar că lipsei de spirit gospodăresc de acolo i se mai adaugă, pe traseu, alte neglijențe, aminări, explicații... Din tot acest labirint de motivări, hîrtii, cifre, telexuri, etc., un lucru reiese cu limpezime : apa minerală — atît de căutată în această perioadă a anului și, mai ales, în vara ce se apropie — e privită cu dezinteres (uneori chiar cu aversiune), în loc să fie considerată ceea ce este de fapt — o mare bogăție naturală, insuficient valorificată.

DAN MUCENIC ■

Se plîng că n-au vagoane, dar nu pun mîna să le descarce!

Mai mult arătînd cu degetul spre alții

Grupajul publicat în cele două numere anterioare de revistă, sub genericul „S.O.S. apele minerale !", a condus la realizarea unei importante acțiuni inițiate și tutelate de Centrala berii, spirtului, amidonului și apelor minerale (C.B.S.A.A.M.) în zilele de 9 și 10 mai. Au fost prezenți aici conducători și specialiști din principalele unități „Apemin" ale țării, precum și cîțiva reprezentanți ai unor ministere și instituții de cercetare care au tangență sau conlucrează cu acest sector de mare interes economic și social-cetățenesc.

Mihai Carabiber, directorul Fabricii „Apemin" Borsec : Pentru noi, necazul cel mai mare îl constituie ambalajul. Pe lîngă faptul că este insuficient, din punct de vedere al calității lasă foarte mult de dorit și prezintă o diversitate prea mare de tipo-dimensiuni. Iată de ce, propun să reducem cele peste 10 tipuri de lăzi și navete doar la cîteva, iar secțiile mari de îmbuteliere să fie dotate și să utilizeze numai box-paleți și navete din PVC. Asta ar duce la creșterea gradului de mecanizare a procesului de ambalare a sticelor, la ușurarea operațiilor de încărcare-descărcare a navetelor și vagoanelor.

Chimistul Mircea Popescu, directorul Fabricii de ape minerale Vatra Dornei : Trebuie să existe o mai strînsă relație între unitățile producătoare de ape minerale, întreprinderile comerciale, de recuperare și valorificare a ambalajelor și întreprinderile de transport, domeniu în care am acumulat, cred, o oarecare experiență. De asemenea găsesc locul potrivit să arăt din nou că, deși Fabrica din Vatra Dornei are posibilități reale de a livra Capitalei și altor mari orașe ale țării cîteva milioane de sticle cu băutura răcoritoare „Aurora", nu se face aproape nimic pentru a intra în posesia ei.

Ing. Zoltan Magyari, directorul I.B.S.A.A.M. Miercurea Ciuc, găzdă a consfătuirii și schimbului de experiență de la Tușnad : Problema problemelor pentru noi toți rămîne generalizarea livrărilor în box-paleți, garantarea transportului pe C.F.R. Pentru că, dacă de la fabrică și pînă la rampele gărilor ne mai descurcăm de bine de rău cu mijloacele proprii din dotare, pentru a ajunge cu marfa la beneficiar, fără pierderi prea mari și în termenul pretins, ne trebuie neapărat, atunci cînd solicităm, vagoane speciale. Vagoane frigorifice sau RFC-uri, cum le mai numim. Să nu mai fim taxați pe nedrept, ca un sector minor, de mică importanță. Să nu mai fim excluși de pe listele de priorități în repartizarea vagoanelor de care avem atîta trebuință spre a ne realiza planul.

În același context, ne-a împărtășit opinia și **geologul Artemiu Pricăjan, de la Ministerul Geologiei,** invitat, unul dintre reputații specialiști în domeniu : Dispunem de o mare bogăție de astfel de ape dătătoare de sănătate. Cu toate acestea, e necesar să știm că și aceste resurse pot deveni epuizabile, dacă nu știm să le exploatăm rațional. Forarea de noi surse nu se face și nici nu trebuie făcută la întîmplare, ci numai după serioase studii geologice, pentru a preveni scăderea presiunii în zăcăminte devenite demult celebre. Spre a nu ne pomeni, odată și odată, că a dispărut, de pildă, Borsecul sau Tușnadul, Olănești sau Căciulata, cum se întîmplase într-o vreme cu apa minerală de Buziaș, cea care, numai după un serios efort, după o apreciabilă investiție materială, a izbutit să revină la parametri cantitativi și calitativi pe care i-a avut dintotdeauna.

Și în nici un caz să nu uităm comerțul ! — au fost de părere mai mulți dintre participanți. E un domeniu în care am dori să găsim mai multă înțelegere și mai mult sprijin — spuneau ing. **Marcel Suciu,** directorul comercial de la Întreprinderea de bere Bacău, și directorul **Adrian Zărnescu** de la Bistrița, doi dintre cei care cum s-ar zice, au simțit pe propria piele refuzul comerțului de a contracta și de a da spre desfacere renumitele ape minerale medicinale Slănic și Hebe, mult solicitate mai ales în zonele miniere și în întreprinderi siderurgice. Ca să nu mai vorbim că sînt, în Capitală și în alte orașe, magazine specializate în desfacerea apelor minerale de masă care, în loc să desfacă Borsec, Perla Harghitei, Tușnad, Buziaș, Poiana Negri, vînd aproape exclusiv, iarna ca și vara, zi de zi băuturi alcoolice de tot felul. Poate că și din această cauză invitatul din partea comerțului n-a binevoit să ia parte la consfătuirea de la Tușnad.

MIHAI STĂNESCU ■

Așteptăm fapte, nu vorbe!

Directorul general al CBSAAM, tovarășul **Petre Berzescu,** ne-a declarat următoarele în legătură cu situația existentă la ora actuală în sectorul apelor minerale :

— În ultima vreme ne-am îndreptat atenția spre descoperirea și punerea în valoare a unor noi surse, îndeosebi în alte județe, decît cele deja consacrate, pentru a scurta distanțele și a reduce, astfel, cheltuielile de transport. Sîntem puțin cam întîrziați în această direcție și ne preocupăm ca, prin planurile anuale de cercetare pe care le întocmim, să scurtăm perioada omologării acestor noi surse.

— În materie de dotare ce probleme există ?

— Ceea ce trebuie să avem în vedere este asigurarea pieselor de schimb, organizarea unei activități operative de întreținere și reparații curente, care să permită folosirea la întreaga capacitate a liniilor tehnologice și instalațiilor din dotarea unităților noastre productive.

— Se constată în mai toate unitățile de îmbuteliere lipsa ambalajelor adecvate.

— Ambalajele de lemn sînt deficitare, de slabă calitate, nu rezistă la transport și produc deseori spargeri de sticle. S-a constatat, în urma unor experimentări, că, după navetele din plastic, folosirea box-paleților a dat cele mai bune rezultate. Anul trecut a fost finalizat un nou tip de box-palet, ca dimensiune și formă, în așa fel încît să permită în viitor și mecanizarea încărcării și descărcării acestui ambalaj. În acest trimestru se va finaliza și mașina care să execute scoaterea și introducerea sticlelor de pe masa de aglomerare în box-paleți, ceea ce va contribui substanțial la creșterea productivității muncii. În ceea ce privește navetele de lemn, atîta timp cît mai există zestrea aceasta, ea nu trebuie neglijată și ne-am propus să urmărim organizarea mai eficientă a activității de reparație și întreținere a lor la toate unitățile de îmbuteliere. În privința sticlelor, nu se respectă întocmai hotărîrea luată anul trecut, de a se livra pentru apa minerală numai sticle colorate. Mai sosesc și sticle albe, cu urme de ulei, iar procentul de returnări este mare, diminuînd capacitatea de îmbuteliere. S-au luat măsuri ca pe viitor să nu se mai întîmple.

— Transportul constituie și el o problemă.

— În condițiile lipsei de vagoane izoterme, s-au alocat anii trecuți fonduri importante pentru dotarea cu transcontainere. Cei care le dețin nu le folosesc întotdeauna corespunzător — mă refer la numărul de circuite pe care trebuie să le facă un transcontainer. Tot în dotarea unităților de îmbuteliere intră și un număr însemnat de tractoare cu remorci. Este necesară o întreținere corespunzătoare a acestor mijloace de transport pentru a putea fi folosite la întreaga capacitate.

— Avem ape minerale bune. Cu toate acestea, cred că s-ar putea, încă, discuta și despre calitate.

— Apa minerală este un produs de larg consum. În măsura în care reușim să facem planul — și trebuie să-l facem ! — se poate găsi pe masa multor consumatori. Mai sînt unități deficitare la capsulare și etichetare. Vom organiza schimburi de experiență între unități și vom acorda sprijinul necesar pentru înlăturarea deficiențelor. Pe fondul unor greutăți pe care le avem, unele justificate, au scăzut ordinea și disciplina de producție la unele dintre unitățile noastre. Sîntem ferm hotărîți să luăm toate măsurile pentru ca disciplina muncii să intre pe făgașul ei normal.

— Ce vă propuneți pentru ca apele minerale românești să ajungă și pe piața externă ?

— Nu ne putem lăuda cu o situație prea bună în ceea ce privește exportul. Sîntem însă într-o fază avansată de pregătire și sperăm ca, pînă la sfîrșitul acestui an să realizăm întocmai sarcinile care ne revin. S-au făcut cercetări și s-au înregistrat progrese pe linia stabilității apelor, de la cîteva luni la un an, așa cum cer criteriile de calitate pe plan internațional. Sînt prevăzute investiții la izvoarele Poiana Negri și Borsec, în vederea asigurării producției de export. În ceea ce privește prospectarea pieței, s-au trimis probe în țările mari consumatoare de ape minerale și au început să apară și clienții. Sîntem în situația ca, pe baza noilor măsuri luate pentru creșterea calității și stabilității, să facem față pretențiilor care se vor ridica.

LIANA MOLNAR ■

În căutarea lui... Stradivarius, viorile de „Napoca" pregătesc „zborul" spre... Cremona!

Să fi trecut poate chiar mai bine de-un deceniu de-atunci. Venise toamna și vacanțele se terminaseră. Ca de obicei, grupul tinerilor asistenți de la **Conservatorul „Gh. Dima" din Cluj** au luat drumul „Cetățuiei" pentru cea mai romantică „miuță" fotbalistică din cîte s-au văzut. Dar, dintr-o dată, schimbare de program. Surpriză! Bătrîna cazarmă, veche poate și de două veacuri, era o amestecătură de cărămizi și grinzi. Dar grinzi sănătoase. **Serafim Pascu Christescu**, cel cu inițiativa... „furtului", vedea în ele numai viori și alte instrumente muzicale cu corzi. Și la drept vorbind, de cînd visa așa ceva! Și dacă cineva ar fi cronometrat timpul ce i-a fost necesar pentru a aduce căruciorul Conservatorului, vechi și el, „fabricat" pe la mijlocul secolului, acolo, sus pe Cetățuie, ar fi constatat un record greu de „bătut"!

Și iată, grinzii „achiziționate" atunci de pe „Cetățuie", i-a venit vremea unei nevisate călătorii: în Italia, la Cremona! De ce? La unul din cele mai mari concursuri internaționale! Și nu o simplă „plimbare", ci una bine pregătită, cu intenția mărturisită a întoarcerii de-acolo cu lauri. Primii au și fost cuceriți. A scris și **Flacăra** despre asta. Atunci era însă numai începutul. Un început consemnat chiar și de **„Pravda"**, într-un reportaj de la fața locului, intitulat spectaculos „Pe urmele lui Stradivari".

Vă mai amintiți? Consemnam atunci un fapt senzațional: descoperitorii acestor grunduri și lacuri au ajuns să controleze calitatea sonorității instrumentelor muzicale! Și nu numai a celor realizate în producția de unicate, tehnologiile permițînd acest control chiar și în cazul producției de serie. Iată însă că din mina de aur a artistului-lutier clujean Dumitru Fărcaș de la Liceul de Muzică din Cluj-Napoca a ieșit de cîtva timp un set de instrumente de... aur! Unicate în lume la această oră. E și aceasta un rezultat al cercetărilor întreprinse de grupul interdisciplinar de la Cluj, din care alături de reputatul lutier face parte și un mare inventator: biochimistul dr. Constantin Nistor.

— Sfertul de veac de cînd construiesc viori și contactul strîns cu grupul nostru interdisciplinar, m-au convins pe mine, ca lutier, că valoarea instrumentelor muzicale nu o dau numai calitatea lemnului și tratamentele ce i se aplică, respectiv grundurile și lacurile, ci și elementele constructive. Și mai ales atunci cînd e vorba de instrumente solistice, elementele constructive joacă un rol de primă importanță...

Și ca să fiu convins de rolul acestora, mi s-au pus în față vreo zece viori. Fiecare construită altundeva. Toate mi-au părut însă la fel. Dar nu erau.

Un reportaj din „Pravda" cu același subiect

СУББОТНИЙ РЕПОРТАЖ

По следу Страдивари?

Это произошло недавно. Под сводами Музея искусств, что открыт в провинциальном городе Клуж-Напоке, «Концерт-эксперимент», объединивший накануне собрал многочисленных поклонников музыки. Он и в самом деле был необычен: одна единственная исполнитель, одна-единственная короткая программа скрипичной классики, но четыре разных инструмента...

Здесь надо сделать маленькое отступление. Поблизости от Клуж-Напоки есть небольшой городок Ре... Он известен за пределами... своими... добрыми... Никогда еще... занятия они, не... был способен инструмент, сработанный на этой земле, издавать... чарующий звук. Были и... свой прекрасный, неповторимый... тембр, и свои восхитительные... звучащие дерева.

В мире реставраторы... с... Серафимом Пасху... он рассказал... о себе много интересного. Четверть века назад ученик музы... как совершенствованием струнных смычковых инструментов. Занятенгоза... десять... изобретений в этой области. Со временем скрипка «сопранино», альтинуэ, «теноринуэ». С международного конкурса в Голландии привез как-то первый приз, и... взялся... дальше его почти... Большая... их... Многих... реставраторов... скрипичных... которыми... Старинных... мастеров свой... Долго... Серафим... не получалось. А затем... по... постричался с... Константином Ни... Совместно... дорого и... вкуса... у коллектива... короче... есть... Для этого... возможности.

Добавлю от себя — той самой фабрики, которая поставила в Советский Союз уже свыше 100 000 струнных инструментов.

С. ПЕТУХОВ.
(Соб. корр. «Правды»).
г. Бухарест.

Sub cupolele muzeului de artă un concert experiment, la care s-au adunat foarte mulți iubitori ai muzicii. Concertul a fost neobișnuit, cu un singur interpret, cu un scurt program de muzică clasică, de vioară, dar repetate piesele de 4 ori, pe 4 viori diferite.

Nu departe de Cluj-Napoca este un orășel, Reghin, cu o fabrică de instrumente muzicale. Viorile au susținut un examen. Un profesor al Conservatorului, Cristescu Pascu Serafim, a interpretat la început pe o vioară de Reghin, care nu a fost lăcuită (în alb). Apoi cu un instrument de serie acoperit cu nitrolac, apoi a luat o vioară Stradivarius; sala a aplaudat foarte mult.

A patra variantă, vioara cu numele „NAPOCA" în mîinile muzicianului clujean a răsunat ca și celebra vioară Stradivarius din Cremona. Tot auditoriul a fost de părere că nicicînd o vioară produsă pe meleagurile acestea nu a răsunat cu atîta farmec. Un timbru minunat, o forță de exprimare minunată.

Reporterii au stat de vorbă cu Serafim Pascu Cristescu. De 25 ani e un pasionat al perfecționării instrumentelor muzicale cu coarde. A avut 15 patente pentru invenții; o sopranerie, o altină, și tenorină. În Olanda la un concurs internațional a obținut premiul I. A devenit un interesat în a căuta rețetele pierdute în vechime ale lacurilor pe care le-au avut marii maeștri lutieri italieni. Nu a mers treaba, dar a avut noroc să întîlnească un biochimist clujean C. Nistor, și drumul comun pentru îndeplinirea visului s-a scurtat.

Acum noi dispunem de rețete originale de grunduri și lacuri, care în mare repetă calitatea celor vechi italienești. Visul celor 2 clujeni e mai aproape de realitate. Ei vor să pună la punct o producție de noi lacuri de rezonanță moi, în asemenea cantitate ce să poată înlocui lacurile „tari", și să facă în cantitate necesară pentru producția de serie a Reghinului.

Metoda și tehnologia noastră, apropie parametrii instrumentelor de serie, de cerințele celor mai multe preferințe muzicale.

Reamintim că fabrica Reghin a pus deja la dispoziția U.R.S.S. mai mult de 100 000 viori.

Așa a rezultat clar din demonstrațiile ce-au urmat, făcute de cel ce de aproape un sfert de veac poartă în suflet o generoasă idee: să creeze la Cluj o valoroasă școală de instrumente muzicale românești — Serafim Pascu Christescu!

— Chiar dacă, în linii mari, pentru un necunoscător toate viorile seamănă leit între ele, vă asigur — îmi spunea inventatorul — că acele diferențe rezultînd din elementele intime ale construcției, sînt atît de mari, încît, practic, se exclude orice asemănare între o școală și alta.

— Amintim mereu de „Grupul interdisciplinar" de la Cluj. Cine îl compune?

— Fac parte din el artiști, fizicieni, mecanici, biologi, informaticieni. Din grup, face parte și un reputat inventator, dr. Constantin Nistor, autor a 70 de invenții.

— Propun să ne reîntoarcem la „instrumentele de aur" ieșite nu de mult din mîna artistului-lutier, valorosul dumneavoastră colaborator Dumitru Fărcaș...

— Prin ele am trecut de fapt la acreditarea publică a instrumentelor. E vorba de 3 cvarteteuri, respectiv 12 instrumente cu coarde, aflate acum în faza de finisaj. Sînt realizate din lemn vechi, îmbătrînit natural, fapt ce-i conferă girul obținerii unei sonorități corespunzătoare...

— Aminteați însă și dv. și artistul-lutier Dumitru Fărcaș despre acel „aspect constructiv"...

— Da. Am aplicat pentru prima oară în lume la volanta instrumentelor unele elemente ale stilului arhitectonic elen și roman, caracterizat prin suplețea coloanei decorată cu caneluri și prin capiteluri împodobite cu foi de acantă în volută... Eu cred că aspectul estetic ar putea constitui o temă de meditație permanentă în toate domeniile de activitate. Și cu atît mai mult în artă!...

— Și ce etapă va urma în Experimentul cu viorile de „Napoca"?

— Finalizarea preocupărilor noastre de aproape o jumătate de deceniu: **concursul internațional de la Cremona!** Și, evident, ne gîndim deja la viitoarele instrumente. Acum, important e însă și altceva: preluarea în producția de serie a tehnologiilor. Ar fi păcat să rămînă în urma cercetărilor noastre doar niște prototipuri și niște posibile premii internaționale. Unii colegi se gîndesc și la ideea construirii la Cluj-Napoca a unui puternic atelier de microproducție, care să realizeze instrumentele „solist". Apoi, odată pregătite pentru producția de serie, tehnologiile să fie transferate fabricii de profil din Reghin, cu care, spre marea noastră satisfacție, colaborăm ideal. Indiferent însă de soluții, în așteptarea confruntării internaționale de la Cremona, colectivul nostru interdisciplinar se bucură de tot sprijinul și larga înțelegere a tuturor factorilor interesați, și în primul rînd a rectorului Conservatorului „Gh. Dima" și a conducerii Liceului de Artă din Cluj-Napoca.

Racul

ALEX

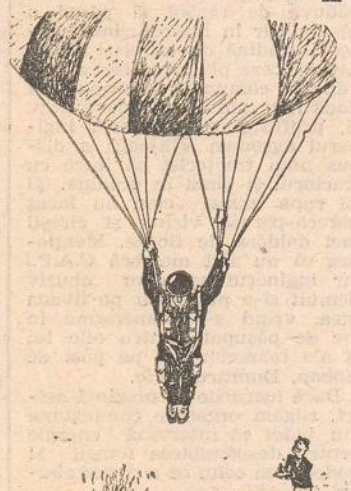

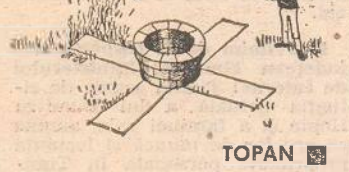

TOPAN

MATEI MIHAI

PAI

Cine a distrus microhidrocentrala lui „tetea" Ștefan?

Chiar, cine? Ne-am întrebat, l-am întrebat chiar pe „tetea" Ștefan, am întrebat și la primăria din Valea Ierii, dar tot n-am aflat. Adică, treaba vine cam așa: „tetea" Ștefan, știe exact, dar refuză să spună. Și l-am înțeles: noi plecăm, el rămîne tot acolo, lîngă distrugători, și probabil, „distrugătorii" nu-s fi-te cine! Primăria? S-a schimbat între timp primarul, iar primărița, credibil, nu știe. Secretarul? E același. S-ar putea să știe ceva:

— Ce știți despre microhidrocentrala lui Varga Ștefan?

— A, uzina lui de curent? Păi să vedeți, cred că prin '75, la inundații, au luat-o apele. Și n-a mai refăcut-o. Și nici azi nu vrea s-o mai refacă. E-greu...

— Bine, bine, dar prin '75 nici nu exista...

— Cum să nu! Atunci au dus-o apele!

Iese apoi afară. Se-nvîrte, noi continuăm discuția cu primărița, aducînd în prim plan inițiativele țăranilor pentru energie. Vorbim și despre mori. Au fost cîndva, și le amintește și primărița, altfel o femeie energică, cu gînduri mari pentru viitorul comunei, dar azi nu mai sînt. Nu vă pot spune cum au dispărut, dar au fost.

Intră din nou secretarul. Un om mai în vîrstă, dintr-o comună de lîngă Cluj-Napoca. Acolo are și familia. Începe să-și aducă mai bine aminte despre microhidrocentrala lui „tetea" Ștefan. Da, a funcționat pînă acum vreo cîțiva ani, nu pînă în '75, dar au apărut neînțelegeri între oamenii ce foloseau curentul, familiile Varga, Burz, Buș și Muncaci, care locuiesc izolate la „Doștina". Și n-au mai refăcut-o:

— Așa-i, tovarășe Varga? — îl întreabă scurt secretarul.

— Așa-i!... Zice chinuit „tetea" Ștefan.

Și secretarul dă asigurări că dacă ar dori Ștefan Varga să refacă „uzina", primăria îl va ajuta cu tot ce poate. Chiar și cu muncă patriotică. Vor veni toți să-l ajute.

Și pînă la urmă, oarecum stingherit, „tetea" Ștefan a zis „da". Vrea să refacă „uzina" lui de curent. Și mai era de față și inginerul șef al IREC-ului. Va sprijini și IREC-ul inițiativa. Și pe cea a lui „tetea" Ștefan, și pe altele. Și mai era acolo, de față, și secretarul comisiei județene a inginerilor, gîndul purtîndu-l spre ziua organizării unui schimb de experiență inițiat de Laboratorul județean pentru energie spre folosul tuturor celor ce au condiții similare. Pentru că se pot face multe. Pentru că aceste inițiative trebuie sprijinite. Pentru că, hai s-o spunem, nu e admis ca un primar pe funcție, cu cîteva zile înainte de a fi schimbat, să distrugă instalația unei microhidrocentrale a unui țăran, a unui concetățean, numai pentru faptul că, din cînd în cînd, din cauza micului baraj, apele Văii Ierii mai ajung și pe terenul lui, un teren împrejmuit cu sîrmă și aflat vizavi de mica uzină de apă a lui „tetea" Ștefan. Nu de alta, dar fostul primar ar fi putut găsi soluții mult mai rezonabile decît acea penibilă dispoziție dată buldozeristului!

Deci, curînd, undeva, la „Doștina", o culme aparținătoare de comuna Valea Ierii din județul Cluj, va reporni mica uzină electrică a lui „tetea" Ștefan. Una modernizată. Va produce curent ca la oraș, de 220 volți. Vor putea merge și televizoarele și frigiderele. Înainte, nu mergeau. Generatorul dădea „110". A făcut „tetea" Ștefan și o turbină nouă. Una cu diametrul de 1,10, aproape dublă față de cealaltă. Și se mai gîndește și la o instalație pentru „vînt", făcută de el, „tetea" Ștefan, țăranul mot cu 5 clase făcute la Valea Ierii și la Hășdate și cu un curs de 6 luni, la Curtea de Argeș, unde a devenit mecanic de întreținere pentru funiculare, în 1962, cînd avea 22 de ani.

Curînd, aici, la „tetea" Ștefan, va avea loc un schimb de experiență. Unul care să dea frîu liber inițiativelor de acest fel, unul care să contribuie la asigurarea unor mai bune și mai civilizate condiții și acelor moți care trăiesc și azi, ca acum cîteva sute de ani, ca strămoșii noștri, izolați și suverani pe cîte o coamă de munte.

Și cînd va veni ziua reinaugurării micii uzine, „tetea" Ștefan va pune în funcție și instalația de telecomandă: mica uzină va fi pornită, reglată și oprită din casa lui, ultima dintre cele 4 răsfirate pe coama de munte. De undeva de la vreo 800 de metri. De acolo, de unde, pînă cu nici un an în urmă, tot prin „telecomandă" „zmulsese" văii curent electric timp de patru ani de zile. Pentru el, și mai apoi și pentru vecinii lui...

Promitem să fim și noi prezenți la reinaugurare.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

■ În cadrul Complexului Veteranilor din cartierul Militari s-a produs un incident regretabil, în 12 iulie 1984. Mă gîndesc că răul poate recidiva și în vara acestui an, pentru asta m-am hotărît să vă scriu. Despre ce este vorba ? O mină rea a distrus cuiburile a sute de rîndunici ! Vreau să trec peste orice fel de considerente personale și rog să fiu înțeles corect. Cuiburile astfel distruse au creat un spectacol dezolant. Dureros a fost și spectacolul pașnicelor rîndunele care s-au reîntors la cuiburile lor stricate. **(Dumitru Piroi, bd. Păcii nr. 3, bl. 1-P, ap. 180, București)**

■ Numele meu este **Floarea Rusănescu** și sînt de loc din **Leordeni, județul Argeș.** Sînt văduvă de război și posed o căsuță, iar în împrejurimile casei o grădină de vișini și cireși. Livadă care pînă mai ieri a fost mîndria comunei. În urmă cu două luni am fost bolnavă grav și, profitînd de moment, inginerul agronom Vlăjoagă a dispus unui tractorist să intre cu tractorul și lama în grădină. Ți se rupe inima cum au făcut harcea-parcea vișinii și cireșii mei doldora de floare. Menționez că nu sînt membră C.A.P., iar inginerul agronom abuziv demult și-a pus ochii pe livada mea, vrînd s-o transforme în loc de pășunat pentru oile lui și ale tehnicianului pe post de cioban, Dumitru Ibric.

Dacă lucrurile se prezintă astfel, rugăm organele competente din județ să intervină energic pentru despăgubirea femeii și pedepsirea celui ce a comis abuzul.

■ **Primim de la Inspectoratul județean Timiș al Ministerului de Interne:** Ținînd seama de situația actuală a lui Dumitru Hopie și a familiei sale, anume că are loc de muncă și locuință proprietate personală în Timișoara (pe baza aprobării inițiale a comisiei municipale de contractarea locuințelor proprietate personală — OJTCVL), urmează a se aplica viza de mutație solicitată.

■ În ziua de 26 aprilie a.c. m-am prezentat la chioșcul de ziare din centrul orășelului Vălenii de Munte. Vroiam să-mi cumpăr ca de obicei revista „Flacăra" și mare mi-a fost mirarea cînd gestionara Zaharia mi-a solicitat contravaloarea revistei și predarea obligatorie a unui ou de găină !? Mă întreb și vă întreb și pe dv., cine poate da o astfel de dispoziție oricum deplasată ? **(N. Burlacu, str. Mihai Eminescu nr. 51, Vălenii de Munte, județul Prahova)**

■ În cei 76 de ani de existență mult am tras și am pătimit, dar faptul că mai sînt încă în viață o datorez, incontestabil, eminentului specialist și omului de frumoasă ținută morală, prof. dr. doc. Ion Juvara, care m-a operat de ulcer duodenal perforat. Cuvintele nu au, desigur, încărcătura necesară pentru a exprima gratitudinea mea față de acest ilustru chirurg. Motiv pentru care în fiecare primăvară a vieții mele îi ofer admirabilului medic și om un buchet de lăcrămioare. **(Cornel Basangiu, str. Cupolei nr. 1, bl. 106, ap. 216, sectorul 6, București)**

■ Port numele **Nicolae Bencuț** și domiciliez în **Cîmpeni, județul Alba.** Sînt om în etate și iată ce nevoi m-au îndemnat să vă scriu. În învălmășeala unui eveniment trist de familie mi s-a pierdut carnetul C.E.C. M-am adresat Sucursalei C.E.C. Cîmpeni, specificînd depunerile din perioada 1979—1982. Mi s-a promis un duplicat al C.E.C.-ului, dar timpul trece și n-aș spune că lucrează în favoarea mea. Am depunere totală de 10 000 lei și sînt aceștia banii mei albi pentru zile negre, să zic așa, ale bătrîneții. Ajutați-mă, vă rog, să intru în posesia duplicatului C.E.C.-ului meu.

■ De mic am deprins, de la părinții mei, dragostea pentru creșterea și îngrijirea animalelor. Și așa se explică faptul că anual cresc și predau cu contract măcar un vițel. În ziua de 15 februarie 1985 am încheiat contractul cu nr. 40549, obligîndu-mă să predau cel mai tîrziu la 20 aprilie 1985 un tăuraș în greutate de 350 kg. La respectiva dată, punctual, m-am prezentat la baza de recepție IRIC Rm. Sărat, pentru a-mi onora contractul. Surpriză! Deși vițelul cîntărea 355 kg — deci, cu 5 kg mai mult decît stipula contractul—un recepționer zelos mi-a fluturat verde-n nas că vițelul trebuia să cîntărească 370 kg ! Astfel m-am întors acasă cu vițelul de lanț. **(Florea Ciocîrlan, str. Armonici nr. 50, Rm. Sărat, județul Buzău)**

■ Din nefericire, în Capitală există destule străzi cu nume insignifiante, inexpresive etc. Să vă dau cîteva exemple : str. Cupolei (sector 6), str. Plivitului (?) din sectorul 5, iar exemple v-aș putea înșirui destule. Or, nu există în București o stradă care să poarte poetului Nicolae Labiș, cum nu am știință că există o stradă care să poarte numele ilustrului savant român de notorietate mondială, Henri Coandă. **(Dorel Sărvădan, str. Ion Creangă nr. 6 A, bl. 91/20)**

■ Pe ziua de 23 aprilie 1985 mă aflam la capătul liniei I.T.B. 368, din str. Valea Oltului. Era în jurul orei 15. Vrînd să mă urc în autobuzul 368 (cu nr. de înmatriculare 3442) împreună cu cei doi nepoței ai mei, cu care altminteri eram, șoferul mi-a închis, pur și simplu, ușa din față. Am fugit la ușa din mijloc, dar nu am reușit să urc decît unul dintre nepoți, căci autobuzul a pornit val-vîrtej. Doar la insistențele călătorilor șoferul, în sfîrșit, a oprit. Punea frîne bruște, înjura și chicotea cu cele două persoane feminine din cabina sa. **(Elisabeta Rus, Aleea Băiuț nr. 5, bl. M-32, sc. A, ap. 12, sector 6, București)**

■ Am folosit aparatul LUCAB, produs de o unitate din Urziceni, aparat despre care și revista dv. a scris. Am dat aparatul meu la circa 10 persoane, care și-au manifestat dorința de a cumpăra și ele acest tip de aparat. Am rămas consternați cînd am aflat că aparatul LUCAB nu a fost deocamdată omologat. Rugăm revista să revină pe lîngă forurile în drept pentru a se produce acest aparat chiar și în serie mică, deoarece el ne este foarte necesar nouă, celor ajunși la vîrsta senectuții. **(Ana Savin, str. Florilor, bl. 2, ap. 4, Baia Mare)**

■ Primim de la **D.P.M.O.S. Satu Mare:** Ana Maria Tămășan din municipiul Satu Mare, str. Careiului nr. 146, a fost repartizată și a muncit la AGROCOOP ca vînzătoare, pînă pe data de 1 septembrie 1983, cînd i s-a desfăcut contractul de muncă. A fost reluată din nou în evidență, în urma intervenției revistei la 24 aprilie 1985, dată cînd a și fost repartizată la I.C.S. Mărfuri Industriale Satu Mare, ca vînzătoare remizieră.

■ **Dumitru Iancu** are 74 de ani. Este din **satul Zorile, comuna Grădinari, județul Giurgiu.** Ce l-a îndemnat să vină cu lacrimi în ochi la redacție? Locuiește în aceeași casă cu fiul său, Ion Iancu. Din păcate, ne spune (și ne scrie) moș Iancu, purtările fiului său sînt nedemne de un fecior. Îl bate pe bătrîn și îl maltratează într-un hal fără hal, înnegurîndu-i și grăbindu-i apusul vieții. Organele competente din Giurgiu poate vor găsi ac de cojocul fiului ingrat.

■ Căsătoria mea nu a durat mai mult de trei luni — ne scrie **Gene Greb Bejan, str. Caporal Luca Gheorghe nr. 5, sectorul 5, București.** Fosta mea soție, Violeta Alecu din Buzău, str. Caraiman nr. 10, a introdus acțiunea de divorț. Am solicitat judecătoriei Buzău — de 5 ori în scris și de 3 ori m-am prezentat personal — o copie după sentința de divorț, necesară la stabilirea situației mele civile. Împreună cu un avocat am consultat opisurile pe anii 1978, 1979, 1980, la rubrica divorțuri. Paradoxal însă, nu am găsit înregistrat nici numele Violetei Bejan și nici al meu. Care o fi enigma ?

■ Sînt zețar la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" și, în ianuarie 1985, mi s-a repartizat, prin întreprindere, un apartament în cartierul Herăstrău, str. Borșa nr. 48, bl. 4-D, etaj II. Nu numai că de peste 5 luni plătesc chirie și cheltuieli de întreținere în două părți, dar se vede treaba că nu am șanse de a mă muta repede în noul apartament, deoarece în chiar fața scării blocului sînt postate mormane de pămînt, moloz, gunoaie ș.a. Cu alte cuvinte, blocul 4-D din cartierul Herăstrău este lăsat în voia soartei și-i prost gospodărit. **(Ștefan Barna, str. Barajul Dunării 1, bl. M-35, sc. 4, ap. 158, București).**

■ **Consiliul popular al sectorului 3** răspunde scrisorii adresate redacției de către George Colibaba: S-a analizat cazul dv. și vi s-a repartizat apartamentul 14, etaj IV, din blocul 51 — Răcari.

■ În comuna Borcănești, județul Mehedinți, există un pod de trecere peste rîul Coșustea. Există, căci din păcate acum nu există nici măcar o pasarelă de trecere. Și totuși, în parte grețesc, există, de 2 ani de zile, stîlpii-beton și materialele necesare pentru durarea unui pod nou. **(Maria Roman, str. Icoanei nr. 30, sectorul 3, București)**

■ Sînt în vîrstă de 70 de ani și am în grijă doi nepoți, mama lor fiind de timpuriu decedată. Pentru a întreține pe cei doi nepoței m-am legat să fac o muncă anevoioasă, dar necesară, anume să culeg plante medicinale. În anul 1984, de pildă, am predat 2 780 kg ferigă și 917 kg mătrăgună. Pînă mai an, ni se dădeau anumite stimulente în limitele legii și ale instrucțiunilor MAIA. Delegatul PLAFAR Roman, Constantin Doagă, ne promite stimulentele verbal, dar ele nu îmbracă și haina realității. De ce ? **(Toader Mogneagu, sat Filioara, comuna Agapia, județul Neamț).** Chiar asta e întrebarea: de ce ? !

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București** răspunde scrisorii Vioricăi Vereș, care a solicitat revistei sprijin în vederea încadrării în muncă: Vă facem cunoscut că la data de 16 martie a.c. petenta a fost repartizată ca îngrijitoare la Spitalul de cronici și boli interne din București.

■ Pe strada Carpați, din sectorul 1, București, există o anexă a Întreprinderii de Salubritate pentru depozitarea tomberoanelor, măturilor și a altor materiale necesare vidanjării. De circa o jumătate de an, acest spațiu nu numai că este folosit în alt scop, aici depunîndu-se de către cetățeni fiare vechi, animale moarte etc., ci a devenit și un periculos focar de infecție. **(Paul Costea, str. Carpați nr. 12, sectorul 1, București).** Fotografiile alăturate memoriului atestă cele relatate.

■ Planta livrată de Întreprinderea PLAFAR din Cluj-Napoca, numită „Ghimpe" și recomandată de medicul ardelean Pavel Petcu în tratamentul prostatei (medicul clujean recomandă extractul de ghimpe, numit ADENOSTOP — n.n.), nu este totdeauna „Ghimpe", ci o buruiană numită „Holera", ușor de găsit pe marginea șanțurilor și pe maidane. M-am adresat biologului Mircea Alexan, de la Trustul PLAFAR București, care mi-a confirmat că între planta „Ghimpe" (i se spune corect Ghimpe păduret) și buruiana „Holera" este o mare deosebire, atît ca înfățișare, cît, mai ales, ca însușiri și compoziție. **(Marin Șerban, Constanța, bd. Tomis nr. 287, bl. T-12, ap. 89)**

■ Sînt om al muncii la Întreprinderea Aparate de Măsurat electrice Timișoara și domiciliez în str. Tehnicii nr. 4, bl. A-2, ap. 3, ne scrie Iosif Kamenk din orașul Timișoara. În data de 21 ianuarie 1985 am luat butelia de aragaz (goală) și m-am prezentat în str. Atomului, unde s-a format rîndul pentru schimbarea buteliilor. Mașina a sosit cu întîrziere și s-a creat o învălmășeală de nedescris, distribuirea însăși făcîndu-se la lumina unei lanterne ! Am predat butelia goală și comanda distribuitorului, așteptînd cu banii în mînă să-mi dea butelia plină. Cînd colo distribuitorul mă întreabă după un răstimp: „Ce vrei, moșule ?" Îi răspund ce anume aștept, dar, spre stupefacția mea îmi zice că nu i-am predat nici o butelie și să aștept pînă la finele distribuirii, că dacă are una în plus mi-o va da-o. Aștept în zadar, căci spune că are exact buteliile cu care a plecat în cursă. Îl rog insistent să-mi dea butelia (chiar și goală) și comanda pe care i-am înmînat-o în condițiile descrise. Se scotocește prin buzunare și, într-adevăr, dă de comanda mea. Nu vă va veni să credeți: nici pînă azi n-am intrat în posesia propriei mele butelii de aragaz !

Fapta se numește furt și așteptăm răspunsul organelor competente.

■ Primim de la **Consiliul popular al județului Buzău :** Într-adevăr, eleva Luminița Frîncu a achitat Administrației permanente a taberelor Buzău suma de 428 lei, cu chitanța nr. 14119/1983, contracostul unor zile de tabără în localitatea Stejarul (Galați). Eleva nu a putut însă participa la respectiva tabără. Urmare însă verificărilor efectuate, învățătoarea Rodica Stela (care a recunoscut că a dat dovadă de neglijență în păstrarea chitanței) a restituit suma de 428 lei mamei elevei, Maria Frîncu.

■ Cuvinte frumoase, de mulțumire, față de modul în care sînt primiți și tratați cei care sînt nevoiți să apeleze la serviciile medicale ale stațiunii Olănești, ne-a trimis **Marin Bălășoiu din Tîrnăveni, județul Mureș.** Scrisoarea sa ar putea constitui obiectul unui frumos pliant în care bolnavii, cărora li s-a indicat o cură de ape în această stațiune, ar putea găsi motive să se îndrepte cu optimism și deplină încredere către aceia care sînt responsabili de bunul ei renume.

■ **Procuratura locală Giurgiu,** referitor la plîngerea adresată revistei noastre de către Ioana Enuță din comuna Berceni, județul Giurgiu, ne face cunoscut că, în urma verificărilor efectuate, cele semnalate s-au dovedit întemeiate. Ca urmare, a fost sesizată judecătoria Giurgiu spre a întreprinde măsurile cuvenite în vederea executării prompte a debitorului în cauză.

■ Numele meu este **Mihai Constantin** și sînt la **Căminul de bătrîni „Schitu Darvari" din București (Grădina Icoanei nr. 3).** Rog să mă sprijiniți în soluționarea problemei mele. Pe o perioadă de 3 luni nu am primit pensia (respectiv pe lunile noiembrie și decembrie 1984 și martie 1985). Fac precizarea că primisem cu regularitate pensia de 955 lei de la Oficiul poștal nr. 9 București, dar că s-au produs unele nereguli, datorită cărora am fost privat de pensia mea legală pe cele trei luni amintite mai sus.

■ În orașul nostru, Lipova, pe strada Hașdeu la nr. 22, există o comoară inestimabilă. Este vorba de o colecție de carte rară. Un total de 580 de cărți deosebit de valoroase, cîteva incunabule, printre care o „Cazanie" foarte veche și „Pravila de la Govora", dar și alte cărți și manuscrise vechi luate de altfel în evidența Patrimoniului național. Bătrînul de 71 de ani, Gheorghe Crișan, dorește să ducă mai departe această flacără vie și propune, dacă este posibil, să se deschidă, în cadrul muzeului orășenesc Lipova, o sală dedicată cărții vechi. **(Nicolae Diaconu, str. Aurel Vlaicu, nr. 4, bl.A-2, ap.6, Lipova, județul Arad).** Reamintim că propunerea înființării unei colecții de carte veche la Lipova a făcut și obiectul unei tablete semnate de poetul Ioan Alexandru în coloanele revistei noastre.

■ **Un grup de 60 de elevi de la Liceele agroindustriale din Livada și Negrești-Oaș (județul Satu Mare)** domiciliați în satele oșenești din zonă, dar și în cîteva comune din județul Maramureș, făceau, pînă mai ieri, naveta cu autobuzul ITA, care circula pe ruta Sighetul Marmației — Satu Mare. Autobuzul circulă după cum îi taie capul, adică neregulat. În aceste condiții, elevii navetiști au probleme cu frecvența la școală.

■ Mă aflam internat într-un sanatoriu din Poiana Țapului (Brașov) și mi-a fost dat să văd o întîmplare cu deznodămînt nefericit. În timpul nopții de 12 spre 13 martie a.c., o frumusețe de cerb de vreo 350 kg a fost gonit de o haită de lupi. Disperat, patrupedul și-a găsit refugiul în gospodăria unui cetățean din Poiana Țapului. După cîteva ore bune, în care lumea s-a adunat ciopor, au venit și cîțiva tovarăși de la filiala de vînătoare. În ciuda faptului că cetățenii au rugat insistent delegații ca splendidul exemplar să fie ocrotit și dus în rezervația de la Bușteni, aceștia, nemilosi, l-au împușcat chiar sub privirile noastre, ale tuturora. **(Ristea Bragadireanu, str. Tractorul nr. 3, Zimnicea)**

■ Un grup de cetățeni din municipiul București ne înștiințează că singurul mijloc de transport care lega Drumul Taberei — prin Podul Izvor — de Casa Scînteii, traseu parcurs în 30—40 de minute, a fost modificat. Din rațiuni care scapă, acum tramvaiul 3 circulă pe la Gara Basarab, adunînd la traseu un plus de timp de 20—25 de minute. Propunem deci ca tramvaiul 3, dacă nu și 20, să-și reia vechiul traseu.

■ **Mihăiță Andronache din satul Mușata, comuna Berezeni, județul Vaslui,** vrea să-și cunoască tatăl. Nu are de la el absolut nici o pretenție, deoarece pînă la majorat i-a plătit cu regularitate pensia alimentară, dar a aflat de la cunoscuți că-i seamănă leit și este nefiresc ca în 20 de ani să nu-ți vezi măcar o dată tatăl ! Tatăl său se numește Jacomi Năstase, este născut în satul Coroi (lîngă Tecuci), are 52 de ani și este, probabil, mecanizator la una din unitățile agricole de stat din județul Galați.

■ Ciobanul **Ion Bold din satul Piatra Albă, comuna Odăile, județul Buzău,** ne scrie că de mai bine de 4 luni C.A.P. Odăile nu i-a achitat retribuția și nici produsele în natură, fiind nevoit să se descurce cum poate. În zadar le-a spus celor din conducerea unității că-și va lua transferul la una din unitățile agricole buzoiene, răsplata muncii sale întîrzie să-i parvină.

■ Sînt o femeie bătrînă și bolnavă. Am o casă veche și un grăjduleț, în care-mi țin o vacă de lapte ; mai am și 10 găini pe lîngă casă. M-am conformat legilor statului și am contractat 1 400 litri de lapte, pe care i-am și predat la centrul de colectare din Fetești. În fiecare zi îmi notam cu precizie cantitățile predate. Cînd m-am dus să ridic banii pentru laptele predat, mi-am dat seama că achiziționera Ana Bogdan m-a păcălit la socoteală cu 400 litri de lapte și 200 kg de tărițe, compensația ce mi se cuvenea. Martori mi-au fost vecinii care m-au văzut că am dus laptele zi de zi, dar dînsa, în scripte, nu m-a trecut decît în anumite zile. **(Elena Cazachevici, sat Fetești, comuna Adîncata, județul Suceava).** Cei în drept sînt rugați să restabilească adevărul faptelor la Fetești.

■ Am 10 ani de muncă efectivă în C.A.P., iar din anul 1962 dețin lot ajutător. În 14 aprilie 1985 — ne scrie **Ștefan C. Petre din comuna Cetate, sat Fintina Banului (județul Dolj)** — primesc o înștiințare de la conducerea C.A.P. Fintina Banului că nu mi se mai dă lot ajutător, deși avusesem aprobarea adunării generale a cooperatorilor. Nu v-aș fi scris, dacă nu ar fi în sat suficienți oameni care nu au dreptul să dețină lot ajutător și totuși dețin, iar eu sînt privat de un drept al meu. Numai din ambiția cuiva ?

■ **Uniunea Județeană a Cooperativelor Agricole de Producție Vrancea** răspunde scrisorii lui Grigore I. Dumitru din satul Bogza, comuna Sihlea : Sus-numitului i s-a repartizat lot în folosință, pe care abuziv l-a folosit Gheorghe Ciufu. Lui Grigore I. Dumitru i s-a repartizat o cantitate corespunzătoare de porumb de pe suprafața deținută neregulamentar de către Gheorghe Ciufu, iar ca măsură, pentru anul în curs, respectivul lot a fost trecut în folosință obștească.

■ Ne scriu părinții elevei **Beatrice Afrințoaiei,** elevă în clasa a IV-a la Școala generală nr. 5 din Rm. Sărat. Fiica lor, elevă a sus-numitei școli, dar și a profesorului Marcel Ghiulea de la școala de muzică, a obținut un onorant loc I la faza orășenească a prestigioasei cantate naționale „Cîntarea României". Pe data de 10 martie 1985 a avut loc faza județeană la Buzău. Vă imaginați — ne relatează soții Afrințoaiei — cît de demoralizată a rămas fetița cînd a aflat că așa, din senin, conducerea școlii a delegat pe altcineva să participe la faza județeană, deși ea fusese premianta ! E corect să procedezi astfel cu un copil ? !

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Din respect pentru cei corecți

În ziua de 25 aprilie, un tînăr s-a prezentat în audiență la revista Flacăra. Reclama că prietenul său Viorel Stan, merceolog la o bază de aprovizionare tehnico-materială numită Carpați și aflată pe platforma Pipera, a fost lovit de șase controlori de bilete, în autobuzul 129, dimineața, cu două zile în urmă, deși avea abonament, pe toate liniile și el, călătorul, n-a provocat acest tratament. Cel ce făcea sesizarea ne-a mai precizat că prietenul lui se află internat la secția de neurochirurgie a Spitalului „Dr. Gheorghe Marinescu", apoi că bolnavul este veghcat de soție, că a notat din foaia de parcurs a șoferului numerele de serviciu ale cîtorva controlori care și le-au scris acolo. Cu datele obținute, telefonăm șefului serviciului comercial al I.T.B., Eugen Roșca. Acesta nu aflase încă despre un asemenea eveniment. Simbătă, încă nu se cunoștea nimic la tovarășul Roșca. Precizez că șeful serviciului comercial are în subordine toți controlorii din Capitală. Evident, de la I.T.B.

Luni, 29 aprilie

În această zi la ora 8 aflu, de la poartă, că tovarășul Roșca a și ieșit din unitatea de pe strada Petre Liciu nr. 11 A. La birou, un tînăr îmi spune că trebuie să stau de vorbă cu el. Se numește Iulian Petrescu și se recomandă adjunct al tovarășului Roșca. Stăm de vorbă chiar în biroul șefului. Mi se spune că sînt peste 500 de controlori. Tot ce mi se spune are încorporată vizibil intenția de a mă face să cred că nu puteau fi depistați pînă azi făptașii, iar, ca deviație de la subiect, se pune în balanță cazul de care mă ocup cu mai multe cazuri de controlori care au suportat, de-a lungul timpului, corecții de la călători cu care s-au luat la harță. Apoi, încet-încet, mai aflu că, anul trecut, din vreo 600 de controlori li s-a desfăcut contractul de muncă, numai în virtutea art. 130 litera „i" din Codul Muncii, la vreo 200 ; în fine că au plecat și au venit cîte 600 de controlori, ceea ce înseamnă, trebuie să fiu de acord, fluctuație de sută la sută. Pînă la urmă — împreună cu coordonatorul comisiei de cercetări și cu încă un coleg al său — merg la Autobaza Pipera. În biroul șefului stației, Ion Măianu, Sabina Serafimovici — încadrată **dispecer repartizări și cercetări** — se miră, este uimită, nu înțelege de ce, din dosarul cu foi de parcurs, lipsește tocmai cea pe care o căutăm. Nu este, ne spune. Tocmai aceea lipsește. Ne repetă acest lucru, dar adaugă liniștitor : „o vom căuta, o s-o găsim". Se înțelege : altădată. Insistăm s-o caute acum. Dar acum, unde s-o caute, dacă lipsește ?, ne răspunde. Femeia a fost calmă, dar parcă ne-ar spune că a fost destul. Totuși tișnește spre alt birou și se întoarce liniștită cu foaia căutată. Era pe masa funcționarei care face pontajul : nici n-a trecut-o în pontaj. Dar aceasta ne spune că poate i-a pus-o pe masă tovarășa Serafimovici, sîmbătă la sfîrșitul programului. Și urmează lovitura : Sabina Serafimovici recunoaște senină că așa este. Foaia i-a dat-o ei șoferul, abia alaltăieri : „O fi uitat-o prin buzunar". Șoferul se numește Pavel Radu. Îl găsim la capăt de traseu și ne spune : „Pe mine tot I.T.B.-ul mă strigă Oaie". Rîde. E convins că a predat foaia de parcurs în ziua respectivă, adică marți, nu simbătă. Apoi : „A, cu controlorii ? Vă spun. Erau peste 10. Aici la capăt au început bătaia. Unii strigau. Tovarășului care a fost bătut de ei i-am dat, dom'le, numerele, tot. Eu m-am dat jos, apoi am plecat în cursă și mi-am văzut de treabă. Dar, cu foaia, îmi pare rău, s-o fi încurcat prin buzunar, cu alte hîrtii".

La Baza de aprovionare Carpați, tovarășul director Ovidiu Obaie ne spune că, după ce l-a văzut pe merceolog în ce hal arăta, i-a telefonat tovarășului Eugen Roșca, „dar acesta mi-a spus să sesizăm în scris, apoi analizează dînșii, că vrea să-i vadă la față și pe ăia, așa a zis, și că, deocamdată, avem numerele incomplete. Le aveam așa cum și le scriseseră în foaia de parcurs. (Unde și le scriseseră doar patru din ei n.n.). Vreau să mă înțelegeți exact, dar, cum să vă spun, din tot ce mi-a zis la telefon tovarășul Roșca nu se înțelegea în nici un caz că ar fi dornic să sancționeze cît mai repede pe vinovați, mai degrabă parcă dorea să mă pună la punct pe mine".

De aici ne întoarcem în grabă la serviciul comercial, pentru că se apropie ora la care mi s-a promis că vor fi aduși cîțiva din controlorii căutați. S-a întors și șeful serviciului. Mă legitimez din nou și tovarășul Eugen Roșca zice : „Acuma, dumneavoastră ce doriți : să vă documentați pentru un articol sau să rezolvăm noi cazul ?" Încerc să intervin, dar nu este posibil, omul e hotărît să mă sperie și îi dă înainte. Continui să notez ce spune. E trist că s-a întîmplat, dacă s-a întîmplat (! ? !), ceea ce spun eu, și că el nu știe nimic. Trebuia să i se fi sesizat. „Nu era normal să știu și eu ?", zice privindu-mă cu un reproș zdrobitor. Evident, e convins că n-am de unde ști că directorul bazei i-a telefonat și i-a sesizat cu aceleași amănunte care au fost transmise redacției. „Dar, îmi spune acum Eugen Roșca, înțeleg că dumneavoastră aveți o sesizare. Am dori să vedem și noi reclamația !" Intenția de a timora este prea evidentă, mai ales din ton. N-am ce să mai aștept. Îl întrerup și-i citesc propriile sale cuvinte, după care îi spun că documentarea mea nu exclude rezolvarea de către dînsul a cazului. Asist, apoi, la cea mai senzațională transformare de comportament și de ton din cîte am văzut. Și am văzut ! În mai puțin de un minut, de la aroganța cea mai zemoasă, interlocutorul trece la normal. N-am mai întîlnit o asemenea clipă de comportament care să se poată numi mai îndreptățit dezmeticire. Tonul devine firesc, mergînd chiar pînă la confidențial, și așa va rămîne mai bine de o săptămînă. Acum zice blînd : „Să vedem dacă și controlorii recunosc. Dar, să știți că, la noi, cei care au săvîrșit abateri mult mai puțin grave decît cea reclamată în acest caz au fost deferiți justiției". Din acest moment, tovarășul Eugen Roșca mă va ajuta în documentare zile la rînd. Evident, în partea văzută a lucrurilor. Pentru că aveam să constat că mai există și o parte a lor ferită de ochii și urechile mele. Azi, de pildă, un muncitor de la Baza Carpați a venit cu mine, trimis de directorul său, să audă, dacă se poate, ce spun făptașii. Nu va auzi nimic : nimeni nu recunoaște faptele. Deocamdată. Acum, el așteaptă în anticameră, împreună cu controlorii chemați. Se numește Ion Moroianu, și marți, 30 aprilie, îmi va spune, în fața directorului său, Ovidiu Obaie : „Ieri, tovarășul Iulian Petrescu a ieșit din biroul în care erați dumneavoastră. Nu știa cine sînt. I-a spus în secret ceva unuia din controlorii care așteptau. Acela i-a explicat, în final : „N-avea cum să vadă, dom'le, că noi eram în spate și-l caftream pe ăla". Dar să revenim. Am stat de vorbă cu controlorii aduși. Paulică Trăistaru ne-a declarat că el a coborît, la capăt, iar în mașină au rămas trei controlori să discute în fața mai multor persoane cu un călător fără bilet. Ca și ceilalți, nu știe nimic de vreun călător bătut de controlori.

Marți, 30 aprilie

Sînt găsiți controlorii Cristian Mărășescu, Grigore Pantazi, și Adrian Vera. Acesta din urmă precizează că la capăt au coborît șapte controlori și patru au rămas în mașină, continuînd discuția cu un călător. Grigore Pantazi știe că acel cetățean „i-a dat un pumn lui Raymond Bolla". Altceva nu știe. Se pare însă că știe tot, absolut tot, Cristian Mărășescu. El precizează că singurul care a lovit a fost cetățeanul. Nu se înțelege de ce, pentru că avea abonament de serviciu de 280 lei. Explicația este ambiguă și neconcludentă. Controlorul mai spune că el, călătorul, s-a lovit încercînd să sară peste scaune și împiedicîndu-se de o bară. Asta a fost tot. Absolut nimic altceva. Pare că victima s-a internat din ipohondrie.

Reținem că din 11 controlori care au fost acolo, în acest moment am văzut doar șase. Ei sînt : Verban, Guiaș, Trăistaru, Vera, Pantazi și Mărășescu. Acesta din urmă susține că nu erau unsprezece ci opt și că mai lipsesc doar Ion Bușe și Raymond Bolla.

Vineri, 3 mai

Raymond Bolla ne spune că el l-a controlat pe acel cetățean. Avea abonament. I-a dat un pumn. Lui, controlorului. Pe călător nu l-a lovit nimeni. Totuși, în mai multe locuri, cele declarate de Bolla nu coincid cu lucrurile declarate de alții. Încep să se încurce unele detalii. Eugen Roșca simte pulsul anchetei și nu se sfiește să-mi spună.

Simbătă, 4 mai

Șeful serviciului comercial al I.T.B. merge cu mine să-l vedem pe cel lovit. A ieșit din spital. Viorel Stan mai are încă vînătăi la ochi, după unsprezece zile de la molestare. Ne povestește că a fost lovit inițial pentru că s-a adresat controlorului insolent, care prelungea excesiv și fără motiv examinarea legitimației cu cuvintele : „Dă-mi, măi, abonamentul, că trebuie să cobor !" (Toți controlorii din mașină erau cu ani buni mai tineri n.n.). A urmat interogația inutilă : „Ești **mă** cu mine" și a primit un pumn în față. „Eram la capătul traseului, lumea cobora. Cînd n-au mai rămas pasageri în mașină, ușile s-au închis. Rămăseseră numai controlorii, din care vreo doi scriau în foaia șoferului. Ceilalți s-au repezit la mine, ca o haită. Am primit o lovitură. Am căzut în genunchi și mi-am pus mîinile deasupra capului. Eram pe platforma din spate a mașinii. Toți mă loveau. În fară de controlorul care vorbise la început cu mine, nici unul nu mi-a adresat un cuvînt. La spital mi s-a scos de două ori lichid cefalorahidian. Cred că acum sînt în afară de orice pericol. Nu înțeleg ce gîndeau cei ce mă loveau cu bestialitate. Am văzut controlori civilizați care amendau fără nici un scandal, dacă era de amendat, fără să afle lumea din mașină. Pe mine m-au lovit toți cei care erau în jurul meu. Toți ! Nici unul n-a încercat să-i împiedice pe ceilalți. Nici unul n-a spus măcar un cuvînt".

Luni, 6 mai

Un coleg al lui Viorel Stan, om al muncii la aceeași bază de aprovizionare, Marin Vișan, declară : „În stația de plecare autobuzul era cu ușile închise. Am ajuns primul lîngă geamurile ușii din spate. I-am văzut cum îl loveau pe cel căzut pe platformă. Am strigat de mai multe ori și am bătut cu pumnul în geam. Atunci l-au lăsat și au fugit, iar eu l-am recunoscut pe Viorel al nostru. Controlorii, înainte de a urca în tramvai urmăriți de cîțiva oameni, au luat poziție de bătaie. Unuia îi ieșea printre degetele de la o mînă un obiect de alamă cu vîrf de oțel".

Alt martor, Nicolae Stoica, tehnician la CONECT : „Am văzut, în mașina 129, pe platforma din spate, un cetățean căzut jos și patru-cinci indivizi care îl loveau cu picioarele".

La I.T.B. mi se spune că Ion Bușe n-a mai apărut la serviciu. Sînt anunțat că Mihai Verban este gata, acum, să spună adevărul. Citez din a doua declarație a lui : „Exact cînd mașina a oprit la capăt am auzit un strigăt de ajutor. În momentul în care am auzit strigătul, ușile mașinii erau închise, călătorii coboriseră, iar pe platforma din spatele autobuzului am văzut pe contravenient stînd jos, acoperindu-și fața cu mîinile pentru a opri loviturile primite din partea celor patru controlori : Paulică Trăistaru, Raymond Bolla, Ion Bușe și Grigore Pantazi. Cristian Mărășescu a încercat să-i despartă, dar fără rezultat. În jurul mașinii s-au strîns o mulțime de cetățeni, contrariați de ce vedeau. Cel mai rău cred că a fost Trăistaru, lovea și cu pumnul". Cristian Mărășescu mi se spune că nu se poate să fi lovit și el, fiindcă el se ferește de abateri. Așa crede tovarășul Iulian Petrescu. Și, acum, știm că nu numai el. Argumente ? Este destul că așa crede dînsul.

Pe parcursul documentării, tovarășul Constantin Popescu, director adjunct al I.T.B. a reușit să-și facă timp, în două rînduri, să mă întîlnească și m-a asigurat că vor fi pedepsiți aspru **toți** cei vinovați. A adăugat însă : „Dacă se poate, să înțelegeți că nu ne caracterizează pe toți — nici pe toți controlorii — asemenea ieșiri". Este drept să scriu aici că îi împărtășesc, fără rezerve, această opinie, ca dealtfel orice om de bună credință, și s-a văzut că i-o împărtășește chiar victima descrisei barbarii.

Marți, 7 mai

Tovarășul Eugen Roșca, împreună cu adjunctul său Iulian Petrescu, ne vizitează la redacție pentru a ne comunica sancțiunile pe care le-au hotărît. Aflăm că, din grupul celor care l-au lovit pe Viorel Stan — „toți", cum repeta acesta — numai patru vor fi pedepsiți, deocamdată, cu desfacerea disciplinară a contractului de muncă. Cristian Mărășescu este scos, dintr-un condei, din categoria acestora și trecut în a celor care nici nu s-au apropiat de victimă. Pur și simplu pentru că așa li se pare celor doi șefi care ne vizitează acum și care tot timpul au încercat să incline balanța în acest sens. În altă ordine de idei, Eugen Roșca nu-și explică brutalitatea huliganilor-controlori decît prin firea lor, care nu poate fi descoperită, zice, doar la testele psihologice prin care trec la încadrare. Ca să fie mai elocvent, ne precizează că sînt, în schimb, controlori care, muncind mult, adică încasînd mult din amenzi, cîștigă șase-șapte mii de lei pe lună, fără să provoace scandal comportîndu-se civilizat. Se înțelege din ce spune că nu are alte informații decît cele pe care le-am adunat împreună, asupra cazului cercetat. Eugen Roșca nu dă însă nici un semn de curiozitate în legătură cu numărul real al tuturor controlorilor implicați prin acțiuni ori inacțiuni. Au fost 8, cum s-a hotărît să retină, pentru simplificarea lucrurilor, șeful serviciului comercial sau au fost 11, cum declară șoferul și Adrian Vera ? Cum, deocamdată, controlorii amintiți se apără între ei, spunînd, majoritatea, ce cred că îi poate favoriza, n-ar fi rău ca, măcar o parte din oamenii care au asistat de aproape la fazele incidentului, în acea dimineață de 23 aprilie 1985, să se deranjeze și să ajute conducerea întreprinderii la aflarea întregului adevăr. Pentru că, așa cum se exprima tovarășul director adjunct, Constantin Popescu, trebuie să se ajungă la lămurirea completă a lucrurilor și la pedepsirea tuturor vinovaților. Tocmai din respect pentru cei corecți. Pentru că fapta unor huligani, care vor primi desigur pedeapsa după lege, nu trebuie să păteze prestigiul unui mare colectiv muncitoresc, de la care se așteaptă cuvenita reacție de respingere și ferme măsuri educative, care să excludă în viitor asemenea întîmplări.

DORIN GHERGHINESCU ■

Dincolo de aparențe

Un coniac

Se spune despre o anumită categorie de indivizi că dacă ar inversa sensul eforturilor intelectuale, pe cît ii duce mintea, spre fapte dăunătoare societății — cu consecințe grave și pentru ei— pînă la urmă, mulți dintre aceștia ar deveni autori ai cine știe cărei inovații tehnico-economico-administrativă social-mente utilă, aducătoare nu doar de beneficii materiale, ci și de onoruri. Pentru că, la drept vorbind, unii au fantezie, caută și găsesc „relații" aproape incredibile, dar în direcții diametral opuse intereselor generale, în contradicție flagrantă cu legile și morala.

Mult prea încrezători în „ingeniozitatea" metodelor prin care săvîrșesc diverse fapte antisociale, aceștia se trezesc — uneori chiar fulgerător de repede — prinși cu „mîța în sac" și, vai ! cît de penibilă trebuie să fie clipa deziluziei, urmată, firesc, de consecințele pe care „descurcăreții" le ignoră...

Este exact ceea ce s-ar putea spune despre un grup de nu mai puțin de 6 „descurcăreți" — **Marian Nedelcu**, de 32 ani, **Nicolae Preoteasa**, de 31 ani — ambii șoferi la Autobaza 8 Filaret, **Ion Constantin**, de 42 ani, **Vasilica Stanca**, de 32 ani, **Ion Ion**, de 63 ani și **Sebastian Neagoe**, de 47 ani, toți patru gestionari la unitatea „Fortuna" respectiv, în str. Cuza Vodă nr. 150, Socului nr. 2, Mihai Bravu 296, Viilor nr. 96 — care se află acum reținuți pentru cercetări la Miliția Sectorului 1.

Cum a fost posibil ca cei șase să ajungă într-o asemenea dezonorantă... încurcătură ?

Nu este chiar atît de simplu, dar cine caută... găsește. Așa cum au căutat Nedelcu și Preoteasa, mai întîi să intre în posesia unei **delegații** pe care au sustras-o de la Oficiul de prezentare „Fortuna" (în paranteză fie spus, superficialitatea celor care păstrează asemenea imprimate constituie un esențial sprijin pentru cei cu intenții infracționiste), apoi de un număr de înmatriculare pentru autovehicule mari — care a fost „luat" de Preoteasa de la secția de vopsitorie a Autobazei 2 Giulești, 33—B—3088.

Falsificînd delegația, prin înscrierea unui nume fictiv și montînd numărul de înmatriculare furat în locul celui real de la izoterma 31—B—5713, s-au prezentat la secția „Coniac" din București-Noi, aparținînd Întreprinderii „Zarea", de unde, au ridicat 1 200 sticle coniac „Ovidiu", în valoare de **34.450 lei.**

Fie-ne permisă o nouă paranteză : cum au fost verificate, la secția respectivă, documentele prezentate de cei doi pentru ridicarea unei asemenea cantități de coniac, dacă nu s-a sesizat nimeni de faptul că numele de pe delegație nu corespundea cu al vreunuia dintre cei care veniseră după coniac, iar în foaia de parcurs era trecut un alt număr de înmatriculare decît cel existent la autovehicul ? Or, astfel de „amănunte" nu prezintă importantă pentru responsabilii cu vigilență de la poarta unității ?

Din lac în puț

Ne vom opri, în rîndurile de față, la cazul unei femei din Satu-Mare — Anico-Iudita Pop, 36 ani, care și-a complicat situația într-o împrejurare în care lucrurile puteau fi clarificate onorabil. Anico-Iudita Pop a preluat funcția de șefă a secției confecții și lenjerie de pat, aparținînd Cooperației de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor din localitate, în urma decesului tatălui său, care îndeplinise funcția respectivă, secția avînd sediul chiar în imobilul familiei Pop.

Dacă factorii de răspundere din cadrul C.P.A.D.M. ar fi procedat conform obligațiilor legale și morale cînd secția confecții-lenjerie de pat a trebuit să fie încredințată unui nou gestionar, adică ar fi făcut un inventar „cum scrie la carte", ar fi constatat o lipsă în gestiune și noua gestionară ar fi fost absolvită de orice altă obligație recuperatorie în afara celei ce i-ar fi revenit în calitate de fiică a fostului gestionar, familia succesoare avînd asemenea obligații juridice.

Nu s-a întîmplat, însă, așa și nici A.I.P. n-a procedat cu înțelepciunea necesară în momentul în care a constatat că în gestiunea preluată după decesul tatălui său există o lipsă de cîteva zeci de mii lei.

Tentația mușamalizării se dovedește a fi mai puternică și A.I.P. recurge la falsuri, în speranța că pe parcurs va recupera paguba existentă. Prin întocmirea unei dispoziții fictive de livrare este scăzută la contabilitate de suma pe care știa că o are lipsă în gestiune la data respectivă. Stratagema îi reușește, însă, numai temporar. Beneficiarul indicat în dispoziția de livrare neachitînd contravaloarea mărfurilor (era normal să nu achite, pentru că nu primise nimic, dispoziția de livrare fiind falsă), — contabilitatea o reîncarcă pe A.I.P. cu suma respectivă în totalul valoric al gestiunii. Era și de această dată momentul ca cei de la contabilitate să se sesizeze că „ceva nu este în regulă" și să tragă semnalul de alarmă ! În așteptarea unui nou inventar, A.I.P. întocmește o altă dispoziție fictivă de livrare.

„Între timp, însă, datorită și neglijenței și nepriceperii în recepționarea materiei prime cît și neatenției la numărarea produselor livrate, paguba din gestiune a luat proporții" — ne relatează maiorul **Gavril Irșic** din formațiunea cercetări penale a Miliției municipiului Satu Mare, care avea să definitiveze cercetările în cazul respectiv, pentru că, așa cum era de așteptat, situația de la secția confecții-lenjerie de pat a făcut obiectul unui dosar penal.

MIHAI GROZAVU ■

Corăbiile secolului 21

Pentru prima dată după 50 de ani de pauză, primul velier de transport va părăsi insulele britanice pentru a înfrunta oceanul într-o temerară traversare spre America. Se numește Atlantic Clipper dar are prea puține elemente în comun cu omonimele corăbii cu trei arbori și zeci de metri pătrați de velatură care, în secolul trecut, brăzdau mările între Capul Horn și cel al Bunei Speranțe încărcate cu lînă, piei și alte produse. La prima vedere Atlantic Clipper seamănă cu un yaht de croazieră — 30 de metri lungime, 40 de tone în gol — echipat cu arbori și pînze. Doar că el dispune și de un puternic motor diesel care intră în acțiune cînd „cade vîntul", asigurînd condiții normale pentru transportul a 100 de tone mărfuri la o singură cursă. Vasul va asigura cabotajul între insulele din Marea Caraibilor. Porturile minore ale arhipelagului centramerican sînt, într-adevăr, private de servicii maritime de expediție. La ora actuală, pentru a fi eficiente, transporturile se efectuează cu cargouri portcontainer care nu pot face escală decît în porturile mari, special amenajate. În plus, transportul cu vase mici în această zonă ar costa prea mult pentru a justifica introducerea unor servicii regulate. Armatorul — societatea britanică Clipper Cargoes din Townsend — a studiat posibilitatea de a asigura, la un preț convenabil, transportul de mărfuri în zonă cu mici nave ușor de manevrat doar de cîțiva marinari. Proiectul lui Atlantic Clipper, prima navă dintr-o serie de 6 care vor face curse regulate în Caraibe, a fost realizat de doi... arhitecți. Nava este echipată cu motoare diesel care-i asigură o viteză de croazieră comercială, iar velele contribuie, la fiecare voiaj, la reducerea consumului de carburant cu 11 000 de lire sterline ! Vă mai amintiți de prietenul nostru de fiecare duminică, încăpățînatul Onedin, cel care, cu obstinație, promova velierele ? Fie că a fost un capriciu sentimental, fie o intuiție genială, iată că acum, în acest final de secol secătuit de hidrocarburi, corăbiile cu pînze revin în atenție, se pare cu mari șanse de reușită.

Primele experimente moderne cu vele auxiliare au început cu 5 ani în urmă în Japonia, care a fabricat nava cisternă Shin Aitoku Maru de 1 600 tone. Din primii ani de funcționare s-a obținut o reducere a consumului de carburant și o creștere a vitezei de operare cu 20 la sută. Acest reușit test a încurajat studiile pentru construirea unei nave de 30 000 de tone, cu 6 vele. Este gata pentru probele de marș și un petrolier englez, Oilman cu un deplasament de 3 500 tone, doi arbori și șase vele de tip nou. Proiectantul este un inginer specialist în aeronautică, inițiatorul unei fericite combinații între tehnicile de vîrf și navalistică. După ce a experimentat velatura pe o navă de 7 metri, John Walker — nume care n-are nici o legătură cu producătorii de „combustibil" numit și whisky — a convins un grup de investitori să-i finanțeze cercetările. Velele concepute de el au forma unor aripi rigide, și sînt confecționate din aliaje de aluminiu și rășini armate cu fibră de sticlă. Aripile sînt montate pe arbori cu niște dispozitive giratorii comandate hidraulic de un microcomputer în funcție de direcția și forța vîntului. Și, pentru că tot acest complex este acționat de servomotoare, numărul membrilor echipajului crește cu un electronist dar scade cu 6 marinari. Amenajarea unei nave cu velatura Walker costă circa 100 000 de lire sterline, dar economiile în exploatare depășesc 20 la sută. Dacă însă nava este inițial proiectată cu propulsie mixtă, cheltuielile de construcție scad, iar economia de combustibil crește cu 40 la sută. Vînt la pupa pentru noua navalistică ! Ce frumos vor arăta iarăși mările, albastrele ape brăzdate de siluetele zvelte ale unor păsări de oțel cu aripi mari albe, albe...

IOAN ROȘCA

Hibrid vegetalo-animal?

Cu 30 de ani în urmă doi biologi englezi au identificat structura chimică a A.D.N. — acidul dezoxiribonucleic. Pe baza acestei epocale descoperiri s-a putut stabili că faimoasa dublă spirală a A.D.N., care formează nucleul celulei, conține informația genetică ai cărei purtători sînt cromozomii. De atunci biologii s-au obișnuit să manipuleze structura celulei, astfel încît azi nimic nu mai pare imposibil. Intervenind, spre exemplu, asupra patrimoniului genetic al unor plante diferite, cercetătorii care exploatează biotehnologiile în beneficiul agriculturii au reușit să creeze noi hibrizi de cartofi și tomate, floarea soarelui și fasole. Transferînd genele unei specii la alta au fost „fabricate" plante care fixează azotul în sol, care sînt capabile să rodească pe frig, să suporte seceta sau să trăiască cu apă sărată. Mutațiile genetice nu s-au oprit aici. Doi biologi de la Universitatea din Hamburg au reușit, pentru prima dată în lume, să creeze un hibrid ciudat procedînd la unirea celulelor animale (de bovine) cu cele vegetale (de tomate). Pentru a putea cupla membranele a două celule diverse și a produce astfel prima roșie altoită cu vacă, ei au aplicat o tehnică cu totul nouă. Utilizînd polietilenglicolii — substanță chimică folosită în tehnica fuziunii dintre celule — cercetătorii au supus celulele de bovine și tomate unui șoc termic. „Am introdus un electrod în lichidul de cultură — explicau ei în revista „New Scientist" care ne-a oferit această extravagantă premieră științifică — și, după ce s-a produs o scurtă descărcare electrică (de durata nanosecundelor) a început fuziunea celor două tipuri de celule". După cîteva ore de incubație la 40°C, hibrizii au început să crească. Planta care s-a născut din această incredibilă încrucișare seamănă cu o tomată normală. Cu unele mici diferențe. Fructele mature au o „piele" mai groasă, mai densă, iar florile dezvoltă stranii excrescențe, asemănătoare unor mici discuri plate care, la microscop, s-au dovedit a fi autentici hibrizi de proteine animale prezentați într-un subtil ambalaj vegetal. Actualmente cei doi cercetători studiază posibilitatea de a încrucișa acest hibrid inedit cu celulele de grîu cu scopul obținerii unei specii de superhibrid, grîu-roșie-vacă ! În continuare se pot face multe alte combinații. Rămîne să se rezolve o singură chestiune: utilitatea hibrizilor obținuți.

R. IOAN

ACCENTE ÎN LUME

Legume uriașe

În Estonia (U.R.S.S.) a avut loc un concurs în ideea premierii celor mai reușite exemplare din lumea legumelor. Printre concurenți s-au aflat o varză ce cîntărea peste 16 kg, un cartof de 2.2 kg și un dovleac de 43 kg ce a crescut în grădina unui horticultor amator din apropierea orașului Tallin.

Antonioni polivalent

Cel mai puțin volubil dintre cineaștii italieni, Michelangelo Antonioni și-a descoperit și alte vocații pe lîngă cea care l-a făcut cunoscut în întreaga lume. El scrie și pictează. De curînd și-a expus la Paris pentru prima oară, opera sa picturală, expoziția avînd ca generic „Munții magici". Titlul este semnificativ căci dezvăluie subiectul predilect al artistului. Deși s-a născut la cîmpie, Antonioni pictează doar munți căci „munții prin tăcerea și puritatea lor îl eliberează de lumea catastrofică în care trăim. O lume nici simplă, nici fericită". Deci Antonioni la 72 de ani scrie, pictează și din cînd în cînd filmează.

Ringo Starr — bunic

Fiul cel mai mare, Zak, al fostului Beatles, Ringo Starr va fi în vara aceasta tată. Se pare că Ringo nu se va mulțumi cu situația de-a fi doar bunic preconizînd el însuși mărirea propriei familii. Nu este exclus deci un nevîrstnic unchi pentru tînărul nepot.

Relicve zoologice

La începutul secolului, în delta Amu-Daria, pe muntele mic Hen tau a fost descoperită o șopîrlă foarte mică, aproape trei centimetri, cu capul rotund, unicul exemplar din specia respectivă. De atunci, urmele acestor exemplare s-au pierdut deși specialiștii nu au exclus posibilitatea descoperirii unor alte asemenea miniaturi rarisime în vreun colțișor rămas necercetat. Speranțele nu au fost desarte, căci zoologii din Uzbekistan le-au regăsit într-un nou areal de răspîndire — sud-vestul deșertului Karakum.

ELENA GRECESCU

Roza vînturilor

Franz Fühmann (R. D. G.)

Calea basmelor

Basmele pătrund mai adînc, tot mai adînc,
pătrund mai aproape de pămînt, de rădăcina lucrurilor,
direct la esență.

Cînd izvorul tulbure țîșnește-n fîntînă
și lumea descumpănită se miră
viteazul Hans ridică piatra din apă
și iată, dedesubt stă pitită o broască,
broasca trebuie ucisă, și-apoi
apa izvorului țîșnește iarăși curată.

Fusul căzu în fîntînă,
copila sări în adînc,
jos se deschidea o potecă,
ducea la femeia plină de înțelepciune,
care răsplătea pe bunelea cu aur ori smoală
acolo, în țara de desubtul fîntînii.

Cînd porni lupta împotriva balaurului
viteazul se văzu nevoit să coboare în puț
ca să dibuie monstrul din peșteră.
Și spuse : „Lăsați-mă să pogor și cînd
înfricoșat mă agăț de funie
nesocotiți smuciturile mele,
lăsați-mă și mai adînc să pogor
și pe cît mă agăț mai puternic
pe atît lăsați-mă să pogor mai adînc." Și ei
îl lăsară să coboare și el se agăță, și ei
îl lăsară să coboare și mai adînc,
și agățîndu-se mereu, ajunse în peșteră
biruind cumplitul balaur.

Spre adîncime, iată calea basmelor,
spre adîncime, noi ne agățăm de funie,
spre adîncime, noi ne agățăm de funie,
spre adîncime, noi ne agățăm de funie.

În românește de
PETRE STOICA

Ambasadorii viitorului

Cîndei harnic și priceput, bine cunoscut cititorilor dintr-o activitate publicistică de peste trei decenii, autor al mai multor cărți tratînd chestiuni de mare actualitate, Carol Roman s-a ocupat de-a lungul anilor de numeroase aspecte ale vieții internaționale. Însă la inimă i-au rămas în permanență problemele tineretului, pe care le-a abordat totdeauna cu pasiune și dăruire. Ne spune chiar autorul, în cuvîntul introductiv la cartea sa **La o secundă de mileniul III**, apărută nu demult la Editura Albatros. „Ani de-a rîndul am investigat condiția tineretului în lumea contemporană, îndeosebi printr-o anumită modalitate publicistică : participarea directă la importante reuniuni internaționale de tineret — congrese, seminarii, reuniuni tematice, simpozioane, călătorii de studii —, discuții cu conducători ai unor organizații naționale și internaționale de tineret, realizarea unor anchete internaționale dedicate tineretului, cu personalități ilustre ale lumii contemporane, parcurgerea unei vaste documentații a unor instituții specializate, ca și lecturarea a numeroase cărți, reviste, ziare. Filele acestei cărți pornesc să demonstreze istoric, logic și, de ce să n-o spunem, chiar sentimental, necesitatea Anului Internațional al Tineretului sub tripla lozincă «Participare, Dezvoltare, Pace», ca și strădaniile comunității internaționale de a se institui acest An, printr-o activitate complexă, profundă, de implicare mondială". Legat de aceasta, sînt reliefate eforturile și acțiunile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, în vederea instituționalizării A.I.T., a desfășurării lui cu succes.

Corespunzător cadrului și scopului propus, **La o secundă de mileniul III** cuprinde informații, date, analize și gînduri ale autorului, precum și păreri ale unor specialiști, cu privire la problemele complexe și contradictorii ale contemporaneității, cu care se confruntă tînăra generație — revoluția tehnico-științifică, explozia demografică, asigurarea locurilor de muncă, sărăcia și lipsurile, dezvoltarea inegală a țărilor de pe glob, relațiile inechitabile dintre statele bogate și cele sărace, poluarea, uriașele cheltuieli militare, dezarmarea și lupta împotriva pericolului nuclear, accesul la învățătură etc. Un capitol este consacrat prospectării viitorului, adică începutului mileniului al III-lea al erei noastre, iar altul — nici nu se putea altfel din partea lui Carol Roman, de multă vreme specializat în această prestație — constă într-o anchetă internațională printre personalități ale lumii contemporane pe tema „Omul viitorului mileniu".

Bun cunoscător al materiei pe care o modelează, autorul ne oferă o carte care se citește cu interes. Ceea ce nu înseamnă că unele din aserțiunile sale nu pot fi repuse în discuție. Astfel pornind de la teza că în privința înțelepciunii fiecare generație o începe de la zero, autorul susține că dacă fiecare generație ar fi moștenit înțelepciunea de la cea precedentă, lumea de azi ar arăta altfel — între altele, războaiele ar fi dispărut demult. Se poate, însă în dauna progresului, întrucît tineretul este un puternic factor revoluționar tocmai fiindcă la tineri, spre deosebire de generația matură, nu se manifestă inhibiția rezultată din consolidarea propriilor deprinderi și a propriei experiențe și ridicarea acestora la rangul de lege. Tinerii abia pornesc la drum, experiența de viață și deprinderile abia încep să le dobîndească și exact în cursul acestui proces apar soluțiile noi, revoluționare, rezultatul fiind progresul general. Am mai putea reproșa autorului modul suficient în care tranșează chestiuni de o deosebită complexitate (teoria convergenței s.a.) la care savanți de renume de pe întregul mapamond continuă să reflecteze. Nu sînt evitate șablonul și sloganul. Or, de suportat într-un articol sau altul, unde apare sub presiunea conjuncturii, ponciful este ucigător într-o carte, ținută să reziste în confruntarea cu timpul.

Cu aceste observații, apreciem că **La o secundă de mileniul III** a lui Carol Roman, prin problematica de strîngentă actualitate pe care o abordează constituie acum, cînd Anul Internațional al Tineretului este în plină desfășurare, o apariție valoroasă, un izvor de informații și idei utile atît celor tineri, cît și celor care au fost tineri — prin urmare, tuturor celor care vor să cunoască îndeaproape pe ambasadorii viitorului.

ION D. GOIA

Copii minune

Morgan Price, din Chicago, în vîrstă de 11 ani, și fratele său Alkes, 9 ani, sînt autorii unor performanțe uimitoare. Morgan va începe în luna septembrie studiul la Universitatea din Chicago, iar fratele său Alkes va face același lucru un an mai tîrziu, au anunțat cu mîndrie părinții lor David și Theodora Price. Pentru că cei doi copii nu mai au nimic de învățat la școala medie din Naperville, suburbie vestică a Chicagoului. Profesorul de psihologie Julian Stanley de la Oficiul penttru sprijinirea copiilor dotați de pe lîngă Universitatea John Hopkins are o părere deosebit de bună mai ales despre micuțul Alkes : „Este unul din cazurile rare de copii precoci în ce privește matematica. În toată cariera mea n-am întîlnit decît doi sau trei asemenea copii". Și fratele lui mai mare, Morgan, este dotat tot în domeniul matematicii, dar se distinge și prin cunoștințele sale lingvistice. Theodora Price, de origine greacă, povestește că Morgan vorbea engleza și greaca înainte de a împlini un an, și depășise dificultățile de vocabular înainte de a învăța să meargă. Tatăl său vorbea cu el numai englezește, iar mama numai grecește și totuși el nu a încurcat niciodată cele două limbi, afirmă mama lui. La vîrsta de trei ani, Morgan a frecventat o grădiniță japoneză. Era în perioada cînd tatăl lui, un fizician britanic ce-și desfășoară activitatea la Institutul Argonne din suburbia Lemont a orașului Chicago, participa la o serie de cercetări în Japonia. Cînd Morgan, al cărui nume în galeză înseamnă „puternicul", se reîntorcea acasă, îl învăța pe micuțul său frățior japoneza ! „Oricare mamă își consideră copilul deosebit de destept, afirmă Theodora Price, care este ea însăși doctor în arheologie și predă cursuri la o serie de universități din Grecia. Marea Britanie, Australia și S.U.A., dar mi-am dat seama încă de la primii lor ani de viață că acești copii sînt deosebit de dotați...". Mai întîi mama a fost cea care le-a dat lecții, dar în curînd ea a fost depășită deoarece la 9 ani Morgan era socotit printre cei 1 la sută dintre elevii americani foarte avansați în cunoașterea algebrei și între primii doi la sută în ce privește cunoașterea trigonometriei ! Fratele său, Alkes, nu a rămas mai prejos. Cînd împlinise doar 8 ani era socotit cel mai mic elev din S.U.A. care reușise să obțină la testul de cunoștințe avansate de matematică 760 de puncte. Media pentru clasele superioare ale liceului nu depășește 495 de puncte.

În plus cei doi copii sînt foarte dotați în domeniul muzicii ! Morgan a cîștigat deja o serie de premii ca violonist, iar Alkes merge în pas cu el, dar ca pianist. Potrivit propriilor lor declarații, ei preferă muzica clasică muzicii rock. Frații Price din Chicago se bucură de admirația și atenția opiniei publice.

ROMEO NĂDĂȘAN

Lumea se amuză

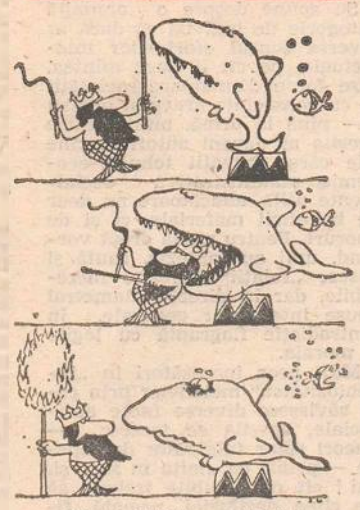

(După N.B.I. — R.D.G.)

O practică în afara legii

Comerțul stradal are — și la noi — o bună tradiție. Această formă de comerț, comerțul de întîmpinare — care îi scoate cumpărătorului marfa în cale, scurtîndu-i drumurile, economisindu-i timpul — se pretează la o vastă gamă de produse, de la textile pînă la alimente. Este o probă de mobilitate a organizării servirii cetățeanului. Trebuie încurajat și extins: în interesul omului grăbit, în drum spre serviciu, ori în drum spre casă. Dar și acest comerț trebuie desfășurat în cadru legal, fără lezarea cetățeanului. Tot ce aduce atingere acestor interese și acestor reglementări tinde, nevăzut, să compromită comerțul stradal. Să apărăm demnitatea acestei forme de comerț.

Conducerea partidului și statului a cerut în repetate rînduri măsuri ferme pentru împiedicarea ilegalităților și abaterilor de la comerțul planificat cu alimente. Comunicatul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 februarie 1984: anunța: „Comitetul Politic Executiv a cerut comitetelor județene de partid, consiliilor populare să asigure în continuare un control riguros al respectării prețurilor de mercurial, să nu admită, sub nici un motiv, majorarea peste aprobări a acestora, să acționeze cu toată fermitatea pentru combaterea și sancționarea oricăror tendințe de speculă".

Avem reglementări clare. Avem, însă, un sistem, se pare, ambiguu de evidențe a vînzărilor în restaurante. Reglementările în vigoare interzic, de pildă, bufetelor de incintă și comerțului stradal practicat de restaurante să vîndă pentru acasă alimente la prețuri **de restaurant.** Aceasta deoarece acele prețuri sînt alcătuite din prețul cu amănuntul — **preț de alimentara** — majorat cu așa numitul adaos comercial, acesta reprezentînd, în fond, plata pentru prepararea și servirea la masă, pentru consumul pe loc al produselor transformate în unitate. Ospătarul care vinde pentru acasă, de la bufet sau restaurant, batoane de salam, cutii de cafea solubilă, bere, pachete de supă concentrată, cîrnați de la abator, mălai la pungă, orez, zahăr, cutii de pate, ori cutii de șuncă, încasînd pentru aceste produse **preț de bufet** sau **de restaurant,** încasează abuziv ur adaos de preț pentru o muncă pe care nu o prestează, iar cumpărătorului i se scot ban. din buzunar, bani în plus, pentru produse pe care ar trebui să și le cumpere din alimentara la preț nemajorat, conform planificărilor de care vorbeam.

Vînd ouă proaspete și nu pot face omletă !

La restaurantul „Pajura", Romeo Oprea, șeful unității ne-a spus mai întîi ferm că nu s-a vîndut nici un ou la comerțul stradal, apoi ne-a spus că știe el — vai, documentele erau încuiate în dulapul bucătarului de noapte — este absolut sigur însă că s-au vîndut în stradă 1 000 de ouă, nu mai multe, primite de la depozitul lui Bebe, nu-i știe alt nume, dar depozitul e pe Calea Griviței. Bebe, pe numele lui adevărat Alexandru Girjoabă, mărturisește însă că i-a trimis 6 000 de ouă. Cu acte. Totuși, în restaurantul lui Romeo Oprea, clienții care cer omletă sînt priviți de ospătari de parcă ar comanda un vapor cu aburi : „n-avem ouă". Deci cîte ouă s-au vîndut în comerțul stradal ? Ghici, ghicitoarea lui Romeo Oprea care tocmai speră să fie avansat pentru atîta ghicit. Constantin Cocă, șef de unitate la restaurantul „Feroviarul" din calea Griviței : „Ne facem planul. Ne ajută și întreprinderea, mai luăm ouă și le vindem cu preț de alimentara. Le luăm de la comerțul industrial **(Ar trebui, adică, să ajungă acolo, după planificări, dar nu mai ajung!!!)** În ianuarie și februarie am vîndut 96 000 de ouă". În timp ce alte restaurante din București nu primeau ouă nici pentru ochiuri la cazac. Restaurantul „Mediaș", șeful de unitate Ion Sîrbu : „La stradal am mai vîndut miere din aceea de 20 de lei cu 22 de lei kilogramul. Vreo două tone și jumătate". După ce am constatat mai multe asemenea cazuri, ne-am oprit la Direcția generală comercială a Capitalei.

De la Direcție, o privire blîndă asupra excepțiilor...

Directorul general adjunct, Radu Cuțucache, care răspunde de alimentația publică ne-a spus : „Eu lucrez de mult în comerț, cunosc și ziariști. Dar să vedem ce vreți să faceți. Aaaa. Ați văzut ceva ! Păi, stați așa, să vă spun eu ce ați văzut... **(Chiar așa : „să vă spun eu ce ați văzut !")** Restaurantele n-au voie să vîndă ouă în stare crudă. Incorectitudinile sînt rare, dacă se întîmplă. Dacă o face unul e o excepție. Dacă îl prindem îl sancționăm, asta e comoditate, indolența unuia, dacă se întîmplă, nu așa se face planul. În comerțul stradal al restaurantelor trebuie să domine produsele preparate în unitatea respectivă. Nu altceva. Și nu ouă proaspete. Și să vă mai spun ceva : nici n-ar avea voie să le vîndă la preț de alimentara. Acela care ar face așa, e timpit, pune diferența din buzunar, nu există așa ceva. **(Deci dacă le-ar vinde crude la preț de omletă servită la masă, n-ar mai fi timpit ; ar fi doar hoț, a vrut poate să ne spună tovarășul director Radu Cuțucache, care între altele, ne dă amănuntul că are doctoratul tocmai în alimentația publică.)** Repet, dacă găsiți vreunul, spuneți-mi mie, ne-ați sprijini, dar nu cred că se întîmplă așa ceva. Incorectitudinile sînt excepții, dacă există așa ceva."

Să apărăm demnitatea unei forme de comerț

Și, pentru a vedea dacă există, ne-am continuat documentarea, pe care o utilizăm aici doar parțial. La restaurantul „Pietroasele", șoseaua Pantelimon nr. 254, — unde s-a vîndut, în acest an, în stradă, mălai la pungă, la prețuri greu de controlat, se pare echivalentul a peste 10 000 de mămăliguțe, pe care bucătăria nu le-a preparat, iar ospătarii nu le-au servit la masă cu șervetul alb pe mînă, dar colegul lor a luat bani în stradă, pentru aceste activități iluzorii — șeful de unitate Constantin Țoni ne spune : „Am vîndut la stradal 6 butoaie de miere. Am mai vîndut și 1 000 de ouă, dar direct de la bufetul ospătarilor, prin bucătărie **(unde n-au voie să intre persoane străine de unitate, conform și afișului mare de pe ușă ! n.n.).** Din evidențele care se țin la unitate, nu numai la noi, la oricare unitate, nu vă poate spune nimeni cîte ouă sau cîte kilograme de mălai s-au primit într-o lună, într-un trimestru, nu ținem asemenea evidențe. Noi întocmim rapoarte zilnice de gestiune unde figurează doar valoarea totală în lei a stocului de marfă și a mărfii vîndute ori primite. Nu se scrie denumirea produselor, prețul..." Într-o sîmbătă, la ora 13, la capătul din piața „Scînteii" al liniei I.T.B. 131, un ospătar de la un restaurant din apropiere vindea în stația de autobuz lăzi de cafea solubilă, cu 119 lei cutia de 70 de lei și supă concentrată din import, cu 14,20 lei pachetul de 8 lei. În aceeași zi, în fața restaurantului „Bulevard" — plasat, peste drum de Casa armatei, la distanțe cam egale de M.C.I. și de Direcția generală comercială — se vindeau cîrnați proaspeți de 37 de lei kilogramul, primiți de la abator, cu 30 de lei și cîrnați afumați de 57 de lei cu 90 de lei kilogramul. „Ca să ne facem planul", explica șeful de unitate Miron Dumitru. În bufetele de incintă a ajuns să se vîndă pînă și orez și zahăr cu 20 de lei kilogramul ! Deci nici vorbă de rare sau foarte rare excepții cum încerca să ne convingă tovarășul Radu Cuțucache. Restaurantele vînd în stradă produse nepreparate interzise comerțului stradal și le vînd la prețuri diferite : ouăle se vînd și cu 1,80 lei (48 000 de bucăți la restaurantul „Primăvara", primite direct de la Avicola din Buftea), dar și cu 2,25 lei (restaurantul „Răzoare"), sau 2,35 lei bucata (restaurantul „Pietroasele").

Trei instituții, trei opinii ferme despre același fapt : o înșelătorie !

La Ministerul Comerțului Interior, discutăm mai întîi cu tovarășul Romeo Fozza, care se prezintă ca locțiitor al purtătorului de cuvînt absent în acel moment din minister, dînsul, Romeo Fozza, fiind economist I în cadrul Direcției plan-dezvoltare. Ne precizează că ministerul împarte întregul fond de mărfuri alimneatre pe județe. Împărțirea pe magazine alimentare și alimentație publică este treaba exclusivă a direcțiilor comerciale județene, iar în București a Direcției generale comerciale a Capitalei. Tovarășul Emilian Dobrescu, director adjunct al Direcției pentru alimentația publică : „Toată alimentația publică vinde exclusiv pentru consum pe loc, nu pentru acasă. Mierea de 20 de lei kilogramul trebuie folosită doar în laboratoarele de cofetărie, noi la minister așa știm că trebuie să se întîmple și că așa se întîmplă. Este interzis cu desăvîrșire să se vîndă de către restaurantele de toate categoriile pentru acasă : mălai, zahăr, orez, cafea solubilă, ouă, supe concentrate, cîrnați, batoane de salam, cutii de șuncă etc. Umflarea artificială a prețurilor, prin vînzarea lor la stradal ori în bufetele de incintă, nepreparate la preț de preparat, este o încălcare gravă a reglementărilor în vigoare."

La **Comitetul de Stat pentru Prețuri,** tovarășul vicepreședinte Gheorghe Popescu ne-a spus următoarele : „Restaurantele nu pot primi marfă decît în mod organizat. Așa e corect. De gospodărirea fondului de marfă răspunde Direcția generală a Capitalei, sau județeană. Acestora le revine răspunderea pentru deturnarea produselor care favorizează înșelarea cumpărătorilor, creșterile mascate, ilegale de prețuri lezînd, în ultimă analiză, nivelul de trai al cetățeanului. Aceste mărfuri lipsesc din alimentare exact în măsura în care ele iau drumul ilegal al unor asemenea aranjamente. Chiar ouăle la preț de alimentară trebuie vîndute în alimentara, pentru că nu numai restaurantele au plan, ci și alimentarele. Umflarea artificială a prețurilor cu un adoas pentru care nu se muncește, sub pretext că acest plus îl ia întreprinderea nu ospătarul, înseamnă totuși încălcarea flagrantă a legii prețurilor !!! Cumpărătorul este furat. Chiar și în cazul în care i se vinde de la restaurant bere la sticlă pentru acasă la preț de restaurant. Inspecția comercială de stat are obligația să vegheze la respectarea legilor, la pedepsirea și preîntîmpinarea acestor abuzuri. Direcțiile comerciale și M.C.I. au obligația să vegheze ca fondul de marfă să meargă unde trebuie, în aceste cazuri în alimentare. Fondul de marfă este în mîna lor. După controale, abaterile continuă, se repetă. Și se repetă pentru că există posibilitatea materială. Prinzi unul, dar alții fac la fel, neprinși, pentru că, în fond, totul e dirijat prin repartiția mărfurilor. Rațiunea comerțului stradal al restaurantelor și a bufetelor de incintă nu este de a umfla prețurile în mod artificial, ilegal. Fondul de marfă este riguros planificat încît, legal, nu se poate atinge nimeni de el. Totuși șefii restaurantelor obțin marfă pe căi nelegale, pe care o vînd la prețuri nelegale. Cum, dacă nu pe căi necinstite ? În orice caz e o sfidare : a legilor și a cetățeanului."

La **Procuratura municipiului București.** Tovarășul procuror Nicolae Huțu, șeful biroului de asigurare a legalității : „Creșterea artificială a prețurilor se face chiar și pe căi mai greu de observat. O covrigărie producea covrigi cu o lipsă minimă la gramaj. Prețul se menținea. Gestionarul a acumulat, pe această cale, peste un milioan de lei." Procurorul Octavian Gorea, din același birou, ne spune că a văzut zilele trecute cum, la o unitate specializată în PIZZA, se vindeau pui nepreparați, dar la preț de preparat, iar la restaurantul hotelului „Majestic" se vindea cutia de cafea solubilă cu 131 de lei, ca și la Crama domnească unde plicurile de supă concentrată de 8 lei se vindeau cu 15 lei bucata. Aflăm că în multe cazuri trebuie să intervină procuratura, deoarece nu-și fac datoria cei plătiți să controleze, să sancționeze și să preîntîmpine abaterile, înainte de a se ajunge la infracțiuni grave. Vînzarea, cu prețuri majorate ilegal, a produselor amintite mai sus ni se spune că este abuz în serviciu în sarcina celor care dau aprobare să se procedeze astfel sau închid ochii. Procurorul Nicolae Huțu : „Deturnarea mărfurilor din drumul lor spre alimentara pentru a fi vîndute ilegal și cu prețuri mărite nejustificat în comerțul stradal al restaurantelor este o falsă sprijinire a realizării planului. Sînt sprijiniți doar să cîștige fără muncă aceia ce sînt aprovizionați preferențial, pe uși dosnice, împotriva planificărilor care rămîn pe hîrtie. Responsabilii de la alimentare n-au plan ? Ei cum de nu obțin marfa pe care ar trebui s-o primească și fără să se roage ? Iată cum ! Un caz : în acest an au fost condamnați la 10 ani închisoare Ion Gheorghișor și la 8 ani Maria Hohan, primul șef de birou comercial, a doua revizor de gestiune, ambii de la I.C.L. Textila 1, pentru că au primit, de la o singură gestionară, bani și alte foloase materiale totalizînd un milion Gheorghișor și 235 000 de lei Hohan. De ce credeți ? Ca să o favorizeze la primirea unor mărfuri de import sau pentru a trece cu vederea neregulile în activitatea ei. Poate crede cineva că șefii de restaurante plătesc din retribuția lor ca să fie aprovizionați cu ce le convine, sfidînd planificările? Toate bufetele de incintă vînd cafeaua solubilă de 70 de lei cutia cu cel puțin 119 lei și alte produse nepreparate la preț de preparat. Este o vînzare cu aparență oficială pentru că banii merg la stat și se face cu avizul, cu acordul tacit al I.A.P.L.-urilor, al Direcției generale comerciale. Faptul este de notorietate publică. **Au început să vîndă cutia de cafea solubilă și cu mai mult de 130 de lei.** În toate aceste cazuri au obligația să controleze, să sancționeze să prevină neregulile în primul rînd Inspecția comercială de stat, Direcția generală comercială — ambele ca organisme specializate ale primăriei — și Ministerul Comerțului Interior ; abia apoi miliția și procuratura. Cînd diferențele de prețuri nelegal pretinse nu le încasează gestionarul, se vorbește de favorizarea întreprinderii la realizarea planului dar este vorba aici de o interpretare greșită, abuzivă a legii".

Un lucru e clar : au apărut și riscăm să prolifereze diverse forme de atac mascat la buzunarul cetățeanului, iar cei plătiți să împiedice aceste practici se prefac a nu le vedea sau întîrzie să intervină. Este timpul să fie readusi drastic cu picioarele pe pămînt, determinați să respecte pînă la ultimul detaliu prevederile legale, să sancționeze sever, să împiedice și să preîntîmpine asemenea practici care lovesc în politica statului de crestere a nivelului de trai. Abaterile de la rigoarea corectei planificări a circulației produselor și a nivelului prețurilor trebuie sancționate pînă la limita evitării oricăror pericole de a se mai repeta.

DORIN GHERGHINESCU

Opinia unui alegător

Observații stradale

Sînt, fără să fiu conservator, un împătimit al continuării bunei tradiții și îmi place să cred că nu greșesc cînd spun că în spațiul comerțului, ca să nu zic mai pe românește al negustoriei, tradiția românească e una demnă de toată lauda. Sînt cîteva decenii bune de cînd locuiesc în București și „am apucat", ca să zic așa, cîteva vaduri comerciale vestite, unele din ele vii pînă azi, altele vremelnic dispărute pentru a face loc exploziei urbanistice care a schimbat fericit fața orașului, însă cu multă înțelepciune reînviate de către diriguitori comerciali cu spirit de inițiativă și făcute să se bucure de o reclamă binevenită pentru a se continua tradiția în chipul cel mai inspirat.

Ideia revitalizării în condiții superioare de civilizație a unui astfel de vad vestit, cum este acela al străzilor care își desfășoară evantaiul între celebrii Lipscani și Hanul lui Manuc este una din cele mai frumoase și datorită ei Bucureștii se bucură de un cartier comercial scăldat într-un fermecător parfum de epocă.. Vreau să spun că nu ducem lipsă de fantezie în lumea comerțului și de fantezie bună, însă de la o vreme bag de seamă și isprăvile deconcertante ale unui exces de data asta nefericit de fantezie. Întîi aș vrea să observ că nu sînt deloc puține situațiile cînd magazinele își schimbă profilul cu o grăbire deloc negustorească. Ieri era aici o Mercerie, mîine o ambiție renovatoare schimbă firma și citești „Sticlărie", nu te-ai obișnuit bine cu un magazin de mezeluri și trebuie să te freci la ochi fiindcă în vitrină au apărut conserve de pește ; doi ani la rînd s-a vîndut într-o frumoasă prăvălie stofă, acum se fac pregătiri pentru deschiderea unei parfumerii. Să nu se supere nimeni, dar nu prea exagerez. Pe cine trebuie să convingem că *un magazin anume* se deschide după un serios studiu sociologic, după calcule negustorești serioase și că atunci cînd e deschis înseamnă că e absolut obligatoriu ca el să-și păstreze profilul măcar un număr bun de ani ? ! Una e să fim partizanii înnoirii și alta e să schimbăm firmele toată ziua bună ziua. Las la o parte cheltuielile cu renovările și schimbarea destinației ; mă gîndesc doar la faptul că o familie mutată într-un cartier nou se cuvine să fie ajutată și prin stabilitatea vadului comercial la dobîndirea unei identități a lumii ei de referință domestică, a microclimatului ei social-economic.

Tot în zona aceasta, a constanței comerciale puse sub semnul întrebării, se află și unele experiențe care dacă în esență sau ca punct de pornire mi s-au părut de bună tradiție negustorească, prin modul lor de manifestare ulterior au trezit vii nedumeriri. Iată, de pildă, povestea **comerțului stradal** sau **de ghișeu vitrinier** într-o variantă particulară. Multe restaurante au făcut foarte bine în ultima vreme scoțînd pe trotuare tarabe cu marfă. Inițiativă pe care, la început, am salutat-o, firesc, cu tot respectul. Însă, pe drum, ca să zic așa, Restaurantele au început să vîndă compoturi pe care nu le găseai în Alimentare sau ciocolată pe care n-o întîlneai în Cofetării. Am asistat, astfel, la o situație, care nu era deloc singulară, capabilă să deruteze pînă și pe cel mai descurcăreț cumpărător.

Un restaurant vindea cu sîrg, la un ghișeu deschis într-una din vitrinele sale, pește de toate felurile, în timp ce lipit de el un magazin de pescărie văduv de marfă specifică oferea bere și lămîi. Același restaurant, cu un personal ingenios, vindea pui, în timp ce la magazinul specializat de peste drum, nici vorbă de așa ceva.

Cineva, în Urzica, a și avut inspirata fantezie de a descrie umoristic năucitorul drum al unui cumpărător care găsește la tutungerie flori, la florărie țigări și la alimentară papiote și așa mai departe. Am citit și eu pamfletul și trebuie să recunosc că nu se exagera absolut deloc. Eu însumi am cumpărat bere de la pescărie, unde nu se găsea o coadă de pește și gem de coacăze foarte bun de la un restaurant, în timp ce băcănia de peste drum nici nu auzise de așa ceva. Una e spiritul negustoresc descurcăreț și e de lăudat negustorul care nu ostenește să-și diversifice sortimentele și alta să facem din acest tip de descurcăreți pulverizatorii magazinelor cu un anume specific. De ce să cumpăr, la coadă, pe stradă, de la teigheaua unui restaurant, conserve de pește sau pate de ficat și să nu găsesc toate acestea, cum e și firesc, la băcănie ? !

Restaurantul să scoată în stradă marfa lui specifică, alimentara pe a ei, pescăria pe a ei, și așa mai departe. Dacă un responsabil de restaurant poate desface pate de ficat în stradă, înseamnă că marfa asta există și că nu s-a repartizat cum trebuia băcăniei. Pentru cumpărătorul care are tot dreptul să ceară să fie luat în serios de comerț, astfel de „inițiative" nu sînt defel de natură să-l convingă că e tratat respectuos.

E cazul să recunoaștem că mai sînt și împrejurări cînd așa zisul conservatorism nu stă rău nici comerțului. Un asemenea tip de „conservatorism" înseamnă civilizație. Iar civilizația, în comerț, nu se poate dispensa de rigoare și ordine, de respect pentru firmă și de grijă pentru timpul cumpărătorului care se cuvine ferit de „surprizele" întîmplătorului derutant.

DINU SARARU

Experimentul Torjescu — noi contribuții în descifrarea bolilor de piele

„La originea acestor boli este o eroare de transcripție genetică"

Deținem la redacție un număr impresionant de scrisori și declarații ale unor oameni tratați de farmacistul Alexandru Torjescu. Toate afirmă și confirmă același fapt : s-au făcut bine.

— Așadar, stimate farmacist Alexandru Torjescu, după o cazuistică atît de bogată ce noutăți aveți ?

— Prima noutate este cea mai veche și anume aceea că pacienții se vindecă. Se vindecă chiar spectaculos și cei mai mulți, cu toată vechimea bolii, într-o singură cură de tratament, ceea ce ne confirmă ipoteza de la care am pornit privind etiologia bolilor de piele în dereglări endocrine pe axul hipotalamo-hipofizo - suprarenal. Problema menținerii rezultatelor și apariția celor cîtorva recidive în psoriazis ne-au determinat să continuăm a descifra, a căuta și mai în profunzime cauzele și mecanismul de producere a acestor suferințe, pe baza unor analize de laborator complexe ce le-am corelat între ele și, totodată, ne-am aprofundat studiul teoretic al literaturii de specialitate de ultimă oră în fiziologie, fiziopatologie, dermatologie, biochimie, și genetică, farmacologie și medicină internă... Iată cîteva dintre concluziile la care am ajuns. Dacă este o realitate, ușor de constatat prin examene de laborator, că majoritatea bolnavilor cu manifestări dermice, și aproape în mod totalitar cei cu psoriazis, au funcția hepatică alterată, prezintă transaminaze crescute, peste normal, și electroforeze, de asemenea, perturbate cu gamaglobulina la fel peste limite normale, iar la pacienții tineri apărînd, în general, și o eozinofilie crescută, peste 4 și chiar pînă la 10—15—20 (ceea ce denotă ori infecție cu paraziți intestinali sau geardia hepatică sau o marcată dischinezie biliară) asta ne reconfirmă implicarea, alături de stress, a ficatului, colecistului și pancreasului. Examenele de laborator ne-au mai indicat și faptul că acești bolnavi manifestă o incapacitate de a reține calciul — au deci, calciurie —, prezintă frecvent oxalat de calciu în urină și hipocalcemie. Afectarea aparatului renal ar justifica hipertensiunea arterială cu care se prezintă deseori la consultații. Am constatat, și putem proba cu anamneze și anchete socio-medicale în peste 1 000 de situații, că dereglările endocrine ce duc la boli de piele grave, apar în anumite condiții, dar pe un fond predispozant genetic, printr-un deficit de transmitere CRF (corticorilisingfactor). Ne permitem să afirmăm astfel că aproape toate bolile de piele sînt manifestări genetice ce se pot transmite ereditar la urmași. Cu rare excepții, pacienții pe care îi avem în evidență au avut sau au în familie pe cineva suferind de aceeași sau de o altă boală de piele gravă.

— Ne cam speriați și ne faceți să ne punem firească întrebare, atunci cum pot fi ele vindecate ? S-ar părea ca, în mod logic, să ne așteptăm la recidive.

— Nu sînt motive să speriem pe nimeni, altfel nu am face public acest punct de vedere. Intervenind medicamentos în sistemul endocrin deficitar și respectînd un anumit mod de viață am demonstrat că pacienții se vindecă total de psoriazis, de lupus, se ameliorează remarcabil și se vindecă de vitiligo, de peladă etc.

— Să ne oprim mai concret, întîi la psoriazis, unde ați acumulat experiența cea mai bogată și rezultatele cele mai elocvente.

— Considerăm că patologia psoriazisului e determinată de perturbarea sintezei proteice la nivelul epidermului datorită disfuncției unui inhibitor al activității ARN-ului de transfer, precum și al aminoacil -RN sintazei. Inhibitorul sintezei ar fi ribonucleaza. Pentru a nu intra în prea multe detalii pe care cititorul fără cultură medicală le poate percepe mai greu (detalii cuprinse în lucrările pe care le-am depus la Ministerul Sănătății), de notat este faptul că în epidermul psoriaticilor nu s-a putut izola o proteină importantă în sinteza proteică și anume histidina, precum nu apare nici keratohialina. Deci, apare evidentă legătura între ribonuclează și keratinizare, precum și cea între sinteza normală a histidin-proteinei și boală. Susținem ca atare, ideea afectării structurilor proteice enzimatice prin substituirea histidinei cu tirozina. Și de aici, iată legătura dintre boală și afectarea ficatului. Ribonucleaza de care am amintit pare astfel a avea un rol deosebit în controlul mitozelor din epiderm și al cheratinizării. Or, ribonucleaza în cantități mari este sintetizată în ficat, pancreas și rinichi. În general, toate aceste lucruri se știu, sînt descrise în literatura de specialitate, să nu se înțeleagă că sînt descoperirile noastre, contribuția cercetărilor mele și ale colaboratorului dr. Constantin Poenaru constă în ideea, pe care interpretarea cazuisticii o confirmă, că la originea bolilor de piele, ca și a altora cu mecanism autoimun, ori de colagen, cu sau fără manifestări dermice, este o **eroare de transcripție genetică, eroare care conduce la substituirea unor aminoacizi în structura unor enzime de tipul ribonucleazei.**

— Teoria dumneavoastră este fascinantă și sperăm ca laboratoarele de genetică să dea răspunsul exact asupra ei, iar odată cu aceasta să se evalueze așa cum se cuvine rezultatele cercetărilor cuplului Torjescu-Poenaru, privind etiologia bolilor socotite incurabile de piele, să recunoască prioritatea acestora. Pînă atunci să ne faceți cîteva precizări în legătură cu metoda terapeutică pentru a spulbera acuzațiile ce vi se aduc, cum că ați nenoroci oamenii cu cortizon. Cu care ați obține rezultate de moment, după care pacienții devin fie corticodependenți, fie că ar ajunge la alte dereglări.

— O să răspundem și la această chestiune, deși am crezut că s-a înțeles din articolele anterioare apărute în „Flacăra". Tot nu vom face încă publice dozele și ordinea medicației administrate în trepte, constituind secretul nostru profesional, paternitatea formulei terapeutice. Auzind de **„corticoterapia Torjescu"** unii neavizați sau din rea-credință au început să vehiculeze zvonurile respective ce nu pe noi ne dezavantajează, ci pe cei care le aruncă în eter. Nu am folosit niciodată cortizonice în cantități mari și nici cortizonice simple, formula mea este **corticotropi plus corticoizi, plus corticotropi,** tocmai pentru a evita corticodependența și pentru a da posibilitate organismului să-și poată relua singur ciclul normal de fabricare naturală a cortizonului. Cantitatea pe care o folosesc nu depășește, în decurs de 21 de zile, cît durează o cură de tratament, 200 mg pentru un pacient, administrate eșalonat, în plus utilizez derivați superiori de cortizon. Deci, nu mai mult de 10 miligrame pe zi și, repet, nu mai mult de 20 de zile. Nu folosesc Prednisonul care este inferior. De regulă, bolnavii, exasperați de suferințe de ani și ani de zile, vor să se vindece rapid și atunci trebuie să folosesc preparate cortizonice. Pentru un pacient care are răbdare, pot să mă lipsesc de ele, noile concluzii la care am ajuns ne permit să tratăm bolile de piele acționînd asupra dereglărilor ce le produc asupra disfuncțiilor hepatice, biliare, pancreatice, ale glandei tiroide și, la femei în special, ale disfuncțiilor ovariene, extraordinar de importante în această privință. Fac o paranteză, pentru a arătat un fapt relevat curent de cazuistica noastră și anume că, la femei, orice debut de menopauză, vechi suferințe fac explozie de boli de piele. Totul atît de explicabil prin perturbațiile ce au loc la nivelul secreției de hormoni estrogeni (ovarieni) cu directă legătură în funcționarea suprarenalei și prin ea a tiroidei. Efectul cortizonului natural este condiționat de o proteină de care se leagă în mod reversibil și care este sintetizată în ficat, inducție enzimatică mediată de hormonii estrogeni. Cortizonul poate fi secretat, dar, dacă nu există această proteină de transport el tot nu ajunge să se metabolizeze cum trebuie, într-un circuit normal. Astfel, ne gîndim tratamentul, căutînd și luînd în considerare fiecare rotiță în parte a organismului. De aceea dăm corticotropi și corticoizi într-o anumită ordine, de o anumită structură chimică, de aceea asociem tratamentului bolilor de piele corectoare sau protectoare hepatice, pancreatice, corectoare ale digestiei, corectoare de ioni... cu alte cuvinte, ne străduim să aplicăm o strategie complexă, ce se adresează complex unei structuri complexe, care este organismul uman. Precum spuneam, pe bolnavii care au răbdare îi vindecăm fără nici un produs cortizonic, ci doar cu hepatoprotectoare, vitaminoterapie și protectoare ale sistemului nervos.

— Și cu regim alimentar...

— Și nu numai alimentar. De pildă, mai nou, interzicem bolnavilor de psoriazis fumatul. Din două motive. Unu — nicotina este un toxic hepatic, fapt prea bine știut. Doi — nicotina nu se poate inactiva în organism decît printr-un consum foarte mare de Vitamina C. Vitamină pe care și-o ia de pe unde o găsește, ori, iarăși se știe, suprarenala este cea care suferă cel mai mult din lipsa acestei vitamine. Ea concentrează o cantitate de 300 de ori mai mare față de oricare alt organ.

— Să revenim la corticoterapie...

— Aș propune să nu mai revenim, căci nu vreau să supăr pe nimeni. Repet, nu folosesc Prednison pe care îl socotesc un produs inferior. Aș putea să dau exemple multiple de bolnavi corticodependenți și cu efecte secundare grave care au ajuns la mine după ce au trecut prin cabinete medicale cu mari pretenții. Iată, R. E., 33 de ani din București, suferindă de boală lupică endemică, i s-a administrat, într-un reputat spital, zilnic, cantitatea de 60 mg. Prednison. Și asta din octombrie 1963. S-a prezentat la noi cu atrofii musculare pronunțate și cu probe hepatice profund alterate. D. M. 49 de ani, tot din București, cu lupus eritematos diseminat de 10 ani. I s-a prescris ca doză de întreținere 50 mg. pe zi de Prednison, iar lui T. S. din Focșani pentru aceeași boală i s-au dat cîte 20 de tablete în 24 de ore...

Confirmăm că avem la redacție destule asemenea declarații și protocoale medicale ce atestă afirmația dvs. și pe care le putem pune la dispoziția forurilor medicale, ori ale unor institute de cercetări în domeniul medicinei, dacă vor interesa. Deocamdată, să ne oprim aici, promițînd cititorilor să revenim asupra rezultatelor obținute în vitiligo ca și asupra concluziilor la care ați ajuns privind bolile reumatismale și colagenozele, plecînd tocmai de la recunoscuta analogie între reumatism și boala lupică.

2 500 de cazuri

Din august anul trecut, cînd scriam primul articol despre pasul plin de curaj și de riscuri pe care îl făcea farmacistul-cercetător în acest domeniu atît de necunoscut încă al bolilor de piele și autoimune, pînă atunci ocupat mai ales de suferințe digestive, de crearea unor medicamente eficiente și fără alte nocivități pentru tratarea acestora (Gelul său antiulceros, brevetat, din păcate nici azi nu a fost industrializat), i-au trecut pragul cabinetului peste 2 500 de pacienți. Peste 2 500 de cazuri din toate colțurile țării, dar și tot mai mulți de peste hotare — din Canada, R.F.G., Statele Unite, R.P. Ungară, U.R.S.S. și mai recent, solicitări din Italia și Israel. Din această numeroasă cazuistică, procentul cel mai mare îl dețin bolnavii de psoriazis, cu toate formele, apoi cei cu boala lupică — în toate stările, de la cele mai blînde la cele mai severe —, urmînd suferinții de vitiligo, de ichtioză, boala Duhring-Brock, de limfogranulomatoză malignă, osteomelită fistulizată, pitiriazis rose Gilbert și versicolor, epidermoliză buloasă, lichen plan generalizat, purpură reumatoidă, cîteva cazuri de poliartrită reumatoidă, de sclerodermie, scleroză în plăci și leuconevraxită, precum și alte numeroase boli, cu mecanism autoimun, socotite incurabile pe plan mondial. Procentul de vindecări este de-a dreptul spectaculos, experiența cea mai bogată și mai elocventă acumulînd-o, în special, în psoriazis și boala lupică, ajungînd la 85 la sută. În pofida acestor rezultate și a atitudinii disciplinate și probe a farmacistului, de a comunica forurilor medicale în drept — Ministerului Sănătății, Comisiei medicamentului și Academiei de Științe Medicale — lucrările cerute privind temeiul științific al strategiei sale terapeutice în lupta cu asemenea boli (ipoteză științifică de care ne-am ocupat pe larg în articolele anterioare), ca și metoda terapeutică în detaliu, cu medicamentele folosite și dozele lor, cabinetul său de la Brăila nu este recunoscut și nu se bucură de cele mai bune condiții de lucru. Într-un mod cel puțin ciudat, a fost scos din incinta dispensarului policlinic județean, unde se bucura de un spațiu confortabil, pentru consultații și de o sală civilizată de așteptare, pentru pacienți și înghesuit într-un loc mai dosnic, mai greu de aflat, într-o încăpere mică, întunecoasă și incomodă dintr-o clădire veche a policlinicii de copii, unde se ajunge după ce treci printr-un gang traversat de niște conducte tehnice și o curticică interioară, bună și ea la ceva. Devenită, volens-nolens, sală de așteptare pentru cei veniți de la sute și sute de kilometri, nevoiți să-și aștepte acolo rîndul, pe orice vreme, beneficiind de vreo trei bănci de lemn. Dar ce contează ?! Încrederea pacienților e neclintită. Ei n-au nevoie de decor, chiar dacă le cam lezează elementarul confort și sentimentul ospitalității. Crezul farmacistului în ceea ce face este, de asemenea, de neclintit. Vindecările la care asistă, pe care le descoperă zilnic la cei reveniți la control, îi confirmă nu numai ipoteza, îi dau tărie fizică și morală să meargă mai departe. Chiar dacă procură cu greutate medicamentele și substanțele de care are nevoie. Deși ele există în țară dar nu se reglementează repartiția acestora, în cantitățile solicitate către Oficiul farmaceutic Galați și de aici către farmacia Policlinicii județene Brăila. Vindecările obținute îi dau forța ca, seara tîrziu, cînd închide ușa cabinetului, s-o ia de la capăt. La masa de lucru. Și să așeze idee lîngă idee, concluzie lîngă concluzie, argument lîngă argument furnizate de numeroasa cazuistică de peste zi și să deschidă tratate de specialitate pentru a-și aprofunda studiul teoretic ca, prin noi sinteze și corelări de fapte, să înainteze tot mai mult în descifrarea cauzelor și mecanismelor intime, pînă la nivelul celulei și al metabolismului acesteia, de producere a respectivelor boli, boli încă enigme pentru medicină. Cum specificam anterior printr-un asemenea demers minuțios și atent și-a perfecționat și completat metoda terapeutică, metodă, pe care, din motive lesne de înțeles, al protecției priorității acesteia, al apărării drepturilor farmacistului și ale colaboratorului său, dr. Constantin Poenaru, n-am putut-o transcrie în detaliu.

O inimă salvată

Zilele trecute, am primit la redacție un telefon :

— Alo ! Revista „Flacăra" ? Vorbesc din Dej. Sînt Bodea Ban-Felician și aș vrea să vă comunic că, pe 24 mai, exact într-o zi cînd apare revista, împlinesc un an de cînd am renăscut. De cînd am fost operat în Clinica de chirurgie cardiovasculară de la Tg. Mureș, condusă de conf. dr. Radu Deac. Port în inimă o valvă tisulară „Mureș" care, dintr-un candidat la moarte, m-a readus la viață și sînt fericit.

— Și ce faceți acum ? Cîți ani aveți, cine sînteți ?

— Am 39 de ani, sînt profesor de desen, am terminat Artele plastice la Cluj-Napoca, deocamdată pensionar. Am suferit de insuficiență aortică și stenoză aortică încă din pubertate, de pe la 12—14 ani, boală diagnosticată tîrziu, și care mi-a chinuit adolescența și întreaga tinerețe, petrecută mai mult prin spitale, decît bucurîndu-mă de viață ca toții băieții și bărbații de vîrsta mea. Eram tratat de reumatism poliarticular, de lombosciatică, de afecțiuni ale căilor respiratorii... Abia prin 1981, în Clinica de recuperare de la Cluj-Napoca, în urma unor investigații minuțioase mi s-a descoperit boala de inimă și am fost transferat la secția de cardiologie a aceluiași spital, unde mi s-au întocmit și formele de pensionare, cu gradul II de incapacitate de muncă.

— Bănuim, fără să vă mulțumească și, poate, fără să dați crezare diagnosticului, încercînd și la Tg. Mureș.

— Nu așa stau lucrurile. În 1983, m-am reinternat în Clinica de recuperare, secția de cardiologie din Cluj-Napoca, unde am stat 5 săptămîni și de acolo am primit recomandarea să mă adresez respectivei clinici din Tg. Mureș, unde m-am prezentat la 6 octombrie. Am fost consultat de dr. Mihai Liephart și, după multiple explorări și radiografii de torace mi s-a comunicat că suferința mea de inimă nu se poate rezolva decît chirurgical. Eram împreună cu soția care m-a ajutat să trec șocul acestei vești atît de grele. Mi s-a spus că voi fi anunțat prin poștă cînd să vin la operație, deoarece bolnavi sînt mulți iar intervențiile sînt laborioase și se efectuează doar una pe zi. Am așteptat. La 25 ianuarie 1984 am primit scrisoarea și m-am prezentat la Tg. Mureș. Pe 24 mai, după numeroase explorări am fost operat de echipa de chirurgi Liephart — Făgărășanu — Jimboreanu și anesteziștii dr. Kerek și dr. Csiszer Radu, ale căror nume v-aș ruga mult, dacă se poate, să le inserați.

— Și-au făcut, în fond, datoria ! ?

— Și totuși au făcut ceva mai mult, deoarece am avut nesansa unor complicații postoperatorii, din cauza altei suferințe de calculoză renală. M-au redeschis, deși aveam, cred, șanse minime de supraviețuire, făcusem infecție acolo unde mi se implantase valva. Din nou au avut în mîini inima mea, luptînd supraomenește pentru ea. Ei au luptat cu moartea, inima mea cu corpul străin, cu „cîrja" ce i se oferise drept sprijin. Am reușit și iată că trăiesc. Pe 31 mai eram deja externat. Am început altă luptă, a învăța să trăiesc cu noua mea inimă în care se înglobase, în locul celei naturale, valva artificială „Mureș". Valva de concepție și realizare românească, pornită din gîndirea aceluiași om extraordinar numit dr. Radu Deac. A urmat adaptarea treptată la efort, sub directa îngrijire și supraveghere a doctoriței Doina Cîmpan de la noi, din Dej, și am izbutit. Trăiesc normal ca orice om, nu mă mai simt bine în postura de pensionar. Doresc să-mi reiau cît mai curînd munca.

— Dumneavoastră aveți copii ?

— Două fetițe — una de 10 și alta de 8 ani. Cea mică, noi zicem — și soția este tot profesoară de desen — că ne-a moștenit talentul, așa dă semne. Dar, v-am telefonat pentru a mulțumi tuturora acelora care mi-au salvat viața și pentru a vă spune că sînt un supraviețuitor, un triumf al cercetării românești despre care „Flacăra" a scris în atîtea rînduri. Cunosc pacienți operați ca și mine, dar cu valve din import și, după datele pe care le cunosc, eu mă simt mai bine decît ei. Valva tisulară a cercetătorilor noștri mureșeni se dovedește, o spune și inima mea, extraordinară. Mulțumiți-le tuturor.

— Iar noi vă mulțumim dumneavoastră, pentru acest telefon, Bodea Ban-Felician din Dej.

Pagină realizată de
CICI IORDACHE-ADAM ■

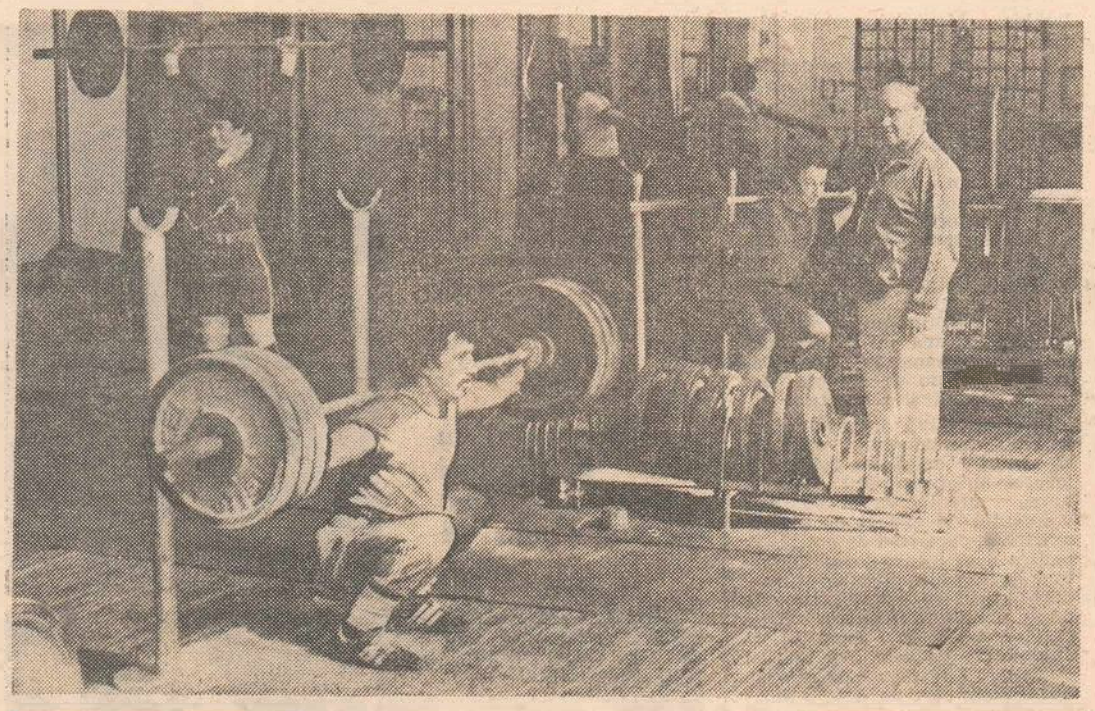

Halterofilii noştri la Europene

Se află în plină desfăşurare, la Katowice, în Polonia, cea de a 44-a ediţie a europenelor de haltere, la care participă şi 8 sportivi români. După cum ne-a informat fostul campion Dragomir Cioroslan, în prezent secretar federal adjunct, cîteva accidentări de ultimă oră (Tiberiu Roman, Tiberiu Kisskalo ş.a.) au împiedicat trimiterea unei garnituri complete, tricolorii absentînd la 3 categorii. Antrenamentele pregătitoare (de la care vă prezentăm secvenţa de mai sus) au decurs bine şi, după opinia lui Cioroslan, Nicu Vlad (cat. 100 kg), Gheorghe Maftei (56), Teodor Iacob (52), Petre Becheru (82,5) şi Dumitru Petre (90) se găsesc într-o formă care le poate da dreptul să aspire la medalii. Să sperăm că halterofilii noştri, care s-au făcut remarcaţi la Los Angeles, Becheru şi Vlad urcînd pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, vor obţine la Katowice un bilanţ superior celui de la C.E. din 1984 (Vittoria, Spania), cînd n-au realizat decît două medalii de bronz, ambele prin Gheorghe Maftei. Aşadar, pe săptămîna viitoare.

„Diagonale"

Clasamentul „Grand Prix — Mephisto" s-a stabilit la finalul celui de-al patrulea turneu international cu timp redus de gîndire. Prezent doar la trei dintre concursuri, marele maestru internaţional Florin Gheorghiu a acumulat cel mai mare punctaveraj în clasamentul general : 41 p., fiind urmat de Westerinen cu 35 puncte şi de Klundt cu 29 puncte. Cupa oferită cîştigătorului de către realizatorii computerului de şah „Mephisto" este o mică statuetă cilindrică metalizată avînd în interior efigia lui Mephisto.

Junioarele sînt din nou la înălţime. Cadetele au realizat un scor extraordinar împotriva selecţionatei Poloniei : 11—1 ! Rezultatele primului tur au fost absolute, jucătoarele noastre cîştigînd toate cele sase partide deşi au jucat cu negrele : Nawik — N. Mitescu 0—1, Grochot — Toma 0—1, Szpytma — L. Ionescu 0—1, Brudny — O. Ionescu 0—1, Ostowska — L. Mitescu 0—1, Gudawska — Stoicea 0—1. În turul al doilea, cu albele, în aceeaşi ordine cadetele de la mesele doi şi trei au lăsat cîte o remiză, în timp ce celelalte punctau din nou. Polonezele nu au reuşit să-şi stăpînească amarul înfrîngerii suferite acasă şi lacrimi s-au ivit pe chipul tinerelor şahiste. Felicităm jucătoarele române şi pe antrenorii care le-au însoţit : M. Iosif şi C. Rădulescu.

Finala campionatului naţional pe echipe rămîne cea mai atractivă întrecere. Liga A s-a desfăşurat în condiţii excelente la Eforie Nord în saloanele hotelului „Europa". Deşi secretele tehnice ale performanţelor nu se divulgă, momentele cheie ale unei astfel de întreceri rezervate seniorilor şi juniorilor rămîn puncte de referinţă într-o posibilă discuţie „fair play" a rezultatelor. Lupta a fost încordată şi răsturnările de situaţii nu au lipsit. Echipa medaliată cu aur a Asociaţiei sportive a Întreprinderii de transporturi Bucureşti s-a detaşat în clasament dominînd întrecerea. Pe locul al doilea s-a clasat în mod surprinzător echipa Clubului sportiv „Politehnica" Bucureşti, iar de-abia a treia a fost vechea deţinătoare a titlului de-a lungul a trei ediţii, echipa Clubului sportiv „Universitatea" Bucureşti. S-au atribuit medalii şi echipelor masculine, feminine şi de juniori : la masculin primii trei clasaţi au fost ITB, Poli Bucureşti, Poli Iaşi ; la feminin s-au detaşat AEM Timişoara, „U" Bucureşti, Electromotor-Medicina Timişoara şi la juniori cei mai buni au fost Poli Bucureşti, Electromotor-Medicina Timişoara şi ITB.

Din culisele finalei campionatului naţional pe echipe spicuim remarcînd că pentru culorile cluburilor s-a jucat pînă la ultima sansă. Pe tabla de joc s-au întîlnit şi poziţii incredibile : negrul lupta inegal cu un rege rătăcitor sprijinit doar de un nebun şi doi pioni contra unei dame vrăjmaşe, aflat în zugzwang a cedat. Altă dată o damă a pierdut în faţa a doi nebuni foarte activi pe diagonale deschise. Un final de cai jucat între un experimentat maestru internaţional (aflat în dezavantaj de un pion) şi un junior (ce la finalul întrecerii a primit carnetul de maestru al sportului) a ţinut trează atenţia a trei echipe într-o dimineaţă de întrerupte şi finalul a meritat, fiind prestat un joc foarte exact, partida s-a încheiat remiză.

Un jucător era foarte interesat de rezultatul de la o partidă dintr-un meci. Dorea cu orice preţ să cîştige el iar rivalul său în clasamentul individual pe masă trebuia să piardă. Ca urmare nu-l scăpa de sub observaţie, era chiar mai atent decît la propria partidă şi interesul i-a fost oarecum răsplătit : rivalul a greşit şi a intrat în dezavantaj. Bucuros s-a întors la propria partidă şi a făcut o... gafă oribilă. Consecinţa a fost şi ea imediată : a pierdut. Şi ca o ironie a soartei rivalul s-a salvat. Cel mai trist a fost însă momentul în care la premiere nici măcar nu s-au amintit rezultatele individuale...

În competiţia feminină s-a petrecut o secvenţă similară, doar că rivalitatea se iscase între... două prietene ce apărau culorile a două cluburi diferite — cu şanse la locul întîi. Jucătoarea care a manifestat interes pentru partida rivalei a temporizat jocul aşteptînd finalul celuilalt meci. Cu nervii mai slabi conducătoarea pieselor negre nu a cîştigat cînd avea şansă, iar apoi a reuşit să piardă o poziţie egală după întrerupere. Cînd a cedat rivala sa în clasamentul individual pe masa întîi a fost mulţumită şi a propus remiză deşi mai putea lupta pentru victoria ce şi-o dorise...

Din neatenţia arbitrilor în penultima rundă o tablă a fost aşezată invers inscripţiei regulamentare şi unul dintre jucători a notat — desigur, în glumă — pe fişa de concurs mai multe mutări cu notaţia specifică negrului deşi avea albele. Cînd s-a ajuns la înscrierea mutării secrete nu i-a mai ars de glumit şi a recurs la notaţia normală deoarece orice greşeală scrisă în plic costă pierderea partidei. Şi totuşi conducătorul pieselor albe a pierdut deşi mutarea din plic era unică şi bine consemnată deoarece şi-a rătăcit un cal prea năravaş tocmai în lagărul advers. Lucruri de necrezut s-au mai petrecut la reluarea unor partide întrerupte : poziţii egale s-au pierdut în mod misterios, s-au cîştigat poziţii pierdute net. Şi numai analizele au fost de vină şi mai puţin... jucătorii prezenţi la solutionarea dilemelor echipei. O poziţie egală (trei pioni aflaţi faţă în faţă şi cîte un turn de fiecare parte) s-a „cîştigat" în mod nemeritat — în ultima rundă — de partea care a refuzat propunerea de remiză... probabil pe motiv că adversarul îşi cumpărase biletul de întoarcere puţin prea devreme faţă de festivitatea de premiere. Cel care a plecat era grăbit, mergea cu echipa în B, iar cel care a rămas o oră în aşteptarea (iluzorie) a adversarului înainte de a fi consemnată amara victorie, avea motive de bucurie, urca pe o treaptă înaltă a podiumului.

Nu toţi căpitanii de echipă sînt jucători. Cei care joacă dovedesc mult devotament sacrificînd şi chiar punctînd. Alţii sînt „remizişti" prin vocaţie. Cei care nu sînt la tablă mai comit şi erori în alcătuirea echipei. Se întîmplă să nu fie în formaţie într-un meci derby jucătorii cei mai în formă. Cînd se face o propunere de remiză, căpitanul dă verdictul şi jucătorul se supune... Cînd disputa într-un meci a fost foarte încordată s-au surprins aşa zise „busculade" între doi căpitani dispuşi să supraveghieze adversarii aflaţi în criză de timp. Arbitrii nu au reuşit să determine jucătorii (e vorba de nişte virfuri sportive...) să părăsească locul de joc după încheierea propriei partide, iar în ultimele clipe ale partidelor, cînd steguleţele erau pe cale să cadă, s-a practicat poziţia... psihologică „în coastă" adversarului pe motiv că poziţiile ar fi foarte, da, foarte interesante.

Punctele valorează în meci la fel de mult şi dacă sînt realizate la mesele seniorilor şi la cele ale juniorilor. Soarta mai multor meciuri a fost decisă la tabla copiilor, care au jucat uneori chiar mai mult decît cele 5 ore ale primei faze a partidelor, în timp ce experimentaţi jucători cu titluri internaţionale conveneau „teoretic" asupra egalităţii.

Spectatorii au fost în număr foarte redus de această dată şi atunci cînd interesul şahistic îi reţinea ei preferau sala în care jucau juniorii şi seniorele (unde fumatul era şi interzis), deşi se ştie că şahul cel mai exact îl practică bărbaţii...

MARGARETA MUREŞAN

O decizie asupra căreia trebuie să se revină!

Fără discuţie că handbalul reprezintă o disciplină care a adus, de-a lungul timpului, satisfacţii deosebite sportului românesc şi, implicit, opiniei publice. Numai şi cele 4 titluri mondiale, dobîndite de băieţi în 1961 (Dortmund), 1964 (Praga), 1970 (Paris) şi 1974 (Berlin), pot susţine elocvent afirmaţia de mai sus. Un şir întreg de succese, unele mai vechi, altele mai noi, ultimul datînd chiar din această primăvară, cînd Minaur Baia Mare a cîştigat (la masculin) Cupa I.H.F., se cuvine legat şi de activitatea federaţiei de specialitate care, cam în aceeaşi componenţă (preşedinte Ioan Kunst Ghermănescu, secretar Lucian Grigorescu), a lucrat mult şi cu folos.

Cu atît mai ciudată (ca să nu zicem altfel !) apare, în acest context, o recentă decizie a F.R.H. : aceea de a nu înscrie în anul competiţional 1985/86 nici o echipă în cupele europene ! Lezînd în primul rînd pe Minaur, care se va vedea astfel privată — privaţiune de neadmis ! — de dreptul de a-şi apăra trofeul dobîndit cu atîta sudoare şi atîta inspiraţie, hotărîrea loveşte chiar mai larg în interesele handbalului nostru, lăsînd alte 6 echipe, 3 masculine (Steaua, Dinamo şi Politehnica Timişoara, ultima în Cupa I.H.F., graţie clauzei regulamentare care prevede că ţara care a dat o cîştigătoare are voie să mai înscrie o formaţie) şi 3 feminine (Ştiinţa Bacău, Terom Iaşi şi Chimistul Rîmnicu Vîlcea), în afara unor competiţii de anvergură, a circuitului internaţional. Deşi, la şedinţa Comitetului federal ţinută nu demult, majoritatea tehnicienilor, între care şi (alături de Constantin Jude, Dumitru Popescu Colibaşi ş.a.) Lascăr Pană, antrenorul reprezentativei, s-au pronunţat pentru înscrierea echipelor noastre în cupele continentale, F.R.H. a rămas intransigentă pe poziţii, apreciind că numai printr-o pregătire centralizată de lungă durată, care exclude (automat) participarea la cupele europene, trebuie întîmpinate campionatele lumii, programate în decembrie 1985 pentru fete (R.F.G.) şi în martie 1986 pentru băieţi (Elveţia) ! Metodă care, s-o spunem din capul locului, nu şi-a dovedit utilitatea, atît la C.M. din 1978 (Danemarca) cît şi la cele din 1982 (R.F.G.), pregătite „în seră", băieţii noştri comportîndu-se sub aşteptări, ocupînd locul 7 şi, respectiv, 5 !

Se pare, să ne fie cu iertare, că un anumit imobilism, o anume rutină se pot detecta, fără cine ştie ce căutări, în actuala optică a federaţiei. Procedînd aşa, hotărînd un forfait greu de explicat şi, din toate punctele de vedere, păgubitor, F.R.H. ignoră deopotrivă tradiţia (echipele româneşti, masculine sau feminine, şi-au trecut de 7 ori numele pe lista cîştigătorilor de cupe europene !) cît şi, mai grav, realităţile din handbalul nostru. În care aria performanţei s-a lărgit considerabil, cluburi (şi oraşe) altădată fără pretenţii depunîndu-şi candidatura în lupta pentru titluri (şi, uneori, cazul Ştiinţei Bacău, chiar adjudecîndu-şi-le !) sau furnizînd un număr de la an la an crescut de jucătorii loturilor naţionale. Să fim bine înţeleşi : am

fost şi sîntem pentru o cît mai bună reprezentare a sportului românesc în lume, deci şi a handbalului. Am scris şi scriem că pentru atingerea acestui scop, spre gloria tricolorului şi a ţării, nici un efort nu e prea mare, nici un sacrificiu nu e destul. Asta însă nu ne împiedică să subliniem că, după părerea noastră (şi nu numai), poziţia pe care se situează conducerea F.R.H., diferită fundamental de cea a tehnicienilor !, e eronată. Nu urmăreşti victoria într-o luptă, cea de reafirmare a handbalului românesc, renunţînd la luptă !

Nu trebuie să fii cine ştie ce specialist, cum sînt cei de la F.R.H., oameni cu merite indiscutabile în afirmarea handbalului, ca să-ţi dai seama că tocmai jucînd în cupele europene echipele noastre (care dau, la băieţi, cu o singură excepţie, Sergiu Pop de la „U", componenţa lotului reprezentativ !) s-ar pregăti mai bine, mai temeinic, mai riguros pentru mondiale ! Una că, în locul unor convocări de lungă durată (cel mai adesea plicticoase şi, argument neimportant ?, costisitoare), ele ar avea un obiectiv imediat, care le-ar mobiliza la maximum. Alta că, înfruntînd elita handbalului continental, ar intra în contact cu stiluri de joc diferite şi, alt beneficiu, s-ar acomoda pe parcurs cu atmosfera partidelor cu miză mare. Cum impedimente de altă natură nu există, de fonduri, de calendar etc., participarea pe care o susţinem ar antrena numai avantaje, atît în privinţa instruirii, cît şi, firească, a acumulării experienţei competiţionale la cel mai înalt nivel, cu atît mai de dorit cu cît, se ştie, campionatul intern (nici el prea bine gîndit de F.R.H., fragmentat în turnee) nu oferă decît 4—5 întîlniri „tari" pe sezon ! Ca să fim şi mai expliciţi : unde s-ar căli mai repede „noul val", o serie de jucători tineri şi talentaţi, ca (să zicem) timişorenii Ianto sau Iancovici, recent incluşi în lotul reprezentativ, în compania unor adversari redutabili, în partide eliminatorii, cu încărcătură şi miză, sau antrenîndu-se la nesfîrşit, de luni pînă luni, în Sala sporturilor din Bistriţa şi participînd, pentru verificare, la tradiţionalul turneu de la Schverin ? ! Răspunsul e, credem, la îndemîna oricui.

Şi ar mai fi ceva : cine îi conferă federaţiei dreptul de a lipsi o serie de „cetăţi" ale handbalului, cum sînt cele enumerate mai devreme, Baia Mare în primul rînd (unde interesul pentru handbal pare să-l depăşească pe cel arătat fotbalului !), de satisfacţia de a-şi apăra titlurile, victoriile construite pe merit, prin muncă şi seriozitate ? ! Pricepem, de ce să ne prefacem că nu ? !, că tocmai convocările prelungite justifică, într-o măsură mai mare, retribuţiile activului F.R.H., dar acest mod de a pune problema, refuzînd lupta directă, contactele internaţionale, ni se pare îngust, păgubitor. În lumina acestor argumente, avem convingerea că Biroul Executiv al C.N.E.F.S. analizînd această situaţie, prin prisma intereselor majore ale handbalului românesc, va lua măsurile necesare pentru ca echipele noastre de handbal să evolueze în competiţiile continentale. Actuala mentalitate a federaţiei riscă să devină o frînă în calea afirmării handbalului românesc.

OVIDIU IOANIŢOAIA

SERIAL FLĂCĂRA

ARO UN SECOL PE ROȚI

Pledoarie pentru păstrarea identității

C.

Soțul meu urmează acum cursurile serale ale Liceului industrial și este în anul V. Ce am fi fost fără întreprinderea aceasta ? Pot eu să spun că nu mă bucur de un succes pe care îl am în muncă ? Și dacă aș fi meschină tot ar trebui să mă bucur pentru că succesul duce la profit de stimă.

Pot să spun că întreprinderea are o mitologie a ei, că majoritatea oamenilor muncii de aici au acces la această mitologie, că și eu mă număr printre ei și simt că e așa după încrederea pe care o au ceilalți în mine. Eu am fost prima care m-am îndoit că ar avea această mitologie. Poate din dorința de a o avea. Nu sînt prea fricoasă, deci nu panica instinctului de conservare m-a îndemnat să o am. Într-o zi, stăteam în apropierea presei unde se executau usile autoturismului.

Privind muncitorul care așeza cu grijă tabla, am simțit că în felul lui de a fi există viziunea automobilului finit, a automobilului umblînd în viteză pe drumuri accidentate, sărind de pe un deal pe altul sau a automobilului oprit. Exista imanentă contemplativă în plăcerea cu care așeza tabla. L-am întrebat de vorbă fără să-l ajut, mi-a confirmat. Acesta a fost semnul că am acces la mitologia întreprinderii, că m-am integrat, că am o anumită identitate pe care colegii mei, coechipierii, m-au ajutat să mi-o formez. Am fost convinsă că am identitate atunci cînd am simțit colectivul, cînd am știut înainte de a mi se spune ce trebuie să fac. La capătul fiecărei actiuni din uzină stă un automobil invizibil, o plăcere și o seninătate pe care le dă certitudinea. Vreau să spun că acest automobil acționează în subconștient ca o unitate de măsură a zilei de lucru. Satisfacția nu vine decît atunci cînd este aprobată de el. Încetul cu încetul întreprinderea m-a absorbit, m-a asumat în organismul ei cu o autoreglare firească, naturală.

Vorbeam la început de un fel de oameni simpli, despre cei care își trag viața înspre plăcere și profit, deasupra cărora așază utopia proprietății vesnice. Acum, după ani de muncă în întreprindere, îmi par o periferie a organismului social înspre care se îndreaptă inexorabil sistematizarea.

Mărturie a subinginerei Felicia Catrinescu

A consacra un nume în industria mondială de automobile

Pentru a încerca să definim viitorul și perspectivele autoturismelor de teren ARO poate că trebuie să plecăm de la constatarea că ARO este deja un nume în conștiința contemporanilor noștri, este o marcă de automobil întîlnită curent în revistele de specialitate, ARO fiind prezent la toate expozițiile, saloanele și tîrgurile internaționale prestigioase, la raliurile și concursurile automobilistice de anvergură. Totodată ARO este o prezență obișnuită în peisajul cotidian al străzilor și șoselelor din peste 75 de țări ale lumii unde peste 150 de mii de posesori de ARO cunosc și utilizează direct și nemijlocit, ei, familiile și prietenii, autoturismul românesc de teren fabricat la Cîmpulung, autoturismul cu marca ARO (AUTOTURISM ROMÂNESC).

A consacra un nume în industria mondială de automobile, a consacra numele unui autoturism în concepție proprie produs de o țară fără tradiție în această industrie este o realizare imensă, poate cea mai de seamă realizare a colectivului de la ARO.

Dacă privim mai atent industria de automobile a ultimilor 40 de ani vom constata că nu numai că au apărut nume noi în acest domeniu (poate cu excepția japonezilor), dar au dispărut nume prestigioase, care nu au putut ține pasul cu concurența, cu evoluția tehnicii și cu cheltuielile uriașe cerute de această industrie. Unde sînt firmele Simca și Panhard din Franța, DKW și NSU din R.F. Germania, Moriss din Anglia, Autobianchi și Lancia din Italia, DAF din Olanda, Puch din Austria, ca să dăm numai cîteva exemple ? Toate au fost înghițite de giganții industriei de automobile europene, americane sau japoneze.

Vom constata dealtfel că, în ultimii 40 de ani, aproape nici o țară nu a reușit să implementeze și să dezvolte industrie de automobile în concepție proprie și a apelat constant la licențe sau investiții în comun cu marile firme cu tradiție. Se produc automobile, dar nu în concepție proprie în Spania, Brazilia, Canada, Australia, Columbia, Mexic, în multe alte țări.

Credem că în acest context și în această lumină, trebuie să judecăm rezultatele de excepție ale colectivului de la ARO și ale celorlalte uzine colaboratoare, pe fondul acesta trebuie să apreciem eforturile stăruitoare, munca continuă, eroică a constructorilor de autoturisme de teren românești ARO.

Știm că autoturismele de teren reprezintă o piață de numai 2 la sută din piața mondială de autoturisme și că ARO nu este o stea de primă mărime pe firmamentul automobilistic, dar este un nume care există, stimat și respectat.

În perspectivă, întregul efort, acțiunile fundamentale vor avea ca obiectiv creșterea rolului și locului autoturismului ARO în lume, menținerea și sporirea volumului de export pe piețele existente, cucerirea de noi piețe, pentru a se păstra locul important în ierarhia mărcilor și producătorilor de autoturisme de teren din lume. Sîntem conștienți că astăzi în comerțul cu automobile numele are un rol hotărîtor. Iată de ce firmele de automobile care au deja o poziție cîștigată fac eforturi financiare și umane imense în cercetare, investiții, reclamă, competiții, credite, facilități financiare, de plată și altele pentru a se putea menține pe piață. Chiar între firme concurente apar frecvente înțelegeri de colaborare tehnică, comercială, investiții și cercetări comune pentru a-și reduce pe cît posibil cheltuielile. Cu toate acestea au fost și sînt cazuri cînd mari producători ca Fiat, Renault, Crysler și alții s-au înregistrat cu pierderi, și numai noile investiții și noile modele realizate cu mari împrumuturi au permis să se ajungă la perioade de redresare.

Impactul revoluției tehnico-științifice în industria de automobile face ca aceasta să progreseze în ritmuri nemaiîntîlnite pînă acum, antrenînd în mod corespunzător cheltuieli uriașe. Astfel, ca un exemplu recent, concepția unui motor din noua generație de la Fiat — FIRE 1 000 a costat circa 15 milioane de dolari, iar investiția aferentă de aproximativ 20 de ori mai mult !

Un model nou de automobil necesită la uzina de bază fără industria orizontală circa 15 milioane de ore, concepție, din care circa 3,5—5,0 milioane de ore de cercetare și proiectare produs. Pentru a putea aplica continuu cele mai recente cuceriri tehnico-științifice și pentru a susține produsele pe piață, firmele de automobile dispun de corpuri de concepție care reprezintă 22 pînă la 27 la sută din personal, cheltuind numai pentru cercetare circa 4—5 la sută din cifra de afaceri.

Mărturie a inginerului Ion Giuvelcă, directorul întreprinderii, consemnată de AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

CĂLDURĂ MARE...

Fotoreportaj cu bucureșteni căutînd răcoarea de Paul Agarici ■

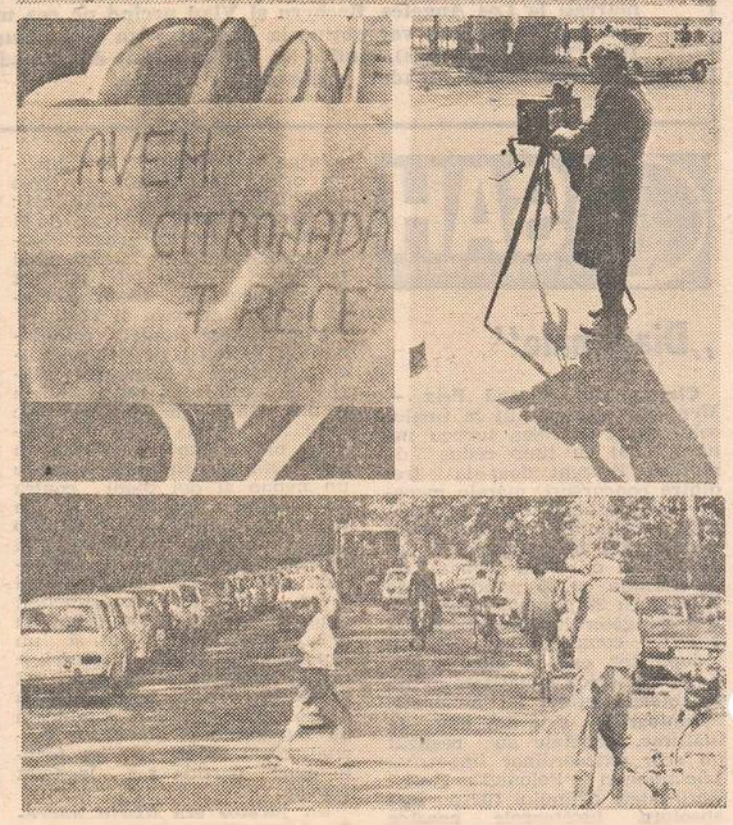

Cronica șoselei

Bizarul Bazil

Raluca își dădea seama de starea în care se află soțul ei încă din faza cînd acesta se apropia de ușa apartamentului.

Nu, nu se clătina niciodată și vorbirea îi era coerentă. Rostea însă cuvintele sacadat, răstit și gesturile îi erau repezite.

„Iar ai fost văzută cu ăla ; de de la el ai, probabil, coloniile astea străine".

„Cine m-a văzut, Bazil, cînd, unde ?"

În timp ce dă replica, femeia caută să se plaseze într-o poziție care să-i ofere, la nevoie, posibilitatea unei retrageri, înainte ca pumnii și picioarele bărbatului să intre în funcțiune. Acuzațiile de infidelitate continuă.

Omul se ambalează din ce în ce mai mult. „Aha, taci, înseamnă că așa e cum spun eu. Și tăcerea-i un răspuns". Se întoarce apoi fulgerător spre soție. Raluca e luată prin surprindere. Încasează o ploaie de palme și pumni. Își apără capul cu mîinile și se repliază repede spre ușa întredeschisă. Din camera alăturată se aud țipetele mezinei, în vîrstă de doar patru ani. Presimte începutul unui nou conflict și se îndreaptă spre ușa camerei tocmai cînd maică-sa îi vine în întîmpinare pentru a o scoate din apartament. Aceasta ia copilul în brațe și îl ocrotește, ținîndu-l strîns și protejîndu-i capul cu mîinile. Spatele nu are cum să și-l apere. Pînă la apartamentul alăturat mai sînt însă 5—6 metri, pe parcursul cărora va fi nevoită să îndure loviturile de fiară dezlănțuită ale bărbatului. Sună scurt la ușa vecinei care deschide imediat. „Am auzit țipete și te așteptam cu ușa descuiată". Curios, bărbatul nu continuă urmărirea ca altă dată, cînd pătrundea în locurile unde se refugia soția hăituită. După cîteva minute de liniște, în care Raluca își oblojește rănile cu ajutorul vecinei, continuînd să plîngă cu sughițuri, încep să se audă zgomote puternice din apartamentul în care Bazil a rămas singur.

Se „răzbună" întîi pe obiectele din baie, sfărîmînd inventarul cosmetic. Apoi, cu un scaun de bucătărie sparge sistematic toate oglinzile : cea din baie, de pe hol și pe cea din sufragerie. După care vine rîndul veselei. Fiecare farfurie, platou, ceașcă sînt distruse metodic cu un ciocan, care e întrebuințat, în continuare, la dislocarea ușilor mobilierului și la spargerea faianței de pe pereți. Atunci cînd vreun obiect mai solid îi opune rezistență, Bazil scoate niște țipete lungi, asemănătoare cu cele ale lui Tarzan cînd pornea la atac. După ce în linii mari a distrus tot ce nu reclama ustensile speciale, vădit marcat de faptul că o parte din mobile nu a putut fi transformată în fărîme, bărbatul adună deasupra mașinii de gătit tot ce crede el că poate lua foc cu ușurință : rochii, lenjerie, perdele, hîrtii, file rupte din cărți. Apoi, cu un chibrit, le aprinde. Nu trece mult și limbile flăcărilor ajung pînă în tavan, în timp ce un fum înecăcios inundă apartamentul și își caută drum spre exterior, prin ferestrele deschise. Atunci intervin vecinii. „Doar n-o să stăm cu mîinile în sîn lăsînd nebunul să incendieze întregul bloc", spune cineva. În cîteva minute ușa este spartă și vecinii, pătrunzînd în apartament, se împart în două grupe. Una acționează cu tot ce are la îndemînă pentru stingerea incendiului, care riscă să capete proporții, iar a doua grupă îl imobilizează pe piroman, care continuă să întrețină incendiul cu tot ce-i cade în mînă. Bărbatul, plin de zgîrieturile căpătate în lupta cu mobilierul și în rezistența contra celor care, pînă la urmă, au fost nevoiți să-l lege fedeleș cu fringhia de întins rufele, nu s-a potolit. Continuă să lovească pe cei din jur cu picioarele și să amenințe, strigînd că cei care au intervenit vor da socoteală pentru violare de domiciliu.

Cititorul va rămîne mai mult decît mirat cînd va afla că Bazil nu e pacient scăpat din vreun spital de nebuni, ci șofer, și încă de taximetru. Cum adică, într-o profesie unde se cere echilibru, calm, stăpînire de sine, sînge rece și mai cu seamă responsabilitate, să nimerească un individ caracterizat de șefi și de colegi ca irascibil, grosolan, impulsiv și chiar violent ?

Două exemple din viața lui Bazil, în afară de cel descris, sînt suficiente ca să-l zugrăvească bine. Imaginați-vă o intersecție unde în fața luminii roșii a semaforului așteaptă o coloană de mașini. Bazil ocupă locul al doilea. În fața sa, la volanul unei Skodițe galbene, se află un bărbat în vîrstă, privind atent în direcția lentilelor semaforului. În secunda următoare, după apariția galbenului, aude un zgomot puternic de sirenă, vede în oglindă faruri și proiectoare aprinse și recepționează concomitent o izbitură în bara din spate a mașinii care îl expediază cîțiva metri înainte. Apoi cineva deschide portiera, își propteste piciorul înăuntru pentru a împiedica închiderea ușii și începe să-l insulte. Luat prin surprindere, bătrînelul nu realizează mobilul agresiunii. Ceva mai tîrziu reușește să descifreze cîteva cuvinte care se tot repetă : indolent, căscat, moliu. Apoi realizează legătura între epitete și culorile semaforului, esența fiind „de ce nu pleci cînd a apărut galbenul ?" Abia cînd corul claxoanelor indică enervarea și nerăbdarea celorlalți șoferi, bruta se urcă la volan lansînd un ultim snop de injurături la adresa celui care și-a „permis" să nu plece pe galben.

Altă dată, un controlor care a încercat să-i verifice activitatea, încasările, kilometrii parcurși etc., a fost la fel împroșcat cu sudălmi. Bazil a trîntit ușa, a virat spre omul în uniformă împingîndu-l cu botul mașinii spre un perete. „Dacă nu pleci urgent, sugativă te fac". Omul s-a retras repede, renunțînd la orice control, în timp ce taximetristul a demarat rizînd diabolic.

Ciudat, în pofida avertismentelor, sancțiunilor cu reținere din retribuție, frecventelor lipsuri nemotivate de la serviciu, agresivul, deținător al unui palmares nemaiîntîlnit de isprăvi înscrise în fișa personală, este menținut ca taximetrist (unde trebuie să-și găsească locul doar „crema" șoferilor profesioniști), în timp ce alții, pentru încălcări mărunte, nesemnificative sînt trimiși imediat pe autobasculante ori scoși chiar din unitate. Bazil are însă o „calitate", el știe să fie atent cu cei de care depinde soarta lui. Bani, cadouri, sarsanale, iată cheia rămînerii în îndeletnicirea care aduce unora rapid și sigur o prosperitate de nebănuit. Abia cînd se ajunge la evenimente de genul celor evocate la începutul povestirii noastre, șeful dă din umeri, exprimîndu-și regretul profund. „Ce păcat că nu te mai pot ține, Bazile. Nu știi ? Băieții buni n-are noroc. Toți incapabilii urlă contra lor. Să mai treacă urgia asta, că te reintroduc eu în circuit, n-ai grijă".

VICTOR BEDA ■

CENACLUL FLACĂRA CONTINUĂ

ELECTRECORD ANUNȚĂ UN NOU ALBUM

„ACESTA ESTE CENACLUL FLACĂRA"

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunță pe iubitorii săi că vineri, 31 mai 1985, orele 16, va avea loc în Studioul de concerte al Radioteleviziunii Române un spectacol din care se vor face înregistrări pentru viitorul album de discuri „Acesta este Cenaclul Flacăra". Acest nou album ce va fi editat de „Electrecord", va cuprinde, probabil, un număr de șapte discuri și în el se vor putea găsi, pe lîngă cîntce cunoscute, și creații mai noi din muzica tinără, precum și numeroase momente de poezie.

Biletele se pun în vînzare la casa de bilete a Radiodifuziunii Române, str. Nuferilor nr. 62–64, telefon 14 68 00.

Din nou în turneu

La solicitarea iubitorilor de poezie și muzică tinără, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, pornește într-un nou și lung turneu prin țară.

Incepind cu un șir de spectacole în județul Brașov, noi credem, că n-ar fi rău dacă s-ar putea organiza și spectacole ale cenaclului la Rupea sau Predeal.

După întîlnirea din Studioul Radioteleviziunii de vineri, 31 mai, a.c., orele 16, vor avea loc două turnee :

unul în județul Hunedoara între 2 iunie – 8 iunie și care cuprinde :

Duminică 2 iunie – Costești (amfiteatrul natural)
Luni 3 iunie – Călan
Marți 4 iunie – Vulcan
Miercuri 5 iunie – Lupeni
Joi 6 iunie – Deva
Vineri 7 iunie – Brad
Simbătă 8 iunie – Simeria

și unul în județul Prahova după cum urmează :

Luni 10 iunie – Cîmpina
Marți 11 iunie – Filipeștii de Pădure
Miercuri 12 iunie – Vălenii de Munte
Joi 13 iunie – Băicoi
Vineri 14 iunie – Bușteni
Simbătă 15 iunie – Ploiești
Duminică 16 iunie – Sinaia
Luni 17 iunie – Mizil
Marți 18 iunie – Comarnic
Miercuri 19 iunie – Valea Doftanei
Joi 20 iunie – este în discuție desfășurarea spectacolului ori la Azuga, ori la Mâneciu.

Spectacolele vor avea loc pe stadioane, începînd cu orele 18. Pe măsură ce următoarele manifestări ale Cenaclului vor fi perfectate cu organizatorii locali, vă vom anunța în paginile revistei Flacăra.

Cenaclul Flacăra intenționează ca turneul de pe litoralul Mării Negre, să se desfășoare în perioada 15 iulie – 1 septembrie.

Turneul în date sintetice

● Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a încheiat al doilea turneu al anului 1985, desfășurat în perioada 21 martie — 13 mai 1985 (pe parcursul a 54 de zile), totalizînd 72 de manifestări (1521—1593). Acest turneu (de fapt stagiunea de primăvară a Cenaclului Flacăra) a fost un turneu foarte greu. Am avut de înfruntat ploi și chiar furtuni, cele mai multe prinzîndu-ne pe stadioane în timpul spectacolelor. Dar pentru că tinerii noștri spectatori nu s-au temut în fața vicisitudinilor vremii și nu au părăsit locurile de desfășurare a manifestărilor noastre, de dragul culturii adevărate, tranzitive, cîntînd, parcă, mai cu ardoare cîntecele de patrie și de pace, firește că nu puteam face altfel. Așadar, am fost întotdeauna prezenți, acolo unde am fost chemați, unde tinerii au avut nevoie de noi de la primul pînă la ultimul cîntec.

● Moment de referință în istoria cenaclului : 5 mai 1985 în Cetatea Biharea, a lui Menumorut, simbol al continuității poporului român pe pămînturile sale, unde 20 000 de tineri au adus un omagiu trecutului de luptă al neamului nostru și unde a avut loc o mare lecție de istorie. Această manifestare s-a desfășurat și sub emblema A.I.T. — „Participare, Dezvoltare, Pace" —, o inițiativă românească ce are menirea să unească și mai mult tineretul lumii în lupta sa pentru pace și bună conviețuire pe planeta Pămînt. Păcat că păzitorii acestei CetățiBiharea, a lui Menumorut, lasă loc unui nepotrivit teren de fotbal și altor jenante acareturi.

● Traseul acestui turneu a traversat 16 județe. În 12 dintre acestea am susținut spectacole organizate (Dîmbovița, Giurgiu, Ialomița, Argeș, Dolj, Covasna, Sibiu, Harghita, Mureș, Hunedoara, Bihor și Alba). Olt, Vîlcea, Brașov, Prahova sînt județele prin care am trecut dar în care nu am avut manifestări. În cele 54 de zile de turneu s-au parcurs 14 648 km.

● Din cele 72 de manifestări, 66 au fost organizate, cu public, iar restul de 6 au fost manifestări spontane sau de lucru.

● La cele 66 de manifestări au luat parte peste 281 200 de spectatori, pe durata a 477 ore de spectacol.

● Numărul spectatorilor prezenți la manifestările Cenaclului Flacăra de la înființarea sa pînă în prezent a ajuns la cifra de 6 535 800.

● Media de spectatori pentru fiecare din manifestările cu public ale turneului a fost de 4 261.

● Evidențiem o comportare deosebită a publicului din Titu, Găiești, Giurgiu, Slobozia, Urziceni, Fetești (județul Ialomița — turneu de nota 10!), Pitești, Tg. Secuiesc, Sf. Gheorghe, Miercurea Ciuc, județul Mureș (cu excepția spectacolului de la Tg. Mureș, de pe patinoar) cu o mențiune specială pentru Luduș, Agnita, Sighișoara, Călan, Deva, Petroșani, Orăștie, Simeria, Lupeni Vulcan, Bihor (10! puncte întreg județul). O mențiune specială și înbucurătoare, revenirea publicului din orașul Dr. Petru Groza la o vibrație specifică celorlalte orașe.

● Mai puțin decît sperantele noastre au vibrat spectacolele de la Craiova, Odorheiul-Secuiesc, Alba Iulia, Tîrgoviște.

● Mulțumim celor care s-au implicat cu competență și dăruire în organizarea spectacolelor Cenaclului Flacăra, pentru ca tinerii spectatori să poată beneficia integral de mesajul artei noastre, pentru ca și noi să ne putem desfășura activitatea în modul cel mai bun. Remarcăm la acest final de turneu munca, nu de puține ori dificilă, a activiștilor organizației de tineret din județele Dîmbovița, Ialomița, Covasna, Harghita, Mureș, Hunedoara și Bihor.

● Întreaga noastră gratitudine activiștilor centrali pentru sprijinul acordat și în mod special tovarășului Nicu Ceausescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., pentru marea solicitudine și generozitate dovedite în permanență față de activitatea Cenaclului Flacăra, de nevoile spirituale ale tinerei generații.

● Sîntem recunoscători Ministerului Educației și Învățămîntului pentru înțelegerea manifestată în toate cazurile în care i s-a cerut sprijinul.

● Mulțumim lucrătorilor Ministerului de Interne pentru plusul de efort dăruit în folosul armoniei și civilizației spectacolelor noastre din toate județele unde Cenaclul Flacăra și-a desfășurat activitatea. Regretăm doar lipsa de cooperare a celor din Alba Iulia, în unele momente ale spectacolului nostru, cînd se impuneau măsuri mai decise pentru depistarea și îndepărtarea unor beți vi turbulenți.

● Avînd ca principiu de existență și descoperirea permanentă de noi valori, de noi talente, Cenaclul Flacăra a propulsat înspre public prin scena sa și în acest turneu, ca de obicei, 116 prezențe locale, între care 13 grupuri vocal-instrumentale și 103 prezențe individuale.

● Au fost lansate în această perioadă 11 piese noi : „Iertările", „Interurban" (Ducu Bertzi), „A mine, a tine" (Raul Cârstea), „Rugă pentru părinți și copii" (Liliana Ioniță), „Pîriul", „Porumbeii și vîntul" (Nica Zaharia), „Cîntec pentru Mihai Viteazul" (Alexandru Zărnescu), „Intregitorul" (Valeriu Penișoară), „Oameni ce nu mor" (Sorina Hașigan), toate pe versurile poetului Adrian Păunescu și „Ca o greșeală în care am stat" (Constantin Dragomir), versuri Constanta Buzea, „Nunta" (Augustin Frățilă), versuri Augustin Frățilă.

● Au intrat în acest turneu în rîndurile membrilor Cenaclului Flacăra: Carmen Antal din Toplița, Angela Kiss din Reghin. Au revenit pe scena cenaclului pentru o seară sau mai multe: Valeriu Penișoară, Arpad Domokos, Adam Erzsebet, Traian Cosma, Valeriu Armeanu, Sarossi Endre cu grupul Telex, Sorina Hașigan, Lelia Vaida, trupa Paradox, surorile Oana și Alice Ionescu.

● Dialogurile cu publicul pe problemele științei de a fi sănătos au fost reluate în finalul acestui turneu.

● S-a cîntat și s-a recitat și în limbile : engleză, franceză, rusă, italiană, greacă, turcă, arabă, sîrbă, spaniolă, indiană, ebraică, maghiară, germană, precum și în dialect aromân. Intregul Cenaclu Flacăra a fost un permanent omagiu limbii române.

● S-au cîntat și s-au recitat versuri ale poeților : William Shakespeare, Mihai Eminescu, Serghei Esenin, Evgheni Evtușenko, Rainer Maria Rilke, Omar Kayyam, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșianu, Alecu Mateevici, Constantin Belimace, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Mihu Dragomir, Emil Botta, Radu Cârneci, Nichita Stănescu, Meliusz Iozsef, Mihai Beniuc, Marcel Breslașu, La Fontaine, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Alexandru Brad, Nina Cassian, Mircea Micu, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Horea, Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Mircea Dinescu, Valeriu Armeanu, Magda Isanos, Augustin Frățilă, Adrian Păunescu.

● Componența maximală a Cenaclului Flacăra în acest turneu : Adam Erzsebet, Andrei Almași, Carmen Antal din Deva, Carmen Antal din Toplița, Valeriu Armeanu, Ducu Bertzi, Octavian Bud, Cristian Buică, Nicolae Cenan, Toader Dragoșa, Constantin Dragomir, Bogdan Dorneanu, Simona Ficuț, Flapo (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Adrian Moise), Augustin Frățilă, Vali Gerea, Frații Gogu (Doina și Vanghele), Oana Hanganu, Sorina Hașigan, surorile Ionescu (Oana și Alice), Liliana Ioniță, Călin Jicărean, Angela Kiss, Simona Lepădat, Emilian Onciu, Partaj (Tatiana Filipoiu, Magdalena Pușkaș), Valeriu Penișoară, Florin Pișcu, Valeriu Popa, Eliza Pop, Mihai Prisăcaru, Ribana Smiguleț, Telex (Sarossi Endre, Adrian Greculescu, Ludovic Bibo, Pavel Cosa), Dan Roseta, Totuși (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu, Daniel Popescu, Horațiu Rad), Lelia Vaida, Valentin Văran, Ana Voicu, Nica Zaharia și conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

● Echipa auxiliară a cenaclului a fost compusă din Roland Panteli, Sandu Petre, Constantin Ionescu, George Chirca, și Romeo Marian (sunet și lumini), Alexandru Stoican, Constantin Stănescu, Gheorghe Tița, Vasile Căzănel (șoferi), Victor Rădulescu (fotoreporter și organizare).

VICTOR RADULESCU

Lumea ca lume

Rugă
pentru părinţi şi copii

Asta-i viaţa noastră, alta nu mai e,
Şi vom fi pe lume numai cît vom fi,
Unde ne vom duce, cînd şi pentru ce,
Vai, cum se sfărimă fiecare zi!

Fiii sînt părinţii buni ai altor fii,
Şi părinţii fiii altor buni părinţi,
Numai unii-n alţii vor mai vieţui
Pentru maratonul sfintei suferinţi.

Nici nu trece grija pentru cei ce vin
Şi începe grija pentru cei ce merg,
Uite chiriaşii unui scurt destin
Cotizează lacrimi în acelaşi cerc.

Tată, spune-i mamei că munceşte mult,
Mamă, spune-i tatei că munceşte greu,
Însă dintr-o dată tac şi doar ascult,
Fata mea mă strigă şi băiatul meu.

Nici n-am avut vreme ca să fim copii
Şi se face vremea ca să fim părinţi,
Nu se ştie-ai noştri dacă mai sînt vii
Ori ne văd din ceruri ochii lor fierbinţi.

Ca pentru blesteme, ca pentru deochi,
Ca pentru lumina noii învieri,
Lanţuri mari de lacrimi ne-au legat de ochi
Şi premergătorii nu sînt nicăieri.

Marea suferinţă de a fi copii,
Marea suferinţă de a fi părinţi,
Dă-ne nouă, Doamne, cît vom mai trăi
Bucuria celor două suferinţi.

Observaţii de viaţă

311. — Nu ştiu cum dracu mă găsesc toţi cei pe care îi caut, exact cînd nu mai am nevoie de ei, ci ei de mine.

312. — Nu vă supăraţi pe secretare. Şefii lor le învaţă să mintă.

313. — Dotarea graniţelor cu oglinzi ar dubla populaţia oricărei ţări mici.

314. — Bunicul său a fost pindar, tatăl său a fost grănicer aşa că el, ca pe o amintire de familie, a putut trece în mod fraudulos graniţa.

315. — Tot ce se amînă nu se face.

316. — Am aflat şi culmea oportunismului : o cerere a unui important personaj către cineva de deasupra lui, care sună aşa : „vă rugăm să fiţi de acord să nu...".

317. — Uită-te, tată, acum am de toate şi nu mă pot bucura de nimic. Acum 20 de ani eram cu adevărat fericit, în nefericirea mea. Mîncam de 5 lei pe zi pîine şi salam împreună cu nevasta mea de atunci şi mă bucuram de fiecare lucru pe care-l realizam. Atunci credeam că fericirea este cea la care am ajuns azi şi pe care o simt ca pe o nefericire. Acum văd că fericirea nu este cantitate, ci raport : între ce ai şi cît poţi să te bucuri de ce ai.

318. — Dintre toţi adolescenţii care împlinesc 18 ani, fetiţa mea îmi este cea mai străină şi, vai, înstrăinarea aceasta, probabil că o simt toţi părinţii în legătură cu copiii lor.

Cînd va veni Ioana să mă caute, cu tandreţe şi încovoiată de nevoi, nu voi fi, dacă voi mai fi, decît un bătrîn care se va mira cît de mult seamănă străina aceea cu o anumită vîrstă a lui.

319. — Am auzit că mă caută corbii poetului oltean Tradem. Aveţi răbdare. putină răbdare, corbilor.

320. — Şi după descoperirea focului marile puteri ameninţau să distrugă lumea. A urmat procesul îndelung al pacificării focului, proces care nu s-a încheiat decît prin descoperirea unei nenorociri şi mai mari — focul inframolecular.

321. — De cîte ori număram pe copiii bunicilor mei, îmi ieşea unul mai puţin — tata, pe care îl consider mai mult al meu decît al bunicilor mei.

322. — Citind interesanta mărturie a şoferului lui Marin Preda — Sava (Tecu) Dumitrescu — despre cei zece ani petrecuţi lîngă Marin Preda, nu-mi pot reprima un surîs amar. Ce puţin rămîne dintr-un munte de om în intimitatea căruia bietul nea Tecu n-avea cum să pătrundă fiindcă munca scriitoricească este una de mare intimitate. Apar, spre exemplu, personajele cele mai bogate în înjurături din toată colecţia de birjari ai literaturii române. În colo, lucruri bune.

323. — Pădure de mesteceni — sicrie ce exclamă.

324. — Dacă gheaţa este apa la temperatură scăzută, de ce nu s-ar aplica regula aceasta şi cu pămîntul ?

325. — Un buletin de ştiri dintr-o zi a veacului 20 cuprinde fapte cît toate manualele de istorie ale veacurilor trecute.

326. — Orice acţiune umană devine rea cînd scapă de sub controlul omului.

327. — Mergem în acelaşi tren, avem acelaşi sens, dar prin vagon trebuie să ne mişcăm fiecare cum vrem.

328. — Obiectivitatea este sacralizarea celei mai puternice subiectivităţi.

329. — Deosebirea între oamenii care trăiesc greu şi oamenii care trec prin momente grele este că ultimii au obiceiul să se şi plîngă.

330. — Nu e cale mai sigură să faci cunoscut un lucru decît ascunzîndu-l.

ADRIAN PAUNESCU ■

Flacăra, Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori–audienţe–anchete) – **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu – 25 42, 21 30, 25 58 : PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică–economie–ştiinţă) – **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus – 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură–artă–învăţămînt) – **George Arion,** Victor Niţă – 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgenţe-sport) – **Ovidiu Ioanitoaia,** Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu Oprea -Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan – 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) – **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacţie – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor-şef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 redactor-şef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

2

PREŢUL REVISTEI: 4 LEI

41 505